

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, 2013

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Autorzy raportu

Robert Siudak
Monika Płaza
Katarzyna Lemańska

EKOSTANDARD
Pracownia Analiz Środowiskowych
ul. Wiązowa 1B/2
62-002 Suchy Las
www.ekostandard.pl
e-mail: ekostandard@ekostandard.pl
tel. 505 006 914; (0-61) 652 23 80

Prace nad przygotowaniem Raportu z realizacji „Programu ...” prowadzone były przy ścisłej współpracy z Departamentem Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, gminami i powiatami należącymi administracyjnie do województwa wielkopolskiego oraz innymi jednostkami zaangażowanymi w realizację działań związanych z ochroną środowiska na terenie województwa.

Projekt finansowany przy użyciu środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Spis treści

1	WSTĘP	8
1.1	PODSTAWA PRAWNA	8
1.2	CEL PRZYGOTOWANIA RAPORTU	8
1.3	OKRES OBJĘTY RAPORTEM I ZAKRES OPRACOWANIA	8
1.4	METODYKA I TOK PRACY	9
2	DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA	11
2.1	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	11
2.1.1	Obszary prawnie chronione	11
2.1.2	Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000	13
2.1.3	Lasy	17
2.2	JAKOŚĆ WÓD I GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	19
2.2.1	Wody powierzchniowe	19
2.2.2	Wody podziemne	20
2.2.3	Gospodarka wodno-ściekowa	20
2.3	JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	36
2.3.1	Emisje do powietrza	36
2.3.2	Jakość powietrza	42
2.4	KLIMAT AKUSTYCZNY	43
2.5	PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	46
2.6	POWAŻNE AWARIE	47
3	OCENA REALIZACJI CELÓW WYZNACZONYCH W PROGRAMACH OCHRONY ŚRODOWISKA	48
3.1	CELE EKOLOGICZNE I STOPIEŃ ICH REALIZACJI	48
3.2	WSKAŹNIKI MONITOROWANIA „PROGRAMU...” JAKO WYMIERNA OCENA STOPNIA REALIZACJI CELÓW EKOLOGICZNYCH	71
4	OCENA WYKONANIA PLANU OPERACYJNEGO W LATACH 2011-2012	77
5	ANALIZA FINANSOWA REALIZACJI ZADAŃ Z OCHRONY ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM W LATACH 2011-2012	140
5.1	WPROWADZENIE	140
5.2	FINANSOWANIE OCHRONY ŚRODOWISKA – DANE GUS	140
5.3	DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W POZNANIU W LATACH 2011-2012	142
5.3.1	Dotacje	143
5.3.2	Pożyczki	146
5.3.3	Realizacja Programów Operacyjnych wdrażanych przez WFOŚiGW w Poznaniu	148
5.4	FINANSOWANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W WARSZAWIE W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM W LATACH 2011-2012	153
5.5	PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 2007-2013 W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM	155
6	ANALIZA RZECZOWA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2011-2012 – EFEKTY EKOLOGICZNE	157
6.1	WPROWADZENIE	157
6.2	EFEKTY RZECZOWE W OCHRONIE ŚRODOWISKA WG GUS	157
6.3	EFEKTY RZECZOWE REALIZACJI KPOŚK	158
6.4	EFEKTY EKOLOGICZNE UZYSKANE W ZWIĄZKU Z DZIAŁALNOŚCIĄ WFOŚiGW W POZNANIU	159
6.5	EFEKTY EKOLOGICZNE UZYSKANE W ZWIĄZKU Z DZIAŁALNOŚCIĄ NFOŚiGW W WARSZAWIE	161

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

7 WNIOSKI.....	164
8 WYKAZ SKRÓTÓW	166
9 MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	168

Spis tabel:

Tabela 1. Parki krajobrazowe w województwie wielkopolskim (dane na podstawie obowiązujących aktów prawnych, źródło: UMWW, stan na 31.12.2012 r.)	11
Tabela 2. Obszary chronionego krajobrazu w województwie wielkopolskim (źródło: UMWW, stan na 31.12.2012 r.)	12
Tabela 3. Obszary Natura 2000 w województwie wielkopolskim (wg danych GDOŚ).....	14
Tabela 4. Cele ekologiczne	48
Tabela 5. Ocena realizacji celów ekologicznych w latach 2011-2012.....	54
Tabela 6. Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko dla województwa wielkopolskiego w latach 2008, 2011 i 2012	72
Tabela 7. Realizacja przedsięwzięć z „Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019” w 2011 r.....	78
Tabela 8. Ilość przedsięwzięć wykonanych w stosunku do planowanych w 2011 r	97
Tabela 9. Koszty poniesione w stosunku do planowanych w 2011 r.....	98
Tabela 10. Realizacja przedsięwzięć nieujętych w „Programie ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019” w 2011 r.....	99
Tabela 11. Realizacja przedsięwzięć z „Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2023” w 2012 r.....	104
Tabela 12. Ilość przedsięwzięć wykonanych w stosunku do planowanych w 2012 r	130
Tabela 13. Koszty poniesione w stosunku do planowanych w 2012 r.....	131
Tabela 14. Realizacja przedsięwzięć nieujętych w „Programie ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2023” w 2012 r.....	132
Tabela 15. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej wg kierunków inwestowania w tys. zł w latach 2011-2012 (dane GUS).....	141
Tabela 16. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej wg źródeł finansowania w tys. zł w latach 2011-2012 (dane GUS)	141
Tabela 17. Przychody WFOŚiGW w Poznaniu w latach 2011-2012 w tys. zł.....	143

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Tabela 18. Koszty i rozchody WFOŚiGW w Poznaniu w latach 2011-2012 w tys. zł.....	143
Tabela 19. Struktura wypłaconej przez WFOŚiGW w Poznaniu pomocy finansowej w formie dotacji na zadania ekologiczne w latach 2011-2012 według dziedzin w zł.....	144
Tabela 20. Wykaz wypłat dofinansowań ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w latach 2011-2012 (źródło: WFOŚiGW w Poznaniu)	148
Tabela 21. Efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej w województwie wielkopolskim w latach 2011-2012 (dane GUS).....	157
Tabela 22. Charakterystyka wybranych zagadnień w zakresie gospodarki ściekowej w województwie wielkopolskim – efekty ekologiczne wg KPOŚK.....	158
Tabela 23. Efekty rzeczowe i ekologiczne w zakresie ochrony wód i gospodarki wodnej w latach 2011-2012 (wg danych WFOŚiGW w Poznaniu).....	160
Tabela 24. Efekty rzeczowe i ekologiczne w zakresie ochrony powietrza w latach 2011-2012 (wg danych WFOŚiGW w Poznaniu).....	160
Tabela 25. Wybrane planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2011 r. i 2012 r. – województwo wielkopolskie (wg danych NFOŚiGW).....	161
Tabela 26. Efekty rzeczowe i ekologiczne osiągnięte w latach 2011-2012 w wyniku realizacji przedsięwzięć dofinansowanych przez NFOŚiGW na terenie województwa wielkopolskiego	162

Spis rysunków:

Rys. 1	Udział powierzchni obszarów prawnie chronionych w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach względem bazowego roku 2008.....	16
Rys. 2	Lesistość w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach względem roku bazowego 2008.....	18
Rys. 3	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach [dam ³].....	22
Rys. 4	Zużycie wody na potrzeby przemysłu w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach [dam ³].....	23
Rys. 5	Wielkość poboru wód w latach 2011-2012 [m ³ /rok]	24
Rys. 6	Wielkość poboru wody do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia lub na cele socjalno-bytowe [m ³ /rok].....	24
Rys. 7	Wielkość poboru wody na potrzeby produkcji, w której woda wchodzi w skład lub bezpośredni kontakt z produktami żywnościowymi i farmaceutycznymi lub na cele konfekcjonowania [m ³ /rok].....	25

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Rys. 8	Wielkość poboru wody na pozostałe cele [m ³ /rok]... ..	25
Rys. 9	Korzystający z instalacji wodociągowej w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach [%]	27
Rys. 10	Sieć wodociągowa rozdzielcza na 100 km ² w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach [km]	28
Rys. 11	Korzystający z instalacji sieci kanalizacyjnej w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach [%]	29
Rys. 12	Sieć kanalizacyjna rozdzielcza na 100 km ² w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach [km]	30
Rys. 13	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczania w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach względem bazowego roku 2008.....	32
Rys. 14	Ilość ścieków odprowadzanych w latach 2011-2012 [m ³ /rok]	34
Rys. 15	Ilość odprowadzanych ścieków komunalnych [m ³ /rok]	34
Rys. 16	Ilość odprowadzanych ścieków bytowych [m ³ /rok]	35
Rys. 17	Ilość odprowadzanych ścieków przemysłowych [m ³ /rok]	35
Rys. 18	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu województwa wielkopolskiego oraz poszczególnych jego powiatów [Mg/rok]	37
Rys. 19	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu województwa wielkopolskiego oraz poszczególnych jego powiatów [Mg/rok]	38
Rys. 20	Wielkość emisji gazów do powietrza na terenie województwa wielkopolskiego w latach 2011-2012 [Mg/rok]	39
Rys. 21	Wielkość emisji pyłów do powietrza na terenie województwa wielkopolskiego w latach 2011-2012 [Mg/rok]	40
Rys. 22	Wielkość emisji dwutlenku siarki [kg/rok]	40
Rys. 23	Wielkość emisji tlenku azotu [kg/rok]	41
Rys. 24	Wielkość emisji dwutlenku węgla [kg/rok]	41
Rys. 25	Wielkość emisji tlenku węgla [kg/rok]	42
Rys. 26	Procentowy udział przedsięwzięć wykonanych względem planowanych w latach 2011-2012 [%]	139
Rys. 27	Dotacje udzielone przez WFOŚiGW w Poznaniu w latach 2011-2012 w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach	145
Rys. 28	Pożyczki udzielone przez WFOŚiGW w Poznaniu w latach 2011-2012 w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach	147
Rys. 29	Wypłaty dla przedsięwzięć obsługiwanych przez WFOŚiGW w Poznaniu i NFOŚiGW w latach 2011-2012 w ramach Programu Operacyjnego	

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

	Infrastruktura i Środowisko w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach	150
Rys. 30	Wyплаты pożyczek i dotacji z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach.....	154
Rys. 31	Projekty zrealizowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach	156

Spis załączników:

Załącznik 1	Wykaz wypłat dotacji ze środków WFOŚiGW w latach 2011-2012 w rozbiu na poszczególne przedsięwzięcia.
Załącznik 2	Wykaz wypłat pożyczek ze środków WFOŚiGW w latach 2011-2012 w rozbiu na poszczególne przedsięwzięcia.
Załącznik 3	Wykaz wypłat dofinansowań ze środków Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 w latach 2011-2012.
Załącznik 4	Wykaz wypłat dofinansowań ze środków własnych NFOŚiGW w latach 2011-2012 na terenie województwa wielkopolskiego.
Załącznik 5	Wykaz wypłat dofinansowań ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko obsługiwanych przez NFOŚiGW w latach 2011-2012 na terenie województwa wielkopolskiego.
Załącznik 6	Wykaz płatności w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013” dla projektów realizowanych na terenie województwa wielkopolskiego w latach 2011-2012 w ramach działania "Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”.

1 WSTĘP

1.1 Podstawa prawna

Obowiązek sporządzania raportów z realizacji programów ochrony środowiska wynika z zapisów art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.). Zgodnie z niniejszą ustawą zarząd województwa sporządza co dwa lata raport z realizacji programu ochrony środowiska, który przedstawia sejmikowi województwa.

„Program ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019” został przyjęty Uchwałą Nr XLIX/737/10 z dnia 5 lipca 2010 r. Sejmiku Województwa Wielkopolskiego, z kolei „Program ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015” przyjęto Uchwałą Nr XXVIII/510/12 z dnia 26 listopada 2012 r.

1.2 Cel przygotowania raportu

Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019” oraz „Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015” za lata 2011-2012 został sporządzony w celu realizacji zobowiązań nałożonych na organ wykonawczy przez obowiązujące w Polsce prawo w zakresie ochrony środowiska.

Celem opracowania Raportu jest przede wszystkim:

- przegląd i ocena stopnia realizacji zadań przyjętych w obydwu Programach z uwzględnieniem wytycznych dotyczących procesu monitorowania projektowanych przedsięwzięć;
- ocena prowadzonych działań pod kątem ich zgodności z celami wyznaczonymi w Programach;
- ocena stopnia uzyskanych efektów ekologicznych;
- ocena sposobów i źródeł finansowania zaplanowanych przedsięwzięć.

Prowadzenie działań w zakresie ochrony środowiska jest obowiązkiem władz państwowych każdego szczebla, a także obywateli. Jednym z podstawowych zadań władz jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego oraz dostępu do nieuszczuplonych zasobów środowiska naturalnego obecnym i przyszłym pokoleniom poprzez realizowanie polityki zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r. Nr 25 poz. 150 ze zm.), wszelkie działania mogące mieć wpływ na środowisko naturalne muszą być realizowane w oparciu o aktualny program ochrony środowiska.

1.3 Okres objęty raportem i zakres opracowania

Niniejszy raport obejmuje okres realizacji Wojewódzkich Programów Ochrony Środowiska w latach 2011-2012.

Dokument jest próbą weryfikacji i oceny celów i zadań zaplanowanych w okresie obowiązywania Programów, wskazując przy tym rezultaty i poniesione nakłady finansowe, a także stanowiąc przegląd i weryfikację efektów ekologicznych. Zawiera zestawione i usystematyzowane informacje na temat działań, jakie zostały podjęte w województwie

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

wielkopolskim w zakresie ochrony środowiska na przestrzeni 2 lat, w następujących obszarach:

- ochrona przyrody;
- ochrona i zrównoważony rozwój lasów;
- racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi;
- ochrona powierzchni ziemi;
- gospodarowanie zasobami geologicznymi;
- jakość powietrza;
- ochrona wód;
- oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych;
- poważne awarie;
- działania systemowe.

Na wstępie dokonano oceny aktualnego stanu poszczególnych komponentów środowiska w formie diagnozy.

Poszczególne rozdziały opisane zostały w stopniu szczegółowości, na jaki pozwoliły zestawienia dostępnych danych oraz informacje o środowisku, tak aby umożliwić dokonanie trafnej oceny i podsumowania.

1.4 Metodyka i tok pracy

Mając na uwadze, że nie istnieje ustandaryzowana metodyka tworzenia raportów z realizacji programów ochrony środowiska, a Ministerstwo Środowiska nie określiło wytycznych dotyczących ich struktury bądź elementów składowych, metodyka opracowania niniejszego Raportu została zaproponowana przez Wykonawcę.

Przeprowadzono prace przygotowawcze polegające na zgromadzeniu materiałów źródłowych oraz danych dotyczących aktualnego stanu środowiska na terenie województwa, jak również stopnia realizacji zadań zaplanowanych w poddawanych analizie Programach.

W celu przygotowania niniejszego Raportu, weryfikującego wykonanie zadań z poszczególnych Programów w latach 2011-2012, opracowano ankiety, które rozesłano do podmiotów zobowiązanych do wykonania przedmiotowych zadań. Ankiety zostały przygotowane w formie tabelarycznej obejmującej opis rodzaju i sposobu podejmowanych działań, kosztów realizacji i źródeł finansowania. Ankietowani poproszeni zostali o udostępnienie informacji według 3 tabel. W tabelach nr 1 i 2 wskazano zadania przewidziane w wojewódzkich programach ochrony środowiska do realizacji przez poszczególne podmioty z województwa wielkopolskiego, w rozbiciu na rok 2011 i 2012. Z kolei w ramach tabeli 3 skierowano prośbę o udzielenie informacji na temat zadań realizowanych w analizowanym okresie czasu, a nieujętych w Programach ochrony środowiska województwa wielkopolskiego.

Ankiety rozesłano pocztą tradycyjną i elektroniczną wskazując termin odesłania wypełnionych tabel na dzień 23.08.2013 r, przy czym w Raporcie uwzględniono także ankiety, które nadeszły do 02.10.2013 r. Ankietyzację, oprócz gmin i powiatów, przeprowadzono również wśród przedsiębiorstw, szeregu instytucji oraz innych podmiotów działających na terenie województwa wielkopolskiego.

Wysłano 226 ankiet do gmin, 4 ankiety zostały skierowane do miast na prawach powiatu, ponadto 31 ankiet wysłano do powiatów ziemskich. Ankietyzację poddano również Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego. Poza wymienionymi jednostkami samorządu terytorialnego ankiety wysłano również do 116 jednostek organizacyjnych.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Spośród ankietowanych odpowiedzi udzieliło 91% gmin, 100% powiatów (w tym również ujęto miasta na prawach powiatu), UMWW, a także prawie 58% jednostek organizacyjnych.

Pomimo tak wysokiego poziomu zwrotu, analiza stopnia realizacji zadań była utrudniona. Znaczna część otrzymanych ankiet nie zawierała kompletnych danych. Najczęściej brakowało danych na temat uzyskanych efektów ekologicznych, a także kosztów zadań i źródeł finansowania. Sporą niedogodność stanowiły również podawane koszty szacunkowe podjętych działań, a także wskazywane często koszty całkowite przedsięwzięć bez wyszczególnienia wydatków poniesionych w okresie sprawozdawczym.

Uzupełnieniem ankiet były także dane uzyskane z WFOŚiGW w Poznaniu odnośnie pożyczek, dotacji i umorzeń odsetek kredytów dotyczących projektów w zakresie ochrony środowiska, dane z NFOŚiGW w Warszawie dotyczące finansowania przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska w województwie wielkopolskim, informacje uzyskane z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego odnośnie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na terenie województwa, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu i Głównego Urzędu Statystycznego, a także pozyskane z raportów i sprawozdań Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu.

2 DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA

2.1 Środowisko przyrodnicze

2.1.1 Obszary prawnie chronione

Obszary prawnie chronione w województwie wielkopolskim w 2012 r. wg danych GUS zajmowały powierzchnię 948 260,6 ha i stanowiły 31,8% powierzchni ogólnej województwa. Powierzchnia parków narodowych wynosiła 7 975,0 ha, rezerwatów – 4 117,0 ha, parków krajobrazowych – 179 376,5 ha, obszarów chronionego krajobrazu – 755 672,6 ha, użytków ekologicznych – 2 813,2 ha, stanowisk dokumentacyjnych – 1,7 ha, zespołów przyrodniczo - krajobrazowych – 2 345,4 ha..

Na terenie województwa zlokalizowane są (wg wykazu RDOŚ za rok 2012):

- dwa parki narodowe:
 - Wielkopolski Park Narodowy, o powierzchni 7 584 ha (a wraz z otuliną 14 840 ha), utworzony w roku 1957, celem ochrony krajobrazu polodowcowego, naturalnych zbiorowisk roślinnych i licznych gatunków zwierząt;
 - Drawieński Park Narodowy, utworzony w roku 1990, będący częścią kompleksu leśnego Puszczy Drawskiej, o całkowitej powierzchni ponad 11,53 tys. ha (powierzchnia otuliny 40 896 ha), w tym na obszarze województwa wielkopolskiego w gminie Krzyż (powiat czarnkowsko-trzcianecki) – 377,8 ha;
- 98 rezerwatów przyrody, w tym:
 - 42 rezerваты leśne,
 - 19 rezerwatów florystycznych,
 - 15 torfowiskowych,
 - 8 faunistycznych,
 - 12 krajobrazowych
 - 1 wodny
 - 1 leśno-krajobrazowy;
- 13 parków krajobrazowych, utworzonych na obszarach cennych ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe, wyodrębnionych w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju;

Tabela 1. Parki krajobrazowe w województwie wielkopolskim (dane na podstawie obowiązujących aktów prawnych, źródło: UMWW, stan na 31.12.2012 r.)

Lp.	Nazwa parku	Powierzchnia ogólna [ha]	Powierzchnia w województwie [ha]
1	Park Krajobrazowy "Dolina Baryczy"	87 040,00	17 000,00
2	Park Krajobrazowy im. gen. D. Chłapowskiego	17 200,00	17 200,00
3	Park Krajobrazowy Promno	2 077,00	2077,00
4	Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka	11 999,61	11 999,61
5	Lednicki Park Krajobrazowy *	7618,4	7618,4
6	Nadgoplański Park Tysiąclecia	3074,59	3074,59
7	Nadwarciański Park Krajobrazowy	13 428,00	13 428,00

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

8	Powidzki Park Krajobrazowy	24 600,00	24 600,00
9	Przemęcki Park Krajobrazowy	22 344,00	19450,00
10	Pszczewski Park Krajobrazowy	12 220,00	2920,00
11	Rogaliński Park Krajobrazowy	12 750,00	12 750,00
12	Sierakowski Park Krajobrazowy	30 413,00	30 413,00
13	Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy	15 640,00	15 640,00

**uchwała Nr XXVI/457/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 września 2012 roku w sprawie utworzenia Lednickiego Parku Krajobrazowego.*

- 34 obszary chronionego krajobrazu - są to obszary rozleglejsze niż parki krajobrazowe, obejmujące pełne jednostki środowiska naturalnego takie, jak: doliny rzeczne, kompleksy leśne, ciągi wzgórz, pola wydymowe, torfowiska; chronione przez utworzenie na nich obszarów chronionego krajobrazu; głównie obszary rekreacyjne, na których działalność gospodarcza podlega niewielkim ograniczeniom (zakaz wznoszenia obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko i niszczenia środowiska naturalnego).

Wyrokiem Nr IV SA/Po 950/11 Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 26 stycznia 2012 r. stwierdzono nieważność uchwały Rady Gminy Czerwonak z dnia 21 maja 2009 r. nr 276/XXXIX/2009 w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu, na terenie sołectw Kicin i Kliny, pod nazwą „Rolnicze Krajobrazy Kliny - Mielno”.

Tabela 2. Obszary chronionego krajobrazu w województwie wielkopolskim (źródło: UMWW, stan na 31.12.2012 r.)

Lp.	Nazwa obszaru chronionego krajobrazu	Powierzchnia ogólna [ha]
1.	Bagna Średzkie	120,3217
2.	Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków -Rochy	55800+ 2500
3.	Dolina Cybiny w Nekielce	36,0462
4.	Dolina Cybiny w Poznaniu	182,66
5.	Dolina Łobżonki i Bory Kujańskie	18850
6.	Dolina Noteci	68840
7.	Dolina rzeki Ciemnej	3500
8.	Dolina rzeki Prosny	94400 (dane z dokumentacji do obszaru)
9.	Dolina rzeki Swędrni w okolicach Kalisza	5000
10.	Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka	22640
11.	Obszar Goplańsko-Kujawski	66000
12.	Kompleks leśny Śmigiel -Święciechowa	9025
13.	Krzywińsko-Osiecki wraz z zadrzewieniami gen. Dezyderego Chłapowskiego i kompleksem leśnym Osieczna-Góra	71425
14.	Łąki Annowskie	315,19
15.	Miedzichowski Obszar Chronionego Krajobrazu	5572

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Lp.	Nazwa obszaru chronionego krajobrazu	Powierzchnia ogólna [ha]
16.	Międzychodzki Obszar Chronionego Krajobrazu	17960
17.	Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Niepruszewskiego	brak danych
18.	Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Samicy Kierskiej w gminie Suchy Las	378,1
19.	Obszar Chronionego Krajobrazu w gminie Kórnik	około 7200
20.	Obszar Chronionego Krajobrazu w obrębie Biedruska	7266,9
21.	Pawłowicko-Sobocki Obszar Chronionego Krajobrazu	1150
22.	Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska	41700
23.	Obszar Powidzko-Bieniszewski	46000
24.	Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy	93910 (dotyczy całego obszaru, również poza woj. wielkopolskim)
25.	Pola Trzaskowskie	451,04
26.	Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice	41225
27.	Puszcza nad Drawą	29210
28.	Puszcza Notecka	58170
29.	Obszar Pyzdrowski	30000
30.	Obszar Chronionego Krajobrazu Rynny Jeziora Lusowskiego i doliny Samy	brak danych
31.	Szwajcaria Żerkowska	14750
32.	Obszar Uniejowski	18000
33.	Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska	87000
34.	Obszar Złotogórski	31000

Ochrona przyrody w województwie obejmuje również: 145 użytki ekologiczne, 3 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, 1 stanowisko dokumentacyjne (wg danych RDOŚ stan na 2012 r.), 3 843 pomniki przyrody (wg BDL za 2012 r.), strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową.

2.1.2 Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000

Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000 objęto tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych i różnorodności biologicznej Europy. Sieć Natura 2000 stanowią obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz obszary o znaczeniu wspólnotowym (OZW) – wyznaczone ze względu na występowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk istotnych dla ochrony określonych gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki. Obszary sieci Natura 2000 w wielu przypadkach pokrywają się całkowicie lub częściowo z innymi formami ochrony przyrody nie zastępując ich. W ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Obszarów Natura 2000 na terenie

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

województwa wielkopolskiego wyznaczono:

- 19 obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO),
- 56 obszarów o znaczeniu wspólnotowym (OZW).

Tabela poniżej przedstawia obszary Natura 2000 wyznaczone na terenie województwa wielkopolskiego.

Tabela 3. Obszary Natura 2000 w województwie wielkopolskim (wg danych GDOŚ)

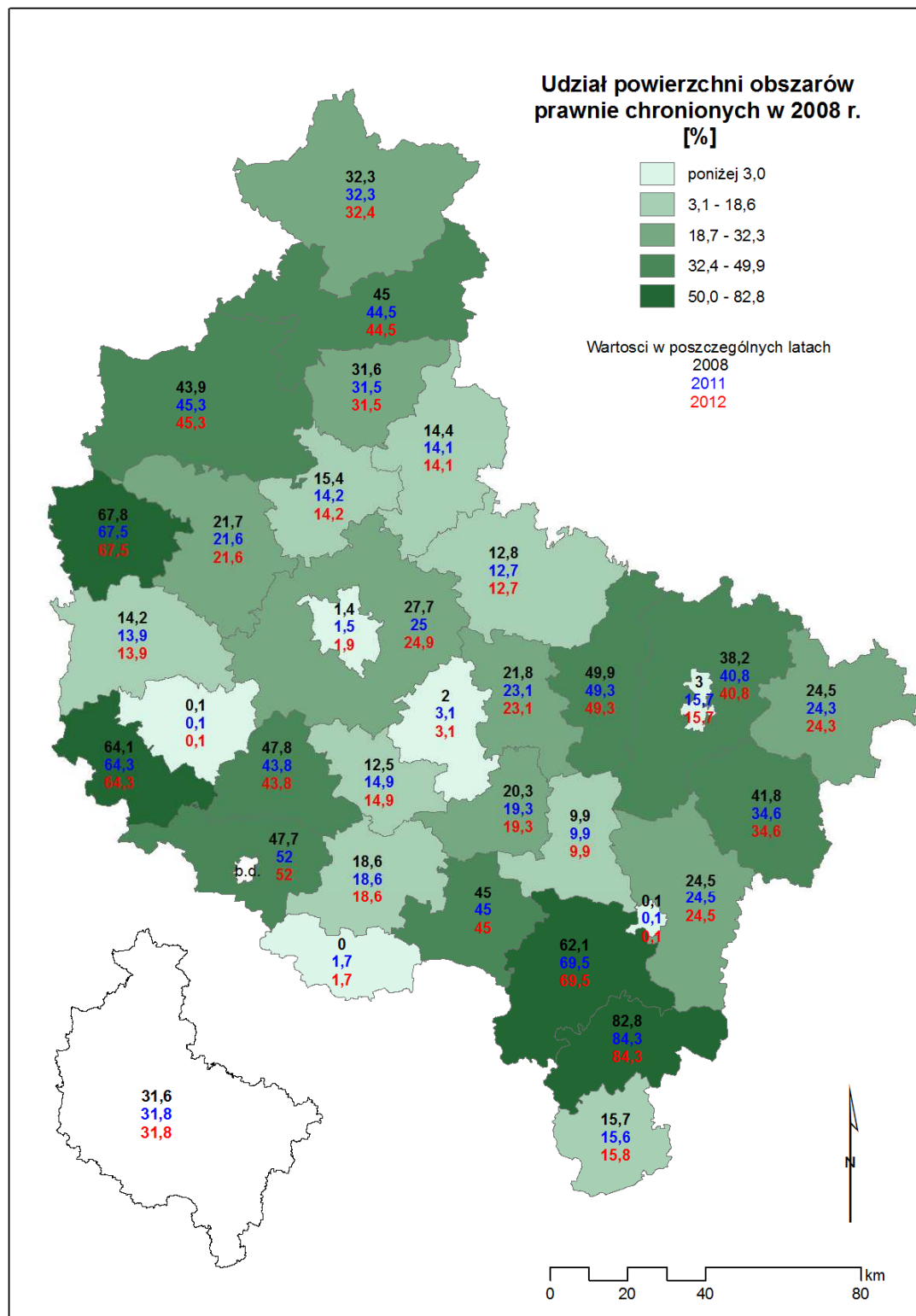
Lp.	Kod obszaru	Nazwa	Powierzchnia [ha]
Obszary specjalnej ochrony ptaków			
1.	PLB020001	Dolina Baryczy	13 243,0
2.	PLB300006	Dolina Małej Wełny pod Kiszkwem	1 252,3
3.	PLB300013	Dolina Samicy	2 391
4.	PLB300001	Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego	21 180,5
5.	PLB300002	Dolina Środkowej Warty	52 832,8
6.	PLB300007	Dąbrowy Krotoszyńskie	34 245,3
7.	PLB080005	Jezioro Pszczewskie i Dolina Obry	6 796,5
8.	PLB300009	Jezioro Zgierzynieckie	552,8
9.	PLB320016	Lasy Puszczy nad Drawą	15 366,3
10.	PLB300003	Nadnoteckie Łęgi	16 058,1
11.	PLB040004	Ostoja Nadgoplańska	3 191,7
12.	PLB300017	Ostoja Rogalińska	21 763,1
13.	PLB300011	Pojezierze Sławskie	21 884,1
14.	PLB100001	Pradolina Warszawsko-Berlińska	1 443,5
15.	PLB300012	Puszcza nad Gwdą	50 116,4
16.	PLB300015	Puszcza Notecka	136 167,5
17.	PLB300004	Wielki Łęg Obrzański	23 431,1
18.	PLB100002	Zbiornik Jeziorsko	615,7
19.	PLB300005	Zbiornik Wonieść	2 802,1
Obszary o znaczeniu wspólnotowym			
1.	PLH300016	Bagno Chlebowo	465,31
2.	PLH300035	Baranów	12,3
3.	PLH300028	Barłożnia Wolsztyńska	22,0
4.	PLH300039	Bądlewo-Bieczyny	752,0
5.	PLH300001	Biedrusko	9 938,1
6.	PLH300056	Buczyna w Długiej Goślinie	703,5
7.	PLH300002	Dąbrowy Krotoszyńskie	34 225,2
8.	PLH300003	Dąbrowy Obrzyckie	885,2
9.	PLH300055	Dębowa Góra	586,8
10.	PLH300046	Dolina Bukówki	776,1
11.	PLH300038	Dolina Cybiny	2 424,7
12.	PLH300047	Dolina Debrzynki	920,9
13.	PLH300031	Dolina Kamionki	847,7
14.	PLH300040	Dolina Łobżonki	2 727,3
15.	PLH300042	Dolina Między	514,6
16.	PLH300033	Dolina Mogielnicy	1 161,3
17.	PLH300004	Dolina Noteci	38 651,7

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Lp.	Kod obszaru	Nazwa	Powierzchnia [ha]
18.	PLH300017	Dolina Rurzyca	766,0
19.	PLH300034	Dolina Śwędni	1 290,7
20.	PLH300043	Dolina Wełny	1 147,0
21.	PLH300057	Dolina Średzkiej Strugi	557,0
22.	PLH300005	Fortyfikacje w Poznaniu	137,4
23.	PLH300048	Glinianki w Lenartowicach	7,4
24.	PLH300051	Grądy Bytyńskie	1 300,7
25.	PLH300049	Grądy w Czarniejewie	1 212,9
26.	PLH080002	Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry	6 796,0
27.	PLH300018	Jezioro Brenno	79,5
28.	PLH040007	Jezioro Gopło	3 192,2
29.	PLH300044	Jezioro Kaliszańskie	719,1
30.	PLH300006	Jezioro Kubek	1 048,8
31.	PLH300029	Jezioro Mnich	46,0
32.	PLH300037	Kiszewo	2 301,1
33.	PLH300008	Kopanki	0,5
34.	PLH300053	Lasy Żerkowsko-Czeszewskie	7 158,2
35.	PLH300030	Ostoja koło Promna	1 399,0
36.	PLH300032	Ostoja Międzychodzko-Sierakowska	7 591,1
37.	PLH020041	Ostoja nad Baryczą	15 788,0
38.	PLH300009	Ostoja Nadwarciańska	26 653,1
39.	PLH300045	Ostoja Pilska	3 068,6
40.	PLH300041	Ostoja Przemęcka	862,5
41.	PLH300010	Ostoja Wielkopolska	8 427,1
42.	PLH300007	Ostoja Zgierzyniecka	574,9
43.	PLH300026	Pojezierze Gnieźnieńskie	11 739,0
44.	PLH300021	Poligon w Okonku	2 180,2
45.	PLH100006	Pradolina Bzury-Neru	1 370,0
46.	PLH300011	Puszcza Bieniszewska	954,0
47.	PLH300012	Rogalińska Dolina Warty	14 753,6
48.	PLH300013	Sieraków	1,5
49.	PLH300050	Stawy Kiszewskie	477,5
50.	PLH300054	Struga Białośliwka	251,7
51.	PLH300019	Torfowisko Rzeczańskie	236, 35
52.	PLH300052	Uroczyska Kujańskie	1 018,2
53.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	9 754,0
54.	PLH300058	Uroczyska Puszczy Zielonki	1 238,3
55.	PLH300014	Zachodnie Pojezierze Krzywińskie	5 494,8
56.	PLH300036	Zamorze Pniewskie	305,3

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Rys. 1 Udział powierzchni obszarów prawnie chronionych w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach względem bazowego roku 2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

2.1.3 Lasy

Lesistość województwa wielkopolskiego w 2012 r. wg danych GUS wynosiła podobnie jak w roku poprzednim 25,7%, przy lesistości dla Polski 29,3% w porównaniu do 29,2 % w roku 2011. Powierzchnia gruntów leśnych ogółem wynosiła w 2011 r. 785 860,7 ha natomiast w roku 2012 stanowiła ona 786 495,5 ha, z czego lasy w analizowanym okresie czasu zajmowały odpowiednio 765346,7 ha (2011 r.) i 766 190,8 ha (2012 r.). W 2011 r. powierzchnia lasów publicznych wynosiła 683 203,4 ha, a lasów prywatnych – 82 143,3 ha. Z kolei w roku 2012 powierzchnie te wynosiły odpowiednio 683 229,5 ha (lasy publiczne), 82 961,3 ha (lasa prywatne).

Rozmieszczenie lasów na terenie województwa jest nierównomierne. Największą lesistością w latach 2011-2012 charakteryzowały się powiaty: czarnkowsko-trzcianecki (2011 r. – 50,7 %, 2012 r. - 50,8%), złotowski (2011 r. – 46,2%, 2012 r. - 46,3%), międzychodzki (2011 r. i 2012 r. - 44,5 %), nowotomyski (2011 r. i 2012 r. – 38,1%), chodzieski (2011 r. i 2012 r. 34,9%). Najmniejsza lesistość występowała w analizowanym okresie w miastach na prawach powiatu: Koninie (2011 r. i 2012 r. - 3,2 %), Kaliszu (2011 r. i 2012 r. – 5,8 %) i Lesznie (2011 r. i 2012 r. – 7,5 %) oraz w powiatach kolskim (2011 r. – 11,6 %, 2012 r. - 11,7%) i kościańskim (2011 r. i 2012 r. 13,5%).

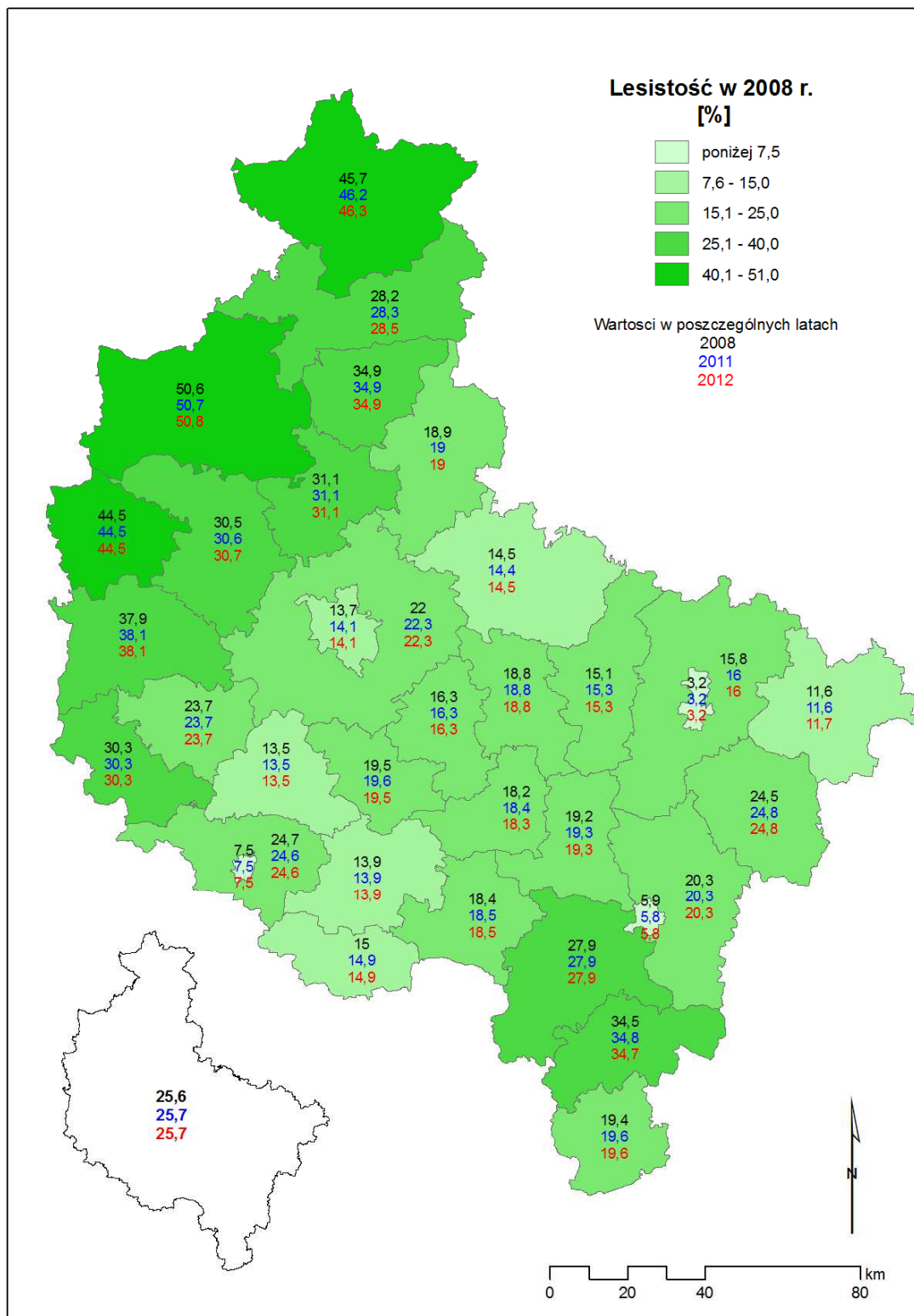
Podstawą prac zalesieniowych w Polsce jest Krajowy Program Zwiększania Lesistości (KPZL) opracowany przez Instytut Badawczy Leśnictwa w 1995 r., uaktualniony w 2003 roku. W wyniku modyfikacji KPZL zwiększono przewidywany wcześniej rozmiar zalesień na lata 2001–2020 do 680 tys. ha oraz zweryfikowano preferencje zalesieniowe dla wszystkich gmin w kraju. Głównym celem KPZL jest wzrost lesistości kraju do 30% w 2020 roku i 33% w 2050 roku oraz zapewnienie optymalnego przestrzenno-czasowego rozmieszczenia zalesień, a także ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz instrumentów realizacyjnych.

Na lata 2001 – 2020 przewidziano zalesienia na terenie województwa wielkopolskiego na powierzchni 110,7 tys. ha, z czego 19,6 tys. ha w sektorze państwowym, a 91,1 tys. ha w sektorze niepaństwowym. Do gmin o najwyższych preferencjach zalesieniowych w KPZL zaliczono: Wierzbinek, Wągrowiec, Międzychód, Sieroszewice, Koźminek, Opatówek, Trzemeszno i Pleszew.

Zgodnie z danymi GUS w 2011 r. odnowieniami i zalesieniami objęto w województwie wielkopolskim łącznie 5 614,5 ha, natomiast w roku 2012 5554,1 ha.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

**Rys. 2 Lesistość w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach
względem roku bazowego 2008**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

2.2 Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa

2.2.1 Wody powierzchniowe

W granicach województwa wielkopolskiego znajduje się w całości lub częściowo 459 jednolitych części wód powierzchniowych, w tym 331 wydzielonych na zlewniach rzek oraz 128 wydzielonych na zlewniach jezior.

Monitoring wód powierzchniowych w województwie wielkopolskim w 2012 r. prowadzony był w oparciu o przepisy ustawy Prawo wodne oraz Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 roku w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2011r. Nr 257, poz. 1545) oraz zgodnie z Wytocznymi GIOŚ. Badania realizowane były w podziale na:

- monitoring diagnostyczny wód stojących, w tym monitoring reperowy,
- monitoring operacyjny,
- monitoring badawczy.

Wody powierzchniowe płynące

Ocena stanu i potencjału ekologicznego w 2012 r. została dokonana na 63 stanowiskach pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych w obrębie 63 jednolitych części wód powierzchniowych. W 21 przypadkach określono stan ekologiczny naturalnych jednolitych części wód, w 27 przypadkach – potencjał ekologiczny silnie zmienionych lub sztucznych JCW, w 34 przypadkach – stan chemiczny.

Wyniki pomiarów wykazały:

- dobry i powyżej dobrego potencjał ekologiczny w 6 silnie zmienionych JCWP,
- dobry stan ekologiczny (II klasa) w 8 JCW,
- umiarkowany stan ekologiczny (III klasa) w 10 JCW,
- umiarkowany potencjał ekologiczny w 16 silnie zmienionych JCWP,
- umiarkowany potencjał ekologiczny w 1 sztucznej JCWP,
- słaby stan ekologiczny w 3 JCW (Młynówka Kaszczorska z jez. Wieleńskim, Białym-Miałkim, Lińsko, Szarka, Moskawa do Wielkiej),
- słaby potencjał ekologiczny w 2 silnie zmienionych JCWP (Dojca, Topiec),
- słaby potencjał ekologiczny w 2 sztucznych JCWP (Obrzański Kanał Południowy, Obrzański Kanał Środkowy).

W żadnej z badanych JCW nie stwierdzono bardzo dobrego (I klasa) ani złego (V klasa) stanu lub potencjału ekologicznego (V klasa).

Wstępnej oceny stanu chemicznego dokonano na 34 stanowiskach, z których każde reprezentowało odrębną jednolitą część wód powierzchniowych. W 10 przypadkach zdiagnozowany został stan chemiczny dobry, w pozostałych 24 stan chemiczny poniżej dobrego.

Wody powierzchniowe stojące

W 2012 r. w ramach monitoringu jednolitych części wód stojących (monitoring diagnostyczny) zbadano wody 20 jezior, stanowiących odrębne jednolite części wód powierzchniowych. Na drodze przeprowadzonych badań stwierdzono:

- bardzo dobry stan ekologiczny (I klasa) w 2 JCW (Tuczno, Wapińskie),
- dobry stan ekologiczny (II klasa) w 4 JCW,
- umiarkowany stan ekologiczny (III klasa) w 7 JCW,

- umiarkowany potencjał ekologiczny (III klasa) w 2 JCW,
- słaby stan ekologiczny (IV klasa) w 2 JCW,
- zły stan ekologiczny (V klasa) w 3 JCW (Berzyńskie, Falmierowskie, Zbąszyńskie).

Pod kątem oceny wskaźników chemicznych przebadano 8 jezior – 3 JCW charakteryzowały się stanem dobrym, 5 JCW – stanem poniżej dobrego.

Dla wszystkich jednolitych części wód zbadanych w ramach monitoringu wód powierzchniowych w 2012 r. wyniki wykazały następujący udział poszczególnych klas jakości:

- klasa I (stan lub potencjał bardzo dobry) – 2,9%,
- klasa II (stan lub potencjał dobry) – 26,5%,
- klasa III (stan lub potencjał umiarkowany) – 52,9%,
- klasa IV (stan lub potencjał słaby) – 13,2%,
- klasa V (stan lub potencjał zły) – 4,4%.

2.2.2 Wody podziemne

Zasoby eksploatacyjne zwykłych wód podziemnych w województwie wielkopolskim w 2012 r. (stan na 31.12.2012 r. wg Banku Danych Lokalnych GUS) wynosiły 1 636 hm³, tj. 9,4% zasobów Polski. Wielkość zasobów w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o 12,6 hm³. Z ogólnej wielkości zasobów województwa 60,7% stanowią zasoby piętra czwartorzędowego, 24,5% zasoby piętra trzeciorzędowego, 13,2% zasoby piętra kredowego i 1,6% warstw starszych od kredowych.

Na terenie województwa wielkopolskiego znajduje się osiemnaście jednolitych części wód podziemnych – czternaście w Regionie Wodnym Warty (JCWPd nr 27, 28, 36, 42, 43, 61, 62, 63, 64, 72, 73, 77, 78, 79) i cztery w Regionie Wodnym Środkowej Odry (JCWPd nr 71, 74, 76, 93).

Badania chemizmu wód podziemnych na terenie województwa wielkopolskiego prowadzone są w ramach państwowego monitoringu środowiska przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie.

W 2012 roku badania jakości wód podziemnych prowadzone były w ramach monitoringu ilościowego i diagnostycznego. Sieć monitoringu na terenie województwa wielkopolskiego obejmowała 109 stanowisk pomiarowych, w obrębie 14 jednolitych części wód podziemnych.

Ocena jakości wód podziemnych oparta jest o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 roku w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008r. Nr 143, poz. 896).

Wyniki pomiarów przedstawiały się następująco:

- wody bardzo dobrej jakości (I klasa) - nie stwierdzono, tj. 0 %,
- wody dobrej jakości (II klasa) – 11 stanowisk, tj. 10,1%,
- wody zadowalającej jakości (III klasa) – 74 stanowiska, tj. 67,9%,
- wody niezadowalającej jakości (IV klasa) – 19 stanowisk, tj. 17,4%,
- wody złej jakości (V klasa) – 5 stanowisk, tj. 4,6%.

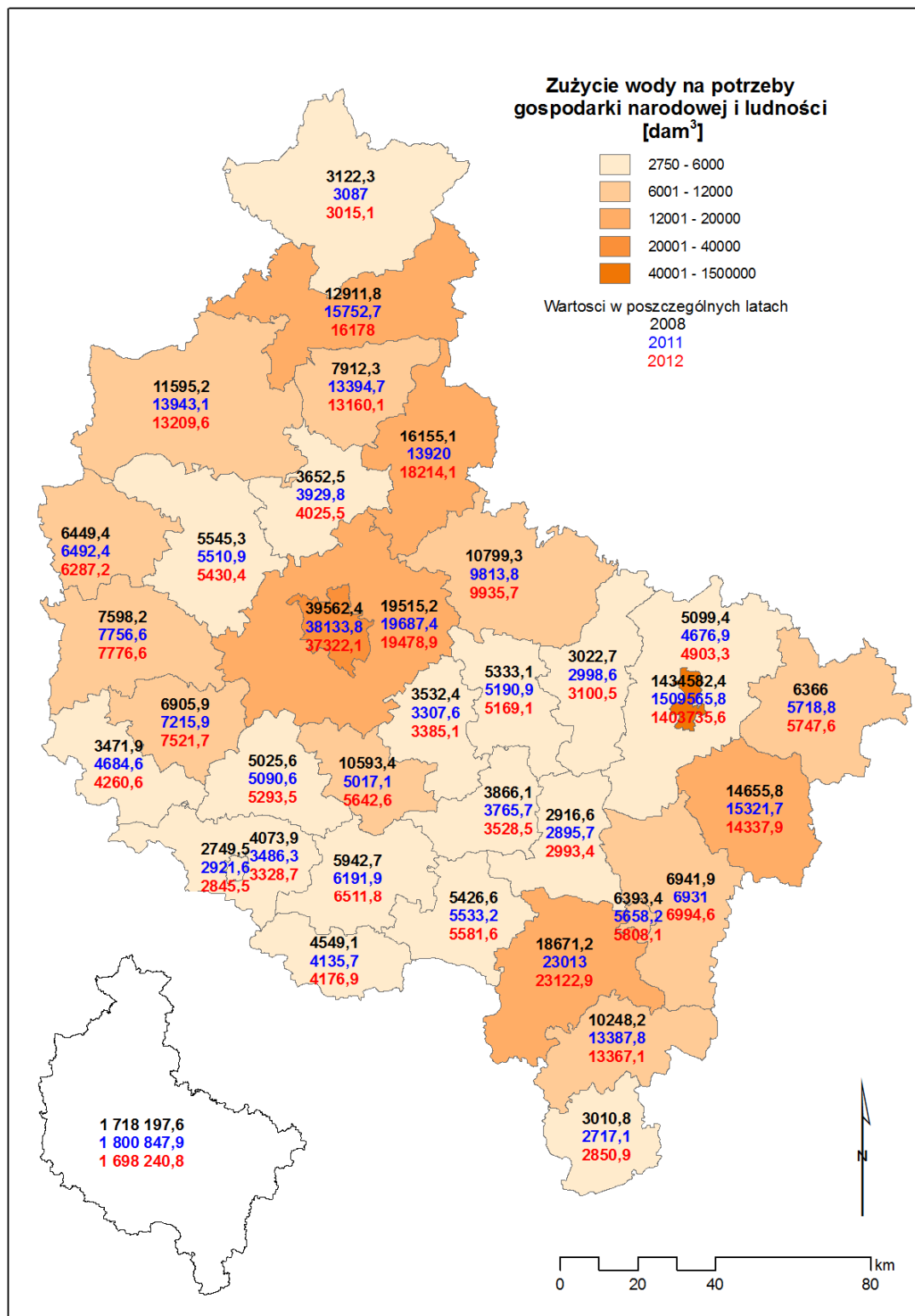
2.2.3 Gospodarka wodno-ściekowa

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę dla potrzeb socjalno-bytowych w województwie wielkopolskim są wody podziemne. Zaopatrzenie w wodę na cele przemysłowe opiera się głównie na zasobach wód powierzchniowych.

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie wielkopolskim w roku 2012 wg danych GUS wyniosło 1 698 240,8 dam³, w tym na potrzeby przemysłowe 1 419 008 dam³ (83,5%), na potrzeby rolnictwa i leśnictwa 119 879 dam³ (7,05%), na zasilanie sieci wodociągowych zarówno dla celów bytowych, jak i innych – 159 353,8 dam³ (9,4%). Zużycie wody wodociągowej w gospodarstwach domowych wyniosło 122 445,8 dam³, co stanowi około 76,8% ilości wody przesyłanej ogółem siecią wodociagową. Zużycie jednostkowe wyniosło 35,3 m³/mieszkańca/rok.

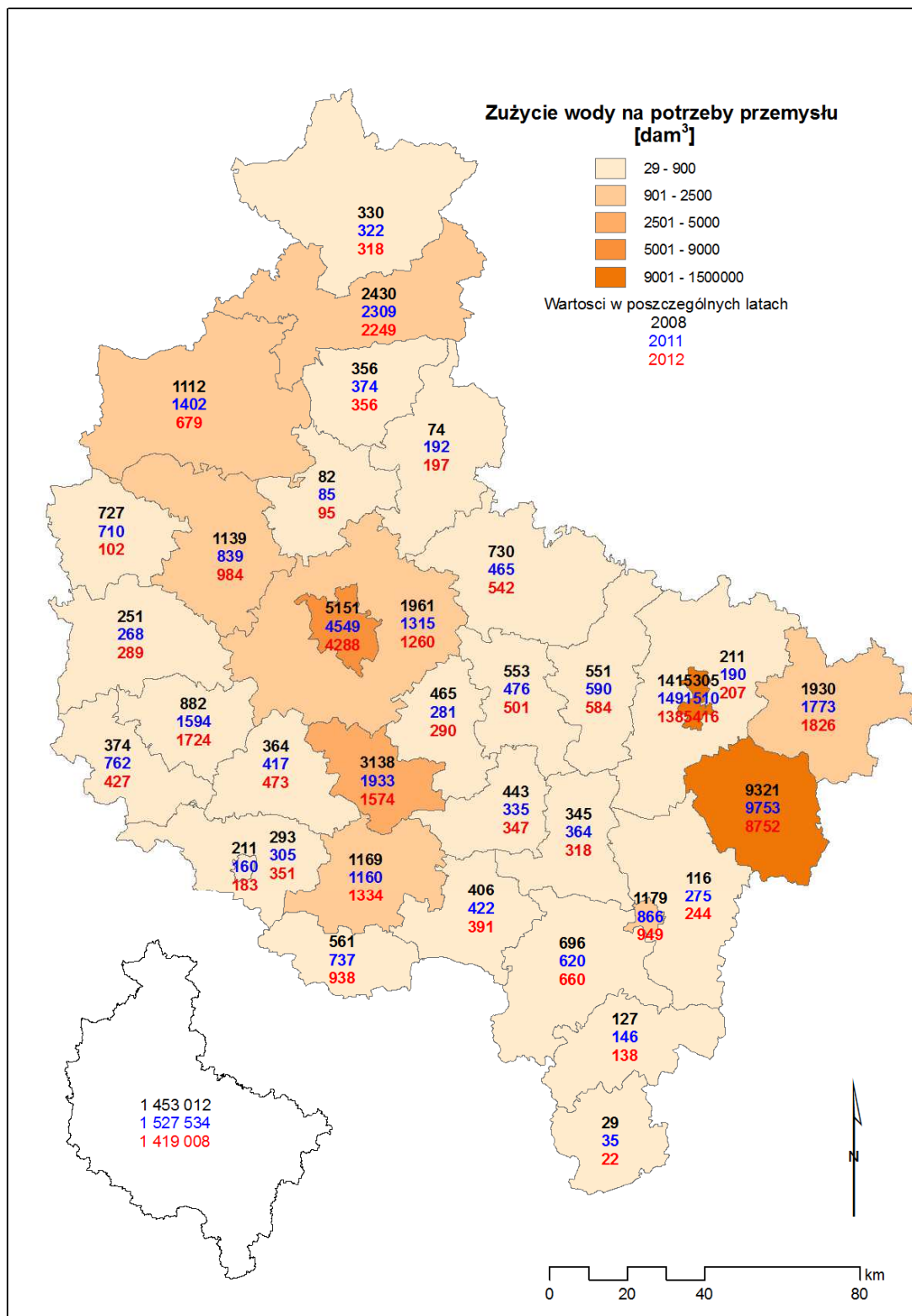
**Rys. 3 Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności
w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach [dam³]**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Rys. 4 Zużycie wody na potrzeby przemysłu w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach [dam³]

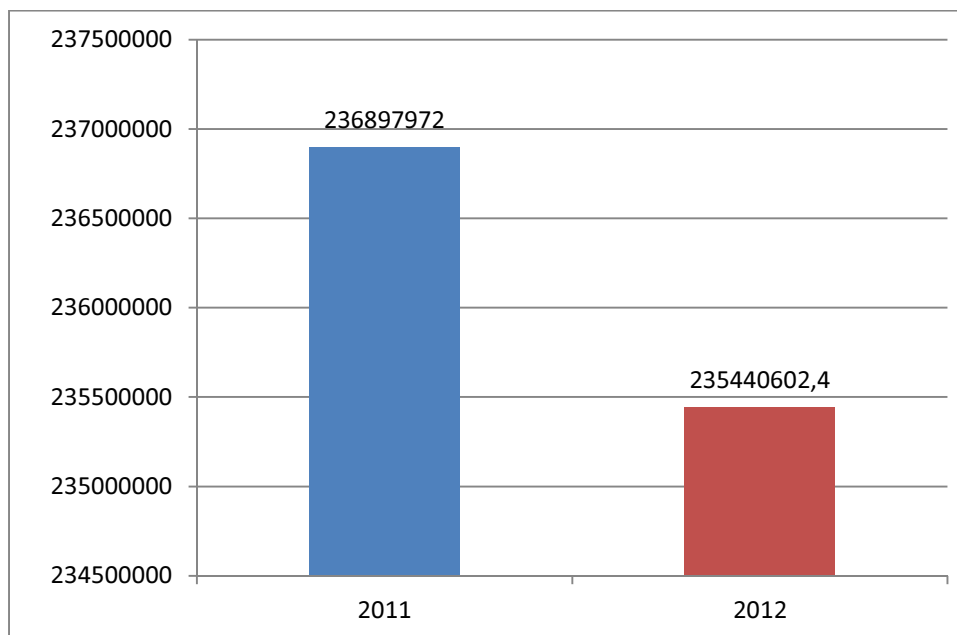

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

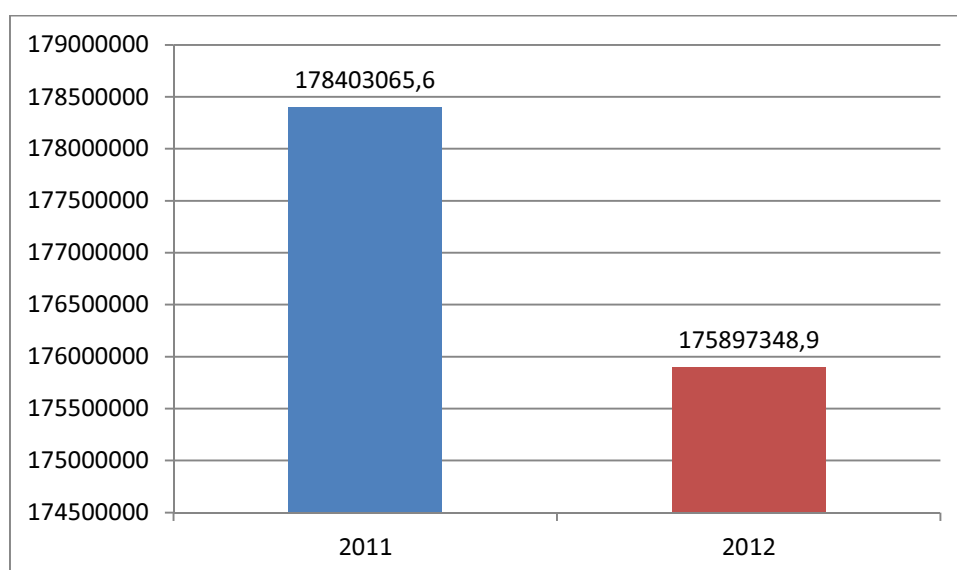
Na wykresach poniżej przedstawiono wielkość poboru wód w latach 2011-2012 na terenie województwa wielkopolskiego, oszacowaną na podstawie opłat za korzystanie ze środowiska, które wniesiono do Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu.

Rys. 5 Wielkość poboru wód w latach 2011-2012 [m³/rok]

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

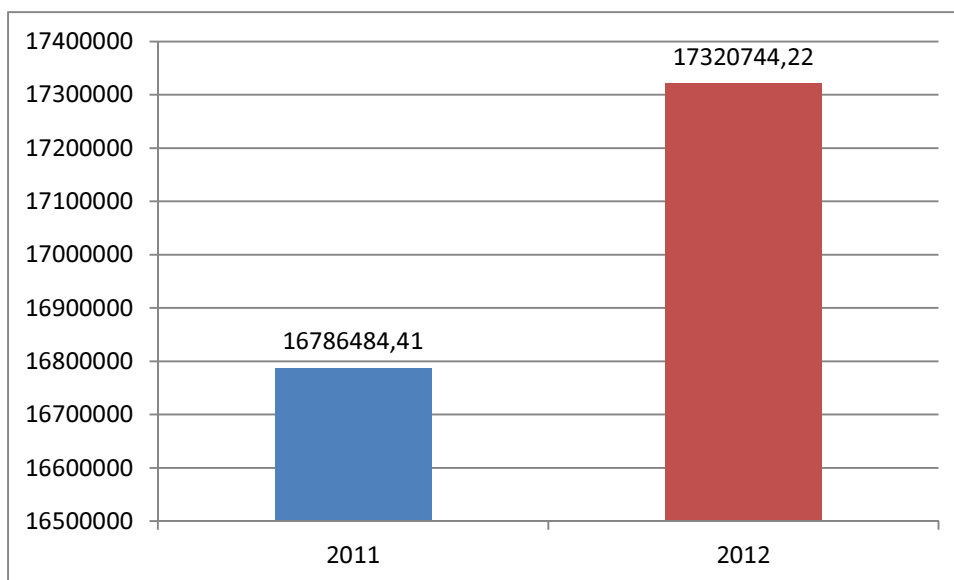
Rys. 6 Wielkość poboru wody do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia lub na cele socjalno-bytowe [m³/rok]

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

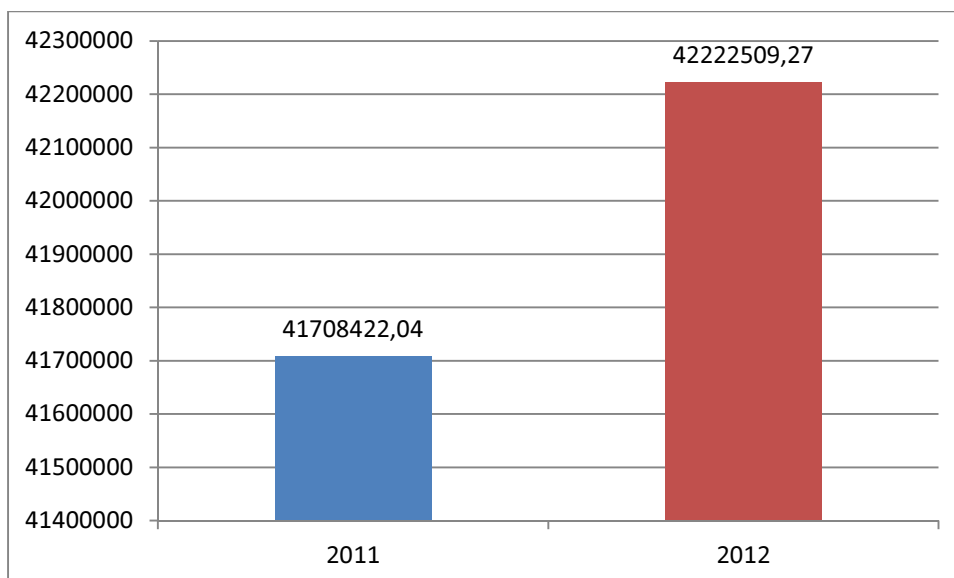
**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Rys. 7 Wielkość poboru wody na potrzeby produkcji, w której woda wchodzi w skład lub bezpośredni kontakt z produktami żywnościowymi i farmaceutycznymi lub na cele konfekcjonowania [m³/rok]

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

Rys. 8 Wielkość poboru wody na pozostałe cele [m³/rok]

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

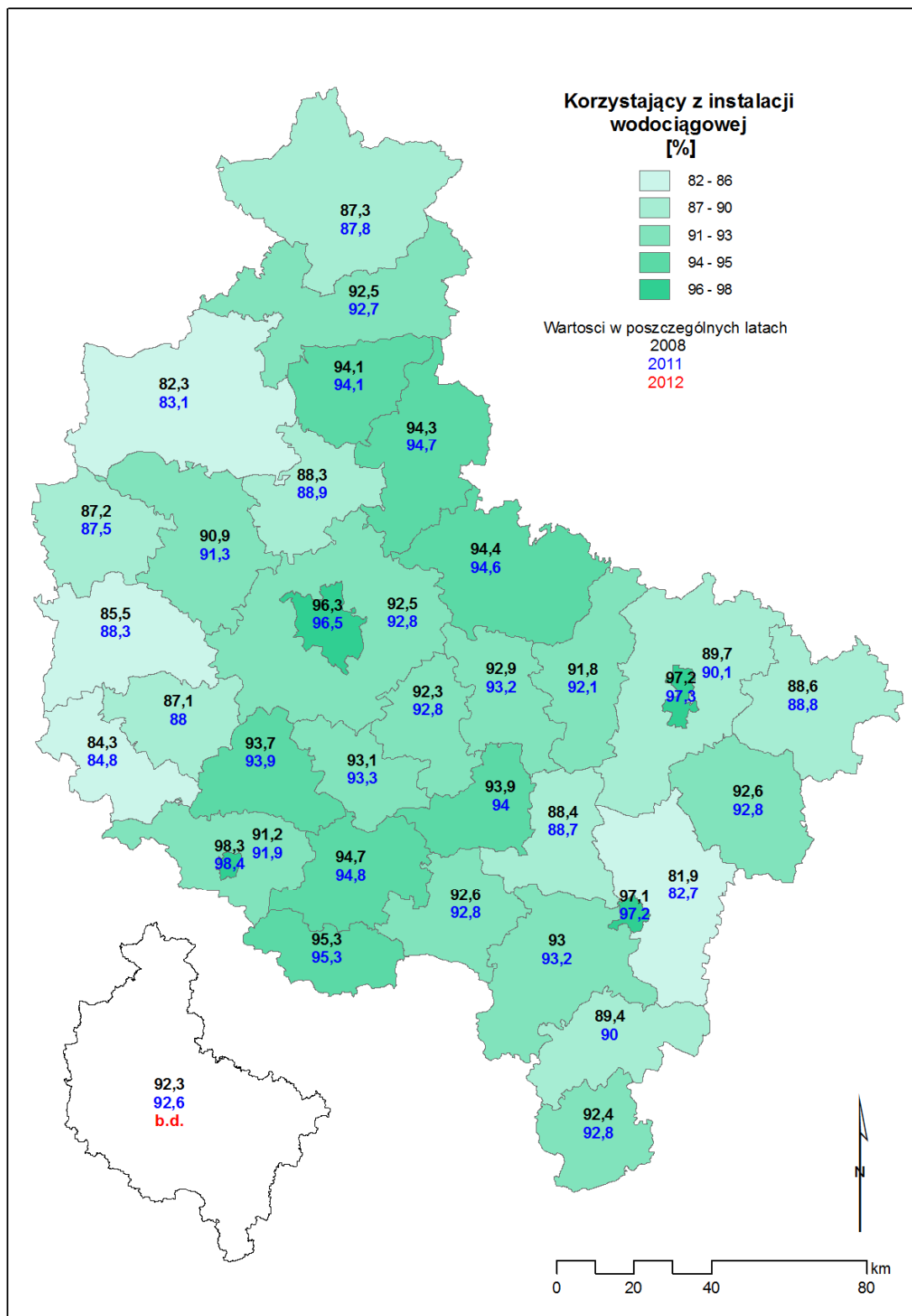
Dane zaprezentowane powyżej wskazują na ogólny spadek wielkości poboru wód w roku 2012 w stosunku do poprzedniego roku, szczególnie w przypadku wody przeznaczonej

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

do spożycia oraz na cele socjalno-bytowe. Wzrost poboru natomiast uwidacznia się w odniesieniu do wody wykorzystywanej na potrzeby produkcji oraz na pozostałe cele.

Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej w województwie wielkopolskim w 2012 r. (stan na koniec roku, wg danych GUS) wynosił 29 997,2 km (przyrost w stosunku do roku 2011 o 336,9 km), długość czynnej sieci kanalizacyjnej – 11 051,3 km (przyrost w stosunku do roku 2011 o 652,4 km). Wskaźnik zwodociągowania województwa wg danych GUS na koniec roku 2011 wyniósł 92,6% (96,7% w miastach, 87,5% na terenach wiejskich), a wskaźnik skanalizowania – 62,6% (87,1% w miastach, 31,8% na terenach wiejskich) – brak danych GUS za 2012 r.

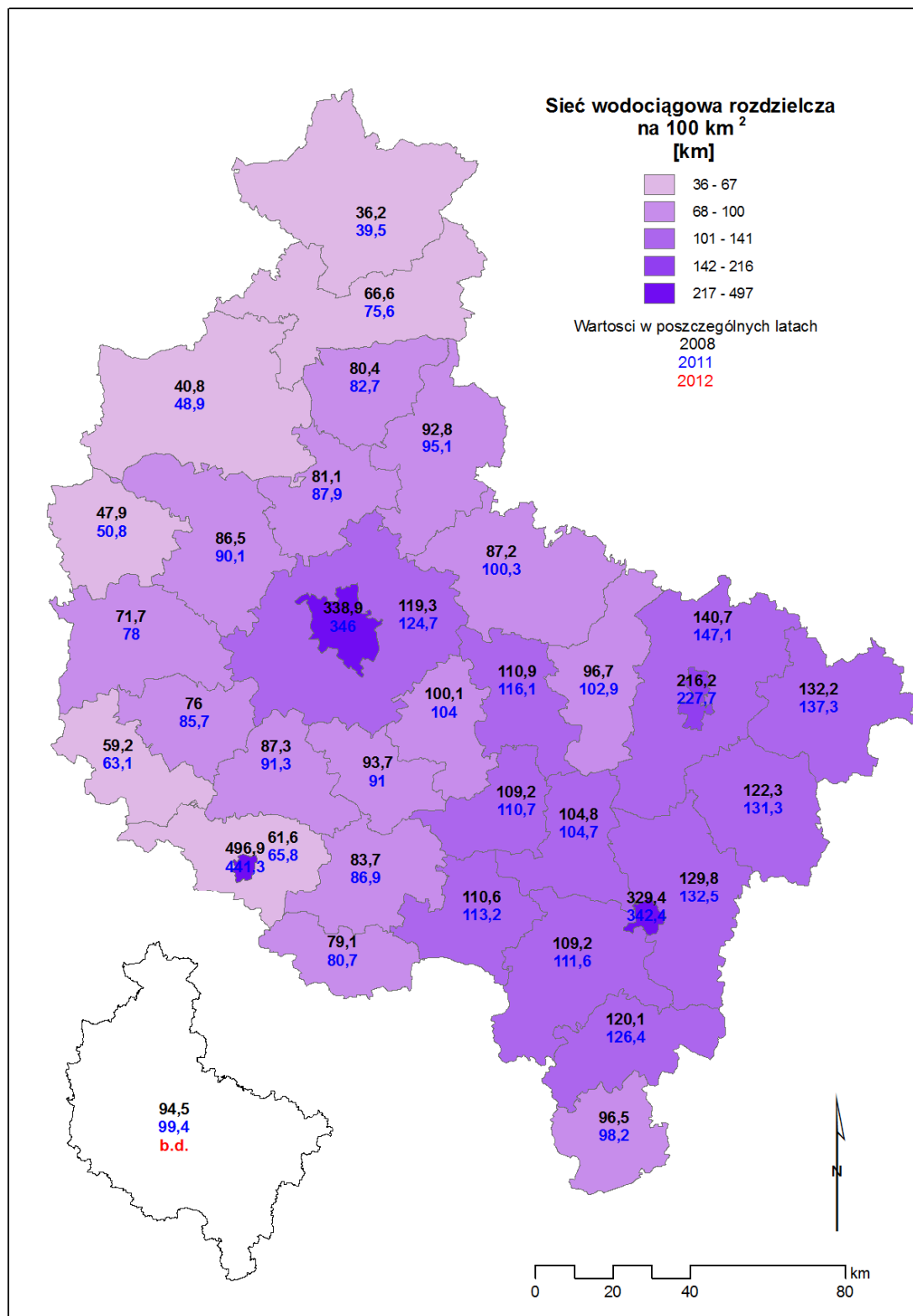
Rys. 9 Korzystający z instalacji wodociągowej w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

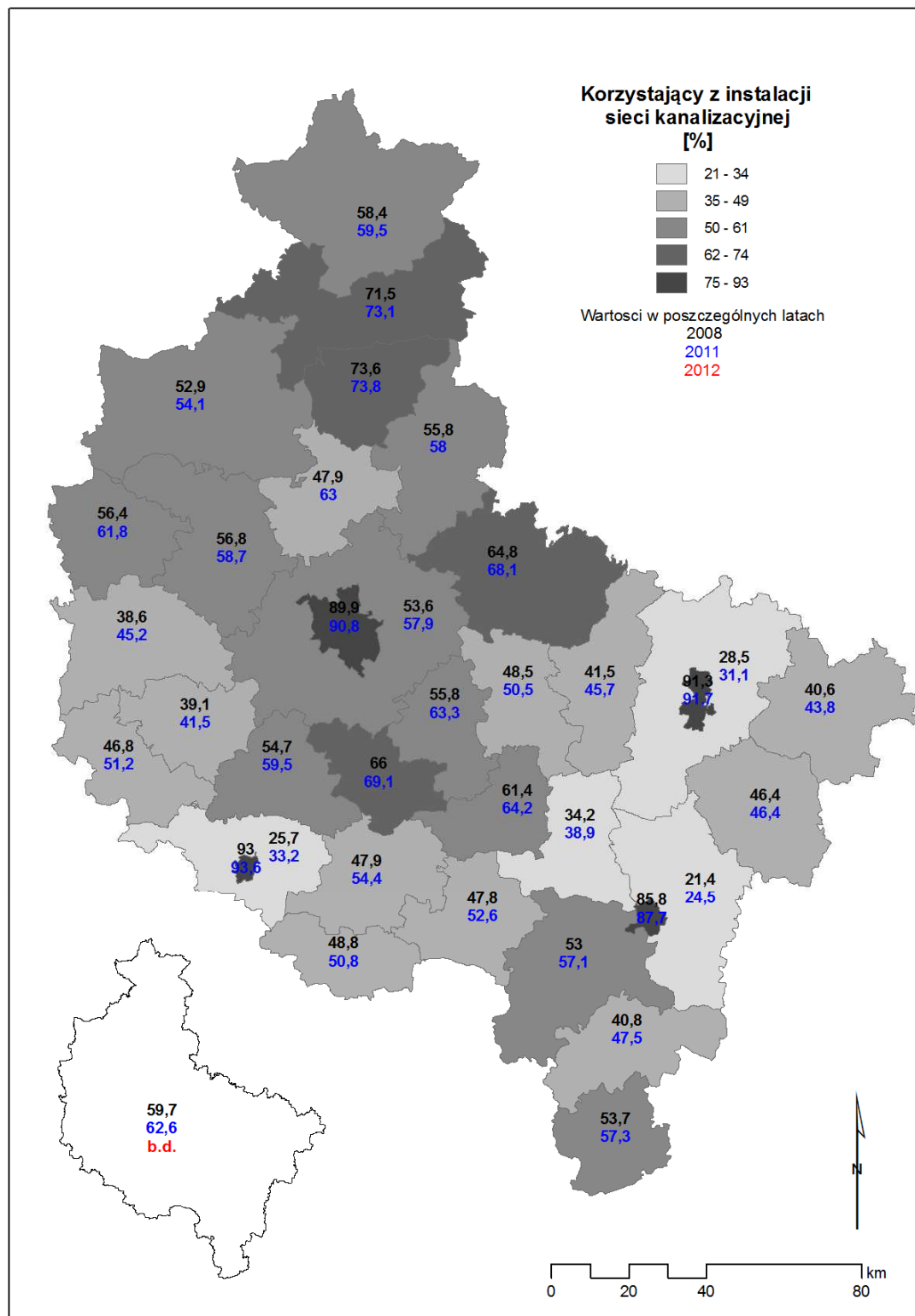
**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Rys. 10 Sieć wodociągowa rozdzielcza na 100 km² w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach [km]

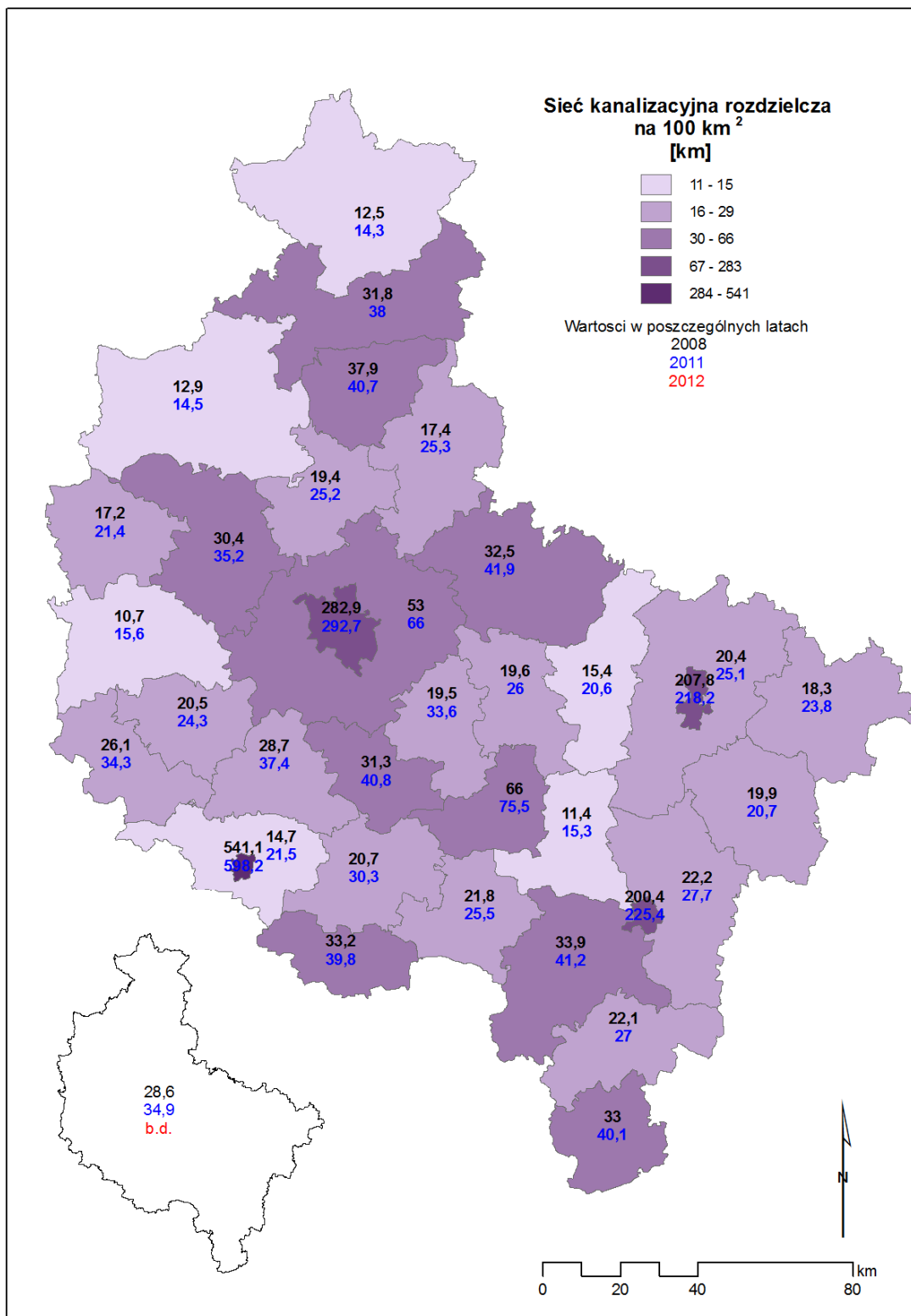
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

**Rys. 11 Korzystający z instalacji sieci kanalizacyjnej w województwie wielkopolskim
oraz w poszczególnych jego powiatach [%]**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

**Rys. 12 Sieć kanalizacyjna rozdzielcza na 100 km² w województwie wielkopolskim
oraz w poszczególnych jego powiatach [km]**

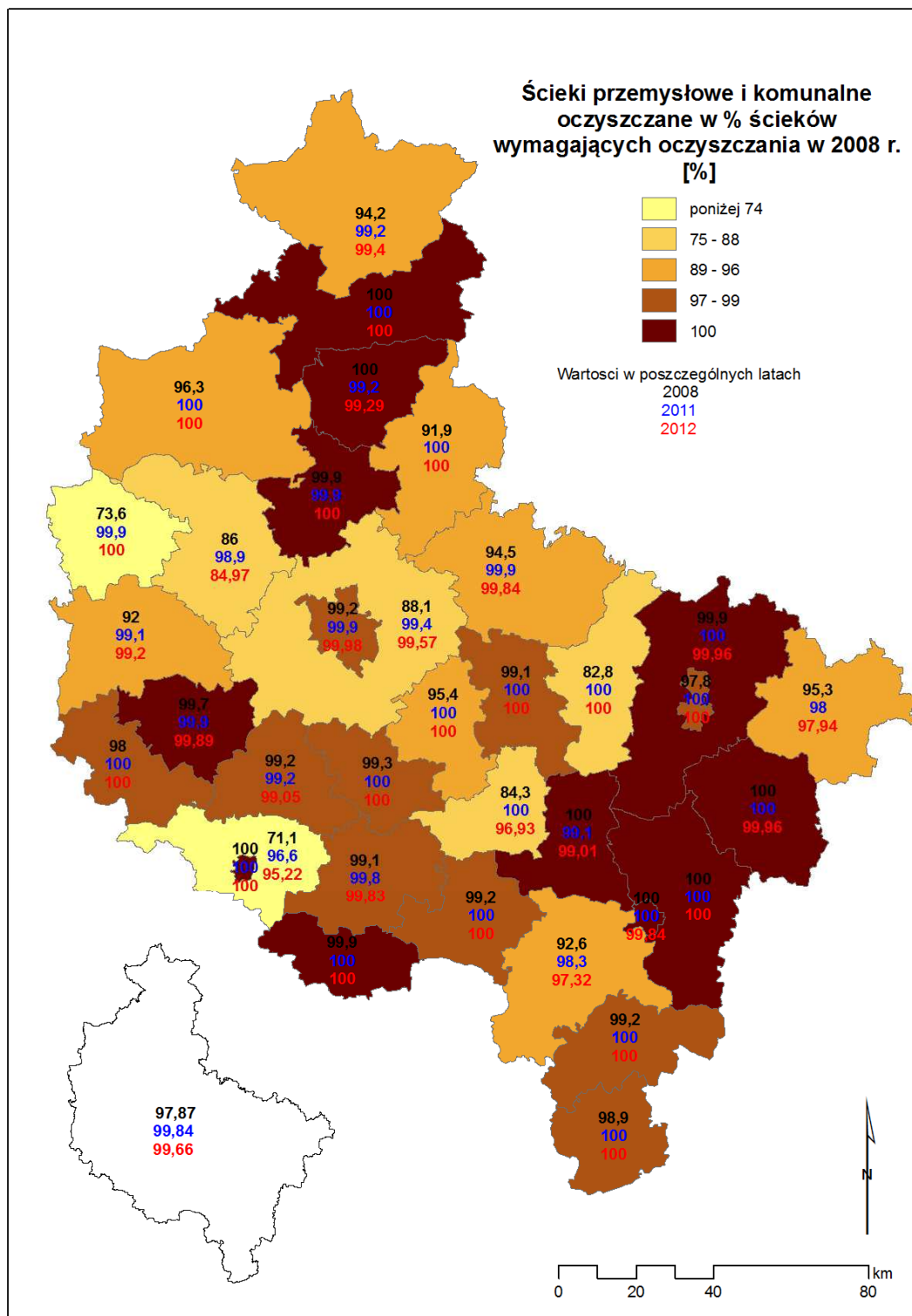
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Według danych GUS na koniec 2012 roku, w województwie wielkopolskim funkcjonowały 424 oczyszczalnie ścieków, w tym 327 oczyszczalni komunalnych oraz 97 oczyszczalni ścieków przemysłowych. Łącznie funkcjonowały 103 oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów. Łączna przepustowość wszystkich oczyszczalni w 2012 r. wynosiła 1 486 026 m³/d, natomiast łączna wydajność oczyszczalni komunalnych – 4 593 292 RLM.

Ilość ścieków wymagających oczyszczenia, odprowadzanych do środowiska ze źródeł przemysłowych i z gospodarki komunalnej, wyniosła w 2012 roku 238 036,1 dam³, z czego oczyszczonych zostało 99,7%.

**Rys. 13 Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczania w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach
względem bazowego roku 2008**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Do oczyszczalni ścieków komunalnych w 2012 r. odprowadzono ogółem 108 090,1 dam³ ścieków. Łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi oczyszczonych zostało 155 027 dam³ ścieków komunalnych.

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2012 r. wyniosła 2 290 429, co stanowiło 66,2% ludności województwa (w miastach – 90,5%, na terenach wiejskich 35,8%).

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych po oczyszczeniu w 2012 r. kształtowały się następująco:

- BZT5 – 971 990 kg/rok
- ChZT – 6 580 820 kg/rok
- zawiesina ogólna – 1 483 806 kg/rok
- azot ogólny – 1 543 230 kg/rok
- fosfor ogólny – 84 994 kg/rok.

W 2012 r. wytworzonych zostało 61 425 ton osadów komunalnych, w tym m.in.:

- w rolnictwie zostało wykorzystanych 17 070 ton,
- do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu zostało wykorzystanych 6251 ton,
- do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne zostało wykorzystanych 1562 ton,
- magazynowanych czasowo było 3848 ton,
- osady składowane stanowiły 838 ton,
- przekształcona termicznie została 1 tona.

W 2012 r. zostało odprowadzonych 1 522 090 dam³ ścieków przemysłowych, w tym ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi – 1 513 137 dam³ (99,4%) i ścieki odprowadzone do sieci kanalizacyjnej 8 953 dam³ (0,6%).

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych odprowadzonych do wód lub do ziemi w 2012 r. kształtowały się następująco:

- BZT5 – 174 692 kg/rok
- ChZT – 2 040 672 kg/rok
- zawiesina ogólna – 1 727 902 kg/rok
- suma jonów chlorków i siarczanów – 8 225 420 kg/rok
- azot ogólny – 59 890 kg/rok
- fosfor ogólny – 6 215 kg/rok
- fenole lotne - 475 kg/rok.

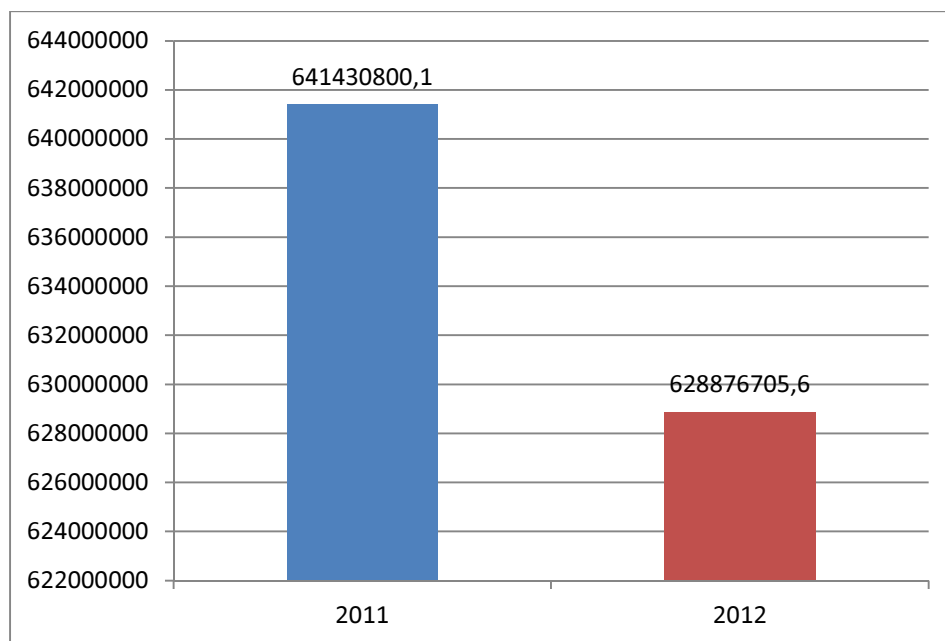
W 2012 r. wytworzonych zostało 17 582 ton osadów z przemysłowych oczyszczalni ścieków, w tym m.in.:

- wykorzystanych w rolnictwie zostało 6 581 ton.
- zastosowanych do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne zostało 1481 ton,
- składowanych było 533 ton,
- magazynowanych czasowo było 257 ton,
- przekształcone termicznie zostały 132 tony.

Na wykresach poniżej przedstawiono ilość odprowadzanych ścieków w latach 2011-2012 dla terenu województwa wielkopolskiego, oszacowaną na podstawie opłat za korzystanie ze środowiska, które wniesiono do Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu.

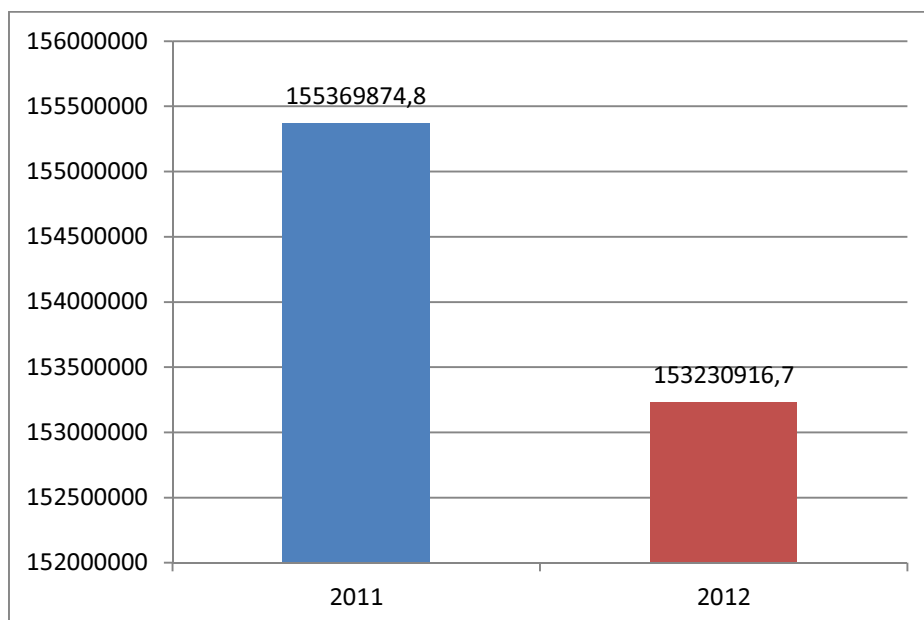
**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Rys. 14 Ilość ścieków odprowadzanych w latach 2011-2012 [m³/rok]

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

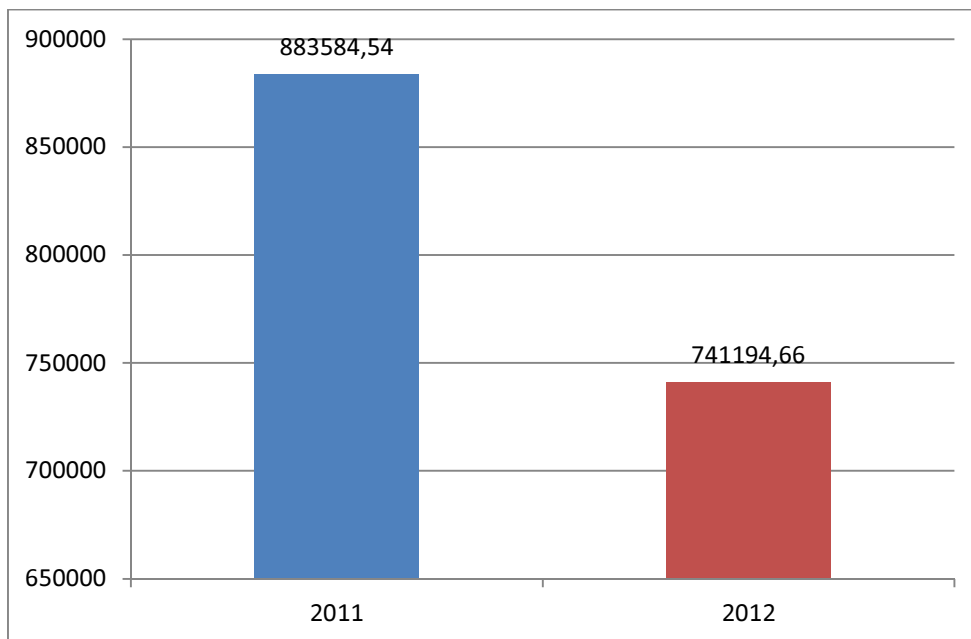
Rys. 15 Ilość odprowadzanych ścieków komunalnych [m³/rok]

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

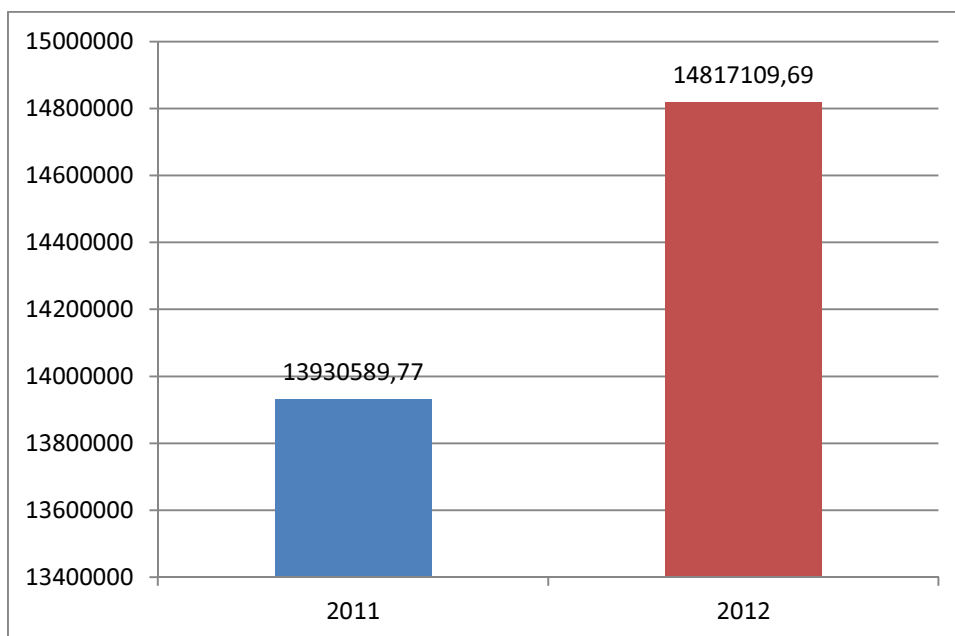
**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Rys. 16 Ilość odprowadzanych ścieków bytowych [m³/rok]

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

Rys. 17 Ilość odprowadzanych ścieków przemysłowych [m³/rok]

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Przedstawione powyżej wartości wskazują, że w roku 2012 nastąpił spadek ilości ścieków odprowadzanych z terenu województwa wielkopolskiego, w tym w szczególności ilości ścieków komunalnych i bytowych. Odnotowano wzrost ilości ścieków przemysłowych.

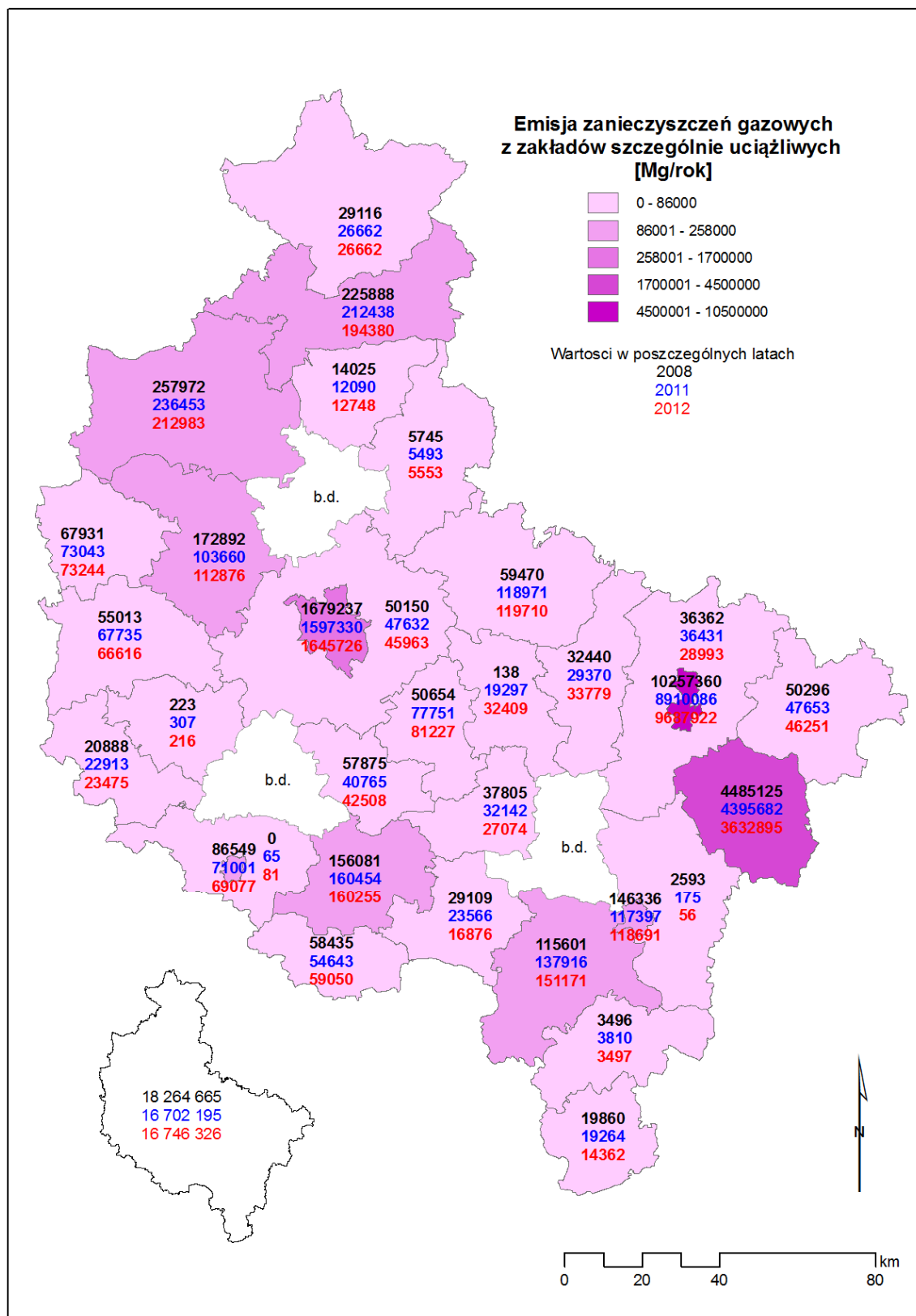
2.3 Jakość powietrza atmosferycznego

2.3.1 Emisje do powietrza

Wg danych GUS (dane za 2012 r.), województwo wielkopolskie zajmuje 4 miejsce w kraju pod względem emisji zanieczyszczeń gazowych i 2 miejsce pod względem emisji zanieczyszczeń pyłowych z zakładów uciążliwych zgodnie z kwalifikacją GUS, których w województwie wielkopolskim jest 130. Emisja substancji gazowych w 2012 r. wyniosła ok. 16,75 mln Mg, w tym: dwutlenku siarki 29,43 tys. Mg, tlenków azotu 23,06 tys. Mg, tlenku węgla 7,58 tys. Mg oraz dwutlenku węgla 16,66 mln Mg. Natomiast emisja pyłów wynosiła 4,642 tys. Mg, w tym pyłów ze spalania paliw 4,040 tys. Mg. Wg danych GUS za 2012 rok, największe ilości pyłów emitowanych do powietrza pochodzą z powiatu tureckiego, miasta Konin (10%) i miasta Poznań. Pod względem wielkości emisji gazów pierwsze miejsce zajmuje miasto Konin i dalej powiat turecki oraz miasto Poznań.

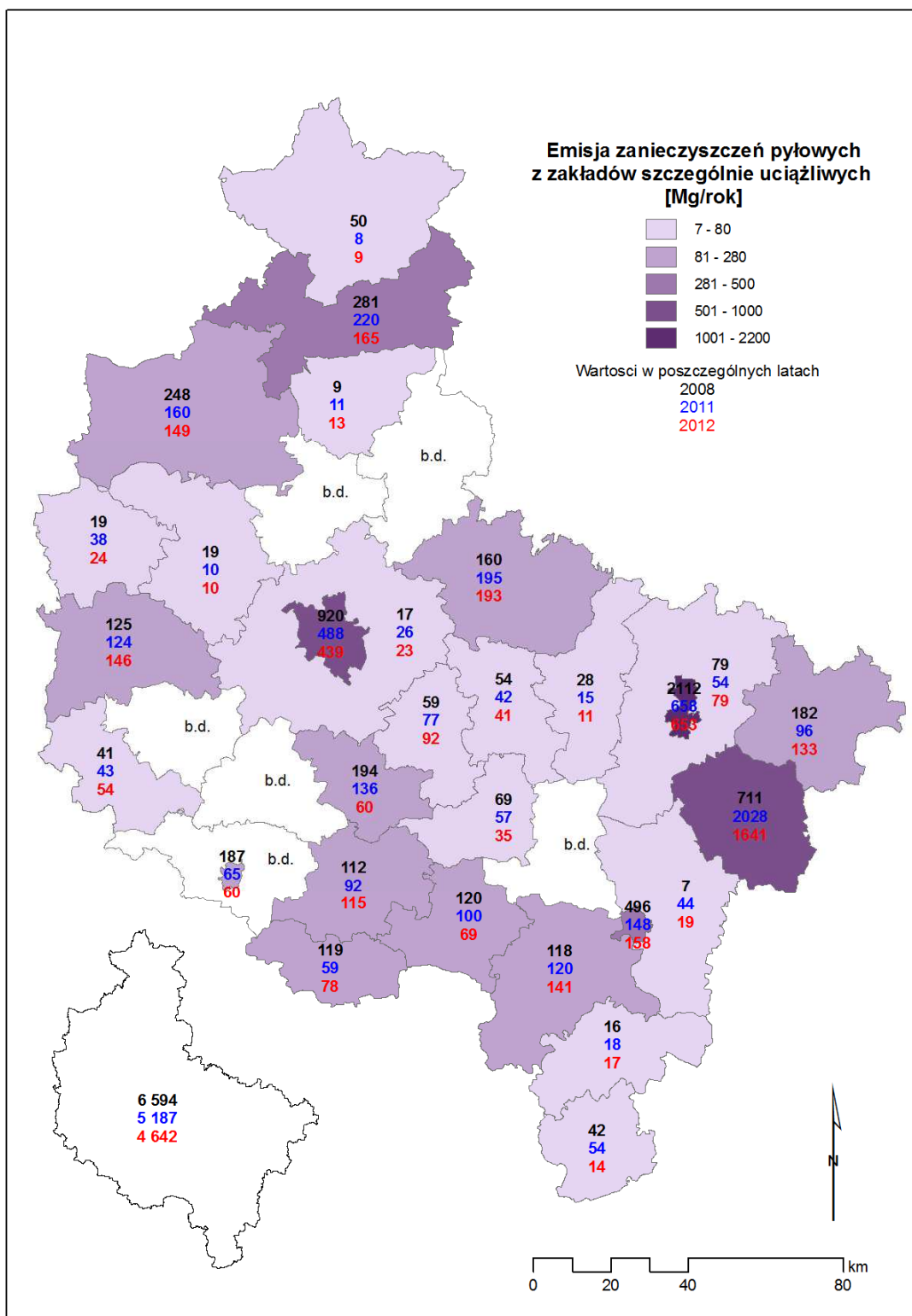
RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Rys. 18 Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu województwa wielkopolskiego oraz poszczególnych jego powiatów [Mg/rok]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Rys. 19 Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu województwa wielkopolskiego oraz poszczególnych jego powiatów [Mg/rok]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

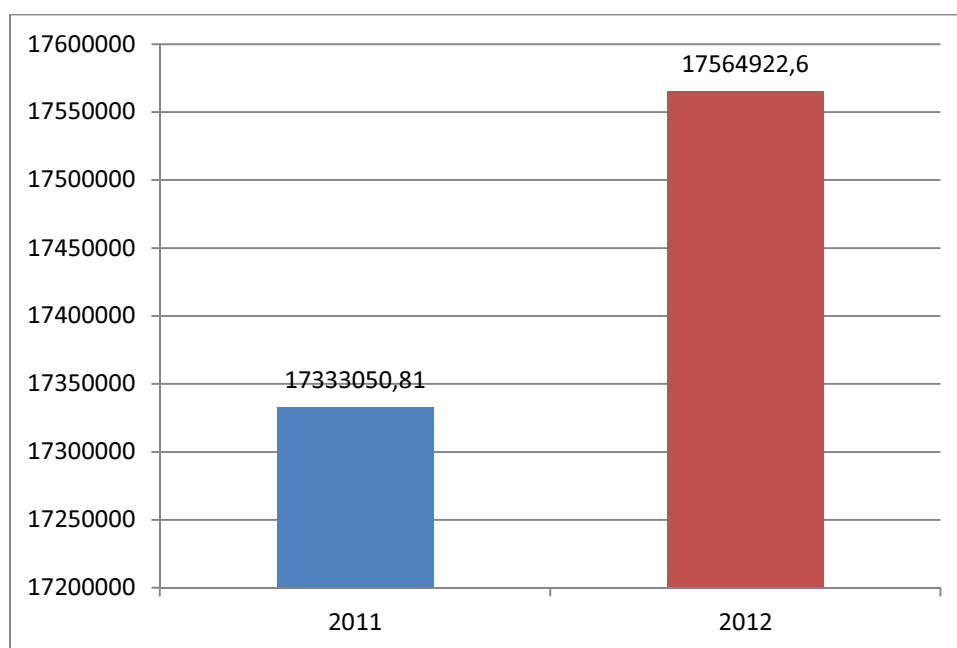
RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Największymi emitentami substancji do powietrza są elektrownie: Zespół Elektrowni Pątnów Adamów Konin SA oraz Dalkia Poznań ZEC S.A. (dawniej Zespół Elektrociepłowni Poznańskich). Łączna emisja gazów z tych zakładów stanowi około 86% wielkości emisji z zakładów, będących największymi emitentami substancji do powietrza w województwie wielkopolskim. Natomiast w odniesieniu do emisji pyłów – udział tych zakładów stanowi około 70%.

Znaczący wpływ na stan jakości powietrza mają również emisje ze źródeł liniowych oraz z indywidualnych systemów ogrzewania domów.

Na poniższej serii wykresów przedstawiono dane dotyczące rocznej wielkości emisji do powietrza wybranych pyłów i gazów z terenu województwa wielkopolskiego, oszacowane na podstawie opłat za korzystanie ze środowiska, które wniesiono do Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu. Przedstawione dane wskazują na znaczny wzrost emisji do powietrza zarówno pyłów, jak i gazów w roku 2012.

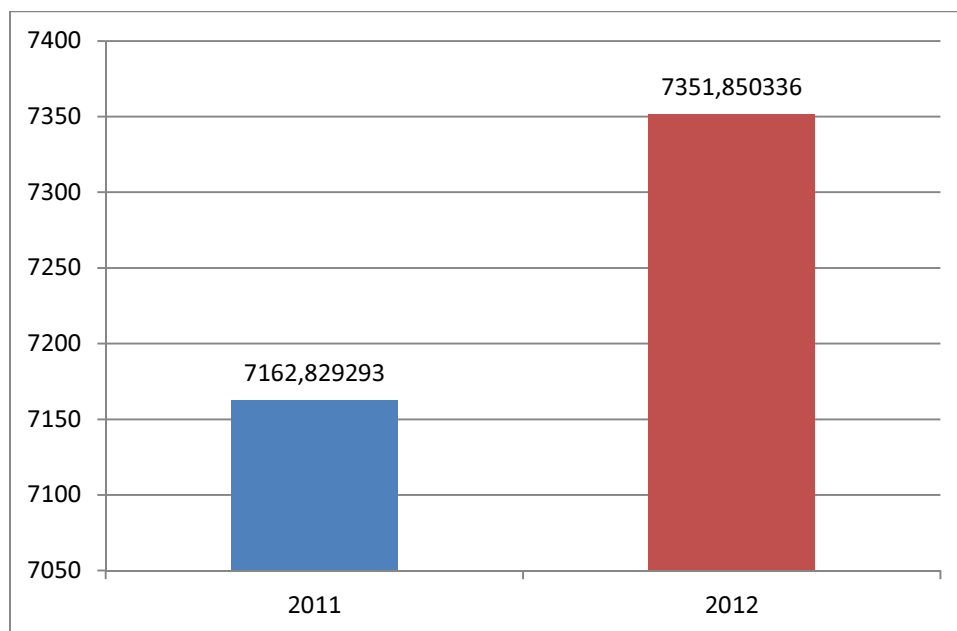
Rys. 20 Wielkość emisji gazów do powietrza na terenie województwa wielkopolskiego w latach 2011-2012 [Mg/rok]

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

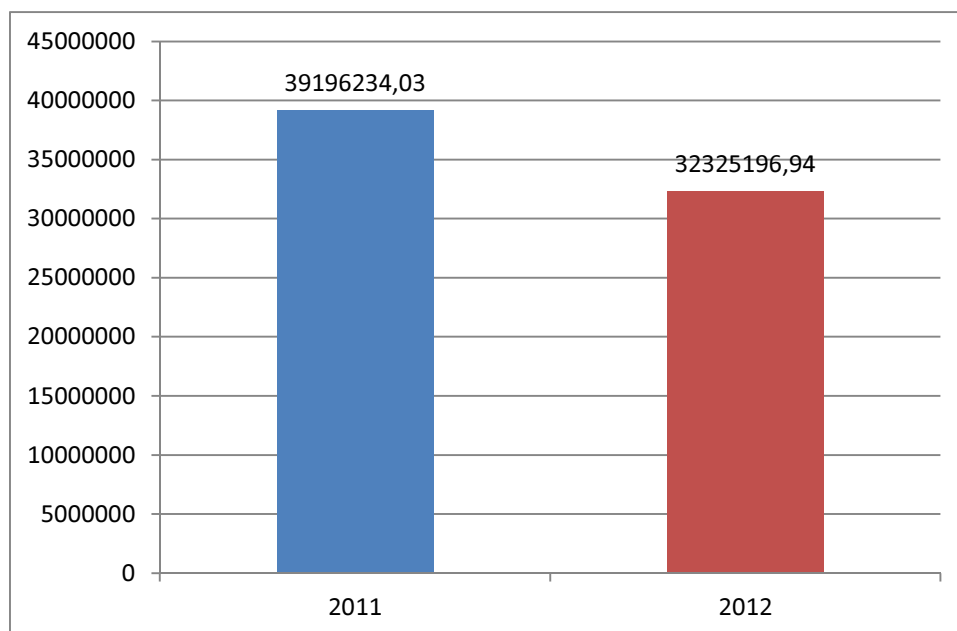
**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

**Rys. 21 Wielkość emisji pyłów do powietrza na terenie województwa wielkopolskiego
w latach 2011-2012 [Mg/rok]**

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

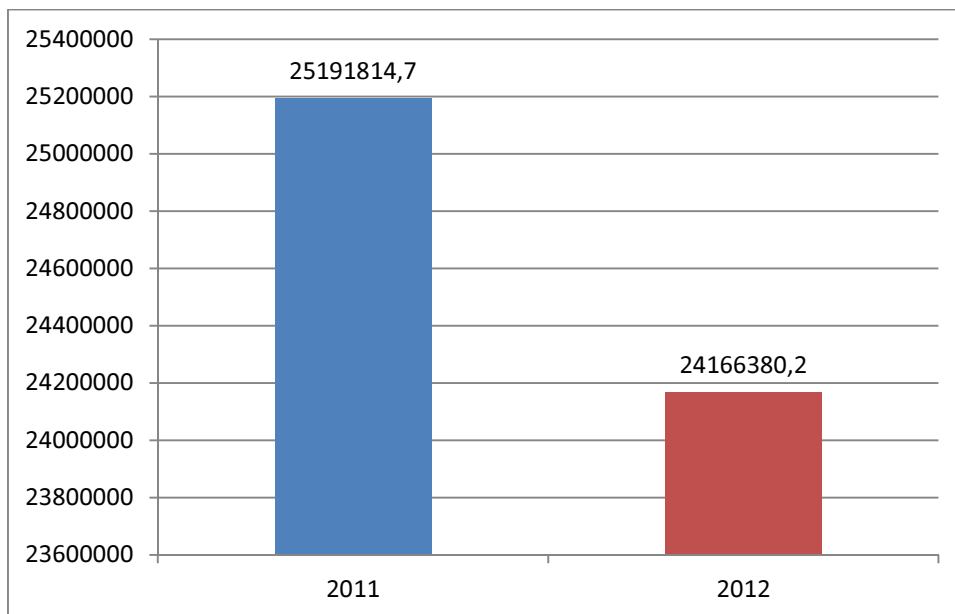
Rys. 22 Wielkość emisji dwutlenku siarki [kg/rok]

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

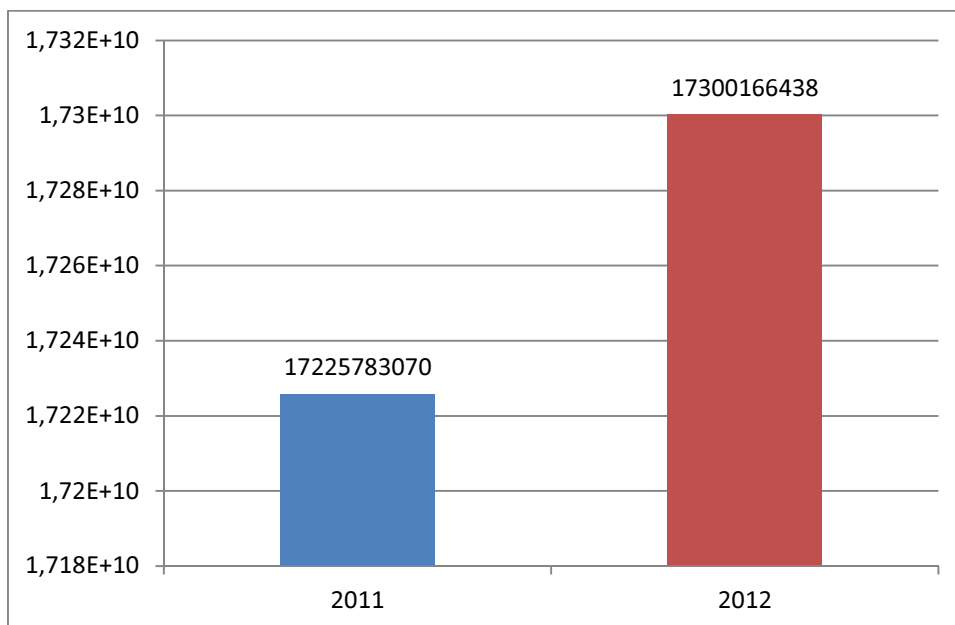
**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Rys. 23 Wielkość emisji tlenku azotu [kg/rok]

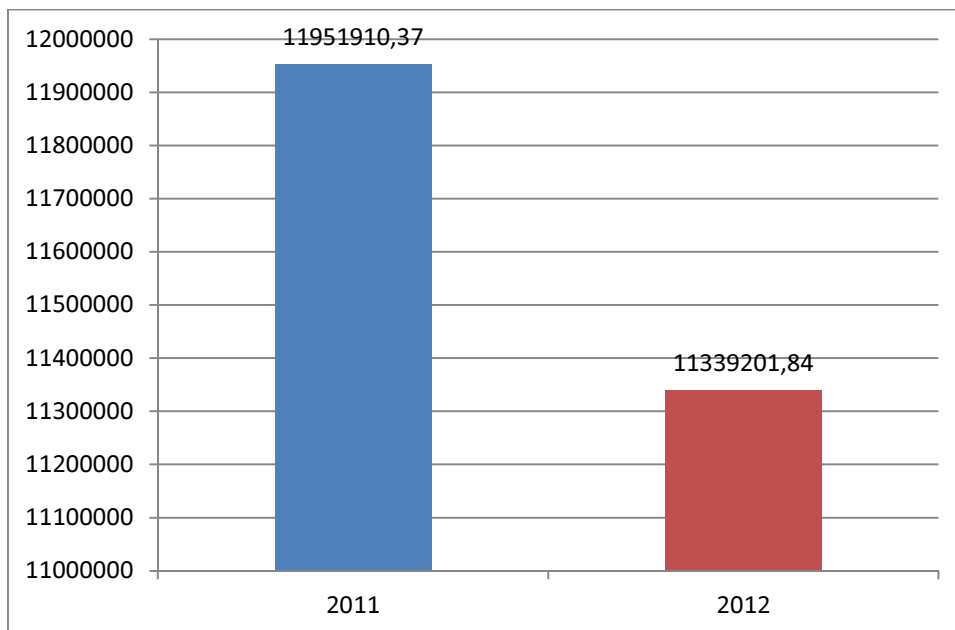
Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

Rys. 24 Wielkość emisji dwutlenku węgla [kg/rok]

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

Rys. 25 Wielkość emisji tlenku węgla [kg/rok]

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu

2.3.2 Jakość powietrza

Według obowiązujących przepisów, ocena jakości powietrza dokonywana jest w ramach państwowego monitoringu środowiska przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska. Ocena jakości powietrza prowadzona jest pod kątem ochrony zdrowia i pod kątem ochrony roślin. W 2012 r. ocenę wykonano w oparciu następujące akty prawne:

- ustawę – Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2008.25.150 z późn.zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.2012, poz.1031),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U.2012, poz.914).

Podstawę oceny stanowią wyniki pomiarów automatycznych, manualnych i prowadzonych metodą pasywną. Oceny jakości powietrza dokonuje się w strefach:

- ocenę ze względu na ochronę zdrowia na terenie województwa wielkopolskiego w 2012 r. dokonano w 3 strefach: aglomeracja poznańska, miasto Kalisz, strefa wielkopolska obejmująca pozostałą część województwa.
- ocenę jakości powietrza ze względu na ochronę roślin dokonano w 1 strefie – strefa wielkopolska.

W województwie wielkopolskim wszystkie strefy stanowią obszary zwykłe – obszary stref nie będące obszarami ochrony uzdrowiskowej.

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, powinno być zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych;
- klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy

dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;

- klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny, poziomy docelowy, poziomy celów długoterminowych;
- klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;
- klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Wyniki rocznej oceny jakości powietrza w 2012 r.:

- Pod kątem ochrony roślin strefę wielkopolską:
 - dla SO₂ i NO_x zaliczono do klasy A,
 - dla ozonu zaliczono do klasy C;

Stwierdzono również przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m³×h) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

- Pod kątem ochrony zdrowia sklasyfikowano:
 - dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu, niklu – wszystkie strefy w klasie A;
 - dla poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2,5} – strefę aglomeracja poznańska i strefę wielkopolską w klasie A, natomiast strefę miasto Kalisz – w klasie C;
 - ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla 24 godzin, dla pyłu PM₁₀ – wszystkie strefy w klasie C;
 - ze względu na przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu – wszystkie strefy w klasie C;
 - ze względu na przekroczenia poziomu docelowego dla ozonu strefę wielkopolską w klasie C, pozostałe strefy w klasie A;
 - dla poziomu celu długoterminowego ozonu – wszystkie strefy w klasie D2.
- Przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM₁₀ dotyczą wyłącznie stężeń uśrednianych dla 24 - godzin. Nie są przekraczane stężenia średnie dla roku.
- Stężenia pyłu PM₁₀ wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą tylko sezonu zimnego (grzewczego).
- Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza.
- Zarząd Województwa Wielkopolskiego przygotowuje program naprawczy mający na celu osiągnięcie poziomu docelowego substancji w powietrzu dla benzo(a)pirenu i aktualizację programu dla pyłu PM₁₀.

2.4 Klimat akustyczny

Główne źródła hałasu na terenie województwa wielkopolskiego to:

- drogi – sieć dróg na terenie województwa tworzą: autostrada A-2 (wschodnia granica województwa do Nowego Tomyśla, drogi krajowe nr 2, 5, 8, 10, 11, 12, 15, 22, 24, 25, 32, 36, 39, 72, 83, 92 oraz drogi S5 i S11;

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

- koleje – sieć komunikacji kolejowej; składa się z między innymi z: linii Warszawa – Poznań – Kunowice, Poznań – Wrocław, Poznań – Szczecin, Poznań – Gniezno – Inowrocław, Poznań – Ostrów Wielkopolski – Katowice i Poznań – Kalisz – Zduńska Wola. Główne węzły kolejowe to Poznań, Piła i Ostrów Wielkopolski;
- tramwaje - komunikacja tramwajowa funkcjonuje jedynie na terenie miasta Poznań;
- lotniska - na terenie województwa znajdują się cztery lotniska cywilne: Poznań - Ławica, Poznań-Kobylnica, Michałków k/Ostrowa Wielkopolskiego i Strzyżewice k/Leszna oraz dwa lotniska wojskowe: Poznań-Krzesiny oraz lotnisko w Powidzu; ponadto na terenie województwa zlokalizowanych jest też kilka lądowisk;
- Tor Poznań.
- zakłady przemysłowe i usługowe.
- placówki handlowe, puby, restauracje i dyskoteki.

Pomiary hałasów drogowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

W roku 2011 badania hałasów drogowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone były w Pile, Golinie (powiat koniński), Luboniu (powiat poznański), Opatówku (powiat kaliski) i Lesznie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. Stanowiska pomiarowe sytuowano na linii zabudowy podlegającej ochronie akustycznej lub przed elewacją podlegających ochronie akustycznej budynków (w odległości około 2 m lub w odległości odpowiadającej położeniu linii zabudowy) oraz na granicy terenów podlegających ochronie. Mikrofon był umieszczony na wysokości 4 m nad poziomem gruntu. Badania prowadzono w porze dziennej i nocnej. Ogółem wykonano pomiary akustyczne w 13 punktach, w tym w 11 punktach w rejonie budynków mieszkalnych oraz w 2 punktach przy szkołach. W wybranych punktach pomiary służyły ocenie długookresowych wartości poziomu hałasu, w związku z czym wykonywane były kilkukrotnie w ciągu roku, w dni powszednie i podczas weekendów, w porze dziennej i nocnej; w pozostałych przypadkach czas trwania pomiarów ograniczono do jednej doby w dzień powszedni.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku, określonych wymogami rozporządzenia Ministra Środowiska, tj. wartości 60 dB w porze dziennej i 50 dB w porze nocnej dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zabudowy zagrodowej oraz odpowiednio 55 dB w dzień i 50 dB w nocy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, stwierdzono w niemal wszystkich badanych przypadkach. W 5 punktach, tj. w Luboniu przy ul. Żabikowskiej 40, w rejonie szkoły, w porze dziennej oraz w rejonie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w Golinie, przy ul. Wolności 20 i w Opatówku, przy ul. Kaliskiej, stwierdzone przekroczenia były szczególnie duże. Porównanie aktualnych wyników badań akustycznych w otoczeniu szkoły w Luboniu, z wynikami badań uzyskanymi w roku 2004, wykazuje poprawę warunków akustycznych, wynikającą głównie ze zmniejszenia udziału pojazdów ciężkich w strumieniu ruchu, jakkolwiek jest ona niewystarczająca.

Poprawne warunki akustyczne stwierdzono tylko w trzech przypadkach – na drugiej linii zabudowy mieszkaniowej w miejscowości Opatówek, w otoczeniu drogi krajowej nr 12 – w związku ze znaczną odległością punktu pomiarowego od źródła hałasu i zagospodarowaniem terenu; w jednym punkcie w porze dziennej i nocnej, w pozostałych dwóch jedynie w porze dziennej.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

W punktach w Pile przy ul. Kossaka 12a oraz w Golinie przy ul. Wolności 20, wyznaczonych jako punkty oceny długookresowego poziomu hałasu, badania akustyczne prowadzone były w dni powszednie i w weekendy, wiosną i jesienią. W pozostałych punktach pomiary wykonano tylko w dni powszednie, raz w roku. W przypadku punktu pomiarowego w Pile przy ul. Kossaka, w porze dziennej nie zaobserwowano istotnych zmian warunków akustycznych w weekendy w stosunku do dni powszednich, natomiast natężenie ruchu pojazdów nieznacznie spadło, przy równoczesnym zwiększeniu udziału pojazdów ciężkich w strumieniu ruchu. W porze nocnej w weekendy poziom równoważny hałasu wzrósł, zwiększyło się również natężenie ruchu pojazdów i udział pojazdów ciężkich w strumieniu ruchu. Zupełnie inną tendencję stwierdzono w Golinie, w rejonie oddziaływania drogi krajowej nr 92 – w porze dziennej w weekendy warunki akustyczne uległy poprawie w stosunku do dnia powszedniego, zmniejszyła się również liczba pojazdów, w szczególności ciężkich. W porze nocnej warunki akustyczne w dni powszednie i weekendy były zbliżone, zaobserwowano jedynie niewielkie zmniejszenie liczby pojazdów ciężkich.

Dla obu punktów określono również wartość długookresowych wskaźników poziomu hałasu – poziomu dziennie-wieczorno-nocnego L_{DWN} i długookresowego poziomu hałasu w porze nocnej L_N .

Uzyskane wartości wskaźników długookresowych wyniosły:

- w Pile, przy ul. Kossaka 12a: $L_{DWN} = 66,3$ dB; $L_N = 55,0$ dB;
- w Golinie, w rejonie zabudowy mieszkaniowej przy ul. Wolności 20: $L_{DWN} = 70,4$ dB; $L_N = 62,7$ dB.

Monitoring hałasu wokół lotniska cywilnego „Ławica” w Poznaniu

W związku z brakiem możliwości zachowania dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku, dla lotniska Poznań – Ławica uchwałą nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 stycznia 2012 r. /Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 14 lutego 2012 r., poz. 961/ został utworzony obszar ograniczonego użytkowania.

W związku z oddziaływaniem ruchu lotniczego na podlegające ochronie akustycznej tereny w otoczeniu lotniska „Ławica”, w tym tereny zabudowy mieszkaniowej, od kwietnia 2011 r. prowadzony jest monitoring hałasów lotniczych. Do ich prowadzenia zarządzający lotniskiem zobowiązany został decyzją Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Wyznaczone wartości długookresowych poziomów hałasu dokumentują występowanie przekroczeń dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w trzech punktach położonych na zachód od lotniska, w niewielkiej odległości od końca pasa startowego i torów lotów samolotów: w Przeźmierowie, przy ul. Wiosny Ludów 52, Granicznej 52 oraz Kościelnej 14a. Są to stosunkowo niewielkie przekroczenia, jednak w punkcie zlokalizowanym w Przeźmierowie, przy ul. Kościelnej 14) podczas wybranych dni (6.00-22.00) i nocy (22.00-6.00) stwierdzono większy stopień degradacji klimatu akustycznego – przekroczenia dopuszczalnych wartości równoważnego poziomu hałasu sięgały sporadycznie w nocy 7 dB).

Hałas przemysłowy

W roku 2011 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu przeprowadził 183 kontrole w zakresie emisji hałasu przemysłowego w 182 jednostkach. Przeprowadzane kontrole wynikały z planowej działalności oraz zgłoszonych interwencji i objęły zakłady przemysłu maszynowego, metalowego, drzewnego, meblarskiego, rolno-spożywczego (mleczarnie, suszarnie zbóż, fermu hodowlane, punkty skupu żywca, masarnie, ubojnie), wydobywczego, branży budowlanej, transportowej, warsztaty naprawy i myjnie

samochodów, zakłady recyklingu, obiekty handlowe, sportowe, restauracje, dyskoteki, puby. Badania WIOŚ obejmowały między innymi uciążliwości akustyczne związane z funkcjonowaniem położonego w Przeźmierowie Toru Poznań, w sąsiedztwie którego zlokalizowane są pracownicze ogródki działkowe oraz w dalszej odległości tereny zabudowy mieszkaniowej Przeźmierowa i Poznania. W przypadku Toru Poznań, ze względu na konieczność objęcia pomiarami akustycznymi różnego typu organizowanych imprez, przewiduje się kontynuację prowadzonych badań.

Źródłami hałasu w kontrolowanych obiektach były: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, nagrzewnice powietrza, agregaty chłodnicze, mieszadła wody lodowej, skraplacze, klimatyzatory, maszyny stolarskie, maszyny do obróbki metalu, maszyny do wytwarzania konstrukcji metalowych, specjalistyczne linie technologiczne, prace rozładunkowe, piaskarki, transport wewnątrzzakładowy, myjki samochodowe, odkurzacze przemysłowe, urządzenia nagłaśniające, pojazdy biorące udział w imprezach sportowych.

W wyniku kontroli w 2011 r. odnotowano 47 zakładów z przekroczeniami poziomów hałasu. Całkowitej likwidacji przekroczeń w roku 2011 dokonało 10 jednostek. Poprawę klimatu akustycznego w środowisku w otoczeniu kontrolowanych zakładów uzyskano poprzez zwiększenie izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych obiektów produkcyjnych (zwiększenie grubości ścian, zastosowanie materiałów dźwiękoizolacyjnych, wymianę okien i drzwi lub likwidację otworów okiennych), likwidację najbardziej uciążliwych źródeł hałasu, działania organizacyjne (np. wyłączanie silników pojazdów w trakcie dostaw towarów, prowadzenie prac przy zamkniętych oknach i drzwiach pomieszczeń produkcyjnych).

Inwestycje przeciwhałasowe w roku 2011 prowadziło 5 zakładów. Zmniejszenie oddziaływań akustycznych w środowisku osiągnięto poprzez zastosowanie tłumików, ekranów i obudów akustycznych, zwiększenie izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych budynków produkcyjnych oraz zwiększenie chłonności akustycznej ścian wewnątrz tych budynków, wymianę hałaśliwych urządzeń na cichsze, zmianę lokalizacji głównych źródeł hałasu, zmianę ruchu komunikacyjnego na terenie zakładu.

2.5 Promieniowanie elektromagnetyczne

Monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska i polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola. Pomiary prowadzone są w punktach rozmieszczonych w miejscach dostępnych dla ludności usytuowanych:

- w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tysięcy,
- w pozostałych miastach,
- na terenach wiejskich.

Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od źródeł emitujących pola elektromagnetyczne.

W 2012 r. pomiary przeprowadzono w 45 punktach pomiarowych – tych samych, w których badania wykonywano w roku 2009, za wyjątkiem usytuowanego w Kaliszu punktu nr 8, który w związku zaistniałymi zmianami w terenie – przeniesiono z ulicy Chocimskiej na ul. Gajową.

Podobnie jak w latach ubiegłych w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego (7 V/m dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz). Najwyższy zmierzony poziom składowej elektrycznej pola wyniósł 1,32 V/m (Poznań – ul. Bułgarska).

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Analizując wyniki uzyskane w roku bieżącym oraz w latach ubiegłych należy zauważyć, że:

- mimo postępującego wzrostu ilości źródeł pól elektromagnetycznych nie obserwuje się wzrostu natężenia poziomów pól w środowisku;
- najwyższe zmierzone poziomy pól występują w dużych miastach, gdzie koncentracja źródeł jest znacznie większa niż na pozostałych terenach;
- mierzone wartości są wielokrotnie niższe niż poziomy dopuszczalne.

2.6 Poważne awarie

W województwie wielkopolskim według stanu na dzień 31.12.2011 r. znajdują się 122 zakłady będące potencjalnymi sprawcami poważnych awarii, w tym:

- 14 zakładów zakwalifikowanych do grupy o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZDR);
- 22 zakłady zakwalifikowanych do grupy o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZZR);
- 86 zakładów zaklasyfikowanych do grupy pozostałych zakładów mogących spowodować poważne awarie, które ze względu na ilość substancji niebezpiecznej jaka może znajdować się w zakładzie nie klasyfikują się do grup ZZR lub ZDR, ale z uwagi na rodzaj substancji, prowadzone procesy technologiczne lub usytuowanie instalacji, stanowią zagrożenie dla środowiska (tzw. zakłady pozostałe).

Obiektami, które potencjalnie mogą spowodować zagrożenie dla środowiska są również, niewymienione powyżej, stacje paliw.

W 2011 r. na terenie województwa wystąpiły 2 zdarzenia mające znamiona poważnej awarii:

- w dniu 31 marca miał miejsce pożar magazynów chemii kosmetycznej należących do firmy Dramers S.A. w Poznaniu; w wyniku pożaru nastąpiło uwolnienie substancji pyłowych i gazowych do powietrza. Zdarzenie nastąpiło z przyczyn technicznych;
- w dniu 14 listopada w trakcie prowadzenia procesu odzysku i unieszkodliwiania odpadów w zakładzie Ruten Gospodarka Odpadami Przemysłowymi Aneta Goła w Czempiniu doszło do eksplozji i pożaru, który objął swym zasięgiem halę produkcyjną i magazynową.

Nie odnotowano awarii podlegających zgłoszeniu do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 roku w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia (Dz. U. z 2003 r. Nr 5, poz. 58). Poza działaniami wynikającymi ze zdarzeń mających miejsce w roku 2009 i 2010, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu prowadził nadzór nad usuwaniem skutków poważnych awarii, które wystąpiły w latach poprzednich.

3 OCENA REALIZACJI CELÓW WYZNACZONYCH W PROGRAMACH OCHRONY ŚRODOWISKA

3.1 Cele ekologiczne i stopień ich realizacji

Cele i kierunki działań polityki ekologicznej województwa wielkopolskiego wyznaczone w „Programie ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019” w znaczącej większości nie uległy dezaktualizacji i znalazły swoje odzwierciedlenie w „Programie ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015”, stanowiącym kontynuację wyżej przytoczonego dokumentu. Nowo wyznaczone kierunki działań stanowiły natomiast odpowiedź na potrzeby, jakie ujawniły się w toku oceny stopnia realizacji poprzedniego programu. Poniżej zestawiono cele ekologiczne i przypisane im kierunki działań z obydwu poddanych analizie Programów ochrony środowiska.

Tabela 4. Cele ekologiczne

CELE EKOLOGICZNE	
KIERUNKI DZIAŁAŃ DO 2019 R.	KIERUNKI DZIAŁAŃ DO 2023 R.
OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH	
1. Zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych	
Dalsze rozpoznanie obszarów o dużej różnorodności biologicznej w celu ich ochrony prawnej.	
Rozbudowa systemu obszarów chronionych w województwie wielkopolskim.	
Opracowanie planów ochrony parków krajobrazowych.	Opracowanie planów ochrony obszarów chronionych.
Kontynuacja wdrażania sieci Natura 2000.	
	Tworzenie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.
Utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków.	
Utrzymanie różnorodności gatunków, w tym opracowanie i wdrażanie planów ochrony dla gatunków zagrożonych.	
Wzmocnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.	
Intensyfikacja wdrażania i promocji programów rolnośrodowiskowych.	Wdrażanie programów rolnośrodowiskowych.
Renaturalizacja i poprawa stanu zniszczonych ekosystemów, zwłaszcza wodno-błotnych, rzecznych i leśnych.	
Prowadzenie szkoleń i edukacji ekologicznej w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej.	
Utrzymanie i rozwój terenów zieleni.	
	Ochrona korytarzy ekologicznych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej.
2. Zwiększanie lesistości województwa oraz prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej	
Realizacja zrównoważonej gospodarki leśnej.	
Prowadzenie zalesień gruntów rolnych.	
Ujmowanie w dokumentach planistycznych gruntów do zalesień, wyznaczanie w m.p.z.p. granic rolno-leśnych.	Ujmowanie w dokumentach planistycznych gruntów do zalesień, wyznaczanie w m.p.z.p. granic polno-leśnych.
Tworzenie spójnych kompleksów leśnych, szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów.	
Systematyczna zmiana struktury wiekowej i składu gatunkowego drzewostanów, w celu dostosowania ich do charakteru siedliska i zwiększenia różnorodności genetycznej i biologicznej biocenoz leśnych.	
Odbudowa zdegradowanych siedlisk leśnych.	Odbudowa zniekształconych siedlisk leśnych.

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

CELE EKOLOGICZNE	
KIERUNKI DZIAŁAŃ DO 2019 R.	KIERUNKI DZIAŁAŃ DO 2023 R.
Kontynuacja monitoringu środowiska leśnego w celu rozpoznania stanu lasu, przeciwdziałania pożarom, rozwojowi szkodników i chorób.	Kontynuacja i rozwój monitoringu środowiska leśnego w celu rozpoznania stanu lasu, przeciwdziałania pożarom, rozwojowi szkodników i chorób.
Prowadzenie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju przez nadleśnictwa i inne instytucje oraz organizacje pozarządowe.	Prowadzenie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju przez nadleśnictwa (tworzenie izb przyrodniczych, leśnych ścieżek dydaktycznych, innych form edukacji przyrodniczej) oraz inne podmioty w tym organizacje i stowarzyszenia.
Wdrażanie programu małej retencji na terenach leśnych.	Kontynuacja zadań z zakresu gospodarki wodnej na terenach leśnych – realizacja programu małej retencji.
Ochrona różnorodności biologicznej w lasach prywatnych.	Ochrona różnorodności biologicznej lasów.
	Zalesianie nieefektywnych (nieprzydatnych rolnictwu) gruntów rolnych.
	Doskonalenie gatunkowej i funkcjonalnej struktury lasów.
	Doskonalenie ekonomiczne i przyrodnicze lasów prywatnych.
	Realizacja gospodarki leśnej w oparciu o plany urządzenia lasów i uproszczone plany urządzenia lasów, szczególnie dla lasów prywatnych.
	Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego gmin.
3. Zrównoważone użytkowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i suszą	
Realizacja harmonogramu wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej w regionie wodnym Warty.	
Wdrażanie Dyrektywy Powodziowej w regionie wodnym Warty.	
Objęcie ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów zalewowych rzek.	
Przebudowa, rozbudowa i budowa wałów przeciwpowodziowych.	
Budowa i modernizacja zbiorników retencyjnych.	
Odbudowa zniszczonych obiektów hydrotechnicznych.	
Budowa obiektów małej retencji.	Realizacja programu małej retencji.
Modernizacja melioracji szczegółowych.	
Budowa przepławek dla ryb.	
Ustanawianie i odpowiednie zagospodarowywanie stref ochronnych ujęć wód podziemnych.	
	Bieżące utrzymywanie właściwego stanu technicznego urządzeń ochrony przeciwpowodziowej, głównie obwałowań obszarów zalewowych i zbiorników retencyjnych, a także stacji pomp.
	Utrzymywanie właściwego stanu urządzeń melioracji podstawowej i szczegółowej, w tym udrażnianie koryt rzek.
4. Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych	
Przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej (KDPR) w zakresie ochrony gleb użytkowanych rolniczo.	
Wdrażanie programów rolnośrodowiskowych uwzględniających działania prewencyjne w zakresie ochrony gleb, w tym erozji gleb.	
Wspieranie i rozwijanie rolnictwa ekologicznego.	
Ochrona gruntów ornych (przeciwdziałanie przeznaczeniu gruntów ornych na cele nierolnicze).	Ochrona gruntów rolnych i leśnych zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych.
Minimalizacja negatywnego wpływu działalności gospodarczej na stan powierzchni ziemi.	
Kontynuacja i rozwój monitoringu środowiska glebowego w województwie.	
Prowadzenie rejestru terenów zdegradowanych.	
Rewitalizacja terenów zdegradowanych.	

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

CELE EKOLOGICZNE	
KIERUNKI DZIAŁAŃ DO 2019 R.	KIERUNKI DZIAŁAŃ DO 2023 R.
	Identyfikacja obszarów osuwiskowych oraz rezygnacja z wprowadzania nowej oraz utrwalania istniejącej zabudowy na terenach zagrożonych osuwiskami.
5. Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin oraz ochrona środowiska w trakcie ich eksploatacji	
Kontynuowanie prac w zakresie poszukiwania, rozpoznania i dokumentowania złóż kopalin.	
Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin.	
Ochrona złóż kopalin przed zabudową infrastrukturalną m.in. poprzez uwzględnianie złóż kopalin w opracowaniach planistycznych.	Uwzględnianie ochrony złóż kopalin w opracowaniach planistycznych.
Sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie terenów po eksploatacji kopalin.	
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	
1. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego, usprawnienie systemu zaopatrzenia w wodę	
Budowa nowych i przebudowa istniejących oczyszczalni ścieków wraz z systemami gospodarowania osadami ściekowymi.	
Budowa nowych i przebudowa istniejących systemów kanalizacji zbiorczej.	
Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, na terenach gdzie budowa systemów zbiorczych jest nieuzasadniona ze względu na uwarunkowania techniczne lub ekonomiczne.	
Rozbudowa infrastruktury gospodarki wodno-ściekowej w zakładach przemysłowych.	
Realizacja programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych w obszarach regionalnych zarządów gospodarki wodnej.	Realizacja programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.
Rozbudowa sieci wodociągowej, budowa nowych i modernizacja istniejących ujęć i stacji uzdatniania wody.	
Wzmocnienie kadrowe i aparaturowe WIOŚ w Poznaniu, pozwalające na pełną realizację zadań monitoringowych i kontrolnych na obszarach OSN.	
	Kontrola stanu funkcjonowania i obsługi bezodpływowych zbiorników na ścieki bytowe oraz oczyszczalni przydomowych.
2. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa	
Wdrażanie programów ochrony powietrza.	Osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji w powietrzu poprzez wdrożenie programów ochrony powietrza.
Wzmocnienie systemu monitoringu powietrza.	
Ograniczenie niskiej emisji ze źródeł komunalnych, w tym eliminowanie węgla jako paliwa w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych i zastępowanie go innymi, bardziej ekologicznymi nośnikami ciepła, w tym odnawialnych źródeł energii (np. wody geotermalne, energia słoneczna, energia wiatrowa, energia biomasy z lokalnych źródeł).	
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych.	
Wprowadzanie zintegrowanej gospodarki energetycznej w miastach poprzez wykorzystanie do celów komunalnych ciepła odpadowego z elektrociepłowni i kotłowni zakładowych.	
Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.	
Modernizacja układów technologicznych ciepłowni i elektrociepłowni, w tym wprowadzanie nowoczesnych technik spalania.	
Instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powstałych w procesie spalania, a także poprawa sprawności obecnie funkcjonujących urządzeń redukujących zanieczyszczenia.	
Modernizacja i hermetyzacja procesów technologicznych oraz ich automatyzacja.	
Wdrażanie nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku (BAT).	

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

CELE EKOLOGICZNE	
KIERUNKI DZIAŁAŃ DO 2019 R.	KIERUNKI DZIAŁAŃ DO 2023 R.
Systematyczna kontrola zakładów przemysłowych, zwłaszcza zakładów wymienianych w monitoringu WIOŚ w Poznaniu, jako szczególnie uciążliwych dla środowiska.	
Realizacja systemu handlu emisją dwutlenkiem węgla.	
Rozwój infrastruktury drogowej z uwzględnieniem wymagań ochrony środowiska (obwodnice, poprawa stanu technicznego dróg).	
Promocja i wspieranie rozwiązań w transporcie pozwalających na unikanie lub zmniejszanie wielkości emisji, m.in. poprzez: wprowadzanie pojazdów spełniających normy Euro 4 i Euro 5 zmiany organizacji ruchu na terenach miejskich, transport zbiorowy, kolej, transport wodny i rowerowy.	
Ograniczanie emisji komunikacyjnej poprzez odpowiednie utrzymanie czystości nawierzchni ulic.	
Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii oraz korzystania ze środków transportu publicznego.	
3. Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego	
Realizacja programów ochrony środowiska przed hałasem.	
Systematyczna aktualizacja map akustycznych i programów ochrony środowiska przed hałasem.	
Rozszerzanie monitoringu hałasu w środowisku, szczególnie na terenach będących pod wpływem oddziaływania określonej kategorii dróg, linii kolejowych oraz terenów wskazanych w powiatowych programach ochrony środowiska.	
Realizacja inwestycji zmniejszających narażenie na hałas komunikacyjny (budowa obwodnic, modernizacja szlaków komunikacyjnych, budowa ekranów akustycznych, rewitalizacja odcinków linii kolejowych i wymiana taboru na mniej hałaśliwy, itp.).	
Dalsze ograniczanie emisji hałasu pochodzącego z sektora gospodarczego, m.in. poprzez kontrole przestrzegania dopuszczalnej emisji hałasu, wprowadzanie urządzeń ograniczających emisję hałasu).	
Przestrzeganie wartości dopuszczalnych poziomów hałasu w odniesieniu do nowo zagospodarowywanych terenów: stosowanie w planowaniu przestrzennym zasady strefowania.	
4. Stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych oraz minimalizacja ich oddziaływania na zdrowie człowieka i środowisko	
Kontynuacja badań, które pozwolą na ocenę skali zagrożenia polami elektromagnetycznymi oraz poszerzenie wiedzy na temat stopnia ich oddziaływania.	
Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi.	
Opracowanie i wdrożenie systemu pomiarów i ich ewidencji (baza danych w systemie GIS) w celu monitorowania zmian wielkości i stopnia zagrożenia środowiska polami elektromagnetycznymi.	
Preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych.	
Edukacja ekologiczna nt. rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych.	
5. Minimalizacja skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska	
Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych, w tym transportu materiałów niebezpiecznych.	
Bezpieczny transport materiałów niebezpiecznych, w tym minimalizacja transportu substancji niebezpiecznych przez obszary zamieszkałe.	
Usuwanie skutków zagrożeń środowiska oraz bezpieczne, tymczasowe magazynowanie odpadów powstałych w czasie usuwania skutków poważnej awarii.	
Wsparcie jednostek straży pożarnej w zakresie wyposażenia do prowadzenia działań ratowniczych, zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom oraz zagrożeniom środowiska i zdrowia człowieka wynikającym z nadzwyczajnych zdarzeń.	

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

CELE EKOLOGICZNE	
KIERUNKI DZIAŁAŃ DO 2019 R.	KIERUNKI DZIAŁAŃ DO 2023 R.
DZIAŁANIA SYSTEMOWE	
1. Kształtowanie postaw ekologicznych mieszkańców województwa wielkopolskiego, zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku oraz zrównoważona polityka konsumpcyjna	
Prowadzenie działań związanych z edukacją dla zrównoważonego rozwoju przez jednostki samorządu terytorialnego.	
Wspieranie merytoryczne i finansowe działań z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonej w szkołach, parkach krajobrazowych i narodowych oraz promowanie aktywnych form edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży.	
Współpraca samorządów wszystkich szczebli z mediami regionalnymi i lokalnymi w zakresie prezentacji stanu środowiska i pozytywnych przykładów działań podejmowanych na rzecz jego ochrony.	
Wspieranie Parków Narodowych i Krajobrazowych, współpracujących z placówkami akademickimi i instytutami badawczymi oraz organizacjami naukowymi, instytucjami i stowarzyszeniami w zakresie prowadzonej przez te ośrodki edukacji ekologicznej wśród młodzieży szkolnej, mieszkańców województwa i turystów.	Wspieranie działalności Ośrodków Edukacji Przyrodniczej prowadzonej przez Parki Narodowe, Parki Krajobrazowe współpracujące z placówkami akademickimi i instytutami badawczymi oraz organizacjami naukowymi.
Promowanie materiałów/wydawnictw w zakresie edukacji ekologicznej.	
Udział przedstawicieli administracji publicznej szczebla wojewódzkiego i lokalnego oraz przedstawicieli przedsiębiorstw w szkoleniach z zakresu publicznego dostępu do informacji o środowisku.	
Promowanie postaw opartych na idei zrównoważonej i odpowiedzialnej konsumpcji.	
2. Zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do wszystkich sektorowych dokumentów strategicznych i przeprowadzenia oceny wpływu ich realizacji na środowisko przed ich zatwierdzeniem	
Objęcie dokumentów polityk/strategii/programów/planów sektorowych (zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku) strategicznymi ocenami oddziaływania na środowisko.	
Popularyzacja szkoleń w zakresie metodologii wykonywania i oceniania prognoz skutków oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych.	
	Zapewnienie spójności celów określonych w dokumentach strategicznych z kierunkami działań określonymi w programach ochrony powietrza.
3. Kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, sprzyjającej równoważeniu wykorzystania walorów przestrzeni z rozwojem gospodarczym, wzrostem jakości życia i trwałym zachowaniem wartości środowiska	
Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań przepisów ochrony środowiska i gospodarki wodnej, wyników monitoringu środowiska (w szczególności w zakresie powietrza, hałasu i wód) oraz identyfikacja konfliktów środowiskowych i przestrzennych oraz sposobów zarządzania nimi.	
Wdrożenie przepisów umożliwiających przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które jest opracowaniem planistycznym obejmującym teren całej gminy.	
Uwzględnianie progów tzw. "chłonności" środowiskowej i "pojemności" przestrzennej wraz z systemem monitorowania zmian.	
Zachowanie korzystnych warunków w zakresie stanu środowiska na istniejących terenach o wysokich walorach.	
	Brak wszystkich wymaganych planów zagospodarowania przestrzennego.
	Wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego dopuszczalnych sposobów ogrzewania, dla obszarów, w których stwierdzone zostały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych niektórych substancji w powietrzu.

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

CELE EKOLOGICZNE	
KIERUNKI DZIAŁAŃ DO 2019 R.	KIERUNKI DZIAŁAŃ DO 2023 R.
4. Wdrożenie mechanizmów zapewniających aktywizację rynku na rzecz ochrony środowiska	
Analiza możliwości wprowadzenia w województwie nowych rynkowych instrumentów wspierających działania w zakresie ochrony środowiska.	
Promocja tworzenia "zielonych miejsc pracy" z wykorzystaniem środków pomocowych UE.	
Promocja wśród mieszkańców województwa etykiet informujących o produktach ekologicznych.	
Współpraca z organizacjami pozarządowymi w prowadzeniu kampanii promocyjnych etykiet ekologicznych, zrównoważonej konsumpcji oraz tworzenia "zielonych miejsc pracy".	
Promocja polskich firm, zwłaszcza lokalnych, produkujących urządzenia ochrony środowiska.	
5. Promowanie i wsparcie wdrażania systemu EMAS w gałęziach przemysłu o znaczącym oddziaływaniu na środowisko, w sektorze małych przedsiębiorstw oraz administracji publicznej szczebla regionalnego i lokalnego	-
Promowanie systemów zarządzania środowiskowego (SZŚ) a w szczególności EMAS.	
Stymulowanie organizacji do udziału w programach szkoleniowo-informacyjnych w zakresie systemu EMAS oraz do korzystania z instrumentów (organizacyjnych, technicznych i finansowych) zachęcających organizacje do wdrażania EMAS.	
6. Zwiększenie roli wielkopolskich placówek badawczych we wdrażaniu innowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska	
Integracja środowisk społeczno-gospodarczych regionu na rzecz innowacji.	
Wsparcie dla powiązań o charakterze klastrów.	
Promowanie i wspieranie przedsiębiorstw wprowadzających innowacje.	
	Rozwój środowisk akademickich w zakresie rozwoju kierunków związanych z ochroną środowiska.
7. Wdrożenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody	
Udział pracowników administracji w szkoleniach na temat odpowiedzialności sprawcy za szkody w środowisku.	
Wzmocnienie kadrowe i aparaturowe WIOŚ w Poznaniu, pozwalające na pełną realizację zadań kontrolnych.	

Wskazane powyżej cele wojewódzkiej polityki ekologicznej są zgodne z „Polityką ekologiczną państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016” i wpisują się w osiągnięcie celów polityki państwa.

Ocena stopnia osiągnięcia, w latach 2011-2012, wytyczonych celów ekologicznych została przedstawiona opisowo poprzez ocenę podejmowanych w ramach poszczególnych kierunków działań przyporządkowanych do tych celów.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Tabela 5. Ocena realizacji celów ekologicznych w latach 2011-2012

Lp.	Cel	Ocena realizacji celu	
		2011	2012
Ochrona przyrody			
1.	Zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych	RDOŚ w Poznaniu podjął następujące działania w ramach ochrony gatunków, obiektów i obszarów prawnie chronionych: 1.Ustanowienie planu ochrony rezerwatu przyrody „Czarci Staw” 2.Ustanowienie i likwidacja stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową, zezwolenie na prace w strefach; liczba prowadzonych spraw: 154 3.Wydanie 152 zezwoleń na odstępstwa od zakazów w odniesieniu do gatunków chronionych 4.Wydanie 36 zarządzeń w sprawie rezerwatów przyrody 5.Wydanie 3 zarządzeń w sprawie szlaków w rezerwach przyrody Z kolei działania samorządów i nadleśnictw obejmowały m.in. realizację programu regulacji liczebności lisa oraz programów odbudowy populacji zwierzyny drobnej i redukcji drapieżników; utrzymanie ostoi adaptacyjnych oraz reintrodukcję zająca, kuropatwy, bażanta; ustanowienie nowych form ochrony przyrody (pomniki przyrody i użytki ekologiczne) i oznakowanie kilku istniejących; wykonano inwentaryzację i waloryzację wybranych terenów cennych przyrodniczo; podjęcie współpracy z kołami łowieckimi w zakresie zakupu zwierząt ginących w środowisku, wspieranie badań naukowych dotyczących stanu ekosystemów i liczebności gatunków. Ponadto, Miasto Konin, Powiat Koniński oraz Gmina Ślesin zawarły porozumienie w sprawie finansowania programu badawczego dot. rewitalizacji i waloryzacji jezior konińskich. Miasto Konin, jako koordynator zawarło umowę z UAM na opracowanie programu badawczego na lata 2010-2012: „Waloryzacja	RDOŚ w Poznaniu ustanowił plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dąbrowy Obrzyckie PLH300003. Ponadto, w analizowanym roku zakończono prace nad dokumentacjami do planów zadań ochronnych dla następujących obszarów Natura 2000: Biedrusko PLH300001, Rogalińska Dolina Warty PLH300012, Zbiornik Wonieść PLB300005, Sieraków PLH300013, Kiszewo PLH300037 oraz Struga Białośliwka PLH300054, a także rozpoczęto prace nad dokumentacjami do 16 kolejnych obszarów Natura 2000. Poszczególne gminy na swoich obszarach prowadziły inwentaryzację przyrodniczą, niektóre z nim ustanowiły nowe pomniki przyrody. Prowadzona była również na bieżąco pielęgnacja pomników przyrody. W ramach działań związanych z ochroną gatunków realizowane były następujące programy: - „Program regulacji liczebności lisa w obwodach łowieckich na terenie powiatu kościańskiego w celu restytucji zająca szaraka” - „Program odbudowy populacji zwierzyny drobnej i redukcji drapieżników - lisów i jenotów” - Program odbudowy zwierzyny drobnej. Działania obejmowały również bieżące utrzymanie i oznakowanie sieci Natura 2000. Utworzono kilka nowych użytków ekologicznych. Ponadto, lasy znajdujące się w zarządzie Nadleśnictwa Złotów przyjęły status lasów ochronnych. Na terenie RDLP Piła prowadzone były działania obejmujące: wykaszanie i zbiór pokosu z terenu rezerwatu torfowiskowego Kozie Brody, ochronę bioróżnorodności, ochronę przyrody w rezerwacie „Wrzosowiska w Okonku”, wyznaczenie strefy ochrony dla bielika, prace nad planem ochrony dla obszaru NATURA

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

		i rewitalizacja jezior konińskich dla potrzeb rozwoju regionalnego (jeziora: Gośławskie, Pątnowskie, Licheńskie, Wąsowskie, Mikorzyńskie, Ślesińskie)". Samorządy prowadziły również czynną ochronę gatunkową poprzez rewitalizację parków zabytkowych czy prace pielęgnacyjne pomników przyrody. Podejmowano realizację zadań wynikających z planów ochrony rezerwatów przyrody, inicjowano odnowienia naturalne, a także dokonywano bieżącej pielęgnacji istniejących terenów zieleni, drzew i krzewów, rabat kwiatowych. W celu zwiększenia powierzchni obszarów czynnych biologicznie utworzono szereg nowych zadrzewień i zakrzewień, jak również dokonano nasadzeń kompensacyjnych.	2000 Puszcza nad Gwdą - realizacja zadań ochronnych w rezerwacie "Wielkopolska Dolina Rurzyca" ustanowionych Zarządzeniem Nr 10/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu. RDLP w Poznaniu podjęło następujące działania mające na celu ochronę przyrody: zabiegi ochronne w rezerwach przyrody, zgodnie z Planami Ochrony Rezerwatów i Planami Zadań Ochronnych, ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, wykonywanie dodatkowych opracowań dla Programów Ochrony Przyrody, ochrona bioróżnorodności (wieszanie i konserwacja budek lęgowych, dokarmianie ptaków, kształtowanie granicy ekotonowej, zakładanie remiz, wieszanie schronów dla nietoperzy, budowanie sztucznych gniazd dla bociana czarnego, bielika i rybołowa). Znaczna liczba parków miejskich i wiejskich otaczających dworki, rynki oraz skwery została poddana renowacji. W większości gmin i powiatów prowadzone było bieżące utrzymanie i pielęgnacja zieleni, dokonywano nowych nasadzeń. Działania finansowane były zarówno z budżetu gmin i powiatów, jak i z dotacji zewnętrznych.
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów			
2	Zwiększanie lesistości województwa oraz prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej	Na terenie działania RDLP w Poznaniu i Pile realizowany był Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa z 2003 r., zgodnie z Krajowym Programem Zwiększania Lesistości. W 2011 r. zalesiono 260,1 ha gruntów nieleśnych. Lesistość wyniosła 25,7 %, podobnie jak w latach poprzednich. Odnowieniom i zalesieniom poddano 5614,5 ha gruntów. Ze środków POIiŚ realizowano projekt „Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałania powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych”. Dzięki wsparciu z Funduszu Leśnego przeprowadzono zalesianie gruntów porolnych w ramach KPZL w Nadleśnictwie Podanin oraz podjęto działania z zakresu ochrony przeciwpożarowej na terenie nadleśnictwa Podanin i Kaczory. Środki z NFOŚiGW pozwoliły na budowę infrastruktury przeciwpożarowej – masztu i drogi na terenie	W roku 2012 kontynuowano realizację Regionalnego Programu Operacyjnego Polityki Leśnej Państwa z 2003 r. W granicach województwa zalesiono 213,3 ha gruntów nieleśnych. Lesistość w 2012 r. nie wykazała zmian. Odnowieniom i zalesieniom poddano 5554,1 ha gruntów. Gospodarka leśna prowadzona była w sposób prawidłowy w oparciu o plany urządzenia lasów i uproszczone plany urządzenia lasów (w tym opracowanie brakujących lub ich aktualizacja) – poprzez inwentaryzację, zabiegi ograniczające populacje szkodników, ochronę lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa. W ramach Krajowego Programu Zwiększania Lesistości prowadzono zalesienia gruntów Lasów Państwowych. Część gmin i nadleśnictw podejmowało również działania pielęgnacyjne i ochronne tj.: wycinka pielęgnacyjna, zwalczanie szkodników, czyszczenie późne, gradzenie uprawy, czyszczenie uprawy z czeremchy, smarowanie

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

		Nadleśnictwa Sarbia. Stwarzanie warunków do rozwoju terenów leśnych i prawidłowego gospodarowania zasobami leśnymi, realizowano między innymi poprzez opracowywanie uproszczonych planów gospodarowania lasami. Do osiągnięcia założonego celu przyczyniło się również prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, wdrażanie właściwej polityki zalesiania gruntów nieprzydatnych rolniczo i wyłączonych z produkcji rolniczej, zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych poprzez montaż zastawek oraz innych urządzeń hydrotechnicznych, a także odtwarzanie śródleśnych oczek wodnych i budowę zbiornika małej retencji wodnej.	zabezpieczające młody drzewostan przed zgryzaniem, usuwanie wiatrolomów. Na terenie nadleśnictw: Kaczory, Lipka, Podanin, Złotów przygotowano plany zalesień dla gruntów niestanowiących zasobów Skarbu Państwa. W roku 2012 kontynuowano działania w ramach ogólnopolskiego projektu „Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych”. Ponadto, w Nadleśnictwach: Durowo, Okonek, Potrzebowice, Złotów, Krucz, Lipka, Zdrojowa Góra, Podanin, Wronki realizowano „Program ochrony i restytucji cisa”. Z kolei „Program restytucji brekinii: wykonywany był w Nadleśnictwach: Durowo, Jastrowie, Okonek, Podanin, Potrzebowice, Sarbia, Trzcianka, Wronki, Kaczory, Zdrojowa Góra, Złotów, Krucz, Lipno. Podjęto rekultywację terenów zdegradowanych, popolygonowych i powojсковych zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe.
Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi			
3	Zrównoważone użytkowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i suszą	Zużycie wód na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie wielkopolskim w roku 2011 było większe w porównaniu do 2010 r. i wyniosło 1800847,9 dam³. Jednostką realizującą lub koordynującą większość z zaplanowanych zadań był Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych (WZMiUW) w Poznaniu. W analizowanym okresie przeprowadził on następujące działania: regulację i obwałowanie rzek: Rów Polski, Kanał Środkowy Obry; odbudowę koryta rzek: Kościański Kanał Obry, Struga Bawół, Kanał Kadzewski, Kanał Grodziski, Kanał Biechowski, Kanał Biały; przebudowę obwałowań: lewostronnego rzeki Prosnicy; modernizację pompowni melioracyjnych w dolinie Kościańskiego Kanału Obry oraz w dolinie Rowu Polskiego i rzeki Masłówki; budowę zbiornika wodnego Jutrosin, gm. Jutrosin, powiat rawicki; odbudowę jazów: Skorka, Brzegi oraz remont innych jazów. Regionalny Zarząd Gospodarki w Poznaniu realizował	Dla porównania w 2012 r. odnotowano zmniejszenie zużycia wód na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie wielkopolskim (1698240,8 dam³). Podjęto realizację projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy, którego efektem była praca badawcza określająca warunki występowania suszy oraz przeciwdziałanie jej skutkom na obszarze działania RZGW we Wrocławiu. RZGW Wrocław opracował „Warunki korzystania z wód zlewni Baryczy” oraz „Warunki korzystania z wód zlewni Widawy” oraz dokonał weryfikacji opracowania identyfikacji oddziaływania zmian poziomów wód podziemnych z uwzględnieniem zmian klimatu. WZMiUW przeprowadził modernizację, odbudowę i regulację obwałowania rzeki Warty na odcinku Konin – Koło, na terenie powiatu konińskiego i kolskiego oraz odbudowę wału rzeki Noteć i Margoninki na terenie powiatu chodzieskiego. Wykonane obwałowania rzeki Warty na odcinku Krzykosy – Orzechowo – Szczodrzejowo przełożyły się na poprawę ochrony przeciwpowodziowej gruntów o powierzchni 1874 ha położonych na terenach gmin Krzykosy, Miłosław, Nowe

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

		w sposób ciągły do końca 2011 r. opiekę techniczną i konserwację systemu IT - GIS OKI, co miało na celu zapewnienie sprawnego działania systemu do zbierania i wymiany danych z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Jednocześnie prowadził działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, zachowania stabilności brzegu rzek, przywrócenia sprawności jazów, regulacji przepływów wód, zapobiegania erozji brzegowej i niszczenia gruntów przyległych do rzeki.	Miasto n. Wartą. Zrealizowano również liczne zadania związane z budową i modernizacją zbiorników retencyjnych.
Ochrona powierzchni ziemi			
4	Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych	W 2011 r. wyłączono z produkcji rolniczej i leśnej 365 ha gruntów. Zrekultywowano 221 ha gruntów. Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu prowadził promocję zasad KDPR przy okazji szkoleń informacyjnych, szkoleń specjalistycznych, wizyt indywidualnych u rolników o różnej tematyce: Cross – Compliance, Dyrektywy Azotanowej, „Dobra praktyka rolnicza na obszarach OSN województwa wielkopolskiego”, „Zasada wzajemnej zgodności” w ramach działalności WODR. Prowadzono również promocję programów rolnośrodowiskowych oraz gospodarstw ekologicznych. Gminy włączały się do realizacji zadań z zakresu ochrony powierzchni ziemi poprzez wprowadzenie do m.p.z.p. konieczności ochrony gleb klasy I-IV i racjonalnego gospodarowania ich zasobami. Na zlecenie GIOŚ, dzięki środkom z NFOŚiGW i IUNG w Puławach prowadził monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce - pobór próbek glebowych, oznaczenie właściwości fizycznych i chemicznych gleb ornych. Natomiast RZGW w Poznaniu przy udziale środków z WFOŚiGW realizował program działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Część z gmin prowadziła badania gleb oraz tworzyła lub pielęgnowała zadrzewienia śródpolne i przydrożne. Prowadzone były również prace melioracyjne.	W roku 2012 wyłączono z produkcji rolniczej i leśnej 522 ha gruntów, natomiast zrekultywowano 795 ha. Część gmin z obszaru województwa wprowadziła odpowiednie zapisy odnoszące się do ochrony gleb i racjonalnego gospodarowania ich zasobami do m.p.z.p. Na terenie województwa, podobnie jak w poprzednim roku promowano Kodeks Dobrych Praktyk Rolniczych, programy rolnośrodowiskowe i gospodarstwa ekologiczne. Promocja taka odbywała się przy okazji szkoleń informacyjnych, szkoleń specjalistycznych, wizyt indywidualnych u rolników, na temat: dopłat obszarowych, utrzymywania urodzajności i żyzności gleby przy wysokim udziale zbóż w zmianowaniu, Cross Compliance – zasad wzajemnej zgodności, dobrej praktyki rolniczej na obszarach szczególnie narażonych województwa wielkopolskiego oraz obowiązku prowadzenia dokumentacji, plany nawozowe, rejestr prowadzonych zabiegów. Część gmin prowadziła nasadzenia przydrożne i śródpolne, ograniczała trzebież istniejących pasów zadrzewień. W niektórych gminach prowadzone były także badania chemiczne gleb.
Gospodarowanie zasobami geologicznymi:			

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

5	Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin oraz ochrona środowiska w trakcie ich eksploatacji	Wg. danych Okręgowego Urzędu Górniczego w 2011 r. wykonano łącznie 368 kontroli zakładów górniczych wydobywających kopalinę pospolitą (kruszywo naturalne, torf) i podstawową (węgiel brunatny, kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego). W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie ochrony środowiska wydano zalecenia pokontrolne oraz wystosowano pisma do odpowiednich organów o podjęcie stosownych działań w zakresie swoich kompetencji - w 12 % spraw. W analizowanym okresie zgłoszono do OUG 16 przypadków prowadzenia nielegalnej eksploatacji w województwie wielkopolskim, z czego Okręgowy Urząd Górniczy uczestniczył w 9 postępowaniach poprzez zgłaszanie wykrytych przypadków do odpowiednich starostw. W ramach kompetencji organów administracji geologicznych: Starostów oraz Marszałka Województwa Wielkopolskiego prowadzone były kontrole w zakresie przestrzegania warunków udzielonych koncesji. Gminy realizowały ochronę obszarów występowania złóż kopalin, przed zagospodarowaniem uniemożliwiającym eksploatację, poprzez wprowadzanie do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego odpowiednich zapisów. Przeprowadzona została rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych w Sieroszewicach.	Jak wynika z danych Okręgowego Urzędu Górniczego w 2012 r. wykonano łącznie 227 kontroli zakładów górniczych wydobywających kopalinę objętą prawem własności nieruchomości gruntowej (kruszywo naturalne, torf) i objętą własnością górniczą (węgiel brunatny, kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego). Zalecenia pokontrolne oraz pisma do odpowiednich organów o podjęcie stosownych działań w zakresie swoich kompetencji wystosowano - w 10 % przypadków. W związku ze zmianą przepisów Prawa geologicznego i górniczego, w 2012 r. Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu, nie tylko odnotował, ale również prowadził postępowania w sprawie nielegalnej eksploatacji kopaliny (32 postępowania). Przy czym w 20 przypadkach wydano decyzje wstrzymujące prowadzenie ww. prac i skierowano sprawę do starostw celem naliczenia podwyższonej opłaty eksploatacyjnej, natomiast w 12 przypadkach umorzono postępowanie, jako bezprzedmiotowe. Większość Starostów oraz Marszałek Województwa Wielkopolskiego prowadzili kontrole w zakresie przestrzegania warunków udzielonych koncesji. Część gmin podjęła się ochrony obszarów występowania złóż kopalin przed zagospodarowaniem uniemożliwiającym eksploatację poprzez wprowadzanie do dokumentów planistycznych odpowiednich zapisów. W powiecie gnieźnieńskim dokonano sytuacyjno – wysokościowego pomiaru geodezyjnego wyrobiska powstałego w wyniku nielegalnej eksploatacji kruszywa ze złoża „Wymysłowo NS II” w m. Wymysłowo, gm. Trzemeszno (ustalenie ilości wyeksploatowanej bez wymaganej koncesji kopaliny, miało służyć wydaniu decyzji ustalającej opłatę podwyższoną za prowadzenie działalności bez koncesji).
Jakość wód i gospodarka wodno - ściekowa			
6	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego	Prowadzonych było wiele inwestycji w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych w wyznaczonych aglomeracjach. Realizowane były także inwestycje na terenach wiejskich finansowane z Programu	W roku 2012 miała miejsce kontynuacja wielu inwestycji w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych w wyznaczonych aglomeracjach. Podobnie jak w roku poprzednim realizowane były także liczne

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

	Rozwoju Obszarów Wiejskich. W 2011 r. na obszarze województwa wielkopolskiego odnotowano: – ogólną długość czynnej sieci kanalizacyjnej na poziomie 10398,9 km, przy czym długość ta wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 878,1 km, – wzrost wskaźnika gęstości sieci o 2,94 km/100 km² w stosunku do roku poprzedniego, – w stosunku do 2010 r. nastąpił wzrost liczby przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych o około 18 289 sztuk, – wzrost w sektorze przemysłowym przepustowości oczyszczalni przemysłowych (blisko o 13 % w porównaniu do 2010 r.), – zwiększenie o około 20% w stosunku do roku 2010 zużycia wody w przemyśle, wzrost o około 24% w stosunku do 2010 r. ilości ścieków oczyszczanych w zakładach przemysłowych. Część gmin realizowała monitoring gospodarki wodno – ściekowej za pośrednictwem odpowiednich jednostek: badania jakości ścieków, odcieków ze składowisk, wód powierzchniowych w tym zbiorników rekreacyjnych, wód podziemnych. Niektóre z ankietowanych gmin wykazały się prowadzeniem inwentaryzacji zbiorników bezodpływowych na nieczystości na swoich terenach, Wiele z nich w analizowanym okresie stworzyło koncepcje modernizacji i rozbudowy istniejącego systemu gospodarki wodno – ściekowej. Większość gmin oraz niektóre firmy z obszaru województwa prowadziły działania inwestycyjne: budowa kolektorów sanitarnych, rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody, rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Przedsięwzięcia finansowane były z funduszy UE – PROW, FS lub z NFOŚiGW czy WFOŚiGW. Ponadto, realizowano również inwestycje dotyczące budowy lub modernizacji	inwestycje na terenach wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Na terenie województwa wielkopolskiego w analizowanym okresie: – odnotowano długość czynnej sieci kanalizacyjnej na poziomie 11051,3 km, przy czym w stosunku do roku 2011 wartość ta wzrosła o 652,4 km, – zaobserwowano wzrost wskaźnika gęstości sieci o 2,15 km/100 km² w stosunku do roku poprzedniego, – odnotowano wzrost liczby przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych o około 20 910 sztuk w porównaniu do 2011 r., – w sektorze przemysłowym uwidocznił się spadek przepustowości oczyszczalni przemysłowych o około 15 % w stosunku do 2011 r., – odnotowano zmniejszenie o około 8 % w stosunku do roku 2011 zużycia wody w przemyśle, – w porównaniu do roku poprzedniego nastąpił wzrost o około 10 % ilości ścieków oczyszczanych w zakładach przemysłowych, w stosunku do 2011 r. wykazano wzrost długości sieci wodociągowej o 336,9 km i tym samym wskaźnik gęstości sieci wodociągowej o 1,17 km/100km². Na terenie niektórych gmin prowadzony był monitoring jakości wód i ścieków, finansowany z budżetów gmin lub ze środków własnych spółek komunalnych. Część gmin prowadziła również bieżącą inwentaryzację i liczne kontrole zbiorników bezodpływowych. Poszczególne gminy czy spółki komunalne opracowały projekty/ koncepcje gospodarki wodno – ściekowej były to m.in. projekty rozbudowy sieci kanalizacyjnej czy wodociągowej, jak również opracowano dokumentacje projektowo-kosztorysową dot. rozbudowy oczyszczalni ścieków w Sompólnie, przy ul. Błankowej oraz na modernizację hydroforni w miejscowościach Marianowo i Mostki. PWiK Sp. z o.o. w Jarocinie dokonał zakupu aparatury
--	--	---

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

		oczyszczalni ścieków lub stacji uzdatniania wody. Z budżetu gminy i środków zewnętrznych większość gmin prowadziła również dofinansowywanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.	pomiarowej monitorującej na bieżąco parametry ścieków oczyszczonych na terenie oczyszczalni ścieków Cielcza. Wykonano szereg inwestycji w zakresie gospodarki wodno – ściekowej - dokonano rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej, sieci wodociągowej. Przeprowadzono modernizację kilku stacji uzdatniania wody i oczyszczalni ścieków. Zadania finansowane były w znacznej mierze ze środków zewnętrznych, głównie z funduszu PROW czy WFOŚiGW. WFOŚiGW współuczestniczył również w dofinansowywaniu przydomowych oczyszczalni ścieków.
7	Usprawnienie systemu zaopatrzenia w wodę	Długość sieci wodociągowej w roku 2011 wzrosła o 595,9 km, tym samym liczba osób korzystających z sieci zwiększyła się o 11,676 tys. Wskaźnik gęstości sieci wodociągowej wzrósł o 2 km/100km ² . Podejmowano szereg przedsięwzięć związanych ze zwodociągowaniem miast i gmin województwa.	
Jakość powietrza			
8	Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa	W wyniku rocznej oceny jakości powietrza w 2011 roku sklasyfikowano pod kątem ochrony roślin 1 strefę - wielkopolską, którą ze względu na SO₂ i NO_x zaliczono do klasy A, a ze względu na ozon zaliczono do klasy C. Pod kątem ochrony zdrowia sklasyfikowano 3 strefy (w tym jedną aglomerację – miasto Poznań), które zostały zaliczone do klasy A z uwagi na poziomy stężenie dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu oraz ołowiu, kadmu, arsenu, niklu i ozonu zawartych w pylenie zawieszonym PM10 i poziom docelowy ozonu, do klasy C ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10 oraz benzo(a)pirenu, a także do klasy D2 z uwagi na poziom celu długoterminowego dla ozonu. Natomiast z uwagi na poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM2,5 strefa miasta Kalisza została zaliczona do klasy C, a pozostałe dwie strefy (miasto Poznań oraz strefa wielkopolska) zaliczono do klasy C. Ze względu na przekroczenia poziomu docelowego dla ozonu strefę wielkopolską zaliczono do klasy C, pozostałe strefy do klasy A. Na terenie województwa przedsiębiorcy prowadzili szereg modernizacji zmierzających do ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń, m.in.: – zwiększenie sprawności miejskiej sieci ciepłowniczej: wymiana izolacji, wymiana kanałowych sieci ciepłowniczych na preizolowane oraz likwidacja lokalnych źródeł ciepła poprzez	W roku 2012, zarówno pod kątem ochrony zdrowia, jak również ochrony roślin, nie odnotowano zmian przypisanych klas w stosunku do roku poprzedniego. W 2012 roku Aquanet w Poznaniu prowadził badania oddziaływania w zakresie fizykochemicznych i bakteriologicznych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza z terenów oczyszczalni. Monitorowanie emisji odorów umożliwiające ocenę spełnienia wymagań o ochronie środowiska w zakresie utrzymania emitowania odorów do granicy oczyszczalni realizowane było w miarę potrzeb. Na terenie gmin i powiatów prowadzone były działania w zakresie edukacji ekologicznej. Działania ukierunkowane były głównie na ochronę jakości powietrza: „Kochasz dzieci – nie pal śmieci”, – propagowanie działań w zakresie ochrony powietrza prowadzone było poprzez rozpowszechnianie ulotek, a także emisję audycji w środkach masowego przekazu. Część gmin i powiatów prowadziła prace w zakresie termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej (w tym urzędów: miast, gmin, powiatów, komend policji, straży PSP, straży OSP, siedzib Straży Miejskiej, obiektów kultury, ośrodków sportowych, ośrodków pomocy społecznej, świetlic wiejskich, bibliotek, urzędów pracy, ochotniczych hufców pracy), obiektów oświatowych (szkoły, przedszkola, uczelnie, internaty, warsztaty szkolne, ośrodki szkolno - wychowawcze), obiektów służby zdrowia (szpitale, przychodnie, apteki), obiektów mieszkalnych będących

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

	podłączanie ich do miejskiej sieci ciepłowniczej (Energetyka Ciepła – Kępno Sp. z o.o.) – montaż systemów filtracyjnych redukujących emisję zanieczyszczeń gazowych (Mahle Polska Sp. z o.o.) – przebudowa magistrali ciepłowniczej w zakresie wymiany sieci napowietrznej na sieć preizolowaną w Lesznie (MPEC Sp. z o.o. w Lesznie) – modernizacja instalacji odpylania przez zastosowanie cyklonu filtrami firmy Politechnik (Sklejka EKO S.A.) – instalacja systemów grzewczych o zerowej emisji zanieczyszczeń przez główne przedsiębiorstwa działające na terenie Poznania (Huta szkła Antoninek, Bridgestone Sp. z o.o.,) – odzysk ciepła ze spalin na kotłach parowych w Browarze Poznań (Kompania Piwowarska Sp. z o.o.). Modernizacje zmierzające do ograniczania emisji zanieczyszczeń były prowadzone również przez znaczącą liczbę gmin i powiatów województwa. W tym m.in. modernizacje systemów grzewczych (np. wymiana kotłów grzewczych na bardziej sprawne lub przejście na bardziej ekologiczne paliwo). Kilka gmin deklarowało wprowadzenie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zmian umożliwiających lokalizację na terenie gminy elektrowni wiatrowych. Znaczące działania zostały podjęte w zakresie przedmiotowej edukacji ekologicznej - większość gmin prowadziła działania mające na celu zwiększanie świadomości mieszkańców co do konieczności zmniejszania zużycia energii oraz dokonywano popularyzacji energii odnawialnej. Działania te były realizowane poprzez różnego rodzaju szkolenia m.in. w ramach programu „Słoneczna gmina”, poprzez spotkania w szkołach, organizację spotkań z firmami zajmującymi się wdrażaniem odnawialnych źródeł energii – m.in. kolektorów słonecznych. Gminy prowadziły	we władaniu gmin (budynki mieszkalne komunalne, domy pomocy społecznej, schroniska dla bezdomnych), pałaców będących we władaniu samorządów. Większość projektów w tym zakresie współfinansowana była ze środków WRPO, PROW, WFOŚiGW oraz NFOŚiGW. Prowadzone były również modernizacje kotłowni w obiektach użyteczności publicznej i obiektach oświatowych, budowa sieci gazowej, przebudowy sieci ciepłowniczych (wraz z podłączaniem nowych odbiorców). Do największych inwestycji realizowanych na terenie województwa można zaliczyć wdrażanie nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku – zastępowanie węgla ekologicznymi paliwami przez firmę Dalkia Poznań, czy instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powstałych w procesach technologicznych przez Volkswagen Poznań. Znaczenie dla poprawy jakości powietrza miało również wspieranie ekologicznych form transportu i rozbudowa ścieżek tramwajowych. W celu poprawy jakości powietrza w województwie opracowane zostały „Aktualizacja programów ochrony powietrza dla stref: aglomeracja Poznań, m. Kalisz, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej i pilsko-złotowskiej”, „Program ochrony powietrza w zakresie ozonu dla strefy wielkopolskiej oraz program ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: aglomeracja poznańska, miasto Leszno, strefa gnieźnieńska – wrzesińska oraz strefa pilsko – złotowska”, „Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej”. Na terenie województwa prowadzone były akcje edukacyjne dotyczące możliwości wykorzystania OZE, rozpowszechnione były akcje informujące społeczeństwo o OZE, np. dystrybucja ulotek. Na terenie powiatu średzkiego prowadzono szkolenia z zakresu OZE w drugiej edycji autorskiego programu Akademia Słońca „Słoneczna Wieś”. Część gmin wskazała na rozpoczęcie procedury związanej z budową na ich terenie elektrowni wiatrowych lub biogazowni. Zadania te były zazwyczaj na etapie wydawania decyzji lub postępowania administracyjnych. Zwiększenie udziału energii odnawialnej
--	--	--

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

		również akcje informacyjne – ulotkowanie, zamieszczały informacje na stronach internetowych, prowadziły liczne imprezy, publikowały artykuły i ogłoszenia w lokalnych mediach. Kilka gmin podjęło się również organizacji Dnia bez Samochodu, którego celem była popularyzacja zbiorowej komunikacji miejskiej. Samorządy lokalne, przy współudziale znacznych środków pochodzących z WFOŚiGW w Poznaniu oraz środków z PROW na lata 2007 – 2013, przeprowadziły termomodernizację budynków użyteczności publicznej. Działaniami mającymi na celu poprawę jakości powietrza była również budowa ścieżek rowerowych – zwiększanie dostępności terenów przy użyciu ekologicznych form transportu oraz wymiana taboru tramwajowego i autobusowego. Wymiany środków komunikacji miejskiej dokonały miasta: Poznań, Kalisz, Piła i Luboń. Ponadto, prowadzone były również liczne inwestycje związane z budową i rozbudową dróg krajowych i autostrad oraz obwodnic miast.	było również możliwe poprzez stosowanie kolektorów słonecznych. W ramach jednego z przedsięwzięć na budynku Domu Pomocy Społecznej w Chlebnie zamontowano kolektory słoneczne o powierzchni 43 m² do podgrzewania ciepłej wody użytkowej wraz ze zasobnikami ciepłej wody i układem sterowania. Działanie spowodowało zmniejszenie rocznego zużycia oleju opałowego w ilości 3979 dm³. Efekt ekologiczny w przeliczeniu na emisję dwutlenku węgla wyniósł 10345 CO₂. W powiecie pilskim podjęto się wykorzystania energii cieplnej powstałej ze źródeł odnawialnych w postaci biomasy – zrębek drzewnych, poprzez modernizację systemu centrali klimatyzacji w kompleksie budynków Szpitala Specjalistycznego w Pile.
Ochrona przed hałasem			
9	Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego	Część gmin podjęła się wprowadzenia do m.p.z.p. zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożenia hałasem (rozgraniczanie terenów o zróżnicowanej funkcji) oraz wzmocnienia działalności kontrolnej organów samorządowych w porozumieniu z WIOŚ w zakresie emisji hałasu przez podmioty korzystające ze środowiska W ostatnich latach podjęto szereg działań zmierzających do poprawy klimatu akustycznego związanych z poprawą stanu nawierzchni dróg, budową nowych mostów, obwodnic oraz ekranów akustycznych, co w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 realizuje Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Poznaniu (GDDKiA w Poznaniu). MPK Poznań zrealizowała następujące zadania: realizacja Programu ochrony środowiska przed hałasem, w tym m.in. wymiana tramwajów, modernizacja wagonu Tatra, budowa ekranów akustycznych, modernizacja budynków zajezdni tramwajowej, renowacja torowisk oraz budowa ekranów	Podobnie jak w roku wcześniejszym gminy wykazywały wprowadzanie odpowiednich zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożenia hałasem do m.p.z.p.). Niektóre gminy deklarowały wzmocnienie działalności kontrolnej z WIOŚ, w celu zwiększenia ochrony przed hałasem. Większość gmin realizowała różnorakie zabezpieczenia akustyczne przed hałasem. MPK Poznań przeprowadził budowę ekranów akustycznych w zajezdni autobusowej przy ulicy Kaczej i przy ulicy Warszawskiej, jak również realizował programu ochrony przed hałasem – modernizacja wagonów, budowa ekranów akustycznych, wymiana tramwajów. Poza budową ekranów akustycznych przez zarządców dróg, w rejonach najbardziej zagrożonych hałasem prowadzone były również inne działania. Do najbardziej absorbujących pod względem finansowym działań zalicza się modernizację i budowę infrastruktury drogowej. Miasto Poznań prowadziło przebudowę głównych traktów komunikacyjnych

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

		akustycznych w zajezdni autobusowej przy ulicy Kaczej i Warszawskiej. ZDM w Poznaniu mając na uwadze ograniczanie oddziaływania hałasu komunikacyjnego podjął się budowy ekranów akustycznych i stosowania nawierzchni wygłuszającej – ekrany akustyczne przy ul. Bukowskiej, nawierzchnie wygłuszające przy ulicy: Dymka, Bukowskiej. Modernizacja ulic: Bułgarskiej i okolic, Bukowskiej, wiaduktu Antoninek, węzła komunikacyjnego Rondo Kaponiera, ulicy Arcybiskupa W. Dymka, dróg wewnętrznych i gminnych. W Poznaniu miała miejsce odnowa infrastruktury transportu publicznego w związku z organizacją EURO 2012. Budowa fragmentu III ramy komunikacyjnej w Poznaniu od ul. Hetmańskiej do ul. Krzywoustego. Poza tym dokonano szeregu inwestycji drogowych na terenie województwa: przebudowa dróg należących np. do gminy Buk, Środa Wielkopolska. Rozbudowę dróg scalających poszczególne gminy i miasta. Dokonywano wymiany nawierzchni na części dróg gminnych i powiatowych w zależności od zapotrzebowania i dostępności środków finansowych. Ograniczeniu narażenia na hałas sprzyjała również rozbudowa sieci modernizacyjnych – rozpoczęcie przebudowy węzła Kaponiera w Poznaniu, czy przedłużenie trasy Poznańskiego Szybkiego Tramwaju do Dworca Zachodniego. W Poznaniu miała miejsce kontynuacja wykonania parkingów Park&Ride.	m. in. przedłużenie trasy PST, przebudowa Ronda Kaponiera. Inne gminy również prowadziły przebudowę dróg gminnych. Zadania te w większości były finansowane z budżetów lokalnych, dotacji z Urzędu Marszałkowskiego czy Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych.
Ochrona przed polami elektromagnetycznymi			
10	Stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych oraz minimalizacja ich oddziaływania na zdrowie człowieka i środowisko	Podobnie jak w latach 2008–2010 w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego (7 V/m dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz). Najwyższy zmierzony poziom składowej elektrycznej pola wyniósł 1,11 V/m (Poznań – Rondo Żegrze). Jest to jednocześnie jedyny punkt, w którym stwierdzono wartość wyższą od 1 V/m. We wszystkich pozostałych punktach wartości zmierzone były niższe od 1 V/m.	Podobnie jak w latach ubiegłych w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego. Najwyższy zmierzony poziom składowej elektrycznej pola wyniósł 1,32 V/m (Poznań – ul. Bułgarska). W roku 2012 gminy również wykazywały wprowadzanie odpowiednich zapisów do dokumentów planistycznych.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

		W ramach realizacji celu część gmin województwa wielkopolskiego deklarowała wprowadzanie do m.p.z.p. odpowiednich zapisów ograniczających negatywne oddziaływanie PEM na ludność i środowisko.	
Ochrona przed skutkami poważnych awarii			
11	Minimalizacja skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska	Na stronach Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego znajduje się instrukcja dla obywateli, jak mają się zachować w przypadku wycieku substancji niebezpiecznej. W wielu gminach organizowane były akcje szkoleniowe jak zachować się w trakcie wystąpienia pożaru czy poważnej awarii. Funkcjonariusze pionu kontrolno – rozpoznawczego i operacyjnego z KW PSP wraz z funkcjonariuszami pionu kontrolno – rozpoznawczego z KM/KP PSP wspólnie przeprowadzają czynności kontrolno – rozpoznawcze, co najmniej raz w roku na terenie zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii. Ponadto, funkcjonariusze pionu kontrolno – rozpoznawczego KM/KP PSP co najmniej raz w roku przeprowadzają czynności kontrolno – rozpoznawcze w zakładach o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Wykaz zakładów o dużym ryzyku jest na bieżąco aktualizowany i zamieszczany na stronie www.psp.wlkp.pl w zakładce „Informacje publiczne”. Kilka gmin uwzględniło lokalizację ZDR i ZZR w m.p.z.p. Gmina Tarnowo Podgórne dokonała analizy zagrożeń poważną awarią oraz nadzwyczajnych zagrożeń środowiska wraz z interaktywną mapą zagrożeń. Duże wsparcie dla jednostek straży pożarnej stanowił NFOŚiGW, który na bieżąco dofinansowywał zakup wyposażenia specjalistycznego: 1 samochód dla OSP Chludowo. Wsparcie w zakresie zapobiegania i likwidacji skutków poważnych awarii stanowi również WFOŚiGW w Poznaniu. W roku 2011 dofinansowano następujące zadania: zakup samochodu dla OSP w Dakowach Suchych i dla OSP w Otuszu, zakup specjalnego lekkiego samochodu rozpoznawczo -ratowniczego z przyczepą chemiczno – ekologiczną,	Z uwagi na to, że czynności kontrolno – rozpoznawcze w zakładach o dużym i o zwiększonym ryzyku stanowią zadanie ciągłe funkcjonariuszy pionu kontrolno – rozpoznawczego i operacyjnego z KW PSP oraz pionu kontrolno – rozpoznawczego z KM/KP PSP, realizowane były również w roku 2012. Podobnie jak w latach poprzednich na bieżąco aktualizowano wykaz zakładów o dużym ryzyku i zamieszczono na stronie www.psp.wlkp.pl w zakładce „Informacje publiczne”. Podczas wykonywania zadań służbowych Wydział Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu wspólnie z Wojewódzkim Inspektorem Drogowym w Poznaniu skontrolowali 265 samochodów ciężarowych, w tym również pojazdy przewożące ładunki niebezpieczne. Samochody ciężarowe, których stan techniczny pojazdu stwarzał zagrożenie dla ruchu drogowego i środowiska były eliminowane z transportu drogowego poprzez sporządzanie odpowiednich dokumentów i zatrzymanie dowodów rejestracyjnych. Zrealizowane zostało również zadanie z zakresu informowania – KW PSP na stronie www.psp.wlkp.pl w zakładce „Informacje publiczne” udostępniono „Instrukcje postępowania mieszkańców na wypadek wystąpienia awarii przemysłowej” dla każdego zakładu odrębnie, z którymi to mieszkańcy mogą się w każdej chwili zapoznać. Ponadto, rozwinięto systemy informowania społeczeństwa o poważnych awariach w mniejszych jednostkach administracyjnych i prowadzono edukację społeczeństwa związaną z zachowaniem w przypadku wystąpienia zagrożenia. Miasto Poznań dokonało rozbudowy Podsystemu Ostrzegania i Alarmowania Miasta Poznania. Na terenie dwóch powiatów wyznaczono miejsca postoju dla samochodów przewożących materiały niebezpieczne, a na terenie 5 gmin uwzględniono lokalizację

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

		zakup średniego samochodu ratowniczo – gaśniczego. Ponadto, dokonano doposażenia jednostek PSP ze środków własnych Straży Pożarnej, budżetów gmin i powiatów, dzięki którym dokonano zakupu środków ochrony chemicznej i ekologicznej. Przeprowadzono również pojedyncze szkolenia członków OSP.	ZDR i ZZR w m.p.z.p. W celu wspierania lokalnych jednostek straży pożarnej przedsięwzięto kilka działań. Dokonano realizacji następujących projektów: „Budowa strażnicy dla Jednostki Ratowniczo Gaśniczej i Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Turku”, „Budowa strażnicy dla Jednostki Ratowniczo Gaśniczej i Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Sremie”, „Rewitalizacja zabytkowego obiektu strażnicy Jednostki Ratowniczo Gaśniczej nr 2 Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu”. Zakupiono sprzęt, który poprawił stopień wyposażenia jednostek PSP oraz usprawnił prowadzenie akcji usuwania skutków zanieczyszczeń środowiska niebezpiecznymi substancjami chemicznymi oraz samochody ratowniczo – gaśnicze. Powyższe działania realizowane były przy znacznym udziale środków z WFOŚiGW, NFOŚiGW oraz dotacji z UMWW. W części gmin członków OSP skierowano na szkolenia w zakresie obrony cywilnej, pierwszej pomocy przedmedycznej.
Edukacja dla zrównoważonego rozwoju			
12	Kształtowanie postaw ekologicznych mieszkańców województwa wielkopolskiego, zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku oraz zrównoważona polityka konsumpcyjna	Imprezami cyklicznymi organizowanymi na terenie województwa wielkopolskiego są m.in.: Olimpiada Wiedzy Ekologicznej, konkurs „Poznajemy parki krajobrazowe Polski” oraz „Działania proekologiczne i prokulturowe w ramach strategii rozwoju obszarów wiejskich”. Zadanie na poziomie edukacji ekologicznej społeczeństwa realizowane było w poszczególnych gminach i powiatach województwa na bieżąco: akcje sprzątnięcia świata, Dzień Ziemi, olimpiady ekologiczne, konkursy (m.in. „Kochajmy małe ojczyzny”, „SOS dla Ziemi”, „Żyjmy z przyrodą w zgodzie”, „Buk - moje miasto – X edycja”, „Nie zaśmiecajmy ziemi” konkurs – zbiórkę zużytych baterii), projekty edukacyjne, np. „Energia jądrowa – korzyść czy zagrożenie”, wyjazdy edukacyjne, prelekcja o tematyce przyrodniczo - ekologicznej oraz stworzenie i realizację programu PEPE – „Promocja Ekologii Poprzez Edukację” – w jego ramach Powiat Poznański zorganizował szereg konkursów i szkoleń dla dzieci	W większości gmin i powiatów organizowano akcje ekologiczne, m.in.: Sprzątnięcie świata, Dzień Ziemi, Dzień Wody, Święto Drzewa, Godzina dla Ziemi, Europejski Dzień bez Samochodu, Dzień Recyklingu, Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu, Ratujmy Kasztanowce i inne. Na terenie województwa zorganizowano szereg szkoleń, konferencji, konkursów i olimpiad edukacyjnych. Akcje edukacyjne dedykowane były również dla ogółu społeczeństwa, nie tylko dla dzieci i młodzieży. Na terenie województwa w gminach i powiatach prowadzone były akcje szkoleniowe m.in. „Kochasz dzieci nie pal dzieci”, o oszczędzaniu wody i energii, ochronie przyrody, gospodarce odpadami. Organizowane były także festyny np. piknik propagujący produkcję zdrowej żywności w Wijewie, konkursy i akcje informacyjne w mediach. Prowadzone były również akcje edukacyjne z zakresu nowego systemu gospodarki odpadami. W 2012 r. zorganizowano również wiele wycieczek i zielonych szkół, w ramach których realizowane były zagadnienia dotyczące ekologii

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

	i młodzieży. Uczniowie Gimnazjów wzięli udział w programie szkoleniowym z zakresu ochrony środowiska p.n. „Zielono Mi” pod patronatem Ministerstwa Środowiska zorganizowanym w Poznaniu w Arenie. Działania te w większości zrealizowane były z budżetu jednostek administracyjnych. Na terenach cennych przyrodniczo edukacja ekologiczna prowadzona była także przez służby parków narodowych i krajobrazowych oraz przez administrację lasów państwowych. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego (ZPKWW) prowadzi w systemie ciągłym działalność edukacyjną, która opiera się głównie na bazie Ośrodków przyrodniczych w Chalinie i Łądzie. Obejmuje ona przede wszystkim edukację aktywną, ukierunkowaną na bezpośrednie doświadczanie przyrody oraz czynne uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów jej ochrony. Głównym zadaniem ośrodków jest prowadzenie edukacji przyrodniczej dla dzieci i młodzieży, ale organizowane są w nich również różnego rodzaju kursy, szkolenia, warsztaty czy konferencje dla nauczycieli, rolników przedstawicieli samorządów oraz wiele spotkań integracyjnych. W ramach działalności ZPKWW realizowanych jest wiele przedsięwzięć informacyjnych i promocyjnych podnoszących wiedzę społeczeństwa, między innymi opracowywanie i wydawanie licznych publikacji, przygotowywanie koncepcji i produkcja filmów popularno-naukowych, organizowanie konkursów, kampanii, seminariów, warsztatów, rajdów oraz imprez plenerowych, a nawet targów edukacyjnych. Do przedsięwzięć podejmowanych przez ZPKWW mających na celu kształtowanie właściwych postaw społeczeństwa wobec przyrody należy także organizację wystaw, prowadzenie strony internetowej, tworzenie infrastruktury turystycznej, sportowej i edukacyjnej oraz realizację projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych. Edukacja ekologiczna prowadzona jest także na bieżąco	i ochrony środowiska. Wycieczki realizowane były głównie przez szkoły, w niektórych przypadkach dofinansowane z budżetu gminy czy powiatu, lub innych źródeł zewnętrznych. Realizowane były również rajdy o tematyce przyrodniczej, ekologicznej realizowane pod patronatem gmin, powiatów lub nadleśnictw. W celu zwiększenia świadomości edukacyjnej rozbudowywano również ścieżki, znakowano szlaki, tworzone punkty widokowe, np. „Wrzosowiska w Okonku”, zbudowano punkty turystyczne, np. park historyczno – przyrodniczy w Żelichowie. Zakupiono również sprzęt edukacyjny dla szkół i przedszkoli. Zespół Szkół Rolniczych w Grzybnie w ramach zadania „Realizacja projektu pn. „Praktyczny program z zakresu OZE – innowacja dla szkół ponadgimnazjalnych” wprowadził zajęcia teoretyczne i praktyki z zakresu OZE w okresie 12/2011-02/2013 (z dwumiesięczną przerwą wakacyjną) 2 razy w miesiącu po 8 godzin. Uczniowie otrzymali EUROPAS świadectwo potwierdzające kwalifikacje zawodowe z zakresu OZE. Realizację edukacji ekologicznej poprzez emisję materiałów promocyjnych i filmów realizowały również nadleśnictwa i jednostki straży pożarnej. Zapewniano również dostęp do informacji o środowisku poprzez zamieszczanie przez większość gmin na stronach internetowych Urzędu Marszałkowskiego, starostw powiatowych i urzędów gmin/miast programów ochrony środowiska i raportów z ich realizacji oraz regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminach. Na stronach internetowych poszczególnych gmin znajdują się także informacje o stanie środowiska. Na stronie Urzędu Marszałkowskiego zamieszczono Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami.
--	--	---

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

		przez poszczególne Nadleśnictwa RDLP w Poznaniu i RDLP w Pile. Na terenie większości gmin prowadzona była również rozbudowa ścieżek przyrodniczo – edukacyjnych i edukacja dzieci, młodzieży szkolnej i mieszkańców w dziedzinie ochrony przyrody i lasu oraz wykonywanie tablic informacyjnych na szlakach turystycznych i w PK. RDLP w Poznaniu oraz RDOŚ wydawały foldery informacyjne w celu ekologizacji mieszkańców województwa. Również część gmin podjęła się doposażenia szkół w materiały dydaktyczne związane z edukacją ekologiczną. Na stronach internetowych Urzędu Marszałkowskiego, starostw powiatowych i urzędów miast/gmin umieszczane są na bieżąco programy ochrony środowiska i plany gospodarki odpadami oraz informacje o stanie środowiska.	
Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych			
13	Zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do wszystkich sektorowych dokumentów strategicznych i przeprowadzenia oceny wpływu ich realizacji na środowisko przed ich zatwierdzeniem	Zgodnie z zapisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku wymogiem prawnym jest opracowywanie prognoz oddziaływania na środowisko projektów dokumentów strategicznych, w związku z tym dokumenty opracowywane w roku 2011 na poszczególnych szczeblach administracyjnych poddawane były procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.	W 2012 r. został uchwalony Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2012 – 2015 oraz Plan Gospodarki Odpadami Województwa Wielkopolskiego. Zgodnie z przepisami prawnymi dla dokumentów tych sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko i wspólnie poddano procedurze strategicznej oceny.
Aspekty ekologiczne w planowaniu przestrzennym			
14	Kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, sprzyjającej równoważeniu wykorzystania walorów przestrzeni z rozwojem gospodarczym, wzrostem jakości życia i trwałym zachowaniem wartości środowiska	Zmiana Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego została uchwalona w 2010 r. Uwzględnione zostały w niej aspekty ekologiczne gospodarowania przestrzenią. Dla planu zgodnie z zapisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku przeprowadzona została strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Część gmin województwa posiada aktualne miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, z ujętymi wymaganiami z zakresu ochrony przed hałasem, polami elektromagnetycznymi czy ochroną powierzchni ziemi.	Część gmin województwa posiada aktualne miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, z ujętymi wymaganiami z zakresu ochrony przed hałasem, polami elektromagnetycznymi czy ochroną powierzchni ziemi.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska			
15	Wdrożenie mechanizmów zapewniających aktywizację rynku na rzecz ochrony środowiska	Agencja Informacji i Ochrony Środowiska z Poznania prowadzi Program Promocji Gospodarczej „Przedsiębiorcy dla Środowiska”, który jest skierowany do firm. Jego celem jest wyróżnienie firm, które podejmują działania zmierzające do poprawy ochrony środowiska naturalnego w Polsce. Laureatami programu zostały następujące firmy z terenu województwa: Abrys Technik Sp. z o.o., Aquanet S.A., Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe EKO-ZEC Sp. z o.o., Remondis Sanitech Sp. z o.o., WELLINGTON PR Agencja Public Relations, Eko-Cars Sp. z o.o. Poznań, Organizacja Odzysku Grupa Zachodnia S.A., PWiK Sp. z o.o. w Jarocinie, Zakład Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Jarocinie, EKO-TOM Turguła Sp. Jawna, Green Key Sp. z o.o., Wielkopolskie Elektrownie Wiatrowe sp. z o.o., PROTE Technologie dla Środowiska Sp. z o.o., ASZ Spółka Cywilna. Gminy z terenu województwa prowadziły szereg akcji edukacyjnych, podczas których propagowane były działania proekologiczne, rozdawane ulotki, kalendarze i torby ekologiczne	Laureatami programu „Przedsiębiorcy dla Środowiska”, w 2012 r. zostały również firmy z terenu województwa: Abrys Technik Sp. z o.o., Aquanet S.A., Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe EKO-ZEC Sp. z o.o., Remondis Sanitech Sp. z o.o., WELLINGTON PR Agencja Public Relations, Eko-Cars Sp. z o.o. Poznań, Organizacja Odzysku Grupa Zachodnia S.A., PWiK Sp. z o.o. w Jarocinie, Zakład Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Jarocinie, EKO-TOM Turguła Sp. Jawna, Green Key Sp. z o.o., Wielkopolskie Elektrownie Wiatrowe Sp. z o.o., PROTE Technologie dla Środowiska Sp. z o.o., ASZ Spółka Cywilna. Gminy z terenu województwa kontynuowały prowadzone cyklicznie akcje edukacyjne.
Zarządzanie środowiskowe			-

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

16	Promowanie i wsparcie wdrażania systemu EMAS w gałęziach przemysłu o znaczącym oddziaływaniu na środowisko, w sektorze małych przedsiębiorstw oraz administracji publicznej szczebla regionalnego i lokalnego	Działania z tego zakresu prowadzone są przez firmy audytorskie lub zrzeszenia przedsiębiorców. Kwestie zadań wynikających z przepisów prawa Unii Europejskiej dopuszczających dobrowolny udział organizacji w systemie ek zarządzania i audytu (EMAS) reguluje ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o krajowym systemie ek zarządzania i audytu (EMAS) (Dz.U.2011.178.1060). Za egzekwowanie prawa w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ek zarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), odpowiedzialni są: wójt, burmistrz albo prezydent miasta, starosta, marszałek województwa, wojewoda, RDOŚ, organy Inspekcji Ochrony Środowiska, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Prezes Wyższego Urzędu Górniczego. W analizowanym roku żadna z jednostek nie wykazała podjęcia zadań w tym zakresie.	
Rozwój badań i postęp techniczny			
17	Zwiększenie roli wielkopolskich placówek badawczych we wdrażaniu innowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego aktywnie wspiera i promuje rozwój innowacyjnych technologii na terenie województwa a także powstawanie klastrów technologicznych. Priorytety polityki innowacyjnej w Wielkopolsce wyznacza „Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2010 – 2020” przyjęta przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego IV kadencji 24 stycznia 2011 r. uchwałą III/39/ 11 i stanowi aktualizację dokumentu strategicznego „Innowacyjna Wielkopolska. Regionalna Strategia Innowacji” z 2004 r. W trakcie realizacji jest Wielkopolskie Centrum Zaawansowanych Technologii, głównym celem projektu WCZT jest stworzenie w Poznaniu multidyscyplinarnego ośrodka skupiającego najlepszych specjalistów z nauk ścisłych, przyrodniczych i technicznych, skoncentrowanego na nowych materiałach i biomateriałach o wielostronnych zastosowaniach.	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego podobnie jak w latach poprzednich aktywnie wspierał i promował rozwój innowacyjnych technologii na terenie województwa, a także powstawanie klastrów technologicznych.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Odpowiedzialność za szkody w środowisku			
18	Wdrożenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody	Kompetencje z zakresu szkód w środowisku należą do zadań własnych RDOŚ. W 2011 r. RDOŚ w Poznaniu prowadził 175 spraw z zakresu ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.	W 2012 r. RDOŚ w Poznaniu prowadził 168 spraw z zakresu ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

3.2 Wskaźniki monitorowania „Programu...” jako wymierna ocena stopnia realizacji celów ekologicznych

Zarówno w Programie ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2008-2011, jak i Programie ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015 przedstawiono listę wskaźników monitorowania Programów stanowiących podstawę oceny realizacji Programów. Są to: wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko oraz wskaźniki świadomości społecznej.

Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko wyrażają w sposób wymierny efekt działań podejmowanych w zakresie ochrony środowiska, a więc pośrednio służą ocenie realizacji celów Programu.

W poniższej ocenie zmian w zakresie wskaźników:

- w przypadku POŚ 2008-2011 - za rok wyjściowy przyjęto 2008 rok jako rok odniesienia oraz rok 2011 dla niniejszego Raportu;
- w przypadku POŚ 2012-2015 - za rok wyjściowy przyjęto 2011 rok jako rok odniesienia oraz rok 2012 dla niniejszego Raportu.

Wartości wskaźników przedstawia poniższa tabela. W odniesieniu do wskaźników, dla których danymi źródłowymi są dane GUS, należy zaznaczyć, że w chwili sporządzania niniejszego Raportu nie zostały jeszcze opublikowane niektóre informacje za 2012 r. – wg informacji GUS wartości te dostępne będą w IV kwartale 2013 r.

W tabeli zastosowano następujące oznaczenia w kolumnach trendu zmian:

- bez zmian,
- ↑ tendencja pozytywna,
- ↓ tendencja negatywna.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Tabela 6. Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko dla województwa wielkopolskiego w latach 2008, 2011 i 2012

Lp.	Wskaźnik	Źródło danych	POŚ 2008-2011			POŚ 2012-2015		
			Wartość wskaźnika		Trend zmian	Wartość wskaźnika		Trend zmian
			2008r. (stan wyjściowy)	2011 r. (raport)		2011r. (stan wyjściowy)	2012 r. (raport)	
1.	Ocena stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych (procent JCW, gdzie stwierdzono dany stan ekologiczny spośród badanych)	WIOŚ Poznań	bardzo dobry: 9,5% dobry: 4,8% umiarkowany: 71,4% słaby: 14,3% zły: 0%	bardzo dobry: 1% dobry: 25% umiarkowany: 46% słaby: 20% zły: 8%	↓	bardzo dobry: 1% dobry: 25% umiarkowany: 46% słaby: 20% zły: 8%	bardzo dobry: 2,9% dobry: 26,5% umiarkowany: 52,9% słaby: 13,2% zły: 4,4%	↑
2.	Ocena jakości wód podziemnych (procent punktów pomiarowych, gdzie stwierdzono daną klasę wód)	WIOŚ Poznań	II – 67% III – 21% IV – 11% V – 1%	II – 10%, III- 57%, IV – 25% V – 8%	↓	II – 10%, III- 57%, IV – 25% V – 8%	II – 10,1%, III- 67,9%, IV – 17,4% V – 4,6%	↑
3.	Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	GUS	1 769,0 hm ³	1 841,5 hm ³	↓	1 841,5 hm ³	b.d.	
4.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	GUS	1 718,2 hm ³	1 800,8 hm ³	↓	1 800,8 hm ³	1 698,2 hm ³	↑
5.	Zużycie wody w przemyśle	GUS	1 453,0 hm ³	1 527,5 hm ³	↓	1 527,5 hm ³	1 419,0 hm ³	↑
			w POŚ 2008-2011 wskaźnik nie jest wymieniony					
6.	% udział ścieków przemysłowych i komunalnych oczyszczanych w ogólnej ilości ścieków wymagających oczyszczania	GUS	97,87 %	99,84 %	↑	99,84 %	99,66 %	↓
						w POŚ 2012-2015 wskaźnik nie jest wymieniony		
7.	% udział ścieków oczyszczanych biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w ściekach wymagających oczyszczenia	GUS	56,2%	50,1%	↓	50,1%	47,7%	↓
8.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	GUS	63,9 %	63,3 %	↓	63,3 %	66,2 %	↑
9.	Wskaźnik gęstości sieci kanalizacyjnej	GUS	28,6 km/100km ²	34,9 km/100km ²	↑	34,9 km/100km ²	37,05 km/100km ²	↑
10.	Wskaźnik gęstości sieci wodociągowej	GUS	94,5 km/100km ²	99,4 km/100km ²	↑	99,4 km/100km ²	100,57 km/100km ²	↑
11.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	GUS	2 029 468 os.	2 163 579 os.	↑	2 163 579 os.	b.d.	
12.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	GUS	3 136 373 os.	3 201 271 os.	↑	3 201 271 os.	b.d.	
13.	Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych	GUS	6,59 tys. Mg	5, 18 tys. Mg	↑	5,18 tys. Mg	4,64 tys. Mg	↑
14.	Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych	GUS	18 264,7 tys. Mg	16 702,2 tys. Mg	↑	16 702,2 tys. Mg	16 746,3 tys. Mg	↓

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Wskaźnik	Źródło danych	POŚ 2008-2011			POŚ 2012-2015		
			Wartość wskaźnika		Trend zmian	Wartość wskaźnika		Trend zmian
			2008r. (stan wyjściowy)	2011 r. (raport)		2011r. (stan wyjściowy)	2012 r. (raport)	
15.	Liczba stref o klasie C kryterium ochrony zdrowia dla PM10	WIOŚ Poznań	3	3	—	3	3	—
16.	Lesistość województwa (% ogólnej powierzchni województwa)	GUS	25,6%	25,7%	↑	25,7%	25,7%	—
17.	Powierzchnia terenów objęta formami prawnej ochrony obszarowej (% ogólnej powierzchni województwa)	GUS	31,6%	31,8%	↑	31,8%	31,8%	—
18.	Powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych wymagających rekultywacji	GUS	10 133 ha	9 773 ha	↑	9 773 ha	9 799 ha	↓
19.	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska i gosp. wodną/rok	GUS	909,1 mln zł	1 460,9 mln zł	↑	1 460,9 mln zł	1 043,8 mln zł	↓

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

W przypadku POŚ 2008-2011, analiza wartości wskaźników dla 2008 r. i 2011 r. pozwala stwierdzić, że pozytywny trend obserwuje się w zakresie 11 wskaźników (58%) na ogólną ilość 19 wskaźników, 7 wskaźników (37%) wykazuje trend negatywny, a 1 (5%) utrzymuje się na stałym poziomie.

W przypadku POŚ 2012-2015, analiza wartości wskaźników dla 2011 r. i 2012 r. pozwala stwierdzić, że pozytywny trend obserwuje się w zakresie 8 wskaźników na ogólną ilość 19 wskaźników, 5 wskaźników wykazuje trend negatywny, a 3 utrzymują się na podobnym poziomie. W przypadku 3 wskaźników nie określono trendu zmian, gdyż dane za 2012 r. nie są jeszcze dostępne.

Niekorzystne zmiany w stosunku do roku 2008 zaobserwowano na przykładzie wyników monitoringu wód powierzchniowych za 2011 r. (ocena stanu lub potencjału ekologicznego JCW), gdzie nastąpił wyraźny spadek udziału wód klas I przy wzroście udziału wód klasy IV i V. Pogarszanie lub brak wyraźnej tendencji poprawy jakości wód powierzchniowych spowodowany był obecnymi niedostatkami lokalnych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych. Wynikają one z trwającego okresu przejściowego do osiągnięcia celów w zakresie usprawnienia gospodarki ściekowej, jakie określono w Traktacie Akcesyjnym członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Odprowadzanie do środowiska nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalnych jest głównym źródłem zagrożenia dla jakości wód powierzchniowych. Ponadto, wpływ na stan jakości wód mają też zanieczyszczenia obszarowe, pochodzące głównie z rolnictwa, zawierające związki azotu i fosforu.

Efekt zrealizowanych w ostatnich latach licznych inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej staje się widoczny we wskaźnikach jakości wód powierzchniowych w 2012 roku, kiedy to odnotowuje się wzrost udziału wód I klasy oraz zmniejszenie udziału wód klasy IV i V. W samym roku 2011 w Wielkopolsce oddano do użytku 6 nowych oczyszczalni ścieków o przepustowości od 50 do 800 m³/d, a 10 oczyszczalni rozpoczęło pracę po modernizacji. Z kolei w roku 2012 do użytku oddano 4 nowe (o przepustowości od 5,58 do 480 m³/d) i 11 zmodernizowanych oczyszczalni ścieków.

Negatywny trend zmian wykazywała również ocena jakości wód podziemnych. W stosunku do 2008 roku w roku 2011 odnotowano kilkakrotnie mniejszy udział stanowisk pomiarowo - kontrolnych monitoringu, w których wyniki badań kwalifikują wody podziemne do klasy II, przy jednoczesnym wzroście udziału stanowisk, gdzie stwierdzano jakość niższych klas – IV i V. W 2011 r. o jakości wód na poziomie klasy V w województwie wielkopolskim decydowały stężenia cynku, potasu, manganu, żelaza, ogólnego węgla organicznego, azotanów, fosforanów, kadmu i amoniaku. O przynależności do klasy IV decydowały głównie stężenia amoniaku, potasu, żelaza, fluorków, wodorowęglanów, ogólnego węgla organicznego, glinu, sodu, azotanów, azotanów, siarczanów i wapnia. Ponadto, w ramach monitoringu wód podziemnych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, z których odpływ azotu do wód należy ograniczyć (tzw. OSN), w 48% badanych punktów stwierdzono występowanie podwyższonego poziomu amoniaku, a w 14% punktów wystąpiło przekroczenie normatywnej zawartości azotanów świadczącej o zanieczyszczeniu wód. Zanieczyszczenie azotanami jest spowodowane niewłaściwym sposobem gospodarowania nawozami oraz wcześniejszymi zanieczyszczeniami, które obecnie nadal migrują do wód podziemnych.

Porównując 2011 i 2012 rok odnotowuje się trend pozytywny, w związku ze zmniejszeniem udziału punktów w V i IV klasie, na rzecz klasy III.

W rozpatrywanym okresie czasowym tj. w latach 2011-2012 zaobserwowano początkowo niewielki spadek, a następnie wzrost wskaźnika charakteryzującego udział ludności

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

korzystającej z komunalnych oczyszczalni ścieków tj. mieszkańców gospodarstw domowych wyposażonych w sieć kanalizacyjną lub obsługiwanych przez tabor asenizacyjny. W roku 2011 zaobserwowano niewielki wzrost udziału mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej, podobnie jak i mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej. Ze zmiany tej wynika jednocześnie wzrost wskaźnika gęstości zarówno sieci kanalizacyjnej jak i wodociągowej. Na podstawie ciągłego wzrostu wskaźnika gęstości sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, stwierdza się pozytywny trend w zakresie rozwoju infrastruktury sieciowej.

Korzystne zmiany w roku 2012 wystąpiły w przypadku wielkości zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności, która uległa zmniejszeniu w stosunku do roku 2011.

Odnutowywana wielkość zużycia wody w województwie wielkopolskim stanowi około 97,8 % wielkości poboru, co najczęściej jest wynikiem strat w przesyłce wody występujących na stacjach pomp, stacjach uzdatniania, zbiornikach wód oraz sieciach i wewnętrznych instalacjach wodociągowych.

Liczne inwestycje przedsiębiorstw, szczególnie w energetyce zawodowej spowodowały spadek emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych. W następnych latach spodziewana będzie redukcja tych wskaźników ze względu na konieczność wdrażania przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Europy 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010r. w sprawie emisji przemysłowych (tzw. dyrektywa IED) przez zakłady przemysłowe. Zakłady energetycznego spalania paliw (objęte przepisami dyrektywy) zobligowane są do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia wielkości emisji tlenków azotu (NO_x), dwutlenku siarki (SO₂), tlenku węgla (CO) oraz pyłu. Wprowadza się przepisy zgodnie, z którymi instalacje energetycznego spalania paliw stałych będą zobowiązane do posiadania instalacji zapewniających określony stopień odsiarczania spalin. Tym samym wielkość emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych będzie ulegała zmniejszeniu.

W zakresie zwiększania lesistości województwa oraz prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej wskaźniki nie wykazują przyrostów ze względu na występujące w odniesieniu do całego kraju czynniki ograniczające realizację Krajowego Programu Zwiększania Lesistości. Za najważniejsze przyczyny ograniczenia realizacji programu po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej należy uznać:

- konkurencyjność dopłat związanych z gospodarką rolną w stosunku do dopłat na zalesianie i wynikającą z tego zwiększoną konkurencyjność przeznaczania gruntów rolnych na inne cele,
- zwiększenie z 0,1 ha do 0,5 ha minimalnej powierzchni działki, kwalifikującej się do objęcia dopłatami do zalesień,
- wyłączenie z zalesień trwałych użytków zielonych,
- występowanie restrykcji wynikających z utworzenia obszarów chronionych w ramach sieci Natura 2000,
- brak dostatecznych szkoleń i promocji zalesień wśród rolników.

W zakresie wykonania celów dotyczących zachowania różnorodności biologicznej i jej racjonalnego użytkowania oraz stworzenia spójnego systemu obszarów chronionych realizowane były liczne projekty związane z opracowywaniem planów ochrony obszarów chronionych na terenie województwa wielkopolskiego. Obszary prawnie chronione w województwie wielkopolskim w 2012 r. stanowiły 31,8% powierzchni ogólnej województwa (wzrost o 6 541,4 ha w porównaniu do 2008 r.). Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych realizowane były poprzez inwestycje związane z rekultywacją terenów zdegradowanych

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

(w latach 2008-2010 zrekultywowano 1 016 ha gruntów). Ochrona gruntów rolnych i leśnych realizowana jest zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Wskaźnik powierzchni gruntów zdegradowanych i zdewastowanych w 2012 r. zmniejszył się o 334 ha w porównaniu do 2008 r..

W roku 2012 zmniejszeniu w porównaniu do 2011 r. uległy nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Trend ten jest charakterystyczny dla wielu województw w kraju. Znaczną część nakładów stanowią środki na gospodarkę ściekową i ochronę wód, co jest widoczne w efektach rzeczowych ochrony środowiska. Analizę finansową realizacji przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska wraz z efektami rzeczowymi przedstawiono w dalszych rozdziałach niniejszego raportu.

Analiza wskaźników stanu środowiska i zmiany presji na środowisko dla województwa wielkopolskiego dla lat 2011 i 2012 wykazała, że na terenie województwa utrzymuje się korzystny trend w zakresie wskaźników presji na środowisko (zużycie wód, jakości wód powierzchniowych i podziemnych), natomiast wskaźniki stanu środowiska w zakresie emisji zanieczyszczeń gazowych i powierzchni terenów zdewastowanych mają trend negatywny. W związku z realizowanymi na bieżąco przedsięwzięciami, szczególnie w zakresie ochrony powietrza a także ciągłym doskonaleniem systemu monitoringu powietrza, promocji dobrych praktyk rolniczych oraz coraz bardziej popularnych badań glebowych w najbliższych latach należy się spodziewać poprawy tych wskaźników.

4 OCENA WYKONANIA PLANU OPERACYJNEGO W LATACH 2011-2012

W niniejszym rozdziale przedstawiono ocenę wykonania przedsięwzięć planowanych do realizacji w latach 2011-2012. Z uwagi na to, że wskazany przedział czasowy dotyczy dwóch kolejnych Programów ochrony środowiska, które formułują częściowo odmienne zadania, zagadnienie ujęto w rozbiściu na następujące tabele:

- realizacja przedsięwzięć z „Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019” w 2011 r. - tabela 7
- realizacja przedsięwzięć z „Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015” w 2012 r. - tabela 11

Liczba porządkowa przedstawiona w kolumnie pierwszej każdej z dwóch tabel odpowiada numerowi zadania z odpowiedniego Programu ochrony środowiska.

W tabelach przedstawiono jednostki funkcjonujące na terenie województwa wielkopolskiego, które podjęły się realizacji zaplanowanych na lata 2011-2012 przedsięwzięć, wykazano rzeczywiste koszty poszczególnych działań oraz przybliżono źródła ich finansowania.

Ponadto, w tabelach 10 i 14 wykazano zadania zrealizowane, wpisujące się w strategię ochrony środowiska, a nieuwjęte bezpośrednio w analizowanych Programach.

Ocenę wykonania przedsięwzięć w latach 2011-2012 dokonano w oparciu o zestawienie ilości wykonanych przedsięwzięć oraz poniesionych kosztów w stosunku do przedsięwzięć i kosztów planowanych.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Tabela 7. Realizacja przedsięwzięć z „Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019” w 2011 r.

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH				
Ochrona przyrody:				
1.	Działania związane z ochroną gatunków, obiektów i obszarów prawnie chronionych (waloryzacje, plany ochrony, wdrażaniem sieci Natura 2000, itp.) oraz ochroną gatunkową	RDOS Poznań Powiaty: koniński, kościański, poznański, wrzesiński, Gminy: Buk, Żelazków, Borek Wielkopolski, Chodzież, Leszno, Lwówek, Obrzycko, Sieroszewice, Święciechowa, Ostrów Wielkopolski, Władysławów Miasta: Poznań, Słupca, Wągrowiec, Konin, Wolsztyn Nadleśnictwa: Lipka, Zdrojowa Góra	1134,332 (część ankietowanych nie podała kosztów realizacji)	budżety powiatów, budżety gmin, Wielkopolskie Stowarzyszenie Przyrodnicze Borek, Środki własne nadleśnictw , budżety miast, budżet Województwa Wielkopolskiego, Fundusz sołecki, WFOŚiGW w Poznaniu, PZW Konin, Gospodarstwo Rybackie „Gosławice”
2.	Czynna ochrona przyrody (pielęgnacja pomników, zabiegi ochronne, itp.)	Gminy: Doruchów, Chodzież, Damasławek, Grodzisk Wielkopolski, Kościan, Krzywiń, Leszno, Koźminek, Mieścisko, Miłosław, Rzgów, Skoki, Trzcianka, Zakrzewo, Ostrzeszów, Ostrów Wielkopolski, Piła Miasta: Poznań, Konin, Wolsztyn powiaty: koniński Nadleśnictwo Kaczory, RDLP Poznań, Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie	2609,551	WFOŚiGW w Poznaniu, mechanizm finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, środki własne z budżetu Lasów Państwowych, budżety gmin, budżety miast, środki własne jednostek organizacyjnych, budżety powiatów, środki Ogrodu Zoologicznego, fundusze ekologiczne,

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
				środki własne mieszkańców
<i>Tereny zieleni:</i>				
1.	Działania pielęgnacyjne na terenach zieleni, także na obszarach rolnych (pielęgnacja zieleni, zadrzewienia śródpolne)	Gminy: Rydzyna, Kaczory, Ostroróg, Mikstat, Kępno, Wronki, Doruchów, Suchy Las, Duszniki, Pogorzela, Przemęt, Buk, Żelazków, Komorniki, Babiak, Borek Wielkopolski, Chocz, Chodzież, Czermin, Nekla, Czarniejewo, Damasławek, Czerwonak, Dobra, Drawsko, Gizałki, Gołańcz, Granowo, Godziesze Wielkie, Grodzisk Wielkopolski, Jastrowie, Kazimierz Biskupi, Kaźmierz, Grabów nad Prosną, Nowe Skalmierzyce, Czempin, Trzemeszno, Kiszkowo, Kleczew, Kobylin, Kościan, Koźmin Wielkopolski, Krotoszyn, Krzemieniewo, Krzyż Wielkopolski, Kuślin, Czarnków, Leszno, Łęka Opatowska, Malanów, Margonin, Koźminek, Mieścisko, Miłosław, Murowana Goślina, Olszówka, Opatówek, Ostrowite, Pępowo, Pobiedziska, Poniec, Osieczna, Przedecz, Przygodzice, Przykona, Okonek, Rakoniewice, Rokietnica, Rychwał, Ryczywół, Siedlec, Sierszewice, Dopiewo, Skoki, Kleszczewo, Krzymów, Kostrzyn, Sieraków, Słupca, Golina, Stęszew, Strzałkowo, Ślesin, Święciechowa, Tarnowo Podgórne, Tarnówka, Trzcianka, Trzcinica, Turek, Ujście, Wągrowiec, Wieleń, Wilczyn, Witkowo, Władysławów, Wysoka, Zakrzewo, Zaniemyśl, Zduny, Złotów, Ostrzeszów, Ostrów Wielkopolski, Kalisz, Gołuchów, Luboń, Raszków, Zagórów, Międzychód, Krzykosy, Białośliwie, Odolanów, Kamieniec, Sośnie, Piła, Rawicz, Powiaty: kościański, poznański, leszczyński, średzki, gnieźnieński, grodziski, jarociński, kaliski, chodzieski, międzychodzki, nowotomyski, pilski, pleszewski,	44760,679	budżety gmin, budżety miast, środki UE, budżety powiatów, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, dofinansowanie z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, środki własne GDDKiA, WFOŚiGW w Poznaniu, ZZM, ZDM, ZKZL, POSiR, środki Ogrodu Zoologicznego, środki Palmiarni Poznańskiej

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
		rawicki, szamotulski, słupecki, wągrowiecki, wolsztyński, wrzesiński, GDDKiA, Miasta: Chodzież, Czarnków, Jarocin, Gniezno, Koło, Oborniki, Poznań, Słupca, Wągrowiec, Konin, Piła, Złotów, Ostroróg, Wronki, Wolsztyn		
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów:				
1.	Prowadzenie gospodarki leśnej (w tym wdrażanie Krajowego Programu Zwiększania Lesistości, naprawa uszkodzeń, rekultywacja, ochrona przeciwpożarowa, itp.)	Powiaty: poznański, leszczyński, średzki Nadleśnictwa: Kaczory, Krucz, Lipka, Okonek, Podanin, Sarbia, Zdrojowa Góra Gmina Kalisz	4019,882 (z czego 13,623 stanowi suma kosztów poniesionych w latach 2011-2012)	ARiMR, budżety powiatów, środki własne nadleśnictw, Fundusz Leśny, NFOŚiGW, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, budżet gminy
6.	Zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych.	Nadleśnictwa: Kaczory, Lipki, Sarbia RDLP Piła	794,339	NFOŚiGW, środki własne nadleśnictw, PO Infrastruktura i Środowisko

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi:				
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne				
1.	Opieka techniczna i konserwacja systemu IT – GIS OKI	RZGW Poznań	19,300	środki budżetu państwa
Przedsięwzięcia inwestycyjne:				
1.	Projekty w zakresie gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej (m.in. budowa i modernizacja zbiorników retencyjnych, regulacja rzek, budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych, melioracje i in.)	WZMiUW Poznań, Gminy: Przemęt, Murowana Goślina, Wysoka, Buk, Krotoszyn, Krzywiń, Mieścisko, Lisków, Przedecz, Stęszew, Witkowo, Brzeziny, Kalisz, Komorniki, Kamieniec, Rawicz Miasta: Gniezno, Koło, Poznań, RZGW Poznań Powiaty: kościański, poznański, gnieźnieński, grodziski, kaliski, wolsztyński, RDLP Piła, Nadleśnictwa: Krucz, Okonek, Podanin	75889,063	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, WPRO, rezerwa celowa powodziowa, Fundusz Solidarności budżety gmin, budżety powiatów, NFOŚiGW (środki własne, „Infrastruktura i Środowisko. Narodowa Strategia Spójności”), dofinansowanie z WRPO, WFOŚiGW w Poznaniu, środki własne nadleśnictw, WZMiUW,
Ochrona powierzchni ziemi:				
1.	Wprowadzenie do m.p.z.p. konieczności ochrony gleb klasy I-IV i racjonalnego gospodarowania ich zasobami	Gminy: Żelazków, Czerwonak, Dopiewo, Grzegorzew, Kazimierz Biskupi, Kaźmierz, Koło, Krzyż Wielkopolski, Leszno, Murowana Goślina, Przygodzice, Rychtal, Stęszew, Strzałkowo, Święciechowa, Trzcinica, Witkowo, Wysoka, Zakrzewo, Złotów, Ostrzeszów, Ostrów Wielkopolski, Gołuchów,	n.p.	n.p.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
2.	Promowanie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	Gminy: Pogorzela, Żelazków, Borek Wielkopolski , Chodzież, Damasławek, Grzegorzew, Jutrosin, Kaźmierz, miasto Gniezno, Kuślin, Leszno, Miedzichowo, Mycielin, Pakosław, Pępowo, Pobiedziska, Przygodzice, Przykona, miasto Poznań, Raszków, Rzgów, Skoki, Kostrzyn, Stęszew, Strzałkowo, Ślesin, Święciechowa, Witkowo, Zakrzewo, miasto Konin, Ostrów Wielkopolski, Gołuchów, Stare Miasto, Szamotuły, Rawicz WODR ,	12,230	WODR
3.	Promocja programów rolnośrodowiskowych	Gminy: Borek Wielkopolski, Chodzież, Damasławek, Grzegorzew, Kaźmierz, miasto Gniezno, Miedzichowo, Mycielin, Pobiedziska, Pogorzela, miasto Poznań, Przygodzice, Przykona, Żelazków, Rzgów, Skoki, Kostrzyn, Miasteczko Krajeńskie, Stęszew, Strzałkowo, Ślesin, Święciechowa, Witkowo, Zakrzewo, miasto Konin, Ostrów Wielkopolski, Stare Miasto, Powiaty: leszczyński, pleszewski, rawicki, gnieźnieński, śremski, WODR,	42,356 (przy czym w przypadku WODR b.k.d, większość ankietowanych wskazała brak kosztów dodatkowych.)	rolnicy, budżety gmin, budżety powiatów, WODR,
4.	Wspieranie i promocja gospodarstw ekologicznych	WODR, Gminy: Chodzież, Kaźmierz, Kuślin, Lwówek, Miedzichowo, Mycielin, Witkowo, Zakrzewo, miasto Konin, Stare Miasto Powiaty: leszczyński, śremski, turecki, gnieźnieński, kolski, rawicki	2,613 (większość jednostek wykazała brak kosztów dodatkowych)	część budżetu WODR
5.	Monitoring gleb zgodnie z wymaganiami prawnymi (w cyklach 5-letnich)	IUNG Puławy	356,900 za 2011 r. (całość za lata 2010-2012: 648,800)* * Koszty poniesione na terenie całego kraju	NFOŚiGW na zlecenie GIOŚ
6.	Realizacja programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł	RZGW w Poznaniu, RZGW Wrocław	Zadanie wykonane w ramach działań	budżet RZGW

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
	rolniczych dla obszaru zlewni: Rowu Racockiego, rz. Pogona i Dąbrówka, rz. Kopel, rz. Olszynka, rz. Oszczyńnica, rz. Sama, rz. Giszka i Ciemna, rz. Samica Stęszewska i Mogilnica		statutowych RZGW Poznań	
7.	Ochrona i wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych spełniających rolę przeciwoerozyjną	Gminy: Rydzyna, Duszniki, Chodzież, Gniezno , Koźmin Wielkopolski, Przygodzice, Okonek, Sieroszewice, Skoki, Trzcianka, Zakrzewo, Lipno Miasta: Wągrowiec, Chodzież, Konin, Wolsztyn	176,801	budżety gmin
8.	Badania chemiczne gleb	Gminy: Żelazków, Komorniki, Borek Wielkopolski, Czerwonak, Gizałki, Gniezno, Godziesze Wielkie, Kaźmierz, Kiszkowo, Lisków, Przykona, Dopiewo, Kleszczewo, Stawiszyn, Ślesin, Witkowo, Brzeziny, Kalisz, Gołuchów, Szamotuły, Dolsk	39,210	budżety gmin, rolnicy, Rolnik i Starostwo Powiatowe w Gnieźnie
Gospodarowanie zasobami geologicznymi:				
1.	Kontrole w zakresie wykonywania postanowień udzielonych koncesji oraz eliminacja nielegalnych eksploatacji	Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu, Powiaty: kościański, gnieźnieński, gostyński, jarociński, ostrowski, pilski, śremski, koniński, krotoszyński, obornicki, nowotomyski, kolski, pleszewski, rawicki, turecki, wągrowiecki, wrzesiński UMWW	64,330 (większość ankietowanych wykazała b. k. d.)	środki własne Okręgowego Urzędu Górniczego, dotacja z Powiatu Poznańskiego, środki własne budżetu Województwa Wielkopolskiego
2.	Ochrona obszarów występowania złóż kopalin przed zagospodarowaniem uniemożliwiającym eksploatację poprzez wprowadzanie do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i m.p.z.p. odpowiednich zapisów	Gminy: Wronki, Chodzież, Czerwonak, Grzegorzew, Kaźmierz, Krzyż Wlkp., Czarnków, Lwówek, Miejska Górka, Pobiedziska, Rokietnica, Rychtal, Słupca, Stęszew, Strzałkowo, Trzcianica, Wieleń, Złotów, Duszniki, Baranów, Kępno, Stare Miasto, Szamotuły Miasta: Konin, Wronki	17,835	budżety gmin
4.	Rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych	Gmina Sieroszewice	n.p.	n.p.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO				
Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa:				
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne:				
1.	Monitoring gospodarki wodno-ściekowej (badania wód, ścieków, odcieków, wizualizacja, kontroling parametrów ilościowych i jakościowych wody i ścieków)	Gminy: Kaczory, Doruchów, Dominowo, Przemęt, Grzegorzew, Borek Wielkopolski, Gizałki, Grodziec, Koło, Krotoszyn, Margonin, Murowana Goślina, Rychtal, Szamocin, Trzcina, Jutrosin, Kościelec, Mieścisko, Krzemieniewo, Mycielin, Pobiedziska,, Przygodzice, Rozdrażew, Przykona, Stęszew, Wągrowiec, Wijewo, Witkowo, Zakrzewo SANITEC Koło Sp. z o.o. Miasta: Chodzież, Gniezno, Koło, Wągrowiec	393,730	budżety gmin, budżet Zakładu Usług Wodnych i Kanalizacyjnych, środki własne BZWIK Sp. z o.o. Zakład Komunalny Sp. z o.o. w Gizałkach, środki własne Sanepidu, środki własne przedsiębiorstwa, środki Zakładu Komunalnego w Pobiedziskach, środki własne ZGKiM w Stęszewie
2.	Koncepcje gospodarki wodno-ściekowej w gminach, studia wykonalności, itp.	Gminy: Bralin, Kazimierz Biskupi, Miedzichowo, Miejska Górka	98,273	budżety gmin, fundusze unijne, EFRR w ramach WRPO na lata 2007 -2013
3.	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych na ścieki (szamba)	Gminy: Czerwonak, Grzegorzew, Kołaczkowo, Koło, Kramsk, Mycielin, Rozdrażew, Trzcianka, Trzcina, Wągrowiec, Witkowo, Miasta: Złotów, Gniezno, Chodzież, Wągrowiec, Białosławie,	b. d.	b.d.
Przedsięwzięcia inwestycyjne:				
1.	Projekty w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (m.in. prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstwa)	Gminy: Łubowo, Mikstat, Doruchów, Kotlin, Mieleszyn, Duszniki, Dominowo, Bojanowo, Buk, Komorniki, Sulmierzyce, Babiak, Borek Wielkopolski, Brudzew, Chodów, Chodzież, Czermin, Czarniejewo, Damasławek, Czerwonak, Dobra, Dobrzyca, Gizałki, Gołańcz, Gostyń, Granowo, Grodziec, Godziesze Wielkie, Grodzisk Wielkopolski, Kaźmierz, Garbów nad Prosną, Nowe Skalmierzyce, Kępno, Kiszewo, Kłodawa, Kościan, Krajenka, Kramsk, Krotoszyn, Krzemieniewo, Krzywiń, Kuślin, Lubasz, Lwówek, Margonin, Koźminek Miłosław, Murowana Goślina,	420743,054 (przy czym kwota 41405,606 stanowi koszty całych projektów a nie środki wydane w analizowanym roku)	budżety gmin, WFOŚiGW w Poznaniu, ARiMR, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, środki UE, WRPO, Dotacja z Funduszu Spójności, Środki własne MPWiK

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
		Mycielin, Oborniki, Obrzycko, Olszówka, Pakosław, Pępowo, Perzów, Piaski, Pobiedziska, Lisków, Połajewo, Poniec, Osieczna, Przedecz, Przygodzice, Okonek, Pniewy, Poznań, Rokietnica, Rozdrażew, Rychtal, Rzgów, Dopiewo, Jaraczewo, Kleszczewo, Krzymów, Kostrzyn, Miasteczko Krajeńskie, Skulsk, Słupca, Golina, Stawiszyn, Stęszew, Szamocin, Ślesin, Trzcinica, Tuliszków, Ujście, Wągrowiec, Wieleń, Wierzbinek, Wijewo, Wilczyn, Witkowo, Władysławów, Wysoka, Zakrzewo, Złotów, Lipno, Września, Ostrzeszów, Raszków, Ostrów Wielkopolski, Białośliwie, Odolanów, Kamieniec, Sośnie, Stare Miasto, Szamotuły, Rawicz, Dolsk, Miasta: Gniezno, Koło, Wolsztyn, Złotów PWiK Sp. z o. o. w Kaliszu, PWiK Sp. z o. o. w Koninie, PWiK Sp. z o.o. w Jarocinie, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Kole, Aquanet Sp. z o. o. , MPWiK Leszno Sp. z o.o., Amica Wronki S.A., PWiK Gniezno Sp. z o.o., Mahle Polska Sp. z o.o., MWiK Sp. z o.o. Piła, MZWiKW w Strzelcach Wielkich, Sokołów S.A., WSK „PZL – Kalisz” S.A., ZWiK w Gostyniu Sp. z o.o., PGKiM Sp. z o.o. Turek , Wodociągi Kępińskie Sp. z o.o., PWiK Sp. z o.o. w Jarocinie, Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. Kobyła Góra z siedzibą w Ligocie, GDDKiA, Kompania Piwowarska Sp. z o.o., Spółka Wodno – Ściekowa „Prosna”, Wodociągi Ostrzeszowskie Sp. z o.o.		Leszno Sp. z o.o., środki własne Amica Wronki S.A., środki własne Mahle Polska Sp. z o.o., środki własne MWiK Sp. z o.o. Piła, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (Fundusz Spójności UE), środki własne MZWiKW w Strzelcach Wielkich, środki własne Sokołów S.A., środki własne WSK „PZL – Kalisz” S.A. środki własne ZWiK w Gostyniu Sp. z o.o., środki własne PGKiM Sp. z o.o. Turek, środki własne Wodociągów Kępińskich Sp. z o.o. BOŚ, ZUK Komorniki, BZWiK, MWiK, budżety miast, Zakład Usług Wodnych, Aquanet, ZDM, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
				(EFRROW), środki własne spółki Wodociągi Ostrzeszowskie Sp. z o.o., środki własne PWiK Sp. z o.o. w Jarocinie, Nordea obligacje, środki własne Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. Kobyła Góra, środki własne GDDKiA, fundusze ekologiczne
Jakość powietrza				
<i>Przedsięwzięcia pozainwestycyjne:</i>				
2.	Wprowadzenie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zmian umożliwiających lokalizację na terenie gminy elektrowni wiatrowych (70szt.) - zadanie planowane na 2010 r.	Gminy: Lwówek, Malanów, Raszków	33094,920	budżety gmin
3.	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie sposobów zmniejszenia zużycia energii i ciepła, korzystanie z transportu zbiorowego, itp.	Gminy: Rydzyna, Koźminek, Żelazków, Pępowo, Przygodzice, Rzgów, Skoki, Witkowo, Lipno, Gołuchów, Chodzież, Lwówek, Zakrzewo, Kaźmierz, Trzemeszno, Leszno, Przykona, Wijewo, Luboń Miasta: Gniezno, Koło, Piła Powiaty: nowotomyski, rawicki, gnieźnieński,	27,278 (większość z ankietowanych nie podała kosztów realizacji)	dotacja UE, właściciele, NFOŚiGW, budżety gmin
4.	Monitoring jakości powietrza	WIOŚ w Poznaniu	b.d.	b.d.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
5.	Popularyzacja odnawialnych źródeł energii	Gminy: Lisków, Duszniki, Borek Wielkopolski, Chodzież, Krzyż Wlkp., Mycielin, Ostrowite, Przygodzice, Rakoniewice, Rozdrażew, Skoki, Kostrzyn, Miasteczko Krajeńskie, Słupca, Stęszew, Ujście, Władysławów, Złotów, Drawsko, Jastrowie, Kaźmierz, Lipka, Kiszkowo, Miedzichowo, Pępowo, Zakrzewo, Rzgów, Słupca, Krzykosy, Odolanów, Dolsk Powiaty: poznański, średzki, śłupecki, gostyński, nowotomyski, złotowski, jarociński, czarnkowsko – trzcianiecki, gnieźnieński, grodziski, rawicki, śremski, turecki, koniński Miasta: Jarocin, Gniezno, Wągrowiec WODR w Poznaniu	22,424 (większość ankietowanych nie podała kosztów realizacji lub wskazała b.k.d.)	budżet powiatu, dotacja UE, budżety gmin, właściciele, NFOŚiGW, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, WODR w Poznaniu,
6.	Organizacja Dnia bez samochodu	Miasta: Piła, Gniezno, Wągrowiec, Konin Gmina Ostrów Wielkopolski	38,330	budżety gmin
<i>Przedsięwzięcia inwestycyjne:</i>				
1.	Projekty w zakresie ochrony powietrza i energetyki, w tym energetyki odnawialnej (m.in. rozbudowa układów energetycznych, budowa kotłów na biomasę, budowa ferm wiatrowych, biogazowni i in.)	Gminy: Rydzyna, Bojanowo, Buk, Kołaczkowo, Leszno, Murowana Goślina, Pobiedziska, Przykona, Okonek, Pniewy, Rozdrażew, Rychwał, Stęszew, Witkowo, Zakrzewo, Ostrów Wielkopolski, Kalisz, Miasta Gniezno, Poznań Powiaty: gnieźnieński, kolski, rawicki, gostyński, wolsztyński, ENERGA EC Kalisz S.A., ENERGA EC Kalisz, Energetyka Ciepła – Kępno Sp. z o.o., Mahle Polska Sp. z o.o., MPEC Sp. z o.o. w Lesznie, MPEC Konin, Sklejka_EKO S.A., PGKiM Sp. z o.o. w Turku, Huta szkła Antoninek, Bridgestone Sp. z o.o., Dalkia Poznań ZEC,	23166,911	budżety gmin, środki własne PEC Sp. z o.o., budżet miasta, WRPO na lata 2007-2013, OZC S.A., WOS –UMP, WFOŚiGW w Poznaniu, Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Gnieźnie

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
		Amica Wronki S.A., Teknia Kalisz Sp. z o.o., Kompania Piwowarska Sp. z o.o.		
2.	Termomodernizacje budynków użyteczności publicznej i innych obiektów komunalnych	Gminy: Rydzyna, Doruchów, Suchy Las, Duszniki, Buk, Komorniki, Borek Wielkopolski, Czermin, Drawsko, Gizałki, Gołańcz, Godziesze Wielkie, Grzegorzew, Kępno, Kłodawa, Krotoszyn, Książ Wlkp., Łęka Opatowska, Pępowo, Pobiedziska, Lisków, Połajewo, Powidz, Przygodzice, Rozdrażew, Rychwał, Dopiewo, Skoki, Krzymów, Słupca, Stawiszyn, Stęszew, Święciechowa, Ujście, Wągrowiec, Wielichowo, Wilczyn, Witkowo, Wysoka, Zakrzewo, Zaniemyśl, Brzeziny, Lipno, Kalisz, Luboń, Poznań, Raszków, Budzyń, Białośliwie, Sośnie, Miasta: Jarocin, Koło, Piła, Konin, Wolsztyn Powiaty: poznański, średzki, chodzieski, czarnkowsko – trzeciecki, grodziski, jarociński, krotoszyński, międzychodzki, obornicki, nowotomyski, ostrowski, ostrzeszowski, kolski, rawicki, wągrowiecki, szamotulski, śremski, wolsztyński, wrzesiński, złotowski, WSK „PZL – Kalisz” S.A	1256882,221 (z czego kwota 1885,919 stanowi koszty całych inwestycji a nie środki wydane w analizowanym okresie)	budżety gmin, WRPO na lata 2007 - 2013 budżety powiatów, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, środki własne, WFOŚiGW w Poznaniu, dofinansowanie z EOG Norweski mechanizm finansowy, NFOŚiGW, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, środki Jarocińskich Linii Autobusowych Sp. z o.o., dofinansowanie UE, środki Wspólnot Mieszkaniowych, EFRR, -budżet Województwa Wielkopolskiego, wsparcie z Funduszu Dopłat BGK, ZKZL, KM PSP, fundusze ekologiczne
3.	Wspieranie ekologicznych form transportu - budowa ścieżek rowerowych	Gminy: Poznań, Chodzież, Gizałki, Grodzisk Wielkopolski, Mosina, Dopiewo, Gołuchów, Krzemieniewo, Margonin, Koźminek, Przykona, Kalisz, Kamieniec, Szamotuły, Miasta: Wągrowiec, Wolsztyn	6148,345 (z czego kwota 544,098 stanowi sumę kosztów poniesionych w latach 2011-2012)	WOŚ – UMP, ZDM, dotacje z UE, budżety gmin, Program Rozwoju

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
				Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, GDDKiA, dofinansowanie WRPO, program „Jessica”
4.	Wymiana taboru kolejowego i tramwajowego	MPK Poznań Sp. z o.o. MZK w Pile Sp. z o.o. Gminy: Kalisz, Luboń	16259,290	środki własne MPK Poznań Sp. z o.o., środki własne MZK w Pile Sp. z o.o., budżety gmin, środki UE
Hałas				
<i>Przedsięwzięcia pozainwestycyjne:</i>				
2.	Propagowanie wśród podmiotów gospodarczych najlepszych technologii ograniczających hałas	nie zgłoszono tego rodzaju działań		
3.	Kontynuowanie kontroli przestrzegania dopuszczalnej emisji hałasu z obiektów działalności gospodarczej i przemysłowej	WIOŚ w Poznaniu	Koszty łączne dla monitoringu środowiska	budżet państwa
4.	Monitoring hałasu emitowanego przez zakłady	ZTM w Poznaniu	b.d.	b.d.
5.	Wprowadzenie do m.p.z.p. zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożenia hałasem (rozgraniczanie terenów o zróżnicowanej funkcji)	Gminy: Wronki, Suchy Las, Duszniki, Buk, Baranów, Chodzież, miasto Chodzież, Czerwonak, Kaźmierz, Krotoszyn, Krzyż Wlkp., Luboń, Miedzichowo, Murowana Goślina, Pępowo, Piła, Rokietnica, Rychtal, Kostrzyn, Słupca, Stęszew, Strzałkowo, Trzcinica, Tuliszków, Wągrowiec, Wysoka, Ostrzeszów, Ostrów Wielkopolski, Gołuchów, Komorniki, Stare Miasto, Miasta: Czarńków, Jarocin, Gniezno, Konin	94,336	budżety gmin
6.	Wzmocnienie działalności kontrolnej organów samorządowych w porozumieniu z WIOŚ w zakresie emisji hałasu przez podmioty korzystające ze środowiska	Gminy: Pobiedziska, Miasto Gniezno	W ramach działań Referatu Ochrony Środowiska	budżet gminy
7.	Rejestr obszarów, na których występuje przekroczenie norm poziomu hałasu pochodzącego z węzłów komunikacyjnych	WIOŚ w Poznaniu	b. k. d.	b.k.d.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
Przedsięwzięcia inwestycyjne:				
1.	Realizacja zabezpieczeń akustycznych (ekrany akustyczne, wały ziemne, wymiana okien, nawierzchni dróg, zielen izolacyjna, itp.)	MPK Poznań Sp. z o. o., MPK Poznań Sp. z o. o., Zarząd Dróg Miejskich, Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu, GDDKiA, Powiaty: średzki, kaliski, nowotomyski, pleszewski, śłupecki, śremski, wągrowiecki, wolsztyński, wrzesiński, złotowski, koniński, Gminy: Buk, Babiak, Brudzew, Chodzież, Czermin, Dobrzyca, Godziesze Wielkie, Grodzisk Wielkopolski, Kazimierz Biskupi, Kiszkowo, Kościelec, Krzyż Wlkp., Kuślin, Leszno, Koźminek, Mieścisko, Pępowo, Pobiedziska, Przykona, Pniewy, Rozdrażew, Rychtal, Dopiewo, Skoki, Kleszczewo, Kostrzyn, Trzcinica, Wierzbinek, Witkowo, Ostrzeszów, Luboń, Białośliwie, Miasta: Konin, Złotów	552435,008	MPK Poznań Sp. z o.o., środki UE, środki własne ZDM, budżet powiatu, budżety miast, środki WRPO, budżety gmin, dofinansowanie z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, dofinansowanie ANR Poznań, FOGR, budżet Województwa Wielkopolskiego, Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych
2.	Rozbudowa i modernizacja linii tramwajowych	ZTM	124033,025	środki własne ZTM
3.	Budowa parkingów Park&Ride	Gmina Poznań	39,476	budżet gminy
Pola elektromagnetyczne				
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne:				
1.	Wprowadzenie do m.p.z.p. zapisów dotyczących pól elektromagnetycznych (w tym zasad lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne z uwzgl. walorów krajobrazowych)	Gminy: Suchy Las, Chodzież, Grzegorzew, Kępno, Luboń, Miedzichowo, Miejska Górka, Murowana Goślina, Pobiedziska, Piła, Rychtal, Kostrzyn, Słupca, Strzałkowo, Trzcinica, Tuliszków, Wysoka, Ostrów Wielkopolski, Komorniki, Stare Miasto, Miasta: Gołuchów, Czarnków, Gniezno, Konin, Jarocin	45,780 (większość ankietowanych wykazała b.k.d.)	budżety gmin
2.	Prowadzenie cyklicznych badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych	WIOŚ w Poznaniu	Koszty łączne dla monitoringu środowiska	

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
	oraz prowadzenie rejestru o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (art.123 ustawy POŚ)			
3.	Inwentaryzacja i kontrola źródeł emisji pól elektromagnetycznych	WIOŚ w Poznaniu	b. k. d.	b. k. d.
4.	Prowadzenie rejestru terenów zagrożonych niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym oraz jego aktualizacja (art.124 ustawy POŚ)	WIOŚ w Poznaniu	b. k. d.	b. k. d.
Poważne awarie przemysłowe				
<i>Przedsięwzięcia pozainwestycyjne:</i>				
1.	Bieżący nadzór nad zakładami zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz aktualizacja rejestru tych zakładów	KW PSP, KM PSP, WIOŚ w Poznaniu	b. d. (w przypadku WIOŚ b.k.d.)	budżet KW PSP
2.	Wyznaczenie miejsc postoju dla samochodów przewożących materiały niebezpieczne	Wojewoda, powiat pleszewski,	b. k. d.	b. k. d.
3.	Informowanie i ostrzeganie społeczeństwa o wystąpieniu poważnych awarii	Wojewoda, KW PSP	b. d. (w przypadku Wojewody b.k.d.)	budżet KW PSP
4.	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	Gminy: Żelazków, Łęka Opatowska, Rydzyna, Czerwonak, Koło, Zakrzewo, Krotoszyn, Leszno, Pępowo, Przygodzice, Strzałkowo, Piła, Wijewo, Ostrów Wielkopolski, Miasto Konin, Powiaty: leszczyński, pleszewski, rawicki, śłupecki, wągrowiecki,	9,600 (większość ankietowanych nie podała kosztów realizacji)	budżety gmin, KM PSP
5.	Uwzględnianie lokalizacji ZDR i ZZR w m.p.z.p.	Gminy: Buk, Kaźmierz, Stęszew, Piła, Miasto Konin	b.d. lub b. k. d.	budżety gmin

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
6.	Opracowanie mapy zagrożeń	Gminy: Tarnowo Podgórne, Koło, Stęszew	75 (część ankietowanych nie podała kosztów realizacji)	budżet gminy
<i>Przedsięwzięcia inwestycyjne:</i>				
1.	Utworzenie Centrum Zarządzania Kryzysowego i Systemu Łączności Służb Ratowniczych, budowa systemu informatycznego wspomagającego zarządzanie w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń	Gminy: Koło, Pobiedziska, Gołuchów	W ramach pracy Referatu Zarządzania Kryzysowego jednej z gmin 15,270 (w pozostałych przypadkach b.d.)	budżet gminy
2.	Doposażenie jednostek PSP i OSP w sprzęt specjalistyczny z zakresu ratownictwa chemicznego, (w tym samochodów ratowniczo-gaśniczych) usuwania zagrożeń ekologicznych)	KP PSP w Środzie Wielkopolskiej, KP PSP Turek, KP PSP Wągrowiec, Gminy: Suchy Las, Duszniki, Buk, Żelazków, Brudzew, Chodzież, Drawsko, Kiszkowo, Kołaczkowo, Kościelec, Lubasz, Miedzichowo, Pępowo, Przedecz, Rokietnica, Słupca, Golina, Strzałkowo, Zakrzewo, Zaniemyśl, Ostrzeszów, Poznań, Budzyń, Borek Wielkopolski, Rawicz Miasta: Słupca, Jarocin, Konin powiaty: średzki, poznański, koniński	4261,349	budżety gmin, budżety powiatów, budżet Województwa Wielkopolskiego, NFOŚiGW, ZGOSP, Oddział Wojewódzki Związku OSP w Poznaniu, WFOŚiGW w Poznaniu, środki własne jednostki OSP, PGKiM w Turku, Program Rozwoju Ochotniczych Straży Pożarnych, Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej, Związek OSP RP, KM PSP w Poznaniu
3.	Przeprowadzanie na terenie gminy i powiatu ćwiczeń w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych i przemysłowych	KM PSP/KP PSP, KW PSP Gminy: Borek Wielkopolski, Czarniejewo, Powiaty: gostyński, słupecki	6 (większość ankietowanych nie podała kosztów realizacji)	budżet KW PSP, budżet gminy, środki KP PSP

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

DZIAŁANIA SYSTEMOWE				
Edukacja dla zrównoważonego rozwoju				
1.	Edukacja ekologiczna realizowana w przedszkolach i szkołach (programy ekologiczne, konkursy, olimpiady, rajdy ekologiczne)	Gminy: Kaczory, Kawęczyn, Ostroróg, Mikstat, Rydzyna, Władysławów, Wronki, Suchy Las, Grzegorzew, Duszniki, Łęka Opatowska, Rychtal, Pogorzela, Buk, Żelazków, Babiak, Baranów, Chodów, Borek Wielkopolski, Czermin, Czarniejewo, Ceków Kolonia, Dąbie, Czerwonak, Dobra, Drawsko, Gizałki, Gostyń, Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Jastrowie, Kazimierz Biskupi, Kaźmierz, Ryczywół, Czemiń, Nowe Skalmierzyce, Kiszkowo, Kłodawa, Kołaczkowo, Koło, Kościan, Witkowo, Kościelec, Koźmin Wielkopolski, Krzemieniewo, Osieczna, Krzyż Wlkp., Kuślin, Czarnków, Lwówek, Miedzichowo, Koźminek, Mieścisko, Obrzycko, Pępowo, Pobiedziska, Przygodzice, Pyzdry, Rozdrażew, Rzgów, Dopiewo, Kleszczewo, Stęszew, Strzałkowo, Złotów, Gołuchów, Leszno, Lipka, Lubasz, Łobżenica, Murowana Goślina, Opatówek, Poniec, Okonek, Rokietnica, Sieroszewice, Kostrzyn, Miasteczko Krajeńskie, Sieraków, Szamocin, Ślesin, Śmigiel, Święciechowa, Tarnowo Podgórne, Trzcina, Tuliszków, Ujście, Wągrowiec, Wijewo, Wysoka, Zakrzewo, Zduny, Lipno, Ostrzeszów, Ostrów Wielkopolski, Piła, Kalisz, Luboń, Krzykosy, Kamieniec, Stare Miasto, Szamotuły, Rawicz Miasta: Jarocin, Gniezno, Koło, Konin Wągrowiec, Ostroróg, Wolsztyn Powiaty: kościański, poznański, leszczyński, średzki, gostyński, rawicki, czarnkowsko – trzcianecki, gnieźnieński, grodziski, jarociński, kaliski, krotoszyński, nowotomyski, ostrowski, pilski, kolski, pleszewski, szamotulski, słupecki, turecki, wągrowiecki, wolsztyński, wrzesiński, złotowski, koniński Aquanet SA Poznań UMWW	1063,793	budżety gmin, budżety powiatów, Związek Gmin Zlewni Górnej Baryczy, środki własne AQUANET S.A., Związek Międzygminny „Kolski Region Komunalny”, środki własne szkoły, współpraca z Nadleśnictwem Czarniejewo, pomoc sponsorów, Związek Komunalny Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”, Rada Rodziców budżet GKRPA w Kołaczkowie, Stowarzyszenie EKO KLUB Wielowieś, budżet Miejskiego Domu Kultury, PTTK w Koninie, WFOŚiGW w Poznaniu

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
2.	Edukacja ekologiczna społeczeństwa realizowana poprzez: kampanie informacyjno-edukacyjne, imprezy o tematyce ekologicznej konferencje, konkursy, zajęcia pozalekcyjne dla społeczeństwa	Gminy: Ostroń, Wronki, Suchy Las, Żelazków, Pępów, Ujście, Zakrzewo, Raszków, Baranów, Jastrowie, Kościan, Stęszew, Borek Wielkopolski, Drawsko, Gostyń, Granowo, Godziesze Wielkie, Czarnków, Grodzisk Wielkopolski, Grzegorzew, Kaźmierz, Lisków, Trzemeszno, Kobylin, Kuślin, Lubasz, Miedzichowo, Koźminek, Mieścisko, Murowana Goślina, Pobiedziska, Przygodzice, Przykona, Rakoniewice, Dopiewo, Kleszczewo, Kostrzyn, Golina, Szamocin, Wągrowiec, Wysoka, Zduny, Złotów, Ostrów Wielkopolski, Piła, Luboń, Kamieniec, Stare Miasto, Dolsk Miasta: Gniezno, Ostroń, Koło, Czarnków, Oborniki, Wągrowiec, Konin, Poznań, Wolsztyn Powiaty: poznański, średzki, czarnkowsko – trzaniecki, gnieźnieński, czarnkowsko – trzaniecki, gnieźnieński, gostyński, krotoszyński, międzychodzki, nowotomyski, pilski, kolski, słupecki, śremski, wolsztyński, wrzesiński, złotowski, Aquanet SA Poznań Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie SANITEC Koło Sp. z o.o.	2351,080	budżety gmin, budżety powiatów, środki własne AQUANET S.A., Fundusz Spółności, środki własne z budżetu Lasów Państwowych, WFOŚiGW w Poznaniu, WODR, WIR, Rolnicy, Rada Rodziców, budżet SELEKT WGKIM – UMP, EXIDE, IMGW, Elektroeko, WGKiM, ZZO, Fundacja ekorozwoju
3.	Udział pracowników Urzędu Marszałkowskiego w szkoleniach, kursach, konferencjach z zakresu ochrony środowiska	Marszałek	74,133	WFOŚiGW, Urząd Marszałkowski w Poznaniu
5.	Rozbudowa ścieżek przyrodniczo – edukacyjnych i edukacja dzieci, młodzieży szkolnej i mieszkańców w dziedzinie ochrony przyrody i lasu	Gminy: Przemęt, Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Kościan, Krzyż Wlkp., Mieścisko, Murowana Goślina, Osieczna, Przedecz, Skulsk, Wągrowiec, Ostrów Wielkopolski, Nowe Skalmierzyce, Trzemeszno Powiaty: leszczyński, kaliski, nowotomyski, rawicki, koniński, Nadleśnictwo Lipki Nadleśnictwo Potrzebowice RDLP Poznań	6132,188 (z czego 220 tys. stanowi sumę wydaną w latach 2011-2012)	budżet gmin, budżet powiatu, środki UE WFOŚ i GW, opłata od rodziców, środki projektu Pięknieje wielkopolska wieś, budżet Samorządu Wlkp., Program Rozwoju

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
		Miasta: Gniezno, Konin, Złotów, Koło		Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, środki własne Lasów Państwowych, Nadleśnictwo Konin
6.	Rozbudowa ścieżek przyrodniczo – edukacyjnych, wykonanie tablic informacyjnych w PK i na szlakach turystycznych	Powiaty: poznański, krotoszyński, Gminy: Suchy Las, Przemęt, Kościelec, Pakosław, Rzgów, Sieroszewice, Krzymów, Stęszew, Ujście, Wągrowiec, Rawicz, Miasto Konin	453,411	budżet powiatu, budżety gmin, Urząd Marszałkowski w Poznaniu, Nadleśnictwo Łopuchowo, Stowarzyszenie Towarzystwo Przyjaciół Gminy Suchy Las, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, CEO, środki unijne,
7.	Budowa infrastruktury służącej promocji obszaru chronionego NATURA 2000 w m. Ochle gm. Koło	Projekt zakończono w 2010 r.		
8.	Szkolenie rolników w zakresie stosowania środków ochrony roślin, zasad KDPR	WODR	b. k. d.	środki własne WODR
9.	Wydawanie folderów o tematyce ekologicznej, zakup literatury, przewodniki, albumy, informatory publikacje poświęcone przyrodzie, biuletyny, materiały pokonferencyjne, itp.	RDLP Poznań, RDOŚ Poznań	192,298	środki własne RDLP, WFOŚiGW, budżet RDOŚ w Poznaniu
10.	Umieszczanie na stronach Urzędu Marszałkowskiego, starostw powiatowych i urzędów gmin/miast programów ochrony środowiska i planów gospodarki odpadami	Urząd Marszałkowski w Poznaniu, Powiaty, większość gmin	b. k. d.	b.k.d.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
11.	Zakup sprzętu edukacyjnego dla szkół i przedszkoli	powiat średzki Gminy: Żelazków, Baranów, Borek Wielkopolski, Gołańcz, Gostyń, Grzegorzew, Kiszewo, Koźmin Wielkopolski, Krobia, Książ Wlkp., Mieścisko, Mycielin, Kostrzyn, Świąciechowa, Trzcianka, Wągrowiec, Wierzbinek, Wilczyn, Wysoka, Ostrów Wielkopolski, Szamotuły, Rawicz, Miasta: Jarocin, Gniezno, Wągrowiec, Ostrów Wielkopolski	1146,669	budżet powiatu budżety gmin, sponsorzy, budżety: szkoły, przedszkola oraz fundusze unijne w ramach realizowanych programów edukacyjnych, środki UE, Program Operacyjny Kapitał Ludzki
12.	Budowa Ośrodka Edukacji Ekologicznej i sal lekcyjnych w Lesznie	Zadanie nie zostało zrealizowane. Realizacja zadania przesunięta na lata 2014 – 2020.		
19.	Doposażenie ścieżki edukacyjnej biegnącej w leśnictwie Grzybno na terenie NATURA 2000	RDLP Poznań, Nadleśnictwo Konstantynowo	88,500 (rozliczono w 2010 r.)	środki własne nadleśnictwa
21.	Przebudowa z rozbudową zadaszenia leśnego wraz z otaczającą go infrastrukturą - „Plac pod Dębem”	RDLP Poznań, Nadleśnictwo Przedborów	62,700	środki własne nadleśnictwa
23.	Projekt rozwoju turystyki zrównoważonej, polegającej na odkrywaniu dziedzictwa kulturowego, historycznego i naturalnego rejonu Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Rychtańskie”.	RDLP Poznań, Nadleśnictwo Antonin, Nadleśnictwo Syców	186,300	środki własne nadleśnictwa
24.	Realizacja edukacji ekologicznej na terenie nadleśnictw RDLP Piła	RDLP Piła Nadleśnictwa: Durowo, Jastrowie, Kaczory, Krucz, Lipki, Okonek, Płynica, Podanin, Potrzebowice, Sarbia, Wronki, Zdrojowa Góra	537,466	WFOŚiGW, NFOŚiGW, środki nadleśnictw RDLP w Pile,

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Tabela 8. Ilość przedsięwzięć wykonanych w stosunku do planowanych w 2011 r.

Kierunek inwestowania	Przedsięwzięcia		Udział ilości przedsięwzięć wykonanych w ilości planowanych (%)
	planowane	wykonane	
OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH	18	18	100 %
Ochrona przyrody	2	2	100 %
Tereny zieleni	1	1	100 %
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	2	2	100 %
Racjonalne gospodarowanie zasobów wodnych	2	2	100 %
Ochrona powierzchni ziemi	8	8	100 %
Gospodarowanie zasobami geologicznymi	3	3	100 %
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	35	35	100 %
Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa	4	4	100 %
Jakość powietrza	9	9	100 %
Hałas	9	9	100 %
Pola elektromagnetyczne	4	4	100 %
Poważne awarie przemysłowe	9	9	100 %
DZIAŁANIA SYSTEMOWE	15	13	86,7 %
Edukacja dla zrównoważonego rozwoju	15	13	86,7 %
Razem	68	66	97,1 %

Uwaga: Przedsięwzięcia uznane za wykonane „częściowo” zaliczono do „wykonanych”

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Tabela 9. Koszty poniesione w stosunku do planowanych w 2011 r.

Kierunek inwestowania	Koszty w tys. zł		Udział kosztów wykonanych w kosztach planowanych (%)
	planowane	wykonane	
OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH	288273	129939,421	45,1 %
Ochrona przyrody	1855	3743,883	201,8 %
Tereny zieleni	1694	44760,679	2642,3 %
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	168794	4814,221	2,9 %
Racjonalne gospodarowanie zasobów wodnych	93594	75908,363	81,1 %
Ochrona powierzchni ziemi	22336	630,110	2,8 %
Gospodarowanie zasobami geologicznymi	b.k.d.	82,165	-
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	911808	2437795,284	267,4 %
Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa	297088	421235,057	141,8 %
Jakość powietrza	600215	1335639,719	222,5 %
Hałas	10500	676507,509	6442,9 %
Pola elektromagnetyczne	b.k.d.	45,780	-
Poważne awarie przemysłowe	4005	4367,219	109,0 %
DZIAŁANIA SYSTEMOWE	7098	12288,538	173,1 %
Edukacja dla zrównoważonego rozwoju	7098	12288,538	173,1 %
Razem	1207179	2580023,243	213,7 %

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Tabela 10. Realizacja przedsięwzięć nieuwjętych w „Programie ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019” w 2011 r.

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka realizująca	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH				
Ochrona przyrody:				
1.	Opieka nad zwierzętami bezdomnymi	Gmina Kiszkowo	0,900	budżet gminy
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów				
1.	Program restytucji cisa w Nadleśnictwie Jastrowie	Nadleśnictwo Jastrowie	6,400	Fundusz Leśny
2.	Program restytucji cisa (0,4 tys. zł) i brekeni w Nadleśnictwie Kaczory	Nadleśnictwo Kaczory	9,800	Fundusz leśny, środki własne nadleśnictwa
3.	Regionalny program ochrony i restytucji jarzęba brekini	Nadleśnictwo Lipki	1,300	środki własne nadleśnictwa
4.	Udrożnienie korytarzy migracyjnych - budowa przejść dla zwierząt	GDDKiA	44 797,194	dofinansowanie z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, środki własne
Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi:				
1.	Przekazanie środków finansowych Marszałkowi Województwa Wielkopolskiego na realizację „Bilansu wód podziemnych w obrębie struktur wodonośnych wraz z oceną ich udokumentowania, wykorzystania oraz określenia rezerw zasobowych”	Powiat poznański	29,788	budżet powiatu
2.	Opracowanie dokumentacji na zlewnię wód deszczowych obejmującą obręb ulic Wroniecka, Leśna, Maciejewskiego, Słowiańska, Polna, Wspólna, Międzychodzka, Jeziorna	Gmina Pniewy	15,621	budżet gminy
3.	Modernizacja terenów rekreacyjno-wypoczynkowych w rejonie ul. Jeziornej w Pniewach	Gmina Pniewy	32,500	budżet gminy
4.	Odmulanie i oczyszczanie rowów melioracyjnych, śródpolnych.	Gmina Mycielin	5,218	budżet gminy
Ochrona powierzchni ziemi:				
1.	Rekultywacja terenów po nieczynnych stacjach paliw	MPK Poznań Sp. z o. o.	149,625	środki własne MPK Poznań Sp. z o.o.
2.	Monitoring suszy rolniczej w Polsce w 2011 roku – prowadzony przez IUNG-PIB na zlecenie MRiRW- opracowanie miesięcznych raportów (również zobrazowanych na mapach), przedstawiających miejsca objęte zagrożeniem susza rolniczą. Prowadzony	IUNG Puławy	1650* * Koszty	dotacja MRiRW

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka realizująca	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
	i aktualizowany był serwis internetowy - system ma za zadanie wskazać obszary, na których potencjalnie wystąpiły straty spowodowane warunkami suszy dla upraw uwzględnionych w ustawie o dopłatach do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w Polsce.		poniesione na terenie całego kraju	
3.	Monitoring rekultywowanego składowiska odpadów komunalnych w miejscowości Smolina	Gmina Brudzew	5,092	budżet gminy
4.	Rekultywacja zdegradowanych terenów	H. Cegielski – Poznań S.A	55,686	środki własne spółki
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO				
<i>Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa</i>				
1.	Dokumentacja techniczna na budowę sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej oraz operat wodnoprawny	PWiK Sp. z o. o. Jarocin	57,930	środki własne PWiK Sp. z o.o. Jarocin
2.	Projekty budowlane kolejnych odcinków kanalizacji sanitarnej we wsiach : Wielka Wieś, Dobieżyn, Cieśle, Niepruszewo	Gmina Buk	131,240	budżet gminy
3.	Projekty sieci wodociągowej w Starczanowie i w Nekielce	Gmina Nekla	3	budżet gminy
4.	Opracowanie projektu budowy kanalizacji sanitarnej w ulicy Gerberowej w Pniewach, przebudowy sieci kanalizacji deszczowej w rejonie ul. Św. Wawrzyńca, Jeziornej oraz opracowanie dokumentacji na zlewnię wód deszczowych obejmującą obręb ulic Wroniecka, Leśna, Maciejewskiego, Słowiańska, Polna, Wspólna, Międzychodzka, Jeziorna.	Gmina Pniewy	89,870	budżet gminy
5.	Dokumentacja techniczna budowy sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kościelec Dokumentacja techniczna budowy wodociągu w m. Gozdów Poprawa jakości dostarczanej wody – Rozbudowa stacji wodociągowej w m. Dąbrowice Częściowe: Zakres rzeczowy obejmował: budowa II systemu pompowania, zbiornik wyrównawczy, odprowadzenie wód popłucznych, system uzdatniania wody, termomodernizacja budynku stacji, instalacje wodno-kanalizacyjne, instalacje elektryczne i sterowanie	Gmina Kościelec	155,620	środki własne gminy, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013
6.	Koncepcja i budowa kanalizacji sanitarnej dla wsi Żabiczyn z przykanalikami. Efekt – likwidacja 19 zbiorników bezodpływowych obsługujących budynki wielolokalowe, uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, ścieki tłoczone są do oczyszczalni w Mieścisku	Gmina Mieścisko	1041,893	budżet gminy, PROF
7.	Dokumentacja projektowa kanalizacji w Szale budowa sieci kanalizacyjnej - Zduny	Gmina Opatówek	1036,550	budżet gminy

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka realizująca	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
8.	Projekt połączenia sieci wodociągowej ulic Rzeczna-Ogrodowa-Kiszkowska w Pobiedziskach. Projekt sieci wodociągowej w m. Latalice. Projekt Wymiany sieci wodociągowej w ul. Poznańskiej w Pobiedziskach	Gmina Pobiedziska	23,101	dotacja celowa
9.	Projekt i rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Powidzu, ul. Kościelna	Gmina Powidz	56,300	n.p.
10.	Rozbudowa kanalizacji w miejscowości Okonek- I etap wykonanie dokumentacji pn. „Program kompleksowej realizacji gospodarki ściekami w Gminie Okonek”	Gmina Okonek	35,055	budżet gminy
11.	Projekt budowy kanalizacji ściekowej dla aglomeracji Ryczywół.	Gmina Ryczywół	40	budżet gminy
12.	Projekt oczyszczalni wód opadowych dla kanalizacji deszczowej	Gmina Skoki	6	budżet gminy
13.	Przygotowanie dokumentacji na II etap kanalizacji w miejscowości Brzeźno i Szczepidło	Gmina Krzymów	65,390	budżet gminy
14.	Opracowanie dokumentacji projektowej na budowę wodociągu i kanalizacji sanitarnej w Wilczynie ul. Cegielnińska	Gmina Wilczyn	50	budżet gminy
15.	Projekt budowy sieci wodociągowej w Jeziorach Małych ul. Spacerowa Projekt budowy przyłączy energetycznych do przepompowni Zwola Projekt budowy przyłączenia Wyspy Edwarda w Zaniemyślu do istniejącej sieci kanalizacyjnej Projekt budowlany kanalizacji w aglomeracji Zaniemyśl dla miejscowości Jeziory Małe, Łękno, Polwica II etap	Gmina Zaniemyśl	69,722	budżet gminy
Jakość powietrza				
1.	Eliminowanie z ruchu autobusów nie spełniających norm (m.in. EURO 1 dla emisji pyłów i gazów oraz wymiana eksploatowanych autobusów na nowe spełniające co najmniej normę EURO 3 i L2	MPK Poznań Sp. z o. o.	56 069,771	środki własne MPK Poznań Sp. z o.o., dotacje UE
2.	Dotacje na usługę komunikacyjną	Gmina Golina	46,785	budżet gminy
3.	„Opracowanie aktualizacji programów ochrony powietrza dla stref: aglomeracja Poznań, m. Kalisz, gnieźnieńsko-wrzesińskiej i pilsko-złotowskiej, opracowanych w 2007 r.” „Opracowanie programu ochrony powietrza w zakresie ozonu dla strefy wielkopolskiej oraz programu ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: aglomeracja poznańska, miasto Leszno, strefa gnieźnieńsko – wrzesińska oraz strefa pilsko – złotowska”	Urząd Marszałkowski w Poznaniu	201,072	WFOŚiGW w Poznaniu, budżet państwa

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka realizująca	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
Hałas				
1.	Opracowanie 6 programów ochrony środowiska przed hałasem dla województwa wielkopolskiego na lata 2011-2023	Urząd Marszałkowski w Poznaniu	83,862	WFOŚiGW w Poznaniu
Poważne awarie przemysłowe				
1.	Szkolenie członków OSP	Gmina Przemęt	3,285	budżet gminy
2.	Poprawa zabezpieczenia przeciwpożarowego Powiatu Tureckiego. Budowa strażnicy Jednostki Ratowniczo - Gaśniczej i Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Turku wraz z infrastrukturą oraz zagospodarowaniem terenu.	powiat turecki	2328,448	budżet powiatu
DZIAŁANIA SYSTEMOWE				
Edukacja dla zrównoważonego rozwoju				
1.	Projekt edukacyjny: „Budowa sieci nauczania na rzecz środowiska oraz ochrona pachnicy dębowej na obszarze wytypowanym do sieci natura 2000 PLH 300001 Biedrusko”	RDLP Poznań	1 302,757	środki własne RDLP Poznań, mechanizm finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego
2.	Projekt: „Adaptacja i wyposażenie Centrum Bibliograficznego Leśnego Kompleksu Promocyjnego Puszcza Notecka w siedzibie Nadleśnictwa Oborniki”. Stworzenie katalogu zasobów bibliotecznych, kulturowych i historycznych, zebranych z całego obszaru Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcza Notecka”, jednego z największych obszarów Natura 2000 w Polsce, najbardziej zwartego kompleksu leśnego w Wielkopolsce o dużych walorach turystycznych i przyrodniczych.	RDLP Poznań	87,200	środki własne RDLP Poznań, WFOŚiGW w Poznaniu
3.	Budowa segmentu dydaktycznej przy Szkole Podstawowej w Wilczynie wraz z infrastrukturą techniczną i przebudowa części istniejącej	Gmina Wilczyn	2298,112	budżet gminy
4.	Umieszczenie przez RDOŚ w Poznaniu w publicznie dostępnym wykazie danych 2779 kart informacyjnych oraz udostępniono na piśmie wniosek 287 informacji	RDOŚ w Poznaniu	n.p.	w ramach działań RDOŚ
5.	„Przedłużenie licencji na programy opłatowo-księgowe służące do ściągania opłat za korzystanie ze środowiska”	Urząd Marszałkowski w Poznaniu	48,960	środki Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, WFOŚiGW w Poznaniu
6.	„Opracowanie raportu z realizacji Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego za lata 2008 – 2010”	Urząd Marszałkowski w Poznaniu	36,777	środki Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu,

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2011		
		Jednostka realizująca	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
				WFOŚiGW w Poznaniu
7.	„Opracowanie Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015 oraz Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017”	Urząd Marszałkowski w Poznaniu	58,872	środki własne Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, WFOŚiGW w Poznaniu
8.	Zakup licencji na oprogramowanie wchodzące w skład systemu SOZAT na lata 2011-2014	Urząd Marszałkowski w Poznaniu	1 607,635	środki Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, WFOŚiGW w Poznaniu

Zadania przewidziane w „Programie ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019” do realizacji w 2011 r. zostały wykonane w 97,1 %. Realizacji szeregu inwestycji podejmowały się zarówno podmioty wskazane w harmonogramie programu ochrony środowiska, jak również w miarę możliwości inne organy, instytucje i jednostki. Największe nakłady finansowe w 2011 r. skierowane były na poprawę jakości powietrza, ochronę przed hałasem oraz na poprawę jakości wód i gospodarkę wodno-ściekową. W analizowanym okresie czasu podejmowane były również działania, które nie wpisywały się bezpośrednio w zadania programowe, ale stanowiły korzystne dla założonych celów ich uzupełnienie. Wśród nich najczęściej pojawiały się m.in. działania rekultywacyjne na terenach zdegradowanych, tworzenie koncepcji i opracowań służących poprawie stanu gospodarki wodno-ściekowej, działania restytucyjne w lasach oraz szeroko pojęta edukacja ekologiczna.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Tabela 11. Realizacja przedsięwzięć z „Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2023” w 2012 r.

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH				
Ochrona przyrody:				
1.	Opracowywanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na terenie województwa wielkopolskiego	RDOŚ - Regionalny Konserwator Przyrody	780,786 (koszt łączny za lata 2010–2012)	Projekt POiŚ pn. <i>Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski</i> , WFOŚiGW w Poznaniu, budżet RDOŚ w Poznaniu
2.	Czynna ochrona przyrody (ocena stanu zdrowotnego, pielęgnacja pomników, zabiegi ochronne, itp.)	Gminy: Leszno, Malanów, Mieścisko, Skoki, Trzcianka, Zakrzewo, Ostrzeszów	28,815	budżety gmin
3.	Utworzenie nowych pomników przyrody	Gminy: Dopiewo, Stęszew, Rakoniewice,	n.p.	n.p.
4.	Działania związane z ochroną gatunków, obiektów i obszarów prawnie chronionych (waloryzacje, plany ochrony, wdrażanie sieci Natura 2000, itp.) oraz ochroną gatunkową	Powiaty: kościański, poznański, gnieźnieński, gostyński, międzychodzki, pleszewski, wolsztyński, wrzesiński, koniński Nadleśnictwo Zdrojowa Góra Gminy: Borek Wielkopolski, Miłosław, Sieroszewice, Trzcianka, Zakrzewo, Złotów	831,351	budżety powiatów, budżety gmin, środki własne Nadleśnictwa Zdrojowa Góra, Wielkopolskie Stowarzyszenie Przyrodnicze Borek, PZW Konin, Gospodarstwo Rybackie „Gosławice”
5.	Ochrona przyrody na terenie lasów Nadleśnictw RDLP Piła oraz RDLP Poznań	Nadleśnictwo Jastrowie, Nadleśnictwo Krucz, Nadleśnictwo Okonek, Nadleśnictwo Płytnica, Nadleśnictwo Potrzebowice RDLP Poznań	525,607	środki własne nadleśnictw, środki RDLP Poznań

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
Zielen miejska:				
1.	Renowacja i rewitalizacja zabytkowych parków, parków miejskich i skwerów oraz konserwacja zabytkowych drzewostanów, itp.	Gminy: Wronki, Szczytniki, Chocz, Dobra, Gizałki, Gostyń, Grodzisk Wielkopolski, Nowe Skalmierzyce, Trzemeszno, Krotoszyn, Leszno , Miedzichowo, Miłosław, Murowana Goślina, Opatówek, Rozdrażew, Dopiewo, Skoki, Kleszczewo, Golina, Stęszew, Ślesin, Tarnowo Podgórne, Trzcianka, Tuliszków, Wierzbinek, Wijewo, Witkowo, Piła, Kalisz, Luboń, Poznań, Międzychód, Rawicz Miasta: Słupca, Konin, Wolsztyn Powiaty: poznański, gostyński, jarociński, pilski, wolsztyński	6282,171	budżety gmin, środki UE, budżety powiatów, budżet miasta, fundusze ekologiczne Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, WFOŚiGW w Poznaniu, Budżet Województwa Wielkopolskiego, Zakład Usług Komunalnych Rawicz
2.	Urządzanie terenów zieleni, w tym skwerów i parków, przebudowa terenów zieleni miejskiej, nowe nasadzenia drzew i krzewów oraz bieżące utrzymanie zieleni	Gminy: Wronki, Kotlin, Suchy Las, Duszniki, Pogorzela, Buk, Kaczory, Rydzyna, Ostroróg, Żelazków, Komorniki, Babiak, Borek Wielkopolski, Nekla, Czerniejów, Damasławek, Dąbie, Czerwonak, Drawsko, Gizałki, Gołańcz, Gostyń, Granowo, Godziesze Wielkie, Grodzisk Wielkopolski, Jastrowie, Jutrosin, Kaźmierz, Grabów nad Prosną, Nowe Skalmierzyce, Czempin, Kępno, Trzemeszno, Kiszkowo, Kleczew, Kłodawa, Kobylin, Kościan, Koźmin Wielkopolski, Krobia, Krotoszyn, Kuślin, Leszno, Lipka, Łęka Opatowska, Łobżenica, Malanów, Margonin, Miedzichowo, Koźminek, Miejska Górka, Mieścisko, Murowana Goślina, Opatówek, Ostrowite, Pępowo, Pobiedziska, Lisków, Poniec, Osieczna, Przygodzice, Przykona, Rakoniewice, Rokietnica, Rozdrażew, Ryczywół, Dopiewo, Kleszczewo, Krzymów, Kostrzyn, Sieraków, Golina, Stęszew, Strzałkowo, Śmigiel, Święciechowa, Tarnowo Podgórne, Tarnówka, Trzcianka, Trzcinica,	44466,819	budżety gmin, budżety powiatów, dofinansowanie z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, WFOŚiGW w Poznaniu, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, budżet Województwa Wielkopolskiego, ZZM, POSiR, Zakład Usług Komunalnych Rawicz,

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
		Turek, Ujście, Wągrowiec, Wieleń, Wielichowo, Wierzbinek, Witkowo, Władysławów, Wysoka, Zakrzewo, Zaniemyśl, Zduny, Złotów, Ostrzeszów, Ostrów Wielkopolski, Piła, Kalisz, Raszków, Poznań, Zagórów, Międzychód, Białośliwie, Krzykosy, Odolanów, Kamieniec, Sośnie, Piła, Stare Miasto, Rawicz, Kwilcz Powiaty: kościański, średzki, leszczyński, chodzieski, gnieźnieński, gostyński, grodziski, jarociński, kaliski, międzychodzki, pleszewski, rawicki, wągrowiecki, wolsztyński Miasta: Chodzież, Czarnków, Jarocin, Gniezno, Konin, Wągrowiec, Koło, Słupca, Wolsztyn GDDKiA		
Lasy				
1.	Realizacja ochrony lasów w oparciu o plany urządzenia lasów i uproszczone plany urządzenia lasów (w tym opracowanie brakujących lub ich aktualizacja)	Powiaty: kościański, leszczyński, średzki, chodzieski, czarnkowsko - trzcianecki, grodziski, jarociński, kaliski, kępiński, obornicki, nowotomyski, ostrowski, ostrzeszowski, pilski, kolski, pleszewski, szamotulski, śremski, turecki, wągrowiecki, wolsztyński, koniński Nadleśnictwo Jastrowie Nadleśnictwo Kaczory Nadleśnictwo Lipka Nadleśnictwo Okonek Nadleśnictwo Złotów RDLP Poznań	2806,915	budżety powiatów, Fundusz Leśny środki własne nadleśnictw, budżet Województwa Wielkopolskiego, ARiMR
2.	Zalesienia gruntów Lasów Państwowych w ramach Krajowego Programu Zwiększania Lesistości	Nadleśnictwo Kaczory Nadleśnictwo Lipka Nadleśnictwo Podanin Nadleśnictwo Złotów	89,105	Fundusz Leśny, środki własne Nadleśnictwa Kaczory, budżet państwa
3.	Ochrona, pielęgnacja i utrzymanie	Nadleśnictwo Lipka	1985,228	budżety gmin,

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
	terenów leśnych	Nadleśnictwo Okonek Nadleśnictwo Płytnica Nadleśnictwo Sarbia Nadleśnictwo Zdrojowa Góra Gminy: Baranów, Chodzież, Drawsko, Kaźmierz, Krotoszyn, Leszno, Pobiedziska, Poniec, Przygodzice, Skoki, Święciechowa, Trzcianka, Wągrowiec, Zaniemyśl, Piła, Rawicz Miasta: Koło, Słupca, Konin Powiat koniński		środki własne nadleśnictw, Fundusz Leśny, prywatni właściciele lasów, środki własne Lasów Państwowych, budżet powiatu
4.	Sporządzanie przez Nadleśnictwa: Podanin, Trzcianka, Wronki, Kaczory, Złotów, Lipka planów zalesień dla gruntów niestanowiących zasobów Skarbu Państwa	Nadleśnictwo Kaczory Nadleśnictwo Lipka Nadleśnictwo Podanin Nadleśnictwo Złotów	16,610	środki własne nadleśnictw, budżet państwa
5.	Sporządzanie przez Nadleśnictwa RDLP Poznań planów zalesień dla gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa	nie zgłoszono tego rodzaju działań		
6.	Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych	RDLP Piła Nadleśnictwo Lipka Nadleśnictwo Okonek Nadleśnictwo Płytnica	750,057	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, środki UE, środki własne Nadleśnictwa Lipka, PO Infrastruktura i Środowisko, Narodowa Strategia Spójności
7.	Program restytucji cisa w Nadleśnictwach: Durowo, Okonek, Potrzebowice, Złotów, Krucz, Lipka, Zdrojowa Góra, Podanin, Wronki	Nadleśnictwo Durowo Nadleśnictwo Kaczory Nadleśnictwo Krucz Nadleśnictwo Lipka Nadleśnictwo Okonek Nadleśnictwo Potrzebowice	15,631	Fundusz Leśny, środki własne nadleśnictw

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
8.	Program restytucji brekinii w Nadleśnictwach: Durowo, Jastrowie, Okonek, Podanin, Potrzebowice, Sarbia, Trzcianka, Wronki, Kaczory, Zdrojowa Góra, Złotów, Krucz, Lipno	Nadleśnictwo Jastrowie Nadleśnictwo Krucz Nadleśnictwo Lipka Nadleśnictwo Okonek Nadleśnictwo Podanin Nadleśnictwo Potrzebowice Nadleśnictwo Trzcianka Nadleśnictwo Wronki Nadleśnictwo Złotów Nadleśnictwo Durowo	52,379	Fundusz Leśny
9.	Ochrona i reintrodukcja gatunków roślin i zwierząt w ramach rekultywacji terenów popoligonowych	Nadleśnictwo Okonek, RDLP Piła	1 123,700	środki własne RDLP Piła, środki własne Nadleśnictwa Okonek, „Infrastruktura i Środowisko”
10.	Program restytucji cisa i brekinii na terenie Nadleśnictw RDLP w Poznaniu	nie zgłoszono tego rodzaju działań		
Gleby				
1.	Wprowadzenie do m.p.z.p. konieczności ochrony gleb klasy I-IV i racjonalnego gospodarowania ich zasobami	Gminy: Wronki, Żelazków, Damasławek, Czerwonak, Grzegorzew, Kaźmierz, Kępno, Krzyż Wlkp., Kuślin, Leszno, Murowana Goślina, Pobiedziska, Rokietnica, Rychtal, Strzałkowo, Święciechowa, Trzcianica, Wielen, Witkowo, Zakrzewo, Zaniemyśl, Złotów, Ostrzeszów, Ostrów Wielkopolski, Gołuchów, Szamotuły, Duszniki, Komorniki, Kazimierz Biskupi, Kołaczkowo	62,730 (część podmiotów wykazała b.k.d.)	budżet gminy
2.	Promowanie zasad KDPR	Gminy: Duszniki, Pogorzela, Borek Wielkopolski, Grzegorzew, Kaźmierz, miasto Gniezno, Kuślin, Leszno, Miedzichowo, Mycielin, Pakosław, Pępowo, Pobiedziska, Przygodzice, Przykona, Rzgów, Skoki, Kostrzyn, Stęszew, Strzałkowo, Ślesin, Święciechowa, Witkowo, Zakrzewo, Konin,	32,730 (większość ankietowanych nie podała kosztów realizacji)	budżety gmin, WODR, środki Unii Europejskiej

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
		Ostrów Wielkopolski, Raszków, Gołuchów, Stare Miasto, Chodzież, Damasławek, Rawicz, Kwilcz		
3.	Promocja programów rolnośrodowiskowych	Gminy: Pogorzela, Żelazków, Borek Wielkopolski, Chodzież, Grzegorzew, Kaźmierz, Miedzichowo, Mycielin, Pakosław, Pobiedziska, Przygodzice, Przykona, Rzgów, Skoki, Kostrzyn, Sęszew, Strzałkowo, Witkowo, Konin, Ostrów Wielkopolski, Stare Miasto, Rawicz, Damasławek, Kwilcz Miasto Gniezno, Powiaty: gnieźnieński, pleszewski, rawicki, śremski	28 (większość ankietowanych nie podała kosztów realizacji lub wskazała b.k.d.)	ODR, rolnicy, budżety powiatów
4.	Wspieranie i promocja gospodarstw ekologicznych	Gminy: Chodzież, Kuślin, Miedzichowo, Mycielin, Strzałkowo, Witkowo, Zakrzewo, Stare Miasto	b. k. d.	b.k.d.
5.	Monitoring gleb zgodnie z wymaganiami prawnymi (w cyklach 5-letnich)	IUNG w Puławach	129,700 za 2012 r. (całość za lata 2010-2012: 648,800) (koszty dla obszaru całego kraju)	NFOŚiGW na wniosek GIOŚ
6.	Ochrona i wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych spełniających rolę przeciwoerozyjną	Gminy: Rydzyna, Chodzież, Gniezno, Koźmin Wielkopolski, Przygodzice, Rozdrażew, Skoki, Wągrowiec, Rawicz, Kwilcz Miasta: Konin, Wolsztyn	95,117	budżety gmin
7.	Wykonywanie badań glebowych.	Gminy: Kłodawa, Żelazków, Ceków Kolonia, Gizałki, Mycelin, Dopiewo, Kleszczewo, Stawiszyn, Środa Wielkopolska, Witkowo, Brzeziny, Kalisz, Powiat gnieźnieński	25,097	budżety gmin, budżet powiatu

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
Zasoby kopalin				
1.	Kontrole w zakresie wykonywania postanowień udzielonych koncesji oraz eliminacja nielegalnych eksploatacji	Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu, Powiaty: poznański, gnieźnieński, gostyński, jarociński, ostrowski, śremski, wrzesiński, kaliski, krotoszyński, nowotomyski, pilski, pleszewski, rawicki, turecki, wągrowiecki, koniński, UMWW	61,690 (większość ankietowanych nie podała kosztów realizacji lub wskazała b.k.d.)	środki własne Okręgowego Urzędu Górniczego, budżety powiatów. środki z budżetu wojewody, budżet Państwa, budżet Województwa Wielkopolskiego
2.	Ochrona obszarów występowania złóż kopalin przed zagospodarowaniem uniemożliwiającym eksploatację poprzez wprowadzanie do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i m.p.z.p. odpowiednich zapisów	Gminy: Duszniki, Buk, Komorniki, Bralin, Chodzież, Czerwonak, Kołaczkowo, Krzyż Włkp., Kuślin, Czarńków, Leszno, Miejska Górka, Pyzdry, Rychtal, Dopiewo, Słupca, Stęszew, Strzałkowo, Trzcínica, Złotów, Konin, Szamotuły, Kaźmierz	55,062 (większość ankietowanych nie podała kosztów realizacji lub wskazała b.k.d.)	budżety gmin
3.	Wykonywanie pomiarów geodezyjnych wyrobisk powstałych w wyniku nielegalnej eksploatacji kruszywa, wykonanie badań określających standardy jakości ziemi w ramach monitoringu.	Powiaty: gnieźnieński, wrzesiński	6,690	Wielkopolski Urząd Wojewódzki– dotacja celowa
4.	Rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych	nie zgłoszono tego rodzaju działań		
Racjonalne gospodarowanie zasobami wody – ochrona przed powodzią i suszą				
1.	Projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy	RZGW we Wrocławiu	157,110	NFOŚiGW
2.	Warunki korzystania z wód zlewni Widawy i Baryczy	RZGW we Wrocławiu	376,380	NFOŚiGW

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
3.	Weryfikacja opracowania identyfikacji oddziaływań zmian poziomów wód podziemnych na terenie RZGW we Wrocławiu z uwzględnieniem zmian klimatu	RZGW we Wrocławiu	92,250	NFOŚiGW
5.	Modernizację, odbudowa i regulację obwałowania rzek: - Warty na odcinku Konin – Koło gm. Kramsk, Krzymów, pow. koniński - Warty na odcinku Konin - Koło, m. Koło, gm. Koło, Kościelec, pow. kolski - Warty Krzykossy-Orzechowo - Szczodrzejewo, gmina Krzykossy, Miłosław, Nowe Miasto n. Wartą, - Noteć i Margoninka, gm. Szamocin, Białośliwie, pow. chodzieski, pільski, -Rów Polski w km 8+100 - 21+100, gm. Rydzyna, Poniec, pow. leszczyński, gostyński	WZMiUW Poznań	29 882,145	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013
6.	Modernizację: - pompowni nr 7 Separowo, gm. Granowo, powiat Grodzisk Wlkp., - pompowni nr 11 Berzyna m. Wolsztyn, pow. wolsztyński, - pompowni Wilkowo Polskie gm. Wielichowo, pow. grodziski, - przepompowni Nizina Konińska m. Konin, pow. koniński, - przepompowni Wola Podłęzna, gm. Kramsk, pow. koniński.	WZMiUW Poznań	1 341,781	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
7.	Zbiorniki wodne: - Zbiornik wodny Jaraczewo, gm. Jaraczewo, - Zbiornik wodny Nędzrzew, gm. Opatówek, - Zbiornik Laskownica, gm. Gołańcz	WZMiUW Poznań	1 302,891 (koszt dokumentacji)	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, budżet Wojewody, program Odra 2006, Samorząd Województwa Wielkopolskiego
8.	Podpiętrzenie: - jeziora Królewskiego, gm. Krzyż Wlkp., pow. Czarnkowsko-trzcianecki, - jeziora Falmierowskiego, gm. Wyrzysk, pow. pilski	WZMiUW Poznań	217, 324	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013
9.	Rów Polski - regulacja i obwałowanie w km 8+100 - 21+100 ze zbiornikiem wodnym Rydzyna	WZMiUW Poznań	24 150,086	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013
10.	Mała retencja – odbudowa stawów, rowów łączących melioracyjnych wraz z budowlami piętrzącymi	brak odpowiedzi od jednostki odpowiedzialnej		
11.	Budowa zbiornika retencyjnego przy rowie WA w gm. Komorniki	Gmina Komorniki	b.d.	b.d.
13.	Budowa retencyjnego zbiornika wodnego w m. Tulce gm. Kleszczewo	Gmina Kleszczewo, WZMiUW w Poznaniu	b. d.	WZMiUW w Poznaniu
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO				
<i>Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa</i>				
<i>Przedsięwzięcia pozainwestycyjne:</i>				
1.	Monitoring jakości ścieków	Gminy: Doruchów, Kotlin, Duszniki, Dominowo, Przemęt, Łubowo, Kaczory, Komorniki, Babiak, Bralin, Ceków Kolonia, Damasławek, Drawsko, Gizałki, Godziesze Wielkie, Kazimierz Biskupi, Grabów nad Prosną, Kiszkowo, Kleczew, Kołaczkowo, Krzemieniewo, Krzywiń, Kuślin, Lubasz, Łęka Opatowska, Łobżenica, Mieścisko, Mycielin, Pobiedziska, Poniec, Przygodzice, Przykona, Pyzdry, Rozdrażew, Rychtal, Skoki,	435,193	budżety gmin, budżet ZUWiK, środki PUK, Zakład Kanalizacji i Wodociągów w Drawsku Sp. z o.o., Zakład Komunalny Sp. z o.o. w Gizałkach, środki własne ZGKiM w Kołaczkwie, budżet Zakładu Obsługi Komunalnej,

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
		Miasteczko Krajeńskie, Słupca, Trzcianka, Trzcinica, Wągrowiec, Wierzbinek, Wijewo, Witkowo, Władysławów, Zakrzewo, Kwilcz Miasto Chodzież, Koło, Wągrowiec Sanitec Koło Sp. z o.o.		środki własne Gminnego Zakładu Komunalnego w Lubasz, środki Zakładu Komunalnego w Pobiedziskach budżet GZWiK, środki własne Zakładu Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pyzdrach
2.	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych na ścieki (szamba)	Gminy: Borek Wielkopolski, Dopiewo, Pobiedziska, miasto Gniezno, Kleszczewo, Mycielin, Piła, Stęszew, Wągrowiec, Witkowo, Zakrzewo, miasto Złotów, Miasto Chodzież	b. k. d.	b.k.d.
3.	Kontrola i likwidacja nieszczelnych zbiorników na nieczystości ciekłe (szamb)	Gminy: Duszniki, Dopiewo, Nekla, Czerwonak, Gostyń, Kaźmierz, Kleszczewo, Kuślin, Lubasz, Luboń, Murowana Goślina, Pępowo, Pobiedziska, Lisków, Przygodzice, Okonek, Ostrów Wielkopolski, Skoki, Sieraków, Słupca, Stęszew, Strzałkowo, Ujście, Władysławów, Złotów, Raszków, Gołuchów, Białośliwie, Damasławek, Godziesze Wielkie, Kościan, Trzcianka, Kwilcz Miasta: Konin, Czarnków	33,700 (większość ankietowanych nie podała kosztów realizacji lub wskazała b.k.d.)	budżety gmin
4.	Koncepcje gospodarki wodnościekowej w gminach, projekty, studia wykonalności, itp.	PWiK Sp. z o.o. w Jarocinie, PWiK Sp. z o.o. Konin Aquanet Ostroróg Sp. z o.o. Gminy: Przemęt, Buk, Łubowo, Rydzyna, Ostroróg, Chodzież, Jutrosin, Kazimierz Biskupi, Trzemeszno, Czarnków, Miejska Górka, Pobiedziska, Powidz, Okonek, Pniewy, Pyzdry, Dopiewo, Sompolno, Stęszew, Szamocin, Tarnówka, Zaniemyśl Miasto Koło	2081,626	środki własne PWiK Sp. z o.o. w Jarocinie, środki własne PWiK Sp. z o.o. w Koninie, budżety gmin, środki UE, środki własne spółki Aquanet Ostroróg Sp. z o.o., MWiK, WRPO 2007 -2013, WFOŚiGW w Poznaniu,

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
6.	Zakup analizatora do pomiaru jakości ścieków oczyszczonych na odpływie z oczyszczalni z Cielczy	PWiK Sp. z o.o. w Jarocinie	135	Leasing finansowy
9.	Monitoring przepompowni ścieków ul. Polna	brak odpowiedzi od jednostki odpowiedzialnej		
10.	Modernizacja reaktora biologicznego	nie zgłoszono tego rodzaju działań		
11.	Optymalizacja gospodarki osadami	nie zgłoszono tego rodzaju działań		
<i>Przedsięwzięcia inwestycyjne:</i>				

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
1.	Projekty w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (sieci wodociągowe, stacje uzdatniania wody, sieci kanalizacyjne, oczyszczalnie ścieków, przydomowe oczyszczalnie ścieków, inne)	PWiK Sp. z o.o. w Jarocinie, PWiK Sp. z o.o. w Kaliszu, PWiK Sp. z o.o. w Koninie, PWiK Sp. z o.o. w Nowym Tomyślu, Spółka AQUANET Ostroróg, Przedsiębiorstwo Komunalne Gminy Kobyla Góra, Aquanet S.A. Poznań, MPWiK Leszno Sp. z o.o., PWiK Gniezno Sp. z o.o., Grodziskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., Mahle Polska Sp. z o.o., MWiK Sp. z o.o. Piła, MZWiKW w Strzelcach Wielkich, PK Sp. z o.o. we Wronkach, PWiK Sp. z o.o. we Wrześni, Sokołów S.A., Środa XXI Sp. z o.o., WSK „PZL – Kalisz” S.A., ZWiK Gostyń Sp. z o.o., PGKiM Sp. z o.o. Turek, Wodociągi Kępińskie, WODKAN S.A. w Ostrowie Wielkopolskim, PWiK Sp. z o.o. w Śremie, Wodociągi Ostrzeszowskie Sp. z o.o., GDDKiA, Gminy: Doruchów, Kotlin, Suchy Las, Mieszków, Duszniki, Bojanowo, Buk, Szczytniki, Kaczory, Kawęczyn, Mikstat, Żelazków, Komorniki, Baranów, Borek Wielkopolski, Bralin, Brudzew, Chocz, Chodów, Czermin, Ceków Kolonia, Czerwonak, Dobra, Dobrzyca, Drawsko, Gizałki, Gostyń, Granowo, Godziesze Wielkie, Grodzisk Wielkopolski, Kaźmierz, Grabów nad Prosną, Kępno, Kiszewo, Kłeco, Kłodawa, Kołczkowo, Kościan, Kościelec, Krajenka, Krotoszyn, Krzemieniewo, Krzywiń, Kuślin, Lipka, Lubasz, Malanów, Margonin, Koźminek, Mieścisko, Murowana Goślina, Mycielin, Oborniki, Olszówka, Opatówek, Pępów, Perzów, Pobiedziska, Lisków, Poniec, Brodnica, Osieczna, Przedecz, Przygodzice,	293626,396 (przy czym kwota 38598,120 stanowi koszt całych projektów a nie środki wydane w analizowanym okresie)	środki własne PWiK Sp. z o.o. w Jarocinie, środki własne PWiK Sp. z o.o. w Kaliszu, środki własne PWiK Sp. z o.o. w Koninie, środki własne PWiK Sp. z o.o. w Nowym Tomyślu, środki własne spółki AQUANET Ostroróg, środki własne Przedsiębiorstwo Komunalne Gminy Kobyla Góra,, WFOŚiGW Poznań, Pogram Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, budżety gmin, NFOŚiGW, środki Zakładu Gospodarki Komunalnej w Buku, środki UE, środki własne AQUANET S.A., Fundusz Spójności pn. "Uporządkowanie gospodarki wodnościekowej dla ochrony zasobów wodnych w Poznaniu i okolic Etap I" Fundusz Spójności pn. "Uporządkowanie gospodarki wodnościekowej dla ochrony zasobów wodnych w Poznaniu i okolic Etap II", Fundusz Spójności pn. "Uporządkowanie gospodarki wodnościekowej dla ochrony zasobów wodnych w Poznaniu i okolic Etap III", MZWiKW w Strzelcach Wielkich, środki własne WSK „PZL – Kalisz” S.A., środki własne PWiK Gniezno Sp. z o.o., środki własne Grodziskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o., środki własne Mahle Polska Sp. z o.o.,

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
		Przykona, Okonek, Pniewy, Rakoniewice, Rokietnica, Rozdrażew, Rychtal, Rychwał, Rzgów, Dopiewo, Jaraczewo, Krzymów, Kostrzyn, Miasteczko Krajeńskie, Słupca, Golina, Stęszew, Świąciechowa, Trzcinica, Ujście, Wągrowiec, , Wieleń, Wielichowo, Wierzbinek, Wijewo, Wilczyn, Witkowo, Wysoka, Zakrzewo, Złotów, Żerków, Lipno, Września, Ostrzeszów, , Raszków, Gołuchów, Ostrów Wielkopolski, Zagórów, Białośliwie, Krzykosy, Poznań, Kamieniec, Sośnie, Stare Miasto, Szamotuły, Rawicz, Dolsk, Miasta: Wolsztyn, Gniezno, Słupca, Wągrowiec, Złotów, powiat gnieźnieński,		środki własne MWiK Sp. z o.o. Piła, środki własne PWiK Sp. z o.o. we Wrześni, środki własne Sokołów S.A., środki własne ZWiK Gostyń Sp. z o.o., środki własne PGKiM Sp. z o.o. Turek, BOŚ, PUK Komorniki, środki BZWiK Sp. z o.o., Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, Środki Zakładu Urządzeń Wodnych w Koninie, GPK Sp. z o.o., WRPO, Środki Zakładu Komunalnego w Pobiedziskach, WRPO, budżet Województwa Wielkopolskiego, MPWiK Sp z o.o., dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), środki własne spółki Wodociągi Ostrzeszowskie, WOS- UMP, POSiR,

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
Powietrze atmosferyczne				
1.	Monitoring jakości powietrza	WIOŚ w Poznaniu, Sanitec Koło Sp. z o.o.	16,500 (nie obejmuje kosztów WIOŚ)	środki własne Sanitec Koło Sp. z o.o. środki budżetu państwa
2.	Badanie wpływu oczyszczalni na otoczenie – badania oddziaływania w zakresie fizykochemicznych i bakteriologicznych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza z terenów oczyszczalni	Aquanet S.A. – COŚ Koziegłowy	b.d.	środki własne AQUANET S.A.
3.	Edukacja mieszkańców nt. zanieczyszczeń z niskiej emisji i szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych	Gminy: Duszniki, Żelazków, Wierzbinek, Buk, Kołaczkowo, Stęszew, Baranów, Borek Wielkopolski, Dąbie, Kościan, Krzyż Wlkp., Ostrów Wielkopolski, Pobiedziska, Rozdrażew, Miasteczko Krajeńskie, Władysławów, Gołuchów, Krzykosy, Czerwonak, Leszno, Pępowo, Witkowo, Damasławek, Godziesze Wielkie, Grabów nad Prosną, Pakosław, Kępno, Kiszkowo, Lubasz, Skoki, Wijewo, Luboń Miasta: Czarnków, Jarocin, Gniezno, Wolsztyn Powiaty: gnieźnieński, rawicki	47,701 (większość ankietowanych nie podała kosztów realizacji)	budżety gmin
5.	Termomodernizacje budynków użyteczności publicznej i innych obiektów komunalnych	Gminy: Szczytniki, Ostroróg, Komorniki, Borek Wielkopolski, Brudzew, Czarniejów, Damasławek, Drawsko, Godziesze Wielkie, Nowe Skalmierzyce, Kiszkowo, Krobia, Krotoszyn, Krzyż Wlkp., Książ Wlkp., Murowana Goślina, Opatówek, Pępowo, Pobiedziska, Połajewo, Brodnica, Przygodzice, Dopiewo, Skoki, Krzymów, Słupca, Golina, Stawiszyn, Tarnówka, Wągrowiec, Witkowo, Władysławów, Brzeziny, Lipno, Ostrzeszów, Ostrów Wielkopolski, Piła, Kalisz, Luboń,, Raszków, Budzyń, Białośliwie, Poznań,	38207,137	OSW w Rydzynie, budżety gmin, budżety powiatów, WFOŚiGW w Poznaniu, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, WRPO, NFOŚiGW, Europejski Fundusz Rozwoju, Wsparcie z Funduszu Dopłat BGK, OW-UMP, UMWW,

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
		Odolanów, Sośnie Miasta: Jarocin, Konin, Wolsztyn Powiaty: leszczyński, chodzieski, czarnkowsko- - trzcianecki, gnieźnieński, grodziski, kaliski, kępiński, międzychodzki, obornicki, ostrowski, ostrzeszowski, kolski, pleszewski, rawicki, szamotulski, śłupecki, śremski, turecki, wągrowiecki, wrzesiński, złotowski P.F.Ch. „SYNTEZA” Sp. z o.o.		
6.	Projekty w zakresie ochrony powietrza i energetyki (m.in. rozbudowa układów energetycznych, modernizacja kotłowni, modernizacja i rozbudowa sieci ciepłowniczych itp.)	ENERGA EC Kalisz S.A., Energetyka Ciepła – Kępno Sp. z o.o., Geotermia Czarnków Sp. z o.o., MPEC Sp. z o.o. w Lesznie, PGKiM Sp. z o.o. w Turku, MPEC Konin, KARAN Sp. z o.o., WODKAN S. A. w Ostrowie Wielkopolskim Amica Wronki S.A. Mahle Polska Sp. z o.o. Dalkia Poznań (ZEC) Volkswagen Poznań Bridgestone Poznań Sp. z o.o. Runotex Gminy: Borek Wielkopolski, Drawsko, Przemęt, Kiszkowo, Kleczew, Leszno, Margonin, Mieścisko, Murowana Goślina, Pępowo, Poniec, Przedecz, Okonek, Dopiewo, Kostrzyn, Sieraków, Skulsk, Strzałkowo, Witkowo, Zakrzewo, Złotów, Ostrów Wielkopolski, Piła, Kalisz, Odolanów, Sośnie, Poznań Powiaty: poznański, gnieźnieński, gostyński, kępiński, krotoszyński, międzychodzki, pleszewski, rawicki	99966,550 (z czego 16192,399 stanowi łączny koszt przedsięwzięcia a nie środki wydane w analizowanym roku)	środki własne ENERGA EC Kalisz S.A., środki własne Energetyka Ciepła – Kępno Sp. z o.o., środki własne Geotermia Czarnków Sp. z o.o., środki własne MPEC Sp. z o.o. w Lesznie, środki własne PGKiM Sp. z o. o w Turku, środki własne MPEC Konin, środki własne WODKAN S. A. w Ostrowie Wielkopolskim, środki własne Amica Wronki S.A., środki własne Mahle Polska Sp. z o.o., środki własne Dalkia Poznań (ZEC), środki własne Volkswagen Poznań, środki własne Bridgestone Poznań Sp. z o.o., środki własne Runotex, budżety powiatów, NFOŚiGW, budżety gmin, WFOŚiGW,

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
7.	Wspieranie ekologicznych form transportu - budowa ścieżek rowerowych	Gminy: Leszno, Gizałki, Krzemieniewo, Krzyż Wlkp., Lwówek, Margonin, Koźminek, Przedeck, Gołuchów, Poznań, Kamieniec, Miasto Wolsztyn	6735,349 (z czego 537,481 stanowi łączny koszt przedsięwzięcia a nie środki wydane w analizowanym roku)	budżety gmin, środki z EU, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, WOŚ – UMP, ZDM
9.	Urządzenie do katalitycznego odsiarczania biogazu BIOSULFEX wraz z filtrem koalescencyjnym tkaninowym	WODKAN w Ostrowie Wielkopolskim	395,800	środki własne WODKAN w Ostrowie Wielkopolskim
Odnawialne źródła energii				
1.	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie propagowania wykorzystywania odnawialnych źródeł energii (organizowanie szkoleń, dystrybucja ulotek, zamieszczanie informacji na stronach internetowych) technologii ograniczających hałas	Gminy: Duszniki, Buk, Żelazków, Sulmierzyce, Kramsk, Pakosław, Krzykosy, Kawęczyn, Borek Wielkopolski, Damasławek, Jastrowie, Lipka, Pakosław, Zakrzewo, Drawsko, Kaźmierz, Kramsk, Czarnków, Mieścisko, Ostrowite, Przygodzice, Okonek, Rozdrażew, Skoki, Kostrzyn, Ujście, Władysławów, Złotów, Gizałki, Grzegorzew, Kołaczkowo Leszno, Pępowo, Pobiedziska, Luboń, Lisków, Miasteczko Krajeńskie Powiaty: średzki, słupecki, rawicki, jarociński, gnieźnieński, międzychodzki, śremski, wrzesiński, koniński Miasta: Gniezno, Jarocin, Wągrowiec WODR w Poznaniu	15,465 (większość ankietowanych nie podała kosztów realizacji)	budżety powiatów, WFOŚiGW w Poznaniu, środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, WODR w Poznaniu
2.	Poszukiwanie partnerów inwestycyjnych i źródeł finansowania dla realizacji projektu ogrzewania miasta przy pomocy źródeł geotermalnych	nie zgłoszono tego rodzaju działań		
3.	Utworzenie Regionalnego Centrum Informacyjno- Doradczego Odnawialnych Źródeł Energii	nie zgłoszono tego rodzaju działań		

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
	w Liskowie – II etap: roboty budowlane i instalacyjne, zmiana technologii kotłowni, montaż: pompy ciepła, ogniw fotowoltaicznych, turbiny wiatrowej oraz solarów			
4.	Budowa elektrowni wiatrowych	Gminy: Doruchów, Duszniki, Chodzież, Grzegorzew, Kępno, Kołaczkowo, Kramsk, Krobia, Miejska Górka, Rozdrażew, Słupca, Tarnówka, Ujście, Władysławów, Konin	17,835 (większość ankietowanych nie podała kosztów realizacji)	środki własne inwestorów prywatnych, budżet gminy, środki unijne i krajowe,
5.	Budowa biogazowni rolniczych	Gminy: Kołaczkowo, Obrzycko Miasto Konin	b.d.	b.d.
6.	Przebudowa systemu grzewczego w Domu Pomocy Społecznej w Chlebnie z wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych	Dom Pomocy Społecznej w Chlebnie	122,206	środki powiatu pilskiego
7.	Zwiększenie wykorzystania energii cieplnej powstałej ze źródeł odnawialnych w postaci biomasy – zrębek drzewnych, poprzez modernizację systemu centrali klimatyzacji w kompleksie budynków Szpitala Specjalistycznego w Pile	Szpital Specjalistyczny w Pile	n.p.	środki własne powiatu, WFOŚiGW w Poznaniu
8.	Budowa systemów energetycznych wykorzystujących odnawialne źródła energii - montaż kolektorów słonecznych	Gminy: Przykona, Mycielin, powiat turecki	2374,701	budżety gmin, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013", budżet powiatu, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013
10.	Elektrociepłownia biomasowo-gazowa w Kaliszu	PEC SA W KALISZU, Miasto KALISZ	2257	środki własne PEC SA w Kaliszu, budżet miasta
11.	Budowa kotła dedykowanego do spalania biomasy	brak odpowiedzi jednostki odpowiedzialnej		

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
12.	Budowa placu do składowania biomasy	brak odpowiedzi jednostki odpowiedzialnej		
13.	Budowa farmy fotowoltaicznej - zadanie przewidziane na rok 2016	Gminy: Przykona, Złotów	65	budżet gminy
14.	Zamontowanie urządzenia do dezintegracji osadu biologicznego	brak odpowiedzi jednostki odpowiedzialnej		
15.	Budowa farmy siłowni wiatrowych – 3 x 2 MW wraz z linią i siecią kablową do GPZ	brak odpowiedzi jednostki odpowiedzialnej		
Hałas				
1.	Wprowadzenie do m.p.z.p. zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożenia hałasem (rozgraniczanie terenów o zróżnicowanej funkcji)	Gminy: Komorniki, Chodzież, Czerwonak, Kaźmierz, Kołaczkowo, Krzyż Wlkp., Leszno, Luboń, Miedzichowo, Murowana Goślina, Pępowo, Piła, Pobiedziska, Rokietnica, Rozdrażew, Rychtal, Dopiewo, Kostrzyn, Słupca, Trzcينica, Ostrzeszów, Konin, Ostrów Wielkopolski, Gołuchów, Szamotuły, Miasta: Czarnków, Gniezno, Wągrowiec, Słupca	204,146 (większość podmiotów wskazała b. k. d.)	budżety gmin
2.	Bieżąca kontrola zakładów pracy w zakresie emisji hałasu	WIOŚ w Poznaniu	b. k. d.	b.k.d.
3.	Wzmocnienie działalności kontrolnej organów samorządowych w porozumieniu z WIOŚ w zakresie emisji hałasu przez podmioty korzystające ze środowiska	Gminy: Luboń, Pobiedziska Miasta: Gniezno, Leszno, Konin	b.d.	b.d.
4.	Rejestr obszarów, na których występuje przekroczenie norm poziomu hałasu pochodzącego z węzłów komunikacyjnych	WIOŚ w Poznaniu	b. .k. d.	b.k.d.
5.	Działania obniżające ponadnormatywny hałas w zakładach pracy	nie zgłoszono tego rodzaju działań		
6.	Wygłuszenie urządzenia śrutownicy do poziomu 85 dB	nie zgłoszono tego rodzaju działań		

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
7.	Ekran dźwiękochłonny na przebudowywanej i rozbudowywanej oczyszczalni ścieków na os. Borek we Wronkach – kontrakt IV projektu pn. „Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie miasta i gminy Wronki”	nie zgłoszono tego rodzaju działań		
8.	Sporządzenie mapy akustycznej miasta Kalisza i opracowanie Programu Ochrony przed Hałasem oraz ich weryfikacja i aktualizacja	w ramach Miejskiego Systemu Informacji Przestrzennej (MSIP)	kwota ukryta w całości wydatków na MSIP	n.p.
9.	Realizacja zabezpieczeń akustycznych środowiska (ekranów akustycznych, pasów zieleni izolacyjnej) w miejscach przekroczeń hałasu, w szczególności w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej	MPK Poznań Sp. z o.o. Gminy: Czermin, Dobrzyca, Kiszewo, Kościelec, Krzyż Wlkp., Pępowo, Przykona, Pniewy, Rozdrażew, Dopiewo, Kleszczewo, Kostrzyn, Wierzbinek, Witkowo, Poznań Miasto Złotów	344351,500	środki własne MPK Poznań Sp. z o.o., budżety gmin, budżet Województwa Wielkopolskiego, Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych - dotacja, Usuwanie kłesk żywiołowych – dotacja, budżet województwa wielkopolskiego, budżet powiatu poznańskiego, ZDM,
Pola elektromagnetyczne				
1.	Wprowadzanie zapisów do planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie możliwości lokalizacji urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne	Gminy: Komorniki, Grzegorzew, Kołaczkowo, Krotoszyn, Krzyż Wlkp., Leszno, Miedzichowo, Miejska Gorka, Murowana Goślina, Luboń, Pobiedziska, Piła, Rychtal, Dopiewo, Kostrzyn, Słupca, Trzcينica, Konin, Ostrów Wielkopolski, Gołuchów Miasta: Czarnków, Gniezno, Słupca	177,344 (większość podmiotów wskazała b.k.d.)	budżety gmin
2.	Państwowy monitoring PEM w środowisku na terenach przeznaczonych pod zabudowę	WIOŚ w Poznaniu	b.d.	b.d.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
	mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludzi.			
3.	Inwentaryzacja i kontrola źródeł emisji pól elektromagnetycznych	WIOŚ w Poznaniu	b. k. d.	b.k.d.
4.	Prowadzenie rejestru terenów zagrożonych niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym oraz jego aktualizacja (art.124 ustawy POŚ)	WIOŚ w Poznaniu	b. k. d.	b.k.d.
Poważne awarie				
1.	Bieżący nadzór nad zakładami zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz aktualizacja rejestru tych zakładów	KW PSP, KP PSP, WIOŚ w Poznaniu	b. d. (w przypadku WIOŚ b.k.d.)	budżet KW PSP
2.	Wykonywanie systematycznej kontroli pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne przez patrole drogowe policji	Komenda Miejska Policji w Poznaniu, Wojewódzki Inspektorat Drogowy w Poznaniu	b.d.	budżet Państwa – Finanse Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
3.	Informowanie i ostrzeganie społeczeństwa o wystąpieniu poważnych awarii	Wojewoda, KW PSP, Gmina Kalisz	217,236 (koszt jednego z działań stanowiący sumę kosztów na lata 2011 – 2012, w pozostałych przypadkach b.d.)	budżet KW PSP, WFOŚiGW w Poznaniu, budżet gminy
4.	Wyznaczenie miejsc postoju dla samochodów przewożących materiały niebezpieczne	Wojewoda, Miasto Leszno, powiat pleszewski	b. k. d.	b.k.d.
5.	Informowanie i ostrzeganie społeczeństwa o wystąpieniu poważnych awarii	Wojewoda, KW PSP, powiat pleszewski, Gmina Rydzyna	b. d.	PSP, budżet gminy
6.	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	Gminy: Żelazków, Czarniejewo, Leszno, Pępowo, Przygodzice, Zakrzewo, Konin, Opatówek, Lisków, Ostrzeszów, Ostrów	6,422	budżety gmin, budżety powiatów, Ochotnicza Straż Pożarna

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
		Wielkopolski, Stare Miasto Miasto Jarocin Powiaty: pleszewski, rawicki, słupecki, wągrowiecki		
7.	Uwzględnianie lokalizacji ZDR i ZZR w m.p.z.p.	Kaźmierz, Leszno, Sęszew, Konin, Piła	b. d.	budżet gminy
8.	Modernizacja Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Wolsztynie - dokumentacja	powiat wolsztyński	40	budżet powiatu
9.	Budowa Jednostek Ratowniczo- Gaśniczych i Komend Powiatowych w Państwowej Straży Pożarnej w Turku, Śremie, Poznaniu	KW PSP w Poznaniu, KP PSP w Turku KP PSP w Śremie, KM PSP w Poznaniu, Gmina Pępowo	10189,120	środki budżetowe PSP, środki samorządowe.
10.	Zakup sprzętu dla jednostek Państwowej Straży Pożarnej woj. wielkopolskiego w celu doposażenia i odtworzenia sprzętu wyeksploatowanego podczas usuwania skutków powodzi	KW PSP w Poznaniu	1044,500	WFOŚiGW w Poznaniu, Fundusz Kłęskowy MSW, Fundusz Wsparcia PSP, budżet PSP
11.	Zakup specjalistycznego sprzętu i wyposażenia do przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska dla jednostek Państwowej Straży Pożarnej z terenu województwa wielkopolskiego	KW PSP w Poznaniu, KP PSP Szamotuły, Gmina Murowana Goślina	2739,197	WFOŚiGW w Poznaniu, NFOŚiGW, budżet Województwa Wielkopolskiego, Fundusz Wsparcia PSP, firmy ubezpieczeniowe KG PSP, budżet PSP, Samorządy, budżet gminy
12.	„Rozbudowa zintegrowanego systemu bezpieczeństwa środowiskowego i ekologicznego województwa wielkopolskiego”.	KW PSP w Poznaniu,	1875,291	budżet Unii Europejskiej, budżet Państwa.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
13.	Dostawa ubrań zastępczych podekontaminacyjnych oraz ubrań przeciwchemicznych	KW PSP w Poznaniu	126,300	budżet PSP
14.	Zakup samochodów pożarniczych: ratowniczo-gaśniczych ciężkich i średnich, rozpoznawczo - ratowniczych, operacyjnych, kwatremistrzowskich, innych specjalnych	KW PSP w Poznaniu, KP PSP Rawicz, Gminy: Żelazków, Opatówek, Zaniemyśl Powiat koniński	9968,576	WFOŚiGW w Poznaniu, NFOŚiGW, budżet Województwa Wielkopolskiego, Fundusz Wsparcia PSP woj. wielkopolskiego, firmy ubezpieczeniowe KG PSP, budżet PSP, budżety gmin, środki własne OSP, Krajowy System Ratowniczo – Gaśniczy, Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej, Starostwo Powiatowe, KG PSP, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, dotacja KSRG, budżet powiatu
22.	Poprawa systemu bezpieczeństwa chemiczno-ekologicznego – doposażenie jednostek straży pożarnej, utrzymanie gotowości bojowej, zakup syren szczelinowych, rozbudowa systemu alarmowania	Miasto Jarocin Gminy: Kiszewo, Kobylin, Krzywiń, Krzyż Wlkp., Przedecz, Zakrzewo, Poznań, Krzykosy	5126,377	budżet gmin, UMWW
23.	Szkolenia członków OSP m.in. w zakresie obrony cywilnej, pierwszej pomocy przedmedycznej, szkolenia obronne	Gminy: Przemęt, Żelazków, Doruchów, Suchy Las, Borek Wielkopolski, Bralin, Miedzichowo, Drawsko, Gostyń, Brodnica, Rokietnica, Zaniemyśl, Czarniejewo, Grzegorzew, Krzywiń, Lisków, Poniec, Osieczna, Tarnówka, Ujście, Wijewo, Zakrzewo, Odolanów, Szamotuły	82,980	budżety gmin, OSP, Refundacja z Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, budżety powiatów, budżety szkół

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
		Miasto Jarocin Powiaty: pilski, rawicki, słupecki, gnieźnieński		
26.	Wymiana zewnętrznych zbiorników magazynowych HCl	nie zgłoszono tego rodzaju działań		
27.	Modernizacja stanowiska zbiorników HCl i NaOH	brak odpowiedzi jednostki odpowiedzialnej		
DZIAŁANIA SYSTEMOWE				
Edukacja ekologiczna				
1.	Organizowanie akcji ekologicznych, m.in.: Sprzątanie świata, Dzień Ziemi, Dzień Wody, Święto Drzewa, Godzina dla Ziemi, Europejski Dzień bez Samochodu, Dzień Recyklingu, Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu, Ratujmy Kasztanowce i inne	Gminy: Wronki, Doruchów, Duszniki, Pogorzela, Bojanowo, Suchy Las, Buk, Łubowo, Kaczory, Rydzyna, Kawęczyn, Żelazków, Babiak, Brudzew, Nekla, Ceków Kolonia, Dąbie, Czerwonak, Dobra, Drawsko, Granowo, Grzegorzew, Jutrosin, Kazimierz Biskupi, Kaźmierz, Kępno, Kłodawa, Kobylin, Kołaczkowo, Koło, Kościan, Koźmin Wielkopolski, Krajenka, Krotoszyn, Krzywiń, Kuślin, Lubasz, Luboń, Łęka Opatowska, Miedzichowo, Mieścisko, Miłosław, Mycielin, Ostrowite, Pakosław, Lisków, Poniec, Brodnica, Osieczna, Przygodzice, Przykona, Rozdrażew, Rychtal, Ryczywół, Kleszczewo, Kostrzyn, Miasteczko Krajeńskie, Sieraków, Skulsk, Stęszew, Święciechowa, Wieleń, Witkowo, Władysławów, Wysoka, Zakrzewo, Zaniemyśl, Zduny, Złotów, Raszków, Gołuchów, Krzykosy, Stare Miasto, Pobiedziska, Babiak, Baranów, Borek Wielkopolski, Bralin, Chodzież, Dąbie, Strzałkowo, Gizałki, Gostyń, Grodzisk Wielkopolski, Nowe Skalmierzyce, Kiszkowo, Kołaczkowo, Kościan, Kościelec, Kramsk, Krzyż Wlkp., Leszno, Lipka, Obrzycko, Pyzdry, Koźminek, Pępowo,	484,439 (z czego kwota 10 stanowi sumę kosztów poniesionych w latach 2011-2012)	budżety gmin, budżety powiatów, Związek Międzygminny „Kolski Region Komunalny”, środki własne AQUANET S.A., WFOŚiGW w Poznaniu, WGKiM, ZZO, szkoły, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, PTTK w Koninie, ZPKWW

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
		Murowana Goślina, Poniec, Okonek, Rakoniewice, Rokietnica, Sieroszewice, Dopiewo, Skoki, Golina, Szamocin, Trzcينica, Ujście, Wągrowiec, Ostrzeszów, Ostrów Wielkopolski, Piła, Odolanów, Poznań, Kamieniec, Szamotuły, Rawicz, Kwilcz, Dolsk Miasta: Jarocin, Czarnków, Gniezno, Konin, Wągrowiec, Wolsztyn Powiaty: kościański, leszczyński, średzki, krotoszyński, międzychodzki, obornicki, ostrowski, pilski, pleszewski, rawicki, śremski, turecki, wągrowiecki, wolsztyński, złotowski, gnieźnieński, jarociński, koniński Aquanet SA Poznań		
2.	Szkolenia, konferencje, konkursy, olimpiady edukacyjne	Gminy: Wronki, Pogorzela, Kaczory, Koło, Ostroróg, Żelazków, Buk, Babiak, Borek Wielkopolski, Brudzew, Chodów, Grzegorzew, Miasteczko Krajeńskie, Dąbie, Dobra, Drawsko, Gostyń, Grodzisk Wielkopolski, Kępno, Trzemeszno, Kłodawa, Kościan, Krzemieniewo, Krzyż Wlkp., Kuślin, Leszno, Łobżenica, Miedzichowo, Murowana Goślina, Osieczna, Dopiewo, Kostrzyn, Sieraków, Słupca, Golina, Stęszew, Śmigiel, Święciechowa, Wągrowiec, Witkowo, Wysoka, Zakrzewo, Ostrów Wielkopolski, Piła, Kalisz, Luboń, Poznań, Kamieniec, Szamotuły, Rawicz, Kwilcz Miasta: Gniezno, Oborniki, Wolsztyn Powiaty: poznański, kaliski, leszczyński, średzki, krotoszyński, pilski, kolski, rawicki, szamotulski, słupecki, wągrowiecki, wrzesiński, złotowski, chodzieski, czarnkowsko-trzaniecki, gnieźnieński, grodziski	771,524	budżety gmin, budżety powiatów, Wielkopolski Kurator Oświaty, środki własne prywatnych sponsorów, szkoły, WFOŚiGW, ZZO, POLYCHEM SYSTEMS Sp. z o.o., WOS – UMP, Biuro Poselskie Filipa Kaczmarskiego, budżet Województwa Wielkopolskiego

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
		Kuratorium Oświaty Sanitec Koło Sp. z o.o., UMWW		
3.	Edukacja ekologiczna społeczeństwa realizowana poprzez: kampanie informacyjno-edukacyjne, imprezy o tematyce ekologicznej konferencje, konkursy, zajęcia pozalekcyjne dla społeczeństwa	Gminy: Wronki, Suchy Las, Kawęczyn, Ostroróg, Żelazków, Borek Wielkopolski, Chodów, Gizałki, Zakrzewo, Gostyń, Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Grzegorzew, Kłodawa, Kołaczkowo, Kuślin, Kościelec, Krotoszyn, Krzyż Wlkp., Leszno, Koźminek, Miejska Górka, Mieścisko, Pakosław, Pobiedziska, Rokietnica, Ryczywół, Dopiewo, Kostrzyn, Skoki, Kleszczewo, Szamocin, Święciechowa, Wieleń, Wysoka, Zduny, Konin, Piła, Kalisz, Luboń, Poznań, Szamotuły, Kwilcz Miasta: Czarnków, Koło, Gniezno Powiaty: leszczyński, średzki, czarnkowsko-trzcianiecki, gnieźnieński, grodziski, kaliski, krotoszyński, nowotomyski, kolski, rawicki, słupecki, śremski, wągrowiecki, wolsztyński, wrzesiński Aquanet SA Poznań KW PSP Poznań RDOŚ w Poznaniu Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie, ZPKWW	1667,509	budżety gmin, budżety powiatów, środki własne AQUANET S.A., Fundusz Spójności, środki finansowane z projektów unijnych, WFOŚiGW, budżet RDOŚ w Poznaniu, Środki własne z budżetu Lasów Państwowych, Rekopół, NFOŚiGW, środki własne Miejskiego Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Koninie, Dalkia Poznań ZEC S.A., Spółki z grupy Dalkia, RGŻ, sponsorzy, budżet Województwa Wielkopolskiego
4.	Organizacja wycieczek, zielonych szkół, ścieżek ekologicznych, szlaków turystycznych, rajdów rowerowych	Gminy: Suchy Las, Duszniki, Baranów, Borek Wielkopolski, Drawsko, Gostyń, Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Grzegorzew, Zakrzewo, Kaźmierz, Kołaczkowo, Kościan, Krotoszyn, Kuślin, Czarnków, Leszno, Lubasz, Miejska Górka, Murowana Goślina, Mycielin, Osieczna, Przygodzice, Przykona, Sieroszewice, Skoki, Kostrzyn, Golina, Tarnowo Podgórne, Tuliszków, Wieleń, Konin, Stare Miasto, Szamotuły	405,483	budżety gmin, budżety powiatów, środki własne nadleśnictw, WFOŚiGW, szkoły, środki z EFS, budżet GKRPA, budżet PTTK, Organizacja Turystyczna Leszno-Region, WRPO

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
		Miasta: Gniezno, Koło, Pępowo, Kwilcz Powiaty: leszczyński, średzki, gnieźnieński, kaliski, pleszewski, turecki, wrzesiński Nadleśnictwo Jastrowie Nadleśnictwo Lipka Nadleśnictwo Okonek, ZPKWW		Ośrodek Kultury, Sportu i Aktywności Lokalnej w Miejskiej Górcie, Towarzystwo Turystyczne „TRAMP”, budżet Województwa Wielkopolskiego
5.	Rozbudowa ścieżek przyrodniczych i edukacyjnych, ścieżek rowerowych, tworzenie punktów widokowych oraz edukacja dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie ochrony przyrody i lasu	RDLP Piła Nadleśnictwo Jastrowie Nadleśnictwo Kaczory Nadleśnictwo Okonek Nadleśnictwo Podanin Nadleśnictwo Potrzebowice RDLP Poznań Gminy: Przemęt, Nekla, Czermin, Drawsko, Granowo, Grodzisk Wielkopolski, Grzegorzew, Krotoszyn, Krzyż Wlkp., Kuślin, Miejska Górka, Pakosław, Dopiewo, Skoki, Krzymów, Kostrzyn, Skulsk, Ujście, Wągrowiec, Witkowo, Lipno, Konin, Ostrów Wielkopolski, Piła Powiaty: gnieźnieński, krotoszyński, międzychodzki, rawicki, koniński miasto Koło, ZPKWW	6901,423 (z czego kwota 220 stanowi sumę kosztów poniesionych w latach 2011-2012)	budżety gmin, środki własne nadleśnictw, Fundusz Leśny, WFOŚiGW, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, WRPO 2007 -2013, Towarzystwo przyjaciół NPT w Kruszwicy, EFRROW, środki własne Miejskiego Zakładu Zieleni Sp. z o.o., budżet powiatu, budżet Województwa Wielkopolskiego
6.	Zakup sprzętu edukacyjnego dla szkół i przedszkoli	Gminy: Żelazków, Baranów, Borek Wielkopolski, Brudzew, Ceków Kolonia, Gostyń, Grzegorzew, Kazimierz Biskupi, Kiszkowo, Krobia, Leszno, Mieścisko, Mycielin, Rokietnica, Rychtal, Dopiewo, Wierzbinek, Wilczyn, Ostrów Wielkopolski, Szamotuły, Rawicz Miasta: Gniezno, Jarocin, Czarnków, Ostrów Wielkopolski, ZPKWW	624,459	budżety gmin, Unia Europejska, budżet szkoły, budżet przedszkola, EUROTEST Szkolna oficyna Wydawnicza Poznań, Fundusze WRPO, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, budżet Województwa Wielkopolskiego

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka odpowiedzialna (jednostki włączone)	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
8.	Realizacja projektu pn. „Praktyczny program z zakresu OZE – innowacja dla szkół ponadgimnazjalnych”	Zespół Szkół Rolniczych w Grzybnie (pow. śremski)	b.d.	Działanie 3.5 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Projekty innowacyjne”
9.	Realizacja edukacji ekologicznej na terenie nadleśnictw RDLP Piła	RDLP Piła Nadleśnictwo Durowo Nadleśnictwo Jastrowie Nadleśnictwo Krucz Nadleśnictwo Lipka Nadleśnictwo Okonek Nadleśnictwo Płytnica Nadleśnictwo Podanin Nadleśnictwo Potrzebowice Nadleśnictwo Sarbia Nadleśnictwo Wronki Nadleśnictwo Zdrojowa Góra Nadleśnictwo Złotów	572,784	WFOŚiGW , środki nadleśnictw RDLP w Pile, środki własne nadleśnictw, NFOŚiGW,
10.	Edukacja ekologiczna i środowiskowa poprzez produkcję filmów i prospektów na potrzeby organizowanych akcji i kampanii edukacyjnych	KW PSP w Poznaniu wspólnie z KP/M PSP z terenu województwa	79,990	Budżet EU, budżet państwa
11.	Umieszczanie na stronach www Urzędu Marszałkowskiego, starostw powiatowych i urzędów gmin/miast programów ochrony środowiska i planów gospodarki odpadami	Urząd Marszałkowski w Poznaniu, Powiaty, większość gmin	b.k.d.	b.k.d.

Tabela 12. Ilość przedsięwzięć wykonanych w stosunku do planowanych w 2012 r.

Kierunek inwestowania	Przedsięwzięcia		Udział ilości przedsięwzięć wykonanych w ilości planowanych (%)
	planowane	wykonane	
OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH	39	35	89,7, %
Ochrona przyrody	5	5	100,0 %
Zieleń miejska	2	2	100,0 %

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lasy	10	8	80,0 %
Gleby	7	7	100,0 %
Zasoby kopalin	4	3	75,0 %
Racjonalne gospodarowanie zasobami wody-ochrona przed powodzią i suszą	11	10	90,9 %
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	60	47	78,3 %
Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa	9	6	66,7 %
Powietrze atmosferyczne	7	7	100,0 %
Odnawialne źródła energii	13	8	61,5 %
Hałas	9	6	66,7 %
Pola elektromagnetyczne	4	4	100,0 %
Poważne awarie	18	16	88,9 %
DZIAŁANIA SYSTEMOWE	10	10	100,0 %
Edukacja ekologiczna	10	10	100,0 %
Razem	109	92	84,4 %

Uwaga: Przedsięwzięcia uznane za wykonane „częściowo” zaliczono do „wykonanych”

Tabela 13. Koszty poniesione w stosunku do planowanych w 2012 r.

Kierunek inwestowania	Koszty w tys. zł		Udział kosztów wykonanych w kosztach planowanych (%)
	planowane	wykonane	
OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH	93470	117771,957	126,0 %
Ochrona przyrody	600,5	2166,559	360,8 %
Zieleń miejska	6945	50748,990	730,7 %
Lasy	5607,5	6839,625	122,0 %
Gleby	208	373.374	179,5 %
Zasoby kopalin	0	123,442	-

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Racjonalne gospodarowanie zasobami wody-ochrona przed powodzią i suszą	80109	57519,967	71,8 %
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	919319	822682,148	89,5 %
Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa	687898	296311,915	43,1 %
Powietrze atmosferyczne	74547	145369,037	195,0 %
Odnawialne źródła energii	111618,8	4852,207	4,3 %
Hałas	1408	344555,646	24471,3 %
Pola elektromagnetyczne	b.k.d.	177,344	-
Poważne awarie przemysłowe	43847,2	31415,999	71,6 %
DZIAŁANIA SYSTEMOWE	1672,9	11507,611	687,9 %
Edukacja ekologiczna	1672,9	11507,611	687,9 %
Razem	1014461,9	951961,716	93,8 %

Tabela 14. Realizacja przedsięwzięć nieuwjętych w „Programie ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2023” w 2012 r.

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka realizująca	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH				
Ochrona przyrody:				
1.	Opieka nad zwierzętami bezdomnymi	Gmina Kiszkowo	2,200	budżet gminy
Lasy:				
1.	Udrożnienie korytarzy migracyjnych - budowa przejść dla zwierząt	GDDKiA	4 040,600	dofinansowanie z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko
Gleby:				
1.	Monitoring suszy rolniczej w Polsce w 2012 – prowadzony przez IUNG-PIB na zlecenie MRiRW. - IUNG-PIB wyznaczył i zbierał dane z sieci punktów monitoringu wilgotności w całej Polsce. Były one, wraz z warunkami pogodowymi, bazą do opracowania	IUNG w Puławach	1402,740 (koszty dla obszaru całego kraju)	dotacja MRiRW

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka realizująca	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
	miesięcznych raportów (również zobrazowanych na mapach), przedstawiających miejsca objęte zagrożeniem suszą rolniczą - Prowadzony i aktualizowany był serwis internetowy - system ma za zadanie wskazać obszary, na których potencjalnie wystąpiły straty spowodowane warunkami suszy dla upraw uwzględnionych w ustawie o dopłatach do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w Polsce. Osiągnięty efekt ekologiczny: przestrzenne określenie skutków poziomu wilgotności gleb dla plonowania roślin uprawnych oraz udostępnienie informacji dla publicznego odbiorcy			
2.	Realizacja programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszaru zlewni: Rowu Racockiego, rz. Pogona i Dąbrówka, rz. Kopel, rz. Olszynka, rz. Oszczynica, rz. Sama, rz. Giszka i Ciemna, rz. Samica Stęszewska i Mogilnica. W 2012 r. - weryfikacja wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć. Publikacja rozporządzenia Dyrektora RZGW w Poznaniu z dnia 12 lipca 2012 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty w granicach województwa wielkopolskiego wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć oraz rozporządzenia Dyrektora RZGW w Poznaniu z dnia 17 sierpnia 2012r. w sprawie wprowadzenia programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Ww. program obowiązuje w latach 2012-2016	RZGW Poznań	Zadanie wykonane w ramach działań statutowych RZGW Poznań	budżet RZGW Poznań
3.	Rekultywacja 11 skażonych terenów substancjami ropopochodnymi	H. Cegielski – Poznań S.A.	39246	środki własne
4.	Rekultywacja odkrywek kopalnianych (Józwin, Kazmierz, Lubustów, Drzewce, zgodnie z założeniami	KWB Konin	n.p.	n.p.
Racjonalne gospodarowanie zasobami wody – ochrona przed powodzią i suszą:				
1.	Budowa i odbudowa jazów: Kościan, Skórka, Brzegi	WZMiUW	2 454,130	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013
2.	Regulacja i odbudowa rzek: Łużanka, Stara Noteć, Łobzonka, Ołobok, Kanał Biechowski, Kanał Grodziski, Kanał Biały	WZMiUW	13 413,748	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka realizująca	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
3.	Naprawa zbiornika wodnego Pokrzywnica	WZMiUW	348,720	budżet Województwa Wielkopolskiego
4.	Budowa zbiornika na Prośnie – Wielowieś Klasztorna	Miasto Kalisz, RZGW, WZMiUW	90249,017 (łącznie koszt poniesiony do końca 2012 r.)	Urząd Wojewódzki, rezerwa celowa, program „Odra 2006”, budżet Województwa Wielkopolskiego
5.	Realizacja inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych – odmulanie koryt i rowów, zwiększanie retencji, opracowywanie operatów	Gmina Kalisz, WZMiUW, RZGW	624,264	RZGW, budżet Województwa Wielkopolskiego, budżet gminy
6.	Konserwacja rowów, cieków i zbiorników wodnych	Gmina Poznań	335,908	WOŚ - UMP
7.	Dofinansowanie zadań realizowanych przez spółki w zakresie konserwacji urządzeń melioracyjnych	Powiat kościański	114,335	budżet powiatu
8.	Dotacje dla spółek wodnych na bieżące utrzymanie urządzeń wodnych.	Powiat poznański	189,365	budżet powiatu
9.	Konserwacja rowów i budowa przepustów, wykonanie drenu opaskowego	Gmina Przemęt	40,249	budżet gminy
10.	Zagospodarowanie plaży oraz terenów przyległych do jeziora Niepruszewskiego	Gmina Buk	169,429	budżet gminy, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013
11.	Działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, zachowanie stabilności brzegu rzek, przywrócenie sprawności jazów, regulacja przepływów wód, zapobieganie erozji brzegowej i niszczenia gruntów przyległych do rzeki. W tym m.in. ochrona przeciwpowodziowa miasta Konin, udrożnienie koryta Kanału Bernardyńskiego,	RZGW Poznań	9331,232	rezerwa celowa po GP, Program dla Odry-2006, budżet bieżący, rezerwa celowa powodziowa
12.	Weryfikacja wód wrażliwych i obszarów szczególnie narażonych na terenie działania RZGW we Wrocławiu oraz opracowanie Programu działań na zweryfikowanych obszarach szczególnie narażonych	RZGW Wrocław	b. k. d.	środki własne
13.	Utrzymanie urządzeń melioracji wodnej oraz zbiorników wodnych	miasto Gniezno	184	budżet gminy
14.	Konserwacja rowów melioracyjnych od wylotu przy ul. Kasztanowej i Dąbrowskiego w Kole.	miasto Koło	19,926	budżet gminy

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka realizująca	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
15.	Regulacja rzeki (cieku) Jawnik i budowa polderów zalewowych na terenie gminy Krotoszyn	Gmina Krotoszyn	12600,917	dofinansowanie z WRPO, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, środki własne
16.	Prace melioracyjne. Projekty przebudowy urządzeń melioracyjnych i kanalizacji deszczowej	Gmina Murowana Goślina	99,595	budżet gminy
17.	Odmulenie jeziora w m. Katarzyna – Przedecz.	Gmina Przedecz	102 782,060	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, środki własne gminy
18.	Wykonanie dokumentacji projektowej dla modernizacji i przebudowy fragmentów cieku melioracji szczegółowej w Pniewach.	Gmina Pniewy	15,990	budżet gminy
19.	Konserwacja rowów melioracyjnych. Poprawa stanu i funkcjonowania urządzeń melioracyjnych, zapobieganie podtopieniem pól uprawnych	Gmina Witkowo	13	budżet gmin
20.	Rekultywacja terenów zdegradowanych przy ul. Walki Młodych	Gmina Piła	1239,334	budżet gminy, NFOŚiGW
21.	Zmniejszenie ryzyka powodziowego – prace konserwacyjne rowów melioracyjnych	Powiat gnieźnieński	100	budżet powiatu,
22.	Dotacje dla spółek wodnych na dofinansowanie robót melioracyjnych. Poprawa drożności rowów melioracyjnych na terenie Powiatu Grodzkiego. Poprawa drożności, oczyszczenie rowów przydrożnych	Powiat grodzki	57,675	budżet powiatu
23.	Konserwacja rowów melioracyjnych	Powiat kaliski	30	budżet powiatu
24.	Konserwacja rowów melioracji wodnej szczegółowej	Powiat śremski	90,016	środki własne Spółki Wodnej Śrem, budżet Powiatu Śremskiego
25.	Regulacja rzeki Dojcy w Wolsztynie. Szlak budowli hydrotechnicznych.. Czyszczenie rzeki Dojcy.	Powiat wolsztyński	33,248	budżet powiatu
26.	Odbudowa zbiornika Małej Retencji Wodnej staw Sarnowa	Gmina Rawicz	86,700	budżet Gminy Rawicz

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka realizująca	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO				
Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa				
1.	Badanie czystości wód w jeziorach	Gmina Murowana Goślina	0,515	budżet gminy
Powietrze atmosferyczne				
3.	Eliminowanie z ruchu autobusów niespełniających norm (m.in. EURO 1) dla emisji pyłów i gazów oraz wymiana wyeksploatowanych autobusów na nowe spełniające co najmniej normę EURO 3 i L2.	MPK Poznań Sp. z o.o.	10 793	MPK Poznań Sp. z o.o., dotacje UE
4.	„Opracowanie aktualizacji programów ochrony powietrza dla stref: aglomeracja Poznań, m. Kalisz, gnieźnieńsko-wrzesińskiej i pilsko-złotowskiej, opracowanych w 2007 r. „Opracowanie programu ochrony powietrza w zakresie ozonu dla strefy wielkopolskiej oraz programu ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: aglomeracja poznańska, miasto Leszno, strefa gnieźnieńsko – wrzesińska oraz strefa pilsko – złotowska” „Opracowanie programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej”	Urząd Marszałkowski w Poznaniu	175,374	WFOŚiGW w Poznaniu, Urząd Marszałkowski w Poznaniu
Hałas				
1.	Realizacja „Programu ochrony środowiska przed hałasem, w tym wymiana taboru tramwajowego, kontynuacja modernizacji taboru autobusowego i tramwajowego	MPK Poznań Sp. z o. o.	298 683	środki własne, dotacje UE
2.	Budowa hali postojowej na terenie budowanej zajezdni tramwajowej na Franowie – I etap	MPK Poznań Sp. z o. o.	38 775	środki własne, dotacje UE
3.	Budowa obwodnic, zastosowanie cichych nawierzchni przy remontach i rozbudowie dróg wojewódzkich	Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu	241 746,679	środki własne, dotacje UE
4.	Przebudowa dróg	Buk	1036,706	budżet gminy, budżet Województwa Wielkopolskiego
5.	Realizacja zabezpieczeń akustycznych – budowa 2693 m ekranów akustycznych	Autostrada Wielkopolska S.A.	b. d.	środki własne
6.	Budowa ekranów akustycznych o łącznej długości 13891 m – efekt: zmniejszenie emisji hałasu;	GDDKiA	22 521,668	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Lp.	Przedsięwzięcie	Rok 2012		
		Jednostka realizująca	Koszty realizacji [tys. zł]	Źródła finansowania
7.	Wymiana taboru autobusowego	MZK w Pile Sp. z o.o.	1038,684	środki własne
8.	Naprawa nawierzchni dróg w Gminie Białośliwie	Gmina Białośliwie	13,147	budżet gminy
9.	Remont i przebudowa dróg powiatowych	Powiat kaliski	13097,615	budżet Powiatu, budżet Gmin, budżet Państwa, środki UE
10.	Wykonanie nowej nawierzchni na drodze w miejscowości Nowolipsk - przebudowa drogi powiatowej w Tursku - wykonanie nawierzchniowego utrwalenia na ul. Czartoryskich w Goluchowie - przebudowa ul. Lipowej i Reja w Pleszewie - przebudowa ul. Wojska Pol. i Sportowej	Powiat pleszewski	1109,908	budżet powiatu
11.	Ochrona przed hałasem. Nasadzenia zieleni w pasach dróg powiatowych	Powiat śremski	12,862	środki własne
12.	Przebudowa i budowa drogi nr 1043P od miejscowości Węgierce do skrzyżowania z drogą woj. nr 189	Powiat złotowski	4540,623	budżet powiatu, środki unijne
13.	Przebudowa i modernizacja dróg powiatowych	Powiat koniński	n.p.	ZDP Konin
Poważne awarie przemysłowe				
1.	Miasto Poznań dokonało rozbudowy Podsystemu Ostrzegania i Alarmowania Miasta Poznania.	Miasto Poznań	1205,375	budżet gminy
2.	Poprawa zabezpieczenia przeciwpożarowego Powiatu Tureckiego. Budowa strażnicy Jednostki Ratowniczo - Gaśniczej i Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Turku wraz z infrastrukturą oraz zagospodarowaniem terenu.	Powiat turecki	3809,811	Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu - dotacja celowa
DZIAŁANIA SYSTEMOWE				
Edukacja dla zrównoważonego rozwoju				
1.	Umieszczenie przez RDOŚ w Poznaniu w publicznie dostępnym wykazie danych 2538 kart oraz udostępniono na piśmie wniosek 393 informacji	RDOŚ Poznań	n.p.	w ramach działań RDOŚ
2.	Zakup licencji na oprogramowanie wchodzące w skład systemu SOZAT na lata 2011-2014	Urząd Marszałkowski w Poznaniu	53,246	WFOŚiGW, budżet Województwa Wielkopolskiego

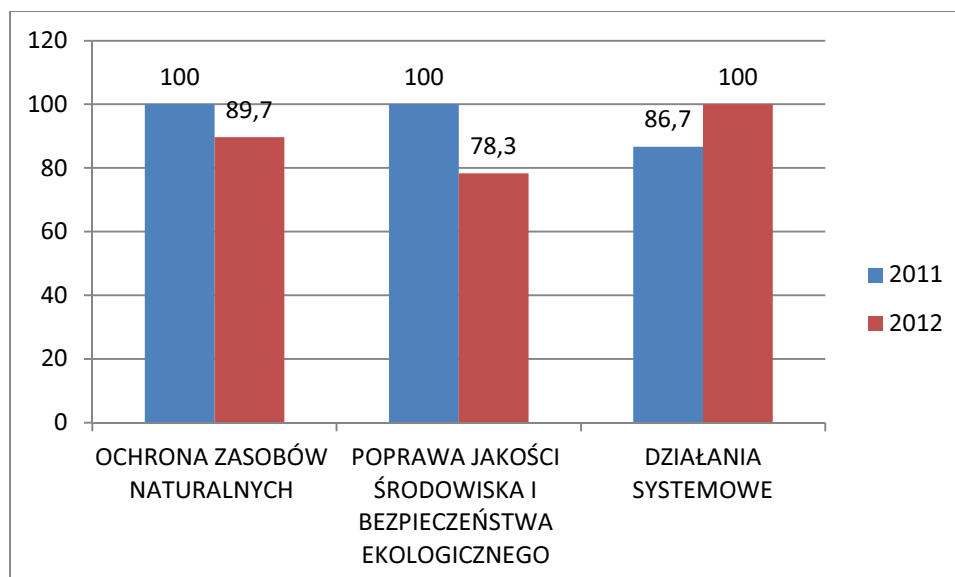
Zadania przewidziane w „Programie ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015” do realizacji w 2012 r. zostały wykonane w 84,4 %. Realizacji szeregu inwestycji, również w tym przypadku, podejmowały się zarówno podmioty wskazane w harmonogramie programu ochrony środowiska, jak również w miarę możliwości inne organy, instytucje i jednostki. W roku 2012 r. najczęściej inwestowano w ochronę przed hałasem, poprawę jakości wód i gospodarkę wodno-ściekową oraz poprawę jakości powietrza. Także w tym przypadku podejmowane były działania, które nie wpisywały się bezpośrednio w zadania programowe, ale stanowiły korzystne dla założonych celów ich uzupełnienie. W głównej mierze były to działania rekultywacyjne i monitoringowe służące ochronie gleb, szeroki zakres zabiegów melioracyjnych, prace modernizacyjne obejmujące przede wszystkim nawierzchnie dróg oraz realizacja zabezpieczeń akustycznych.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Na poniższym wykresie dokonano porównania stopnia realizacji zadań programowych w latach 2011-2012, w obrębie następujących działów: ochrona zasobów naturalnych, poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego oraz działania systemowe.

Jak wykazano, w roku 2011 zostały zrealizowane wszystkie przedsięwzięcia zaplanowane w ramach ochrony zasobów naturalnych oraz poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, a odsetek podjętych działań, przewidzianych w harmonogramie w obrębie działań systemowych, był wysoki. W roku 2012 wykonano wszystkie z planowanych przedsięwzięć w ramach działań systemowych. Z kolei uzyskany w statystykach wskaźnik procentowy stopnia realizacji przedsięwzięć z pozostałych obszarów był nieco niższy niż w roku poprzednim, co jednak wynikało w dużym stopniu z braku informacji zwrotnej w procesie ankietyzacji od jednostek odpowiedzialnych za realizację części zadań.

Rys. 26 Procentowy udział przedsięwzięć wykonanych względem planowanych w latach 2011-2012 [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ankietyzacji

5 ANALIZA FINANSOWA REALIZACJI ZADAŃ Z OCHRONY ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM W LATACH 2011-2012

5.1 Wprowadzenie

Środki finansowe na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska mogą pochodzić z następujących źródeł:

- źródła publiczne: budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego, ekologiczne fundusze celowe oraz inne pozabudżetowe instytucje publiczne, np. fundacje,
- prywatne źródła: własne środki finansowe przedsiębiorców, kredyty i pożyczki banków (Bank Ochrony Środowiska SA i inne banki komercyjne) oraz pozabankowych instytucji finansowych lub środki finansowe funduszy inwestycyjnych, środki osób fizycznych,
- środki z funduszy europejskich.

W niniejszym rozdziale przedstawiono koszty realizacji przedsięwzięć zrealizowanych, bądź będących w trakcie realizacji w latach 2011-2012 ujętych w „Programie Ochrony Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019” oraz „Programie ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015”. Analizy źródeł finansowania dokonano w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego, WFOŚiGW w Poznaniu, NFOŚiGW oraz opisano finansowanie przedsięwzięć ze źródeł unijnych poprzez środki możliwe do uzyskania w ramach PO Infrastruktura i Środowisko, Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W załącznikach 1-6 do niniejszego Sprawozdania umieszczono wykaz poszczególnych przedsięwzięć i wypłat dotacji oraz pożyczek w latach 2011-2012 w ramach poszczególnych rodzajów dofinansowań. Wykazy nie zawierają przedsięwzięć z zakresu gospodarki odpadami (takich, jak np.: likwidacja azbestu i wyrobów zawierających azbest, rekultywacja składowisk, budowa składowisk) przedsięwzięcia w tym zakresie zostaną ujęte w sprawozdaniu z Planu Gospodarki Odpadami dla województwa wielkopolskiego.

Na podstawie ww. wykazów opracowano mapy przedstawiające lokalizację przedsięwzięć zrealizowanych i będących w trakcie realizacji w latach 2011-2012 objętych dofinansowaniem poszczególnych instytucji czy programów finansujących. Dla zadań obejmujących większy obszar (np. teren powiatu czy gminy) przedsięwzięcie zostało przypisane do siedziby beneficjenta (powiatu, gminy, instytucji).

5.2 Finansowanie ochrony środowiska – dane GUS

W tabelach poniżej przedstawiono nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska wg kierunków inwestowania oraz wg źródeł finansowania w latach 2011-2012 (dane GUS).

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Tabela 15. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej wg kierunków inwestowania w tys. zł w latach 2011-2012 (dane GUS)

Kierunek inwestowania	Nakłady w tys. zł.	
	2011	2012
Gospodarka wodna		
ogółem	279 098,3	239 608,6
ujęcia i doprowadzenia wody	103 218,1	101 820,9
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	94 185,4	56 029,7
zbiorniki i stopnie wodne	30 181,2	30 111,0
regulacja i zabudowa rzek i potoków górskich	18 319,1	17 958,2
obwałowania przeciwpowodziowe	13 559,0	30 711,1
stacje pomp na zawałach i obszarach depresyjnych	19 635,5	2 977,7
Ochrona środowiska		
ogółem	1 181 767,3	804 203,6
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	330 831,8	139 591,2
gospodarka ściekowa i ochrona wód	744 419,0	607 697,9
gospodarka odpadami	55 498,1	19 910,5
ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleby, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	3 840,1	9 566,6
zmniejszenie hałasu i wibracji	13 151,5	17 780,2
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	11 888,6	339,3
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu na 1 mieszkańca	3,4	0,1
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu - ochrona i odbudowa gatunków i siedlisk oraz naturalnego i półnaturalnego krajobrazu	11 104,7	0,0
działalność badawczo-rozwojowa	0	672,2
pozostała działalność związana z ochroną środowiska	22 138,2	8 645,7

Tabela 16. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej wg źródeł finansowania w tys. zł w latach 2011-2012 (dane GUS)

Kierunek inwestowania	Nakłady w tys. zł.	
	2011	2012
Gospodarka wodna		
ogółem	279 098,3	239 608,6
środki własne	90 006,3	93 209,1
środki z budżetu centralnego	1 232,0	3 685,0
środki z budżetu województwa	73 443,9	76 995,1
środki z budżetu gminy	3 298,5	1 474,7
środki z zagranicy	8 233,1	12 961,9
fundusze ekologiczne	53 741,5	27 552,8
kredyty i pożyczki krajowe	20 972,3	6 688,6
inne środki	28 170,7	17 041,4
Ochrona środowiska		
ogółem	1 181 767,3	804 203,6
środki własne	670 162,0	381 294,3

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Kierunek inwestowania	Nakłady w tys. zł.	
	2011	2012
środki z budżetu centralnego	14 135,9	546,2
środki z budżetu województwa	1 745,0	2 385,3
środki z budżetu powiatu	19 271,9	21 428,0
środki z budżetu gminy	10 182,7	11 796,7
środki z zagranicy	160 712,3	143 325,9
fundusze ekologiczne	190 960,2	149 668,1
kredyty i pożyczki krajowe	87 049,9	64 025,4
inne środki	27 547,4	29 733,7

W roku 2012 odnotowano zmniejszenie nakładów finansowych zarówno na środki trwałe służące gospodarce wodnej, jak i ochronie środowiska, w porównaniu do roku poprzedniego. Wzrost nakładów dotyczył wyłącznie obwałowań przeciwpowodziowych, ochrony i przywrócenia wartości użytkowej gleby, ochrony wód podziemnych i powierzchniowych oraz zmniejszenia hałasu i wibracji.

Biorąc pod uwagę źródła finansowania, pomimo ogólnego spadku nakładów w roku 2012 w gospodarce wodnej zaobserwowano wzrost udziału środków własnych, środków z budżetu centralnego, środków z budżetu województwa oraz środków z zagranicy w porównaniu do roku 2011. W odniesieniu do ochrony środowiska wzrost ten obejmował środki z budżetu województwa, środki z budżetu powiatu, środki z budżetu gminy oraz inne środki.

5.3 Działalność Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w latach 2011-2012

Bieżąca działalność WFOŚiGW w 2011 r. i 2012 r. koncentrowała się na efektywnej realizacji zadań i celów statutowych polegających głównie na udzielaniu oprocentowanych pożyczek, dotacji, dopłat do oprocentowanych kredytów bankowych, a także przyznawaniu nagród za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Ponadto, na podstawie Porozumienia w sprawie realizacji Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” dla osi priorytetowych: I – Gospodarka wodno-ściekowa i II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi (projekty o wartości poniżej 25 mln euro), zawartego w dniu 25 czerwca 2007 r., pomiędzy Ministrem Środowiska a WFOŚiGW (wraz z późniejszymi aneksami), a także Porozumienia w sprawie przekazania i przyjęcia do realizacji zadań w ramach osi priorytetowych: I – Gospodarka wodno-ściekowa i II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”, zawartego w dniu 14 listopada 2007 r. pomiędzy Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej a WFOŚiGW (wraz z późniejszym aneksem), WFOŚiGW realizował w latach 2011-2012 zadania Instytucji Wdrażającej dla priorytetów: I – Gospodarka wodno-ściekowa i II Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”.

Natomiast na podstawie Porozumienia w sprawie realizacji Priorytetu III „Środowisko przyrodnicze” Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, zawartego w dniu 1 października 2007 r. pomiędzy Zarządem Województwa Wielkopolskiego a WFOŚiGW (wraz z późniejszymi aneksami), WFOŚiGW w latach 2011-2012 realizował zadania Instytucji Pośredniczącej w odniesieniu do Priorytetu III „Środowisko Przyrodnicze” Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

W latach 2011-2012 stan funduszu WFOŚiGW w Poznaniu wynosił:

- na koniec 2010 r. – 502 337 539,22 zł,
- na koniec 2011 r. – 542 304 121,56 zł,
- na koniec 2012 r. – 585 812 160,64 zł.

W tabelach poniżej zestawiono przychody oraz wydatki funduszu w latach 2011-2012.

Tabela 17. Przychody WFOŚiGW w Poznaniu w latach 2011-2012 w tys. zł

Wyszczególnienie	2011	2012
Opłaty za korzystanie ze środowiska i administracyjne kary pieniężne	63 003	62 012
Nadwyżka dochodów gmin i powiatów z tytułu opłat i kar	8 214	3 594
Przychody z dotacji i Pomocy Technicznej	3 135	3 097
Przychody finansowe	17 514	20 367
Przychody pozostałe	127	97
Razem	91 992	89 167

Tabela 18. Koszty i rozchody WFOŚiGW w Poznaniu w latach 2011-2012 w tys. zł

Wyszczególnienie	2011	2012
Dotacje i dopłaty	18 955	16 776
Środki na rzecz państwowych jednostek budżetowych	3 983	4 406
Umorzenia pożyczek	11 972	10 742
Nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej	71	40
Inne wydatki na ochronę środowiska	92	95
Koszty organów i biura	11 742	11 988
Koszty finansowe	5 149	1 533
Pozostałe koszty operacyjne	62	79
Razem	52 026	45 659

5.3.1 Dotacje

W 2011 r. i 2012 r. największa pomoc dotacyjna wypłacona była na dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu przeciwdziałania skutkom poważnych awarii, edukacji ekologicznej i ochrony powietrza.

Pomoc dotacyjna na przedsięwzięcia inwestycyjne w dużej mierze dotyczyła termomodernizacji budynków i inwestycji związanych z ochroną powietrza, a także zakupów specjalistycznego wyposażenia dla straży pożarnych w ramach przeciwdziałania skutkom poważnych awarii. Przedsięwzięcia pozainwestycyjne finansowane dotacjami to: edukacja ekologiczna, ochrona przyrody, monitoring środowiska, likwidacja wyrobów zawierających azbest.

W zakresie monitoringu stanu środowiska dofinansowanie dotyczyło Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska i jednostek współpracujących z WIOŚ w zakresie realizacji zintegrowanych działań monitoringowych na terenie województwa wielkopolskiego.

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

W obszarze ochrony przyrody między innymi dofinansowano zadania związane z rewaloryzacją i ochroną starodrzewu w zabytkowych parkach wiejskich i miejskich, działań polegających na aktywnej ochronie gatunkowej roślin i zwierząt.

W odniesieniu do problematyki edukacji ekologicznej wspierane były przede wszystkim przedsięwzięcia realizowane przez ośrodki edukacji ekologicznej oraz przedsięwzięcia edukacyjne o znaczeniu ponadlokalnym lub o zasięgu wojewódzkim, prowadzone przez różne jednostki organizacyjne w tym pozarządowe organizacje proekologiczne.

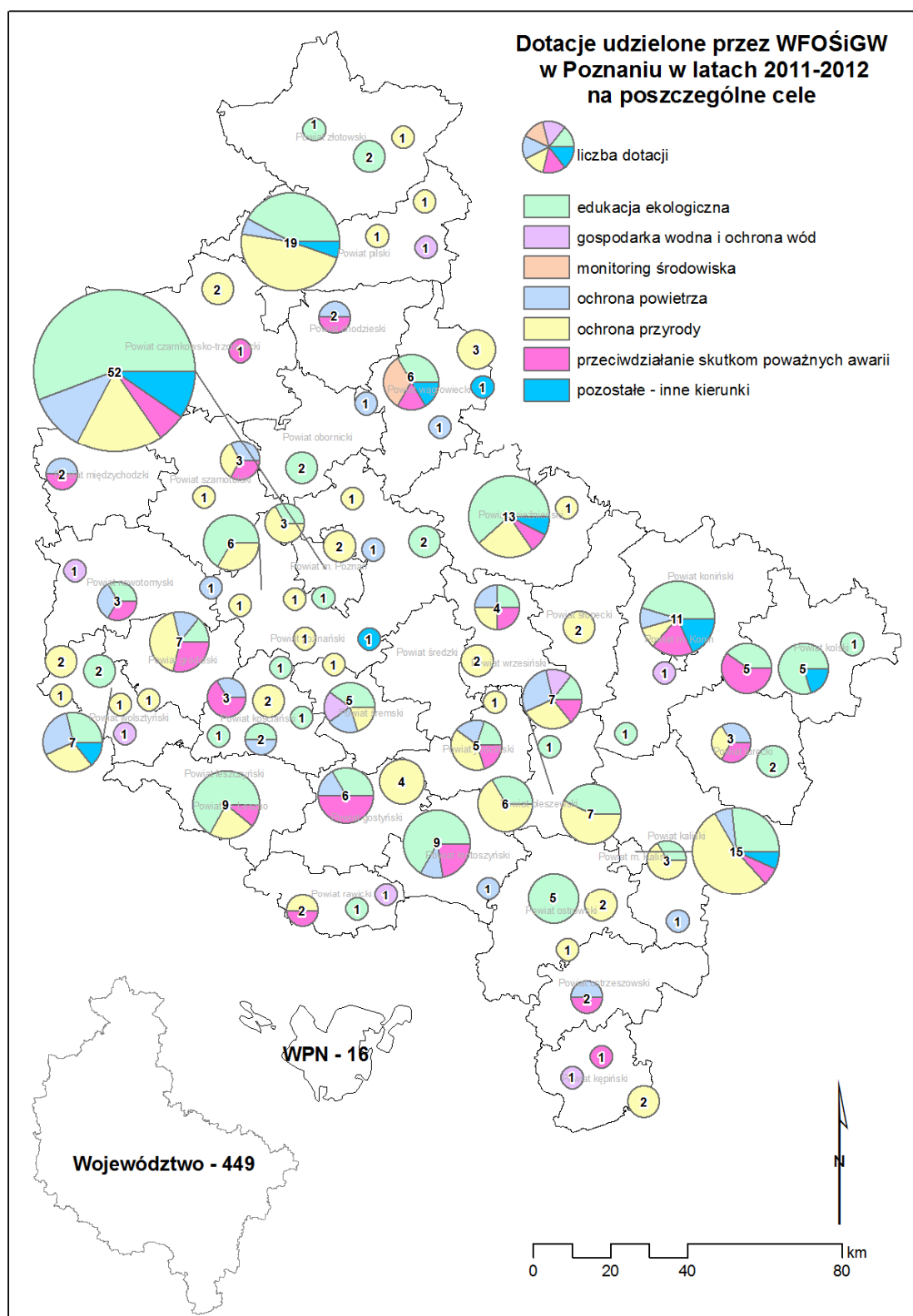
Tabela 19. Struktura wypłaconej przez WFOŚiGW w Poznaniu pomocy finansowej w formie dotacji na zadania ekologiczne w latach 2011-2012 według dziedzin w zł

Dziedzina	2011	2012
Przeciwdziałanie skutkom poważnych awarii	5 286 000,00	6 991 627,00
Edukacja ekologiczna	4 306 601,51	4 513 183,60
Ochrona powietrza	3 530 839,00	2 633 164,27
Gospodarka wodna	3 522 550,24	1 000 000,00
Ochrona wód	16 000,00	35 000,00
Monitoring środowiska	1 981 951,00	1 515 000,00
Likwidacja wyrobów zawierających azbest	1 219 508,38	-
Ochrona przyrody	917 330,18	1 011 208,73
Pozostałe – inne kierunki	1 590 916,70	2 944 475,67
Razem	22 371 697,01	20 643 659,27

Wykaz wypłat dotacji ze środków WFOŚiGW w latach 2011-2012 w rozbiciu na poszczególne przedsięwzięcia zawiera Załącznik 1 do niniejszego Raportu.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Rys. 27 Dotacje udzielone przez WFOŚiGW w Poznaniu w latach 2011-2012 w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu przedstawionych w Załączniku 1

5.3.2 Pożyczki

W 2011 r. wypłaty pożyczek ze środków WFOŚiGW wyniosły 165.873.596,97 zł.

W 2011r. wypłacone pożyczki dotyczyły przedsięwzięć związanych z:

- gospodarką wodną i ochroną wód - 140 162 761,18 zł, tj. 84,5%
- ochroną powietrza - 20 435 952,79 zł, tj. 12,3%
- gospodarką odpadami - 5 274 883,00 zł, tj. 3,2%

W 2012 r. wypłaty pożyczek ze środków WFOŚiGW wyniosły 129 911 402,09 zł.

W 2012 r. wypłacone pożyczki dotyczyły przedsięwzięć związanych z:

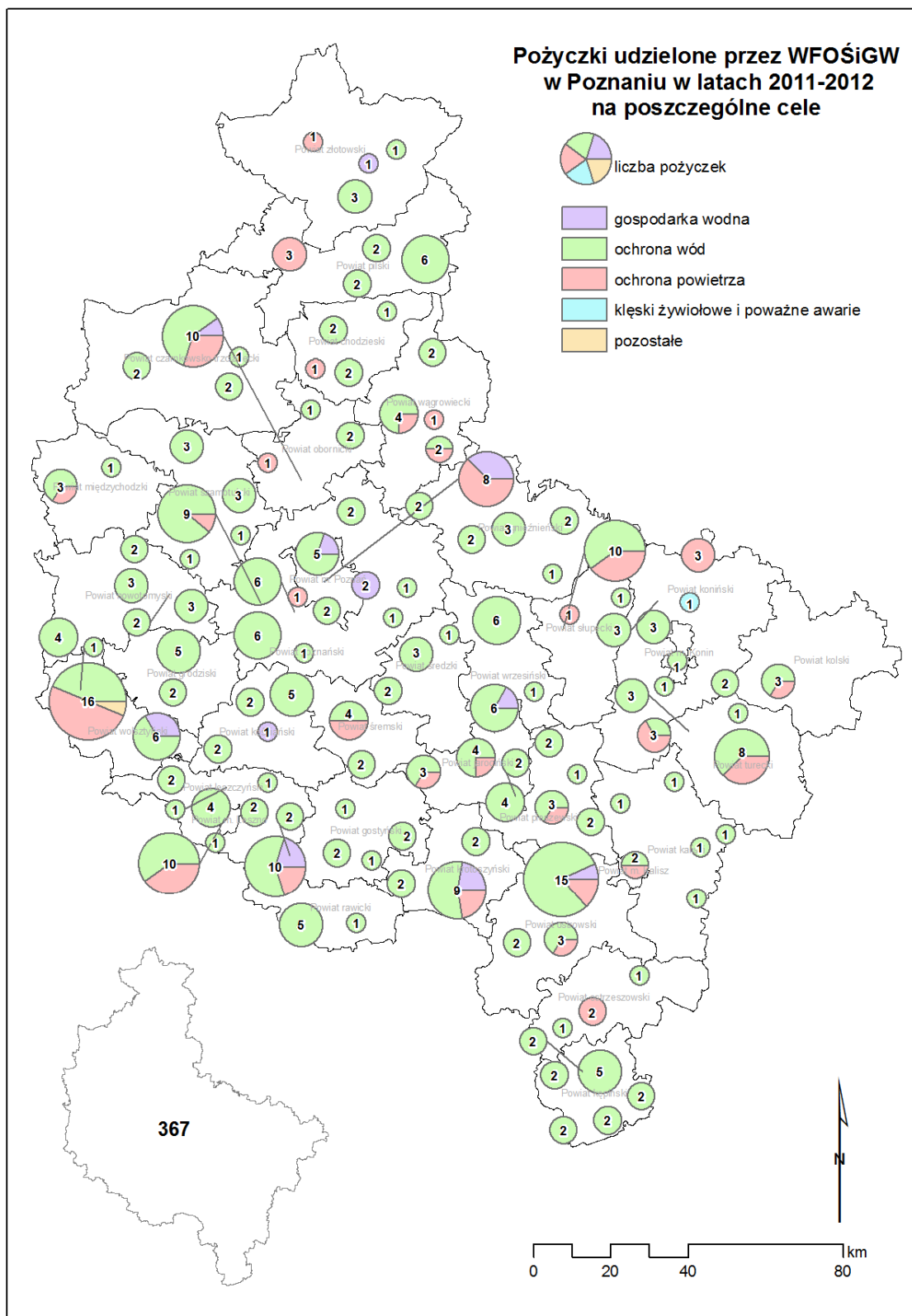
- gospodarką wodną i ochroną wód – 107 121 474,79 zł, tj. 82,5%
- gospodarką odpadami – 11 727 796,37 zł, tj. 9,0%,
- ochroną powietrza – 10 779 130,93 zł, tj. 8,3%,
- pozostałymi kierunkami – 283 000,00 zł, tj. 0,2%.

Zarówno w 2011 r., jak i w 2012 r. największe kwoty wsparcia dotyczyły gospodarki wodnej i ochrony wód, a w dalszej kolejności ochrony powietrza i gospodarki odpadami.

Wykaz wypłat pożyczek ze środków WFOŚiGW w latach 2011-2012 w rozbiciu na poszczególne przedsięwzięcia zawiera Załącznik 2 do niniejszego Raportu.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Rys. 28 Pożyczki udzielone przez WFOŚiGW w Poznaniu w latach 2011-2012 w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu przedstawionych w Załączniku 2

5.3.3 Realizacja Programów Operacyjnych wdrażanych przez WFOŚiGW w Poznaniu

WFOŚiGW w okresie programowania 2007–2013 jest zaangażowany w realizację dwóch Programów Operacyjnych:

- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – jako Instytucja Wdrażająca dwóch priorytetów (Priorytet I – Gospodarka wodno-ściekowa, Priorytet II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi);
- Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego – jako Instytucja Pośrednicząca dla Priorytetu III Środowisko przyrodnicze.

5.3.3.1 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

WFOŚiGW jest odpowiedzialny za wdrażanie Priorytetu I i Priorytetu II dla projektów o wartości całkowitej do 25 mln euro.

Głównym celem Priorytetu I – Gospodarka wodno-ściekowa jest wyposażenie (do końca 2015 r.) aglomeracji powyżej 15 tys. RLM w systemy kanalizacji oraz oczyszczalnie ścieków zgodnie z wymogami dyrektywy Rady 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych.

Głównym celem Priorytetu II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi jest zwiększenie korzyści gospodarczych poprzez zmniejszenie udziału odpadów komunalnych składowanych i rekultywację terenów zdegradowanych oraz ochronę brzegów morskich.

Suma dotacji wypłaconych przez WFOŚiGW w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko wyniosła:

- w 2011 r. – 47 940 492,97 zł (łącznie koszt przedsięwzięć 362 117 913,97 zł),
- w 2012 r. – 77 293 428,58 zł (łącznie koszt przedsięwzięć 576 645 119,70 zł).

W tabeli poniżej przedstawiono wykaz wypłat dofinansowań ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Dofinansowane przedsięwzięcia dotyczyły głównie gospodarki wodno-ściekowej.

Tabela 20. Wykaz wypłat dofinansowań ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w latach 2011-2012 (źródło: WFOŚiGW w Poznaniu)

Beneficjent	Przedsięwzięcie	Kwota wypłaconej dotacji w zł	Koszt przedsięwzięcia w zł
Rok 2011			
Gmina Rawicz	Rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej podrawickich miejscowości Masłowo etap 3-4 i Szymanowo	145 092,58	8 146 137,40
Gmina Krotoszyn	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Krotoszyn – etap II	9 344 435,25	59 185 686,11

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Beneficjent	Przedsięwzięcie	Kwota wypłaconej dotacji w zł	Koszt przedsięwzięcia w zł
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Obornikach Sp. z o.o.	Zapewnienie prawidłowego systemu odbioru ścieków na obszarze aglomeracji Oborniki	12 283 947,72	93 281 556,24
Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Pleszewie	Uporządkowanie gospodarki ściekowej w Gminie Pleszew	3 555 256,48	20 650 540,53
Międzygminny Związek Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich w Strzelcach Wielkich	Systemy kanalizacji zbiorczych aglomeracji gmin Kobylin-Krobia -Pogorzela	14 588 307,55	62 064 413,51
Wodociągi Kępińskie Sp. z o.o.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Kępno	7 754 925,03	62 854 412,50
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gnieźnie Sp. z o.o.	Modernizacja Miejskiej Oczyszczalni Ścieków wraz z budową kanalizacji sanitarnej w Gnieźnie	268 528,36	55 935 167,68
Rok 2012			
Gmina Krotoszyn	Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie aglomeracji Krotoszyn – etap II	9 095 476,28	59 185 686,11
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Obornikach Sp. z o.o.	Zapewnienie prawidłowego systemu odbioru ścieków na obszarze aglomeracji Oborniki	17 598 421,67	93 281 556,24
Międzygminny Związek Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich w Strzelcach Wielkich	Systemy kanalizacji zbiorczych aglomeracji gmin Kobylin-Krobia -Pogorzela	4 637 133,38	62 064 413,51
Wodociągi Kępińskie Sp. z o.o.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Kępno	3 925 539,09	62 854 412,50
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gnieźnie Sp. z o.o.	Modernizacja Miejskiej Oczyszczalni Ścieków wraz z budową kanalizacji sanitarnej w Gnieźnie	6 467 968,69	55 935 167,68
AQUANET S.A.	Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej dla ochrony zasobów wodnych w Poznaniu i okolicach – Etap II	25 695 227,44	169 069 639,25
Gmina Środa Wielkopolska	Rozbudowa kolektorów sanitarnych z odbudową ulic w aglomeracji Środa Wielkopolska	2 677 150,30	33 304 754,25
Zakład Eksploatacji Urządzeń Komunalnych Sp. z o.o. w Siedlcu	Kompleksowe zagospodarowanie ścieków w zlewni rzeki Obry - Gmina Siedlec	7 196 511,73	40 949 490,16

5.3.3.2 Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny (WRPO) stanowi kompleksowe narzędzie prowadzenia polityki rozwoju regionu w latach 2007-2013. Cele szczegółowe realizowane są poprzez 7 priorytetów WRPO. Dla Programu ochrony środowiska najważniejsze znaczenie ma Priorytet III „Środowisko przyrodnicze”, w ramach którego zdefiniowano następujące działania:

- Działanie 3.1. Racjonalizacja gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi
- Działanie 3.2. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
- Działanie 3.3. Wsparcie ochrony przyrody
- Działanie 3.4. Gospodarka wodno-ściekowa
- Działanie 3.5. Wzmocnienie ochrony przeciwpowodziowej zagrożonych obszarów oraz zwiększenie retencji na terenie województwa
- Działanie 3.6. Poprawa bezpieczeństwa środowiskowego i ekologicznego
- Działanie 3.7. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych zasobów energii.

Realizacja WRPO w 2011, priorytet III

W 2011 r. zawarto 6 umów na łączną kwotę dofinansowania 18 446 867,22 zł. Łącznie do końca 2011 r. podpisano 167 umów na łączną kwotę dofinansowania 653 549 498,93 zł. Struktura podpisanych umów była następująca:

- 2 umowy w ramach Działania 3.1,
- 75 umów w ramach Działania 3.2,
- 22 umowy w ramach Działania 3.3,
- 36 umów w ramach Działania 3.4,
- 3 umowy w ramach Działania 3.5,
- 21 umów w ramach Działania 3.6,
- 8 umów w ramach Działania 3.7,

z czego jedna umowa (w ramach Działania 3.6) została rozwiązana z powodu rezygnacji Beneficjenta. W związku z występującymi aktualizacjami projektów w ramach zawartych umów podpisano 196 aneksów, z czego 132 aneksy w 2011 r.

W 2011 r. zatwierdzono 239 wniosków o płatność na łączną kwotę dofinansowania 203 760 046, 76 zł (z czego 127 596 942, 15 zł w formie zaliczki i 76 163 104,61 zł w formie refundacji) oraz 2 wnioski państwowych jednostek budżetowych na łączną kwotę dofinansowania 1 610 762,78 zł.

Ogółem do końca 2011 r. wypłacono 241 014 010,89 zł, z czego w formie zaliczki 148 978 236,57 zł, w formie refundacji 92 035 774,32 zł i dodatkowo poświadczono dofinansowanie w kwocie 2 957 709,98 zł dla państwowych jednostek budżetowych.

Realizacja WRPO w 2012, priorytet III

W ramach Priorytetu III w 2012 r. podpisano 19 umów na łączną kwotę dofinansowania 71 024 433,72 zł, a od początku uruchomienia programu 10 pre-umów i 186 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 686 659 287,93 zł. Pojawiające się aktualizacje projektów wymogły podpisanie 313 aneksów w ramach zawartych umów i pre-umów, z czego 104 aneksy do umów podpisano w roku 2012.

W 2012 r. zatwierdzono 348 wniosków o płatność (w tym 154 wnioski pełniące wyłącznie funkcję sprawozdawczą) na łączną kwotę dofinansowania 137 570 914,36 zł (z czego 86 491 478, 88 zł w formie zaliczki oraz 51 079 435,48 zł w formie refundacji)

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

oraz 3 wnioski państwowych jednostek budżetowych na kwotę dofinansowania 23 641 932,60 zł.

W roku 2012 wypłacono Beneficjentom 139 580 870,26 zł oraz dodatkowo 23 641 932,60 zł dla państwowych jednostek budżetowych. Ogółem do końca 2012 r. wypłacono 378 574 926,45 zł i dodatkowo poświadczono dofinansowanie w kwocie 26 599 642,58 zł dla państwowych jednostek budżetowych.

Wykaz wypłat dofinansowań ze środków Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 w latach 2011-2012 obsługiwanych przez WFOŚiGW w Poznaniu zamieszczono w Załączniku 3 do niniejszego Raportu.

5.4 Finansowanie przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w województwie wielkopolskim w latach 2011-2012

Misją Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie przedsięwzięć, służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości, w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju. Absorpcja bezzwrotnych środków europejskich, przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną oraz współfinansowanie przedsięwzięć realizowanych z tych środków, ze środków własnych, stanowiła w latach 2011-2012, w ujęciu finansowym, najistotniejszy element działalności NFOŚiGW. Działania zmierzające do wykorzystania środków pomocy europejskiej koncentrowały się głównie wokół:

- współfinansowania i obsługi przedsięwzięć, które uzyskały dofinansowanie ze środków ISPA/Funduszu Spójności, w ramach perspektywy finansowej 2000-2006;
- wdrażania, przygotowania do wdrażania i współfinansowania, ze środków Narodowego Funduszu, przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko;
- obsługi przedsięwzięć realizowanych ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, LIFE+, EFP PHARE, SIDA i in.

Narodowy Fundusz wspierał również inne przedsięwzięcia, których realizacja nie angażuje środków europejskich, ale są one niezbędne dla realizacji polityki ekologicznej państwa i wynikają ze Strategii działania Narodowego Funduszu.

Dla województwa wielkopolskiego wielkość finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w 2011 r. była na poziomie 292 mln zł., w tym 206 mln zł stanowił transfer środków europejskich, a 86 mln zł to przedsięwzięcia finansowane ze środków NFOŚiGW.

W 2012 r. wielkość finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej dla województwa wielkopolskiego była na poziomie 351 mln zł., w tym 237 mln zł stanowił transfer środków europejskich, a 114 mln zł to przedsięwzięcia finansowane ze środków NFOŚiGW.

Wykaz wypłat dofinansowań ze środków własnych NFOŚiGW w latach 2011-2012 na terenie województwa wielkopolskiego prezentuje Załącznik 4. Natomiast wykaz wypłat dofinansowań ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko obsługiwanych przez NFOŚiGW w latach 2011-2012 na terenie województwa wielkopolskiego zawiera Załącznik 5. Wykazy nie zawierają przedsięwzięć z zakresu gospodarki odpadami. Projekty w tym zakresie zostaną ujęte w sprawozdaniu z Planu Gospodarki Odpadami dla województwa wielkopolskiego.

5.5 Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 w województwie wielkopolskim

W ramach PROW 2007-2013 na terenie województwa wielkopolskiego w zakresie ochrony środowiska realizowane są zadania w obszarze: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej.

Celem działania jest poprawa warunków życia oraz prowadzenia działalności gospodarczej na obszarach wiejskich poprzez rozwijanie niektórych elementów infrastruktury technicznej zapewniających dostęp do podstawowych usług dla ludności i gospodarki. W celu zmniejszenia zużycia paliw kopalnych w ramach działania wspierane są również inwestycje dotyczące wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Pomoc udzielana jest na realizację projektów w zakresie:

- gospodarki wodno-ściekowej w szczególności:
 - zaopatrzenia w wodę,
 - odprowadzania i oczyszczania ścieków, w tym systemów kanalizacji sieciowej lub kanalizacji zagrodowej,
- tworzenia systemu zbioru, segregacji i wywozu odpadów komunalnych,
- wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy,

Beneficjentem programu jest gmina lub jednostka organizacyjna, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego.

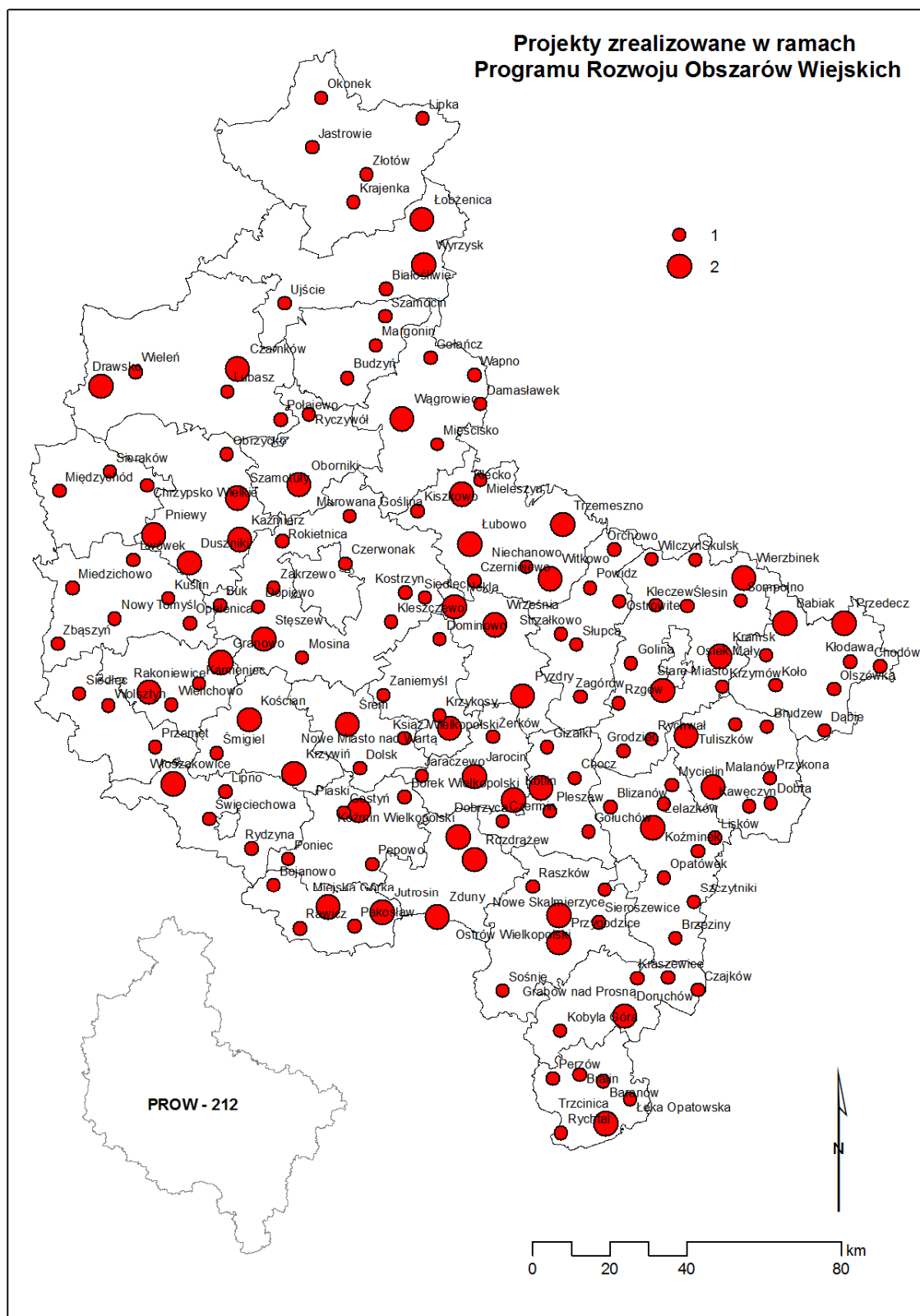
Refundacji podlegają koszty kwalifikowane, poniesione przez beneficjenta, nieprzekraczającej 75% tych kosztów, z tym że dla jednej gminy w okresie realizacji Programu – nie więcej niż:

- 4 000 000 zł na operacje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;
- 200 000 zł na operacje w zakresie tworzenia systemu zbioru, segregacji i wywozu odpadów komunalnych;
- 3 000 000 zł na operacje w zakresie wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych.

Zestawienie zawierające wykaz płatności w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013” dla projektów realizowanych na terenie województwa wielkopolskiego w latach 2011-2012 w ramach działania "Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” zawiera Załącznik 6. Projekty zawarte w zestawieniu są realizowane w ramach Osi III – Działanie 321 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej. Tabela nie ujmuje przedsięwzięć dotyczących gospodarki odpadami - zostaną one uwzględnione w Sprawozdaniu z Planu Gospodarki Odpadami dla województwa wielkopolskiego.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Rys. 31 Projekty zrealizowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w województwie wielkopolskim oraz w poszczególnych jego powiatach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego

6 ANALIZA RZECZOWA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2011-2012 – EFEKTY EKOLOGICZNE

6.1 Wprowadzenie

W niniejszym rozdziale opisano efekty ekologiczne realizacji programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego w latach 2011-2012. Źródłami danych były:

- dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego,
- sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych za rok 2011 i 2012,
- sprawozdania z działalności WFOŚiGW w Poznaniu za lata 2011 i 2012,
- sprawozdania z działalności NFOŚiGW w Warszawie za lata 2011 i 2012.

6.2 Efekty rzeczowe w ochronie środowiska wg GUS

W poniższej tabeli przedstawiono efekty ekologiczne osiągnięte w latach 2011-2012 w związku z inwestycjami w ochronę środowiska na terenie województwa wielkopolskiego.

Tabela 21. Efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej w województwie wielkopolskim w latach 2011-2012 (dane GUS)

Zagadnienie	Jednostka	2011	2012
Gospodarka ściekowa i ochrona wód			
Sieć kanalizacyjna			
odprowadzająca ścieki	km	800,2	646,5
odprowadzająca wody opadowe	km	111,3	96,2
Oczyszczalnie ścieków (ogółem)			
obiekty	szt.	7	6
przepustowość	m ³ /dobę	9 659	7 071
Mechaniczne			
obiekty	szt.	4	2
przepustowość	m ³ /dobę	8 176	3 155
Biologiczne (bez komór fermentacyjnych)			
obiekty	szt.	3	4
przepustowość	m ³ /dobę	1 283	3 916
Gospodarka wodna			
wydajność ujęć wody	m ³ /d	3 906	3 848
wydajność stacji uzdatniania wody	m ³ /d	8 026	8 865
sieć wodociągowa	km	455,4	252,3
zbiorniki wodne ogółem	szt.	1	1
zbiorniki wodne pojemność całkowita	m ³	2 100 000	232497
obwałowania przeciwpowodziowe	km	66,5	11,1
stacje pomp na zawałach i obszarach depresyjnych	szt.	8	3
regulacja i zabudowa rzek i potoków łącznie z zabudową potoków górskich	km	48,2	10,6
Ochrona powietrza			
Zdolność zainstalowanych urządzeń i instalacji do redukcji zanieczyszczeń			
pyłowe	t/r	13 547	421
gazowe	t/r	1 082	2

6.3 Efekty rzeczowe realizacji KPOŚK

Podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy Rady z dnia 21 maja 1991 r. (91/271/EWG) dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych jest Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych – ogólnopolski dokument strategiczny określający potrzeby i planowane działania na rzecz wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacyjne. Program uwzględnia aglomeracje miejskie i wiejskie o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) powyżej 2 000. Jest on narzędziem służącym koordynacji działań gmin jako władz lokalnych i przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych w realizacji infrastruktury gospodarki ściekowej na ich terenach.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych zatwierdzony został przez Radę Ministrów 16 grudnia 2003 r. Kolejne jego aktualizacje zatwierdzane były w roku 2005 (AKPOŚK2005), w marcu 2010 r. (AKPOŚK2009) oraz w lutym 2011 r. (AKPOŚK2010).

W ramach pierwszych dwóch aktualizacji weryfikowane były potrzeby poszczególnych aglomeracji ujętych w programie oraz aglomeracji nowoutworzonych, w zakresie inwestycyjnym i finansowym. Ponadto w ramach drugiej aktualizacji określono priorytety inwestycyjne wprowadzając podział aglomeracji na:

- Aglomeracje priorytetowe dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego (Załącznik 1),
- Aglomeracje niestanowiące priorytetu dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego (Załącznik 2),
- Aglomeracje pozostałe (Załącznik 3) nowo wyznaczone, które nie spełniły wymogów formalnych, by znaleźć się w załączniku 1 i 2 (aglomeracje te nie są wliczone do zakresu rzeczowego i finansowego programu).

Trzecia aktualizacja programu (AKPOŚK2010) swoim zakresem objęła wyłącznie dane dotyczące terminów realizacji inwestycji. Jej celem była analiza stanu zaawansowania realizacji inwestycji oraz analiza przyczyn zaistniałych opóźnień i w rezultacie ustalenie realnych terminów ich zakończenia.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (AKPOŚK2010) uwzględnia obecnie 207 aglomeracji na terenie województwa wielkopolskiego, w tym 175 priorytetowych dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego (Załącznik 1 AKPOŚK2010) i 32 niestanowiące priorytetu dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego (Załącznik 2 AKPOŚK2010).

Charakterystykę wybranych zagadnień w zakresie gospodarki ściekowej określających stan realizacji KPOŚK w roku 2011 i 2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Charakterystyka wybranych zagadnień w zakresie gospodarki ściekowej w województwie wielkopolskim – efekty ekologiczne wg KPOŚK

Zagadnienie	Jednostka	2011	2012
Długość sieci kanalizacji sanitarnej wg stanu na koniec roku	km	9 525	10 476
Długość sieci kanalizacji ogólnospławnej wg stanu na koniec roku	km	638	597
Długość sieci kanalizacji deszczowej wg stanu na koniec roku	km	2 600	2 826
Długość sieci kanalizacyjnej wybudowanej w danym roku	km	771	956
Długość sieci kanalizacji zmodernizowanej w danym roku	km	54	13
Liczba rzeczywistych mieszkańców aglomeracji wg stanu na koniec roku	mieszk.	3 003 610	2 970 484

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Zagadnienie	Jednostka	2011	2012
Liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji sanitarnej w aglomeracjach wg stanu na koniec roku	mieszk.	2 245 125	2 297 379
Liczba mieszkańców obsługiwanych przez tabor asenizacyjny w aglomeracjach wg stanu na koniec roku	mieszk.	613 515	563 156
Liczba mieszkańców korzystających z indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w aglomeracjach wg stanu na koniec roku	mieszk.	24 489	30 327
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	5 097	6 719
Średnia łączna przepustowość istniejących komunalnych oczyszczalni ścieków w aglomeracjach	m ³ /d	615 254	650 968
Maksymalna łączna przepustowość istniejących komunalnych oczyszczalni ścieków w aglomeracjach	m ³ /d	1 129 831	1 119 650
Ilość ścieków komunalnych powstających w aglomeracjach ogółem	tys. m ³ /rok	161 908	159 669
Ilość ścieków komunalnych odprowadzanych zbiorczym systemem kanalizacyjnym do oczyszczalni	tys. m ³ /rok	143 470	142 483
Ilość ścieków dostarczanych do oczyszczalni twarem asenizacyjnym	tys. m ³ /rok	6 280	6 066
Ilość ścieków oczyszczanych systemami indywidualnymi	tys. m ³ /rok	1 193	1 317
Ilość ścieków nieoczyszczanych w aglomeracjach	tys. m ³ /rok	9 124	8 310

6.4 Efekty ekologiczne uzyskane w związku z działalnością WFOŚiGW w Poznaniu

Ustawowym celem realizowanej przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej pomocy finansowej jest wspieranie działań mających za zadanie poprawę stanu środowiska naturalnego. Bezpośrednią oznaką takiej poprawy są efekty rzeczowe i ekologiczne związane z realizacją oddanych do użytku inwestycji.

Efekty ekologiczne przedstawione poniżej dotyczą wielkości uzyskanych z umów zakończonych w danym roku oraz planowanych do uzyskania wielkości z umów podpisanych w danym roku. W przypadku umów, dla których efekt ekologiczny jest równoważny efektowi rzeczowemu przedstawiono efekt rzeczowy. Prezentowane efekty ekologiczne i rzeczowe odnoszą się do całego przedsięwzięcia, a nie jedynie do jego części finansowanej przez WFOŚiGW.

Poniżej przedstawiono najważniejsze efekty w zakresie ochrony wód i ochrony powietrza w ramach przedsięwzięć współfinansowanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w latach 2011-2012.

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Tabela 23. Efekty rzeczowe i ekologiczne w zakresie ochrony wód i gospodarki wodnej w latach 2011-2012 (wg danych WFOŚiGW w Poznaniu)

Wskaźnik	Jednostka	2011 r.		2012 r.	
		zawarte umowy	przedsięwzięcia zakończone	zawarte umowy	przedsięwzięcia zakończone
Zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków	m ³ /d	10 733,80	3 318,52	33,30	7 691,80
Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km	883,60	632,56	254,936	561,724
Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km	22,51	12,44	4,182	26,806
Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km	0,00	1,87	13,774	6,171
Ilość przyłączy kanalizacyjnych	szt.	9 646	8 629	3 381	11 099
Długość rzek i potoków poddanych regulacji	km	17,86	1,72	-	-
Długość wybudowanych /zmodernizowanych wałów przeciwpowodziowych	km	0,90	0,00	0,34	0,34
Zwiększenie pojemności zbiorników retencyjnych	tys. m ³	14,50	2 124,00	65,479	10,979

Tabela 24. Efekty rzeczowe i ekologiczne w zakresie ochrony powietrza w latach 2011-2012 (wg danych WFOŚiGW w Poznaniu)

Wskaźnik	Jednostka	2011 r.		2012 r.	
		zawarte umowy	przedsięwzięcia zakończone	zawarte umowy	przedsięwzięcia zakończone
Zmniejszenie emisji SO ₂	Mg/rok	187,39	161,23	173,812	14,159
Zmniejszenie emisji NO _x	Mg/rok	33,21	28,15	20,395	4,422
Zmniejszenie emisji CO	Mg/rok	73,99	148,63	168,852	38,972
Zmniejszenie emisji CO ₂	Mg/rok	13 776,99	17 203,08	9 581,189	2 640,601
Zmniejszenie emisji pyłów	Mg/rok	215,82	174,00	110,325	102,097
Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną	GJ/rok	4 282,75	4 863,93	19 927,89	12 261,77

W zakresie ochrony powietrza WFOŚiGW wspomagał również realizację przedsięwzięć proekologicznych charakteryzujących się innymi niż wyżej określone efektami rzeczowymi i ekologicznymi, np. montaż pomp ciepła i kolektorów słonecznych.

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

W ramach przedsięwzięć z zakresu edukacji ekologicznej oraz ochrony przyrody dofinansowano w 2011 i 2012 roku ze środków WFOŚiGW m.in. organizację konkursów i olimpiad upowszechniających wiedzę ekologiczną, tworzenie/doposażenie ośrodków edukacji ekologicznej, publikację wydawnictw oraz filmów o tematyce ekologicznej, rewaloryzację parków zabytkowych.

W pozostałych dziedzinach, przedsięwzięcia zrealizowane w 2011 i 2012 r. i dofinansowane ze środków WFOŚiGW, tj. edukacja ekologiczna, monitoring środowiska, przyniosły istotne, choć często niewymierne i nieporównywalne efekty ekologiczne.

W ramach przedsięwzięć związanych z zapobieganiem i likwidacją skutków klęsk żywiołowych i poważnych awarii dofinansowano w 2012 roku ze środków WFOŚiGW m.in. zakup sprzętu ratownictwa ekologiczno-chemicznego oraz dostawę samochodów ratowniczo-gaśniczych.

6.5 Efekty ekologiczne uzyskane w związku z działalnością NFOŚiGW w Warszawie

W tabelach poniżej przedstawiono planowane do uzyskania efekty ekologiczne przedsięwzięć współfinansowanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w latach 2011-2012 na terenie województwa wielkopolskiego.

Tabela 25. Wybrane planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2011 r. i 2012 r. – województwo wielkopolskie (wg danych NFOŚiGW)

Wskaźnik	Jednostka	Rok	
		2011	2012
Ochrona klimatu i atmosfery			
Zmniejszenie emisji CO ₂	Mg/rok	4 549	185 793
Powierzchnia zainstalowanych kolektorów słonecznych	m ²	5 530	-
Zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną	GJ/rok	41 313	-
Zmniejszenie zapotrzebowania na energię elektryczną	MWh/rok	238	-
Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej	GJ/rok	-	154 319
Ilość zaoszczędzonej energii pierwotnej	GJ/rok	-	49 771
Liczba obiektów objętych termomodernizacją	szt.	-	149
Zwiększenie produkcji energii cieplnej	GJ/rok	3 100	-
Zwiększenie produkcji energii elektrycznej	MWh/rok	6 427	6 658
Ochrona wód i gospodarka wodna			
Równoważna liczba mieszkańców ścieków oczyszczonych, w rok po zakończeniu projektu	RLM	52 187	26 180
Ilość osadu zagospodarowanego	tsm/rok	830	431
Przyrost liczby mieszkańców objętych systemem zbierania ścieków	os.	68	3 626
Średniodobowa ilość ścieków oczyszczonych w rok po zakończeniu projektu	m ³ /dobę	6 333	3 504
Przyrost liczby mieszkańców wyposażonych w wodę do picia o odpowiedniej jakości	os.	23 524	-

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Wskaźnik	Jednostka	Rok	
		2011	2012
Długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km	0,39	-

Tabela 26. Efekty rzeczowe i ekologiczne osiągnięte w latach 2011-2012 w wyniku realizacji przedsięwzięć dofinansowanych przez NFOŚiGW na terenie województwa wielkopolskiego

Beneficjent	Przedsięwzięcie	2011 r.	2012 r.
Efekty rzeczowe			
Drawieński Park Narodowy	Ochrona przyrody i ograniczenie zagrożeń dla zachowania różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej na terenie DPN (265/2011/D)	zadaszenia = 13 liczba obiektów	-
Drawieński Park Narodowy	Ochrona przyrody i ograniczenie zagrożeń dla zachowania różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej na terenie DPN (265/2011/D)	inne (infrastruktura turystyczna - przyroda) = 84 liczba obiektów	-
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Termomodernizacja obiektu użyteczności publicznej-budynek dydaktyczny A i B Collegium Novum Uniwersytetu im. A.Mickiewicz (472/2012/D)	-	ilość budynków objętych termomodernizacją = 2 szt.
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Termomodernizacja obiektu użyteczności publicznej-budynek dydaktyczny A i B Collegium Novum Uniwersytetu im. A.Mickiewicz (472/2012/D)	-	ocieplenie przegród zewnętrznych (ścian, stropów, dachów) = 5375 m ²
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Termomodernizacja obiektu użyteczności publicznej-budynek dydaktyczny A i B Collegium Novum Uniwersytetu im. A.Mickiewicz (472/2012/D)	-	wymiana instalacji wewnętrznych (co, cwu i ct) = 2 szt.
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Termomodernizacja obiektu użyteczności publicznej-budynek dydaktyczny A i B Collegium Novum Uniwersytetu im. A.Mickiewicz (472/2012/D)	-	wymiana okien = 2772 m ²
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	Termomodernizacja obiektu użyteczności publicznej-budynek dydaktyczny A i B Collegium Novum Uniwersytetu im. A.Mickiewicz (472/2012/D)	-	wymiana drzwi = 14 m ²
2.158 przedsięwzięć dla osób fizycznych	Montaż kolektorów słonecznych do ogrzewania C.W.U i C.O.	montaż kolektorów o łącznej powierzchni 5.395,62 m ²	montaż kolektorów o łącznej powierzchni 9.826,05 m ²
Efekty ekologiczne			
Future Energy Dariusz Kostański i Tadeusz Śliwka s.c.	Budowa trzech generatorów elektrowni wiatrowej o łącznej mocy 1.5 MW (544/2009/D)		Ograniczenie lub uniknięcie emisji dwutlenku węgla = 2185 Mg/rok
Future Energy Dariusz	Budowa trzech generatorów elektrowni wiatrowej o łącznej mocy 1.5 MW		Zmniejszenie emisji NOx = 3,63 Mg/rok

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Beneficjent	Przedsięwzięcie	2011 r.	2012 r.
Kostański i Tadeusz Śliwka s.c.	(544/2009/D)		
Future Energy Dariusz Kostański i Tadeusz Śliwka s.c.	Budowa trzech generatorów elektrowni wiatrowej o łącznej mocy 1.5 MW (544/2009/D)		Zmniejszenie emisji SO ₂ = 9,98 Mg/rok
Future Energy Dariusz Kostański i Tadeusz Śliwka s.c.	Budowa trzech generatorów elektrowni wiatrowej o łącznej mocy 1.5 MW (544/2009/D)		Zmniejszenie emisji pyłu = 0,44 Mg/rok
Future Energy Dariusz Kostański i Tadeusz Śliwka s.c.	Budowa trzech generatorów elektrowni wiatrowej o łącznej mocy 1.5 MW (544/2009/D)		Zwiększenie produkcji energii elektrycznej - inne źródła = 2300 MWh/rok
Drawieński Park Narodowy	Ochrona przyrody i ograniczenie zagrożeń dla zachowania różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej na terenie DPN (265/2011/D)		ochrona gatunkowa = Tak
Drawieński Park Narodowy	Ochrona przyrody i ograniczenie zagrożeń dla zachowania różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej na terenie DPN (265/2011/D)		ochrona ekosystemów = Tak
Drawieński Park Narodowy	Ochrona przyrody i ograniczenie zagrożeń dla zachowania różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej na terenie DPN (265/2011/D)		ograniczenie skutków antropopresji na obszarach przyrodniczo cennych = Tak
Drawieński Park Narodowy	Ochrona przyrody i ograniczenie zagrożeń dla zachowania różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej na terenie DPN (265/2011/D)		Projekt realizowany na obszarach NATURA 2000 = Tak
2.158 przedsięwzięć dla osób fizycznych	Montaż kolektorów słonecznych do ogrzewania C.W.U i C.O.	Uniknięcie emisji CO ₂ w Mg/rok - 837,4	Uniknięcie emisji CO ₂ w Mg/rok - 1525

7 WNIOSKI

Niniejszy raport przedstawia analizę stanu środowiska na terenie województwa wielkopolskiego oraz stopień realizacji "Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019" oraz „Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015” w latach 2011-2012.

Podstawą opracowania Raportu, weryfikującego wykonanie zadań z poszczególnych Programów w latach 2011-2012, były ankiety sporządzone i rozesłane do podmiotów zobowiązanych do wykonania przedmiotowych zadań.

Na wstępie należy zaznaczyć, że pomimo wysokiego poziomu zwrotu, pełna analiza stopnia realizacji zadań nie była do końca możliwa, z uwagi na to, że znaczna część otrzymanych ankiet nie zawierała kompletnych danych. Najczęściej problem ankietowanym podmiotom sprawiało określenie efektów ekologicznych, a także podanie kosztów zadań lub wydzielenie z kosztów całkowitych sum wydanych w okresie sprawozdawczym, a także wskazanie źródeł finansowania podejmowanych przedsięwzięć.

Ponadto, podkreślenia wymaga fakt, że obydwa Programy obejmowały zadania, za realizację których odpowiedzialnych było wiele niezależnych od siebie organów i podmiotów, co wraz z ograniczonymi możliwościami finansowymi wielu jednostek stanowiło już na starcie spore utrudnienie na drodze do osiągnięcia założonych celów. Mimo to w wyniku analizy przeprowadzonej w niniejszym raporcie wykazano, że na 68 zaplanowanych przedsięwzięć w 2011 r. zrealizowano 66, co stanowi 97,1 %. Z kolei w roku 2012 na 109 zaplanowanych przedsięwzięć wykonanych zostało 92, co daje 84,4% skuteczności. Odnosząc się do pierwszego z analizowanych Programów należy zaznaczyć, że w roku 2011 zostały zrealizowane wszystkie przedsięwzięcia zaplanowane w ramach ochrony zasobów naturalnych oraz poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, natomiast w przypadku Programu drugiego wykonano wszystkie przedsięwzięcia, przewidziane w harmonogramie do realizacji na rok 2012, w ramach działań systemowych. Schodząc z kolei do poziomu poszczególnych aspektów środowiska, przyrównując obydwa dokumenty, wykazano, że w ramach ochrony przyrody, zieleni miejskiej oraz ochrony powierzchni ziemi skuteczność realizacji przedsięwzięć zawsze była 100 %.

W toku analizy wykazano, że szereg z zaplanowanych przedsięwzięć podejmowany był przez szerszą niż wytypowano w Programach grupę podmiotów. W obydwu czasookresach zaobserwowano także tendencję do podejmowania szeregu przedsięwzięć proekologicznych spoza list programowych, przy czym wiele z przedsięwzięć podjętych w roku 2011 powielala się w roku kolejnym. W głównej mierze były to przedsięwzięcia rekultywacyjne i monitoringowe służące ochronie gleb, szeroki zakres zabiegów melioracyjnych, prace modernizacyjne obejmujące przede wszystkim nawierzchnie dróg, realizacja zabezpieczeń akustycznych, tworzenie koncepcji i opracowań służących poprawie stanu gospodarki wodno-ściekowej, działania restytucyjne w lasach oraz szeroko pojęta edukacja ekologiczna. Sytuacja ta pokazuje wyraźnie, że istnieje problem na poziomie głównie lokalnym z formułowaniem potrzeb oraz planowaniem strategii działania na okres obejmujący w perspektywie kilka kolejnych lat. Powyższe stanowi istotną przesłankę dla kolejnej aktualizacji dokumentu. Wskazuje bowiem, że proces planowania wymaga większej uwagi i zainteresowania ze strony poszczególnych organów, a także ich ścisłej współpracy na tym polu. Warto również skorzystać z gotowej listy przedsięwzięć dotąd nieujętych w Programach, jaka ujawniła się w Raporcie i przemyśleć kwestię wcielenia ich do strategii wdrożeniowej przy kolejnej aktualizacji.

RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Analiza finansowa wykazała, że koszty realizacji przedsięwzięć w większości przypadków znacznie przewyższyły poczynione na etapie opracowywania dokumentu plany. W roku 2011 przeznaczono dwukrotnie więcej środków na realizację przedsięwzięć niż zaplanowano w Programie – 213,7 %. Natomiast w roku 2012 odsetek ten stanowił 93,8 %. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest w dużej mierze fakt, że inwestycje w poszczególnych działach podejmowane były również przez wiele innych podmiotów niż wytypowano na etapie planowania. Dodatkowo zdaje się tutaj również uwidaczniać problem w planowaniu wydatków w dłuższej perspektywie czasu oraz szacowaniu skali, a co za tym idzie kosztów niektórych przedsięwzięć.

W ujęciu ogólnym wielkość poniesionych na poszczególne działy nakładów finansowych w latach 2011-2012 była zbliżona. W okresie sprawozdawczym najwięcej inwestowano w poprawę jakości powietrza, ochronę przed hałasem oraz poprawę jakości wód i gospodarkę wodno-ściekową, przy czym w poszczególnych latach kolejność przeważających aspektów była inna. Patrząc na liczbę i charakter podejmowanych działań można zauważyć pozytywny trend wskazujący, że dostrzeżono w końcu problematykę ochrony przed hałasem.

Analiza wartości wyznaczonych w Programach wskaźników pozwala stwierdzić, że pozytywny trend w 2011 roku wykazało 11 na ogólną ilość 19 wskaźników. Z kolei w roku 2012 wskaźników wykazujących pozytywny trend było 8.

8 WYKAZ SKRÓTÓW

b.d. – brak danych
b.k.d. – bez kosztów dodatkowych
BAT – ang. best available techniques, najlepsza dostępna technika
dB – decybel
Dz.U. – Dziennik Ustaw
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EMAS – ang. Eco-management and audit scheme of the European Union, Wspólnotowy System Ekozarządzania i Audytu
GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GJ – gigadżul
gm. – gmina
GUS – Główny Urząd Statystyczny
IUNG – Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa
KDPR – Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej
KP PSP – Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
KPOŚK -Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
KW PSP – Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu
LOP – Liga Ochrony Przyrody
Mg – megagramy
MPEC – Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
m.p.z.p. – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
MRiRW - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
MW – megawat
MWh -megawatogodzina
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
n.p. - nie podano
os. – osoba
ODR – Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OSN - obszary szczególnie narażone, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód należy ograniczyć
OSW - Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
OZE – odnawialne źródła energii
PEM – pola elektromagnetyczne
PJB – państwowe jednostki budżetowe
PK – Park Krajobrazowy
PN – Park Narodowy
PO -Program Operacyjny
POSiR - Poznańskie Ośrodki Sportu i Rekreacji
POŚ – program ochrony środowiska
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PTTK – Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
RDLP – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RLM – równoważna liczba mieszkańców
WRPO – Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SP – starostwo powiatowe
SZŚ – Systemy Zarządzania Środowiskowego
tsm.- tona suchej masy
tys. – tysiące
UE – Unia Europejska

**RAPORT ZA LATA 2011-2012 Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

UG – urząd gminy
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Poznaniu
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu
WODR – Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
WOŚ-UMP - Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Poznania
WZMiUW – Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
ZDM - Zarząd Dróg Miejskich
ZDR – zakład dużego ryzyka
WZDW – Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich
ZKZL - Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych
ZPKWW – Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego
ZTM - Zarząd Transportu Miejskiego
ZZM - Zarząd Zieleni Miejskiej
ZZR – zakład zwiększonego ryzyka

9 MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

1. Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2019;
2. Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2015;
3. Dane statystyczne GUS www.stat.gov.pl;
4. Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2011, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań 2012;
5. Wyniki badań i oceny za 2011 i 2012 rok w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska <http://poznan.wios.gov.pl>;
6. Ankietyzacja urzędów gmin, starostw powiatowych, instytucji i przedsiębiorców;
7. Dane uzyskane w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego;
8. Sprawozdanie Zarządu z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu za rok 2011, Poznań, 2012;
9. Sprawozdanie Zarządu z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu za rok 2012, Poznań, 2013;
10. Sprawozdanie z działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2011 roku, Warszawa, 2012;
11. Sprawozdanie z działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2012 roku, Warszawa, 2013;